



**Škola, kde z dětí rostou
autentické osobnosti**

**s láskou k poznávání světa
a odvahou tvořit v něm
vlastní příběh.**

**Tvořivá a přátelská škola, kam děti i dospívající chodí rádi,
kde se učí hrou, s radostí a bez stresu, nejen fakta,
ale také přemýšlet, zkoumat, experimentovat
a hledat vlastní řešení a směr.**

**Otevřená škola, kde se děti setkávají s lidmi různého věku, nadání,
národnosti a přirozenou komunikací a spoluprací se učí
cizím jazykům i jazyku srdce.**

**Malotřídní škola, kde se všichni znají jménem, kde s Vámi učitelé denně
mluví, kam můžete přijít do třídy a dívat se, jak děti pracují,
nebo se i zapojit.**

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

1.1 ÚDAJE O ŠVP

NÁZEV ŠVP: Tvořivá Montessori škola – školní vzdělávací program pro základní vzdělávání (dále jen „ŠVP“)

PLATNOST: vydán 27.9.2013 s účín. od 1.9.2014, posl. akt. schválena 20.6.2025 s účín. od 1.9.2025

VYPRACOVAL: společně pedagogický tým školy v souladu s RVP ZV, projednáno se školskou radou

KOORDINÁTOR: Nina Kodymová

SCHVÁLIL: ředitel školy, Mgr. Vojtěch Vrba, MBA

1.2 ÚDAJE O ŠKOLE

NÁZEV ŠKOLY: Mateřská škola a Základní škola U vrbiček s.r.o. (v ŠVP dále obvykle jen „ZŠ Vrbičky“)

ZŘIZOVATEL: Mateřská škola a Základní škola U vrbiček s.r.o.

SÍDLO: Na Větrově 445/36, 142 00 Praha 4 – Lhotka

OR: společnost zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 158946

IČO: 289 99 657

JEDNATEL: Nina Kodymová, tel +420 604 293 047, mail nina@willowtrees.cz

ŘEDITEL: Mgr. Vojtěch Vrba, MBA, tel +420 724 938 951, mail vv@willowtrees.cz

IZO: 691002177, MŠ zapsána 22.11.2010, zahájení činnosti 1.9.2011

RED-IZO ZŠ: 181055082, ZŠ zapsána 28.1.2014, zahájení činnosti 1.9.2014

1.-6. ročník Táhlá 1809/1, 147 00 Praha 4 - Braník, kapacita ZŠ 60 žáků, školní družina 50 žáků

7.-9. ročník Karlštejská 1, 252 26 Roblín, kapacita ZŠ 40 žáků, školní klub 40 žáků, domov mládeže 16 žáků

KONTAKTY: web www.willowtrees.cz, mail info@willowtrees.cz, datová schránka fbqgwfb

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1 PŘEDSTAVENÍ ŠKOLY

Mateřská škola a Základní škola U vrbiček s.r.o. (dále též jen „MŠ a ZŠ Vrbičky“) je soukromá, malotřídní, rodinná škola poskytující vzdělávání v českém jazyce s rozšířenou výukou angličtiny formou každodenní komunikace s rodilými mluvčími a integrace cizího jazyka do ostatních oblastí či předmětů (CLIL = Content Language Integrated Learning). MŠ a ZŠ Vrbičky je otevřená dětem různých národností, potřeb, zájmů či nadání od 18 měsíců do 15 let: miniškolka 1,5 – 3 roky (1 třída pro 10 dětí), mateřská škola 3 – 6 let (1 třída pro 25 dětí) a základní škola 1. – 9. ročník (1 třída pro každé trojročí, resp. vždy tři ročníky společně, celkem pro nejvýše 100 žáků). MŠ i ZŠ jsou úmyslně kapacitně malé se záměrem zachovávat rodinný ráz a individuální přístup, cílem ZŠ je vzdělávat kolem 10 žáků v každém ročníku.

Vzdělávací program MŠ i ZŠ vychází z principů pedagogiky Dr. Marie Montessori s cílem vést děti k samostatnosti, odpovědnosti, tvořivému myšlení, celoživotnímu zájmu o poznávání a k respektu k sobě, druhým i okolnímu světu. Naším záměrem je vytvářet prostředí s komunitní atmosférou, kde se každý cítí přijímaný, úspěšný, prospěšný a hodnotný a může plně rozvíjet svůj potenciál, prostředí, v němž jsou si děti,

učitelé i rodiče partnery, kde souzní svoboda s respektem ke všem a všemu kolem nás, kde se setkávají děti i dospělí z různých zemí a kultur a kde najde zázemí celá rodina.

Děti MŠ i žáci ZŠ se v souladu s principy pedagogiky Montessori vzdělávají ve věkově smíšených skupinách, a vzájemně se tak učí spolupráci, starší přirozeně pomáhají mladším, mladší získávají inspiraci a představu, kam dále směřovat. Všichni mají možnost podílet se na rozhodování a stanovování společných pravidel soužití a v rámci pravidel práce a soužití si také svobodně volit činnost či způsob práce. Učitelé jednají s každým žákem s respektem k jeho individualitě a nabízejí mu co nejvhodnější vzdělávací podněty podle jeho aktuálních potřeb a možností. Naším cílem je celostní rozvoj každého dítěte směrem k naplňování jeho nejvyššího potenciálu.

V ZŠ je stanoven rozvrh hodin, přesto nezvoní a žáci si mohou volit čas pro přestávku dle svých potřeb a postupně utvářené vlastní odpovědnosti za kvalitu a dokončování své práce. Jednotlivé předměty jsou v rámci rozvrhu co nejvíce komponovány do delších bloků, než je jedna vyučovací hodina, aby umožňovaly kombinovat lekce i navazující samostatnou či skupinovou práci žáků. Předmětové bloky zároveň na sebe v rámci možností navazují tak, aby byla do co největší míry žákům zachována možnost volby činnosti, resp. možnost střídání témat a způsobů práce úměrně věku a s ním související délce koncentrace na jednu činnost a úměrně aktuálním individuálním potřebám a vnitřní motivaci, zájmu a naladění.

Na 1. stupni ZŠ je v rámci jednoho předmětu často integrováno více vzdělávacích oblastí či oborů. Na 2. stupni jsou zatím předměty oddělené, ale s ohledem na pozitivní zkušenosti s propojováním souvisejících předmětů a s ohledem na letos nově schválený RVP ZV, který toto propojování výrazně podporuje, uvažujeme již pro příští školní rok o změně v organizaci předmětů i na 2. stupni a o integraci více vzdělávacích oblastí a oborů do jednoho předmětu (např. obory přírodopis, chemie, fyzika a zeměpis do společného předmětu přírodní vědy, obory dějepis a výchova k občanství s integrací některých témat z oboru zeměpis do společného předmětu společenské vědy). Pro letošní rok se proto plánujeme na propojování souvisejících obsahů z různých předmětů více zaměřit, a otestovat tak některé možné podoby budoucí uvažované integrace.

V období 1. stupně jsou třídy klasicky malotřídní (věkově smíšené skupiny 1. – 3. ročník a 4. – 5. ročník), žáci na 2. stupni pracují v ročníkových studijních skupinách, ale dle svých vývojových i vzdělávacích potřeb, možností a zájmů dále úzce spolupracují s nejbližšími mladšími ročníky. Studijní skupina žáků 6. ročníku, která je v souladu s pedagogikou Montessori a s poznatky moderní vývojové psychologie svými vývojovými potřebami ještě blíže mladším žákům, je v naší ZŠ součástí trojročí se 4. – 5. ročníkem, přičemž výuku obsahů specifických pro 2. stupeň pro žáky 6. ročníku doplňují druhostupňoví odborní učitelé. Víceero různých velkých učeben se studijními koutky vhodně umožňuje několika ročníkům či studijním skupinám pracovat dle potřeby společně i odděleně.

V období 7. – 9. ročníku je učivo v souladu s vývojovými potřebami adolescentů více propojováno i s jeho praktickým užitím a poznáváním reálné práce dospělých se záměrem zkušenostmi prohlubovat znalosti a současně objevovat a rozvíjet pracovní dovednosti, a rozpoznat tak osobní motivace a nadání a vhodný směr pro další studium a úspěšné a naplňující budoucí povolání, což dále podporuje i navazující projektově organizovaná činnost školního klubu a možnost soužití žáků v domově mládeže. Žáci 7. – 9. ročníku se v k tomu uzpůsobeném prostředí, nabízejícím celodenní program i společné bydlení, prostřednictvím studijních, ale i pracovních a podnikatelských projektů, společných či osobních, s využitím školní zahrady a výrobní dílny či organizací akcí a spoluprací s obcí učí plánovat, rozpočtovat a vyhodnocovat, vyrábět, prodávat, pěstovat či vařit a při tom všem efektivně komunikovat a spolupracovat.

2.2 HISTORIE ŠKOLY

MŠ a ZŠ Vrbičky vznikla z Rodinného centra U vrbiček, založeného na sklonku roku 2009, s Montessori programy pro děti do 3 let a děti v předškolním věku a s programy pro rodiče či pro rodiče a děti společně. Jako Montessori mateřská škola s jednou věkově smíšenou třídou pro 20 dětí od 3 (2) do 6 (7) let byla do

rejstříku škol a školských zařízení zapsána s účinností od září 2011, později byla kapacita navýšena na stávajících 25 dětí. MŠ nadále vzdělává i děti od 1,5 do 3 let v samostatné třídě Montessori „miniškolky“, která není zapsána v rejstříku škol a školských zařízení, a pořádá herny, semináře, workshopy a další akce seznamující rodiče, děti i širší veřejnost s pedagogikou Montessori.

Během několika let se v MŠ Vrbičky vytvořila stálá komunita dětí, rodičů a učitelů a děti, které kdysi nastoupily jako první do „miniškolky“, dorostly do školního věku. Zájem rodičů o pokračování ve stejném duchu vzdělávání tak v roce 2013 přirozeně vyústil v přípravu navazující základní školy. Ta byla otevřena v září 2014 nejprve pro 1. stupeň a s růstem svých žáků pak od září 2019 i pro 2. stupeň.

A byly to opět děti, které jsme osm let každý den viděli růst, a jejich touha po nových zkušenostech a propojení školy a skutečného života, k níž přispěl i Covid a osamělost distanční výuky v kontrastu s naším následným prvním třítydenním multikulturně environmentálním pobytem v Portugalsku s našimi prvními sedmáky, osmáky a deváťáky, a jejich rodiče, kteří tu touhu a růst viděli také, kdo nás přesvědčil, že Montessori nestačí jen třída a že má smysl posunout se dál k Montessori modelu Erdkinder („Děti země“), ke škole života skutečně propojující studium s každodenní reálnou prací a praxí. Na sklonku roku 2022 tak ZŠ získala úvěr na pořízení a rozsáhlou rekonstrukci bývalého historického statku blízko Prahy, v malé obci Roblín nedaleko Černošic, kde byla od září 2023 otevřena druhá provozovna ZŠ určená pro 7. – 9. ročník. Od září 2024 byl pak k této provozovně do rejstříku škol a školských zařízení připsán i školní klub, doplňující vzdělávání v ZŠ o odpolední zájmové programy a projekty studentské firmy, a domov mládeže, nabízející studentům, kteří se cítí připravení, možnost ve školních dnech společně i bydlet a starat se o sebe vzájemně a o společné prostředí jako skoro dospělí.

Na jaře 2026 náš první absolvent úspěšně odmaturoval na střední ekonomické škole a chystá se na vysokou, další čeká maturita příští rok na gymnáziích, výtvarných středních školách, IT průmyslovce, anglické ekonomické střední škole a v prestižních mezinárodních IB programech v Dánsku.

2.3 PROSTŘEDÍ A VYBAVENÍ ŠKOLY

ZŠ Vrbičky pro 1. – 6. ročník zatím nemá vlastní budovu a dlouhodobě působí v pronajatých prostorách pro provoz školy upravené a zrekonstruované rodinné vily, zvolené tak, aby svým charakterem podporovala komunitní atmosféru školy a optimální naplňování školního vzdělávacího programu (dále jen „ŠVP“) a současně samozřejmě splňovala i všechny hygienické, bezpečnostní a stavební normy. V přízemí budovy se vzdělává třída 1. trojročí, v 1. nadzemním podlaží třída 2. trojročí. Obě třídy mají pro přestávky během dne či příležitostně i pro studijní činnosti a též pro činnost školní družiny k dispozici školní zahradu, která je součástí objektu. Pro pobyt venku využívají také blízký lesopark a veřejné hřiště.

ZŠ Vrbičky pro 7. – 9. ročník působí ve vlastním objektu s rozlehlou zahradou a zrekonstruovanou hlavní budovou, kde v přízemí probíhá výuka a činnost školního klubu a v 1. nadzemním podlaží působí domov mládeže s pokoji a hygienickým zázemím pro studenty, kteří z vlastní volby po skončení provozu školního klubu v průběhu týdne ve škole zůstávají a společně bydlí.

V souladu se zásadami Montessori pedagogiky nejsou ve třídách užívány tabule, ani běžné klasické uspořádání lavic, žáci mohou dle potřeby a druhu činnosti pracovat u stolů nebo pro některé činnosti, prezentace či společnou práci v kruhu také na koberecích na zemi. Učebny jsou uspořádány do studijních koutků podle oblastí a témat, je v nich prostor pro samostatnou práci, práci ve skupinách i prostor pro setkávání v komunitním kruhu či na poradách starších žáků.

Pestré výukové pomůcky vycházejí v souladu se ŠVP především z principů a materiálů pedagogiky Montessori, pro doplnění škola využívá i některé moderní učebnice či specifické materiály pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Pomůckami je škola plně vybavena tak, aby optimálně naplňovala vzdělávací obsah v souladu s ŠVP i s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání (dále jen „RVP ZV“). Všechny pomůcky a materiály jsou žákům volně přístupné v otevřených policích a dle aktuálních potřeb žáků a stavu opotřebení jsou průběžně doplňovány a obnovovány. Žáci mají volně k dispozici také

školní psací a výtvarné náčiní a materiály, sešity, učebnice, knihovny s širokým výběrem beletrie i literatury faktu, encyklopedií, slovníků, knih v anglickém jazyce a dalších jazycích apod.

Pro výuku informatiky, ale i průběžnou studijní práci v ostatních předmětech, jsou žákům k dispozici školní notebooky s připojením k internetu a barevné tiskárny s funkcí kopírování. Pro prezentace žáků a některé doplňující prezentace učitelů či zařazování krátkých dokumentů k probíraným tématům jako vhodné doplnění např. přírodovědných lekcí či témat mediální výchovy má každá třída k dispozici velkou televizi. Výuka odborných vědeckých předmětů na 2. stupni probíhá v běžných učebnách s tím, že některé pomůcky jsou zde k dispozici trvale, některé (např. pomůcky pro chemické pokusy) si učitelé do tříd nosí na konkrétní výuku. Pro výuku výtvarné výchovy je v každé provozovně k dispozici učebna vybavená širokým spektrem materiálů pro výtvarnou či rukodělnou tvorbu, v provozovně v Braníku je k dispozici také hrnčířský kruh, které si obě provozovny mezi sebou střídají, a v samostatné místnosti, kam žáci nemají přístup, i sklad materiálů, nástrojů a glazur a vypalovací pec. Pro výuku hudební výchovy je v každé provozovně k dispozici klavír a další jednoduché hudební nástroje, CD přehrávače či pomůcky pro poznávání tónů a notaci. Pro příležitostné vaření, pečení či přípravu salátů v rámci projektů či praktické výuky v oblasti Člověk a svět práce má každá třída k dispozici kuchyň, pro pěstitelské práce zahradu. V provozovně v Roblíně je pro starší žáky dále k dispozici dílna vybavená nářadím pro práci se dřevem. Dle probíraných témat výuka příležitostně probíhá také mimo budovu školy formou projektových dní, výprav za poznáním do přírody, vzdělávacích výletů a exkurzí nebo na pronajaté školní zahradě v Praze 4 - Kunraticích, která slouží žákům 1. – 6. ročníku k příležitostným návštěvám v rámci praktické výuky navazující na přírodovědná témata či průřezová témata environmentální výchovy. V provozovně v Roblíně starší žáci využívají zahradu pro pěstování a různé permakulturní pěstitelské i technické projekty pravidelně i díky možnosti propojení s činnostmi školního klubu. Naším záměrem je takto postupně rozvíjet i různorodé praktické zkušenosti a dovednosti od nejmladších žáků až po ty nejstarší, kteří již dokážou možnost propojení studia s praxí velmi zdatně využít.

ZŠ nemá vlastní tělocvičny, pro výuku tělesné výchovy využívá dlouhodobý pronájem v blízké sportovně zaměřené ZŠ Jitřní a se staršími žáky návštěvy různých sportovních center dle aktuálního zaměření tělesné výchovy, částečně se výuka realizuje také v přírodě a na veřejných hřištích. Příležitostně zařazujeme výuku jízd na kole, in-line bruslení, ledního bruslení, lezení na lezecké stěně apod. Pro žáky na 1. stupni zařazujeme v souladu s RVP ZV výuku plavání formou pobytových plaveckých kurzů. Pro starší žáky, zpravidla od 4. ročníku, škola realizuje dle zájmu a možností rodičů jednou za dva až tři roky lyžařský výcvik. Dvakrát ročně pořádáme také školy v přírodě dle potřeb a dynamiky tříd buď společně pro všechny ročníky nebo zvlášť pro 1. – 6. a 7. – 9. ročník (na podzim adaptační s prožitkovým ekologicky orientovaným programem a intenzivní práci se sociální dynamikou skupiny, na jaře s kombinací praktické výuky a pracovních činností v přírodě a sportovně zaměřeného programu, u starších studentů v rámci Erasmu výjezdy do zahraničí). Mimo výuku tělesné výchovy se žáci věnují pohybovým a sportovním činnostem dle svého zájmu denně také při pobytu venku během přestávky mezi vyučováním či v odpolední ŠD či ŠK.

Činnost školní družiny a školního klubu probíhá v běžných učebnách vybavených i pro zájmové, odpočinkové a rekreační aktivity a dle počasí a zájmu žáků také na zahradě či v blízké přírodě. Pro další rozvoj zájmů a nadání žáků školní družina nabízí také volitelné zájmové kroužky. Aktivity ve školním klubu vycházejí nejčastěji přímo z aktuálních zájmů žáků, kteří sami navrhuji společné či osobní projekty a činnosti, k nimž využívají přirozené prostředí školy a jejího okolí (zahradu, dílnu, kuchyň, technické a IT vybavení, vybavení pro výtvarné či rukodělné tvoření, okolní příroda a blízké hřiště apod.) a podporu vychovatelů.

ZŠ nemá vlastní školní kuchyni – vývařovnu, stravování žáků zajišťuje formou dovozu teplých obědů od smluvního dodavatele v souladu se zásadami zdravé výživy. Pitný režim je zajištěn po celý den formou džbánů s vodou či neslazeným čajem ve třídách, žáci mají kdykoliv možnost si pití doplnit.

Prostředí je svým charakterem, vybavením pomůckami, variabilním nábytkem pro přizpůsobení různým výškám dětí atd. uzpůsobeno vývojovým potřebám jednotlivých věkových skupin. Na péči o něj se v rámci svých možností podílejí i žáci formou různých služeb, starší žáci příležitostně také např. formou výroby pomůcek, organizace školních akcí či péči o zahradu a konkrétními s ní souvisejícími projekty v rámci

budování studentské firmy. Škola je vybavena ve velké míře z přírodních materiálů, dbáme na čistotu a estetické působení. Pro žáky je tak daleko snazší získat k prostředí vztah, pečovat o něj a učit se v něm.

2.4 CHARAKTERISTIKA PEDAGOGICKÉHO SBORU

Pedagogický sbor ZŠ Vrbičky tvoří společně s ředitelem školy třídní učitelé, odborní učitelé pro 2. stupeň, asistenti pedagogů, odpovědní za podporu dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a vychovatelé školní družiny a školního klubu a domova mládeže, přičemž část pedagogů působí ve více rolích s ohledem na malý počet žáků a současně s ohledem na záměr budovat se žáky blízké vztahy nejen skrze studijní práci, ale i v zájmovém vzdělávání a poradenství. Integraci anglického jazyka do celé výuky zajišťují v každé třídě stálí učitelé – rodilí mluvčí. Školní poradenský tým tvoří metodik prevence a dva výchovní poradci, jeden pro 1. stupeň a jeden pro 2. stupeň, který současně poskytuje i kariérové poradenství. Škola úzce spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou pro Prahu 1, 2 a 4 a s neziskovou organizací StropOFFka z.ú., zaměřenou na vzdělávání dětí, rodičů i učitelů v oblasti SVP, a s dalšími PPP či SPC a speciálními pedagogy, psychology, logopedy či dalšími odborníky dle individuálních potřeb a volby vhodné spolupráce jednotlivých žáků a jejich rodin.

Při výběru pedagogických pracovníků preferujeme uchazeče s příslušnou odbornou kvalifikací a současně se znalostí pedagogiky Montessori, případně umožňujeme a podporujeme studium k doplnění kvalifikace. Podporujeme profesní rozvoj pedagogů formou průběžného dalšího vzdělávání dle potřeb školy i dle jejich individuálních zájmů a priorit na základě sebehodnocení a zpětné vazby kolegů a vedení školy (Montessori diplomové kurzy či tematicky zaměřené semináře a workshopy, kurzy Respektovat a být respektován, Výchova bez poražených, Kritické myšlení, Kritické čtení, Projektová výuka, Genetická metoda čtení, kurzy zaměřené na podporu rozvoje jednotlivých gramotností, na práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, žáky nadanými či žáky s odlišným mateřským jazykem, kurzy zaměřené na obecnější pedagogické dovednosti jako např. pozorování a hodnocení, práce s emocemi a sociální dynamikou třídy apod.). Jako zásadní vnímáme ve vzdělávání osobnost a lidské kvality učitele, jen zralý a vyrovnaný člověk může být pro děti tím nejlepším vzorem a pro kolegy spolupracovníkem. Podporujeme proto také rozvoj týmové spolupráce a osobnostní rozvoj pedagogů formou pravidelných supervizních setkání (docházející externí kvalifikovaný odborník) či formou koučinku a mentoringu (ve spolupráci s externím odborníkem s dlouholetou praxí ve školství), případně formou sebezkušenostních výcviků, zaměřených na rozvoj sebereflexe a sebepoznání, uvědomování si osobních kvalit, prohlubování komunikativních a kooperativních dovedností a dalších kompetencí pro vzdělávání a týmovou spolupráci bez předsudků.

Spolupráce mezi pedagogy a asistenty i v rámci celého pedagogického týmu je dále podporována celkovou atmosférou školy a vytvářením prostoru pro projektové učení v tandemu, průběžné vzájemné hospitace a pravidelná pracovní setkání, na nichž mohou pedagogové společně sdílet zkušenosti, reflektovat, inspirovat se, hledat řešení a plánovat, i pro příležitostná neformálnější setkání k prohloubení přátelských vztahů.

S cílem rozšiřovat zdroje inspirace je součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogů také vytváření příležitostí pro návštěvy jiných škol uplatňujících zajímavé přístupy ke vzdělávání v ČR i v zahraničí.

V rámci sdílení aktuálních celospolečenských vzdělávacích a výchovných témat s rodiči škola příležitostně pořádá také přednášky odborníků společně pro rodiče a pedagogický sbor (např. k tématům výchovy ve svobodě i hranicích, zdravé výživy a životosprávy, prevence negativních dopadů technologií a sociálních sítí, podpory rozvoje finanční či mediální gramotnosti apod.).

JSME PRŮVODCI ŽÁKŮ NA CESTĚ ZA POZNÁNÍM

Pedagogové ZŠ Vrbičky při své práci s žáky dodržují principy a zásady Montessori pedagogiky, v nichž je vztah dospělých a dětí založen na spolupráci, vzájemné důvěře, respektu, toleranci, ohleduplnosti a zdvořilosti. Přístup všech pedagogů i ostatních dospělých ve škole k žákům je rovnocenný, přátelský a empatický tak, aby společně vytvářeli prostor pro otevřenou komunikaci a svobodné vyjadřování potřeb,

pocitů, názorů a postojů. Pedagogové sledují všeobecné vzdělávací cíle, ale současně i individuální vzdělávací cíle jednotlivých žáků tak, aby výuka byla přiměřeně individualizovaná a umožňovala optimální rozvoj každého dítěte. Rolí učitele v ZŠ Vrbičky je v souladu s Montessori pedagogikou vytvářet připravené prostředí a v něm dítě provázet a skrze něj podporovat jeho rozvoj a zapojení do práce. Připravené prostředí je pro každou věkovou skupinu jiné, odpovídající potřebám a potencialitám daného vývojového období, a jde nejen o prostředí materiální, ale i o přístup pedagoga a způsob učení navržený tak, aby podporoval intelektuální, fyzický, emoční a sociální rozvoj dítěte v daném věku a vývojové fázi, a to prostřednictvím aktivního zkoumání, vlastní volby a samostatného učení i spolupráce ve skupině. Klíčovou součástí práce učitele je systematické pozorování každého dítěte, které je základem hodnocení jeho práce formou motivační zpětné vazby a základem plánování inspirace k práci další. Stejně tak učitel průběžně pozoruje, reflektuje, hodnotí a plánuje práci svoji a využívá k tomu i pozorování a zpětnou vazbu kolegů.

DO SVÉ PRÁCE DÁVÁME SRDCE A SNAŽÍME SE JI DĚLAT CO NEJLÉPE

- Každý den vytváříme bezpečné a inspirativní prostředí pro poznávání sebe, druhých a světa, prostředí, kde zraje odvaha být sám sebou a kde je stále co dělat.
- S láskou pozorujeme každé dítě a citlivým vedením mu pomáháme rozvíjet jeho možnosti, překonávat hranice, nacházet vlastní potenciál.
- Propojujeme děti různého věku, charakteru, potřeb a zájmů a společně rozvíjíme cit pro hodnoty, které pomáhají žít lidem spokojeně v dnešní propojené společnosti.
- Velkou míru svobody doplňujeme smysluplnými pravidly.
- Odkrýváme a nabízíme ke zkoumání skutečný svět.
- Vedeme děti k sebehodnocení a dáváme jim zpětnou vazbu, aby porozuměly svému učení a jeho dalším možnostem a měly motivaci vzít ho do vlastních rukou. A děti dávají zpětnou vazbu nám.

PRACUJEME NA SOBĚ

- Neustále přemýšlíme o tom, co můžeme zlepšit ve svém přístupu a v prostředí, kterým děti obklopujeme.
- Učíme se jeden od druhého, vzájemně se podporujeme, dáváme si zpětnou vazbu.
- Komunikujeme s respektem, otevřeně a upřímně.
- Spolupracujeme na společných projektech a na společném záměru a poslání.
- Snažíme se být dobrým vzorem.
- Vážíme si práce ostatních.
- Spolupracujeme v týmu a také s rodiči.
- Vzděláváme se a hledáme nové inspirace.

2.5 CHARAKTERISTIKA ŽÁKŮ

S ohledem na specifický vzdělávací program ZŠ Vrbičky nepocházejí žáci školy pouze ze spádových oblastí, mnozí naopak dojíždějí z různých více či méně vzdálených lokalit. Škola není zaměřena na konkrétní skupinu dětí, navštěvují ji žáci běžní, žáci nadaní i se speciálními vzdělávacími potřebami či poruchami učení, žáci z rodin cizinců či z bilingvních rodin. Převážně se jedná o žáky z rodin s dobrým sociálním zázemím, v němž se rodiče dětem věnují, zajímají se o jejich vzdělávání a spolupracují se školou.

ŠKOLA, KDE Z DĚTÍ ROSTOU NADĚJNÍ A NADĚJE PLNÍ MLADÍ DOSPĚLÍ

Vytváříme prostředí, v němž děti vyrůstají a učí se od dospělých i od sebe vzájemně v lásce, bezpečí, respektu a toleranci, svobodě ve společných hranicích, vzájemné podpoře a inspiraci. Prostor, v němž vycházejí mladí dospělí, kteří:

- Váží si sami sebe, vědí, kdo jsou, a kam chtějí směřovat, rozvíjejí své nadání a potenciál.

- Nebojí se vyjádřit sebe, své myšlenky, nápady, pocity, přání, sny.
- Respektují a oceňují druhé a s otevřeností naslouchají jiným myšlenkám.
- Dovedou spolupracovat a dělat společná konsensuální rozhodnutí.
- Orientují se ve světě, pozorují ho, zkoumají a přemýšlejí o něm, záleží jim na kvalitě života pro všechny, cítí společenskou odpovědnost.
- Cítí radost a lásku k životu, k sobě i druhým, ke světu a těší se na svou další cestu, poznávání a učení.

2.6 DLOUHODOBÉ PROJEKTY, MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Dlouhodobým záměrem ZŠ Vrbičky je tvořit ucelenou vzdělávací koncepci moderního pojetí principů pedagogiky Montessori pro děti od nejmenších až do ukončení povinné školní docházky, a to včetně vytvoření funkční a inspirativní moderní verze Montessori konceptu Erdkinder („Děti země“) pro dospívající od 12 do 15 let. V tomto kontextu je naším aktuálním záměrem také co nejdříve upravit ŠVP v souladu s novým RVP ZV, ideálně již od příštího školního roku, přestože je k jeho implementaci dán několikaletý časový horizont, neboť reflektuje aktuální potřeby a výzvy vzdělávání pro budoucnost a jeho pojetí cílů, obsahů a forem vzdělávání je nám blízké. V delším časovém horizontu je škola v případě zájmu rodičů a žáků otevřená i uvažování o dalším rozvoji vzdělávací koncepce až na úroveň středoškolského vzdělávání formou všeobecného lycea ukončeného maturitní zkouškou.

S touto vizí a záměry škola v rámci vzdělávání pedagogů a rozšiřování inspirací dlouhodobě spolupracuje formou sdílení zkušeností i výměn pozorování či stáží s českými školami s obdobným vzdělávacím zaměřením (ZŠ Montessori Na Beránku, MŠ a ZŠ Montessori Kladno, MŠ a ZŠ Montessori Mozaika Mnichovice, Montessori školy Andílek) a také se zahraničními školami, v nichž jsou již mnoho let Montessori či obdobné koncepty různými inspirativními způsoby realizovány i pro adolescenty (Montessoriskolan Lara for Livet ve Švédsku, Montessori Schule Biberkorn a Bilinguale Montessori-Schule Ingelheim v Německu, The Montessori Place v Brightonu a Brockwood Park School v Hampshire ve Velké Británii).

Spolupráci s obdobně zaměřenými zahraničními školami a dalšími institucemi pro vzdělávání dospělých ZŠ Vrbičky výrazně posílila od roku 2022 především díky metodické a finanční podpoře programů Erasmus. Díky ní naši pedagogové navštívili školy v Německu, Francii, Španělsku a Norsku a absolvovali zahraniční kurzy jazyků či environmentální výchovy a naši studenti 2. stupně vloni již potřetí měli možnost rozvíjet své environmentální znalosti a myšlení v evropských i globálních souvislostech i jazykové dovednosti na třítydenním pobytu v Portugalsku ve spolupráci s místní školou a neziskovými organizacemi zaměřenými na udržitelnost vody a oceánů, zadržování vody v krajině a permakulturní pěstování. Dlouhodobý komplexní projekt ZŠ Vrbičky v rámci programu Erasmus byl zařazen do desítky nejinspirativnějších českých projektů, o podporu navazujícího projektu jsme požádali i v dalším nově vyhlášeném cyklu.

2.7 SPOLUPRÁCE S RODIČI

PROPOJIT ŠKOLU A RODINU JE ZÁKLADEM PRO ÚSPĚŠNÉ VZDĚLÁVÁNÍ A NAVÍC NÁM DĚLÁ RADOST

Součástí filozofie ZŠ Vrbičky je být školou otevřenou rodičům a společně s nimi vytvářet komunitní prostředí pro všechny. Rodiče vnímáme jako partnery ve vzdělávacím procesu a klademe důraz na otevřenou komunikaci a vzájemnou úzkou spolupráci. Rodiče jsou průběžně informováni o činnosti školy a jednotlivých tříd a samozřejmě také o činnosti a vývoji svých dětí (osobní kontakt s učiteli při předávání a vyzvedávání, pracovní deníky a portfolia dětí, zprávy a fotografie z dění i organizační zprávy a ankety přes mobilní aplikaci Twigsee, interní web s fotografickou dokumentací). Kromě pravidelných individuálních konzultací s učiteli v každém pololetí mají rodiče v případě potřeby kdykoliv během roku možnost domluvit si další schůzku, případně využít otevřené odpolední konzultační hodiny (v každé třídě jeden den v týdnu). Všem rodičům také doporučujeme alespoň jednou ročně přijít na pozorování do výuky.

Několikrát v roce pořádáme pro rodiče společná večerní setkání, na kterých se zblízka seznamují s aktuálním děním ve škole, se vzdělávací koncepcí školy, s metodami práce učitelů či s různými konkrétními pomůckami

formou prožitkových workshopů. Dle svých možností a zájmu jsou také zváni k účasti na programu školy i jinak. Někteří rodiče například příležitostně obohacují výuku o sdílení svých profesních zkušeností či rodiče cizinci o informace o své zemi a kultuře, další se jako dobrovolníci podílejí na výrobě pomůcek, na přípravě společných setkání a dílen nebo na komunitních akcích jako například úprava školní zahrady. Pravidelně pořádáme různá neformální setkání k oslavám svátků či společné tvořivé dílny pro rodiče a děti. Ve škole je zřízena školská rada se zástupci z řad rodičů. Školská rada se schází zpravidla dvakrát ročně, schvaluje školní řád a jeho změny, pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků a výroční zprávu školy, vyjadřuje se k ŠVP školy a jeho změnám, projednává návrh rozpočtu a další významné záležitosti související s děním ve škole a dlouhodobou koncepcí školy.

2.8 SPOLUPRÁCE S INSTITUCEMI

ŽIVOT NENÍ JEN VE ŠKOLE, ALE VŠUDE KOLEM

Vedle společného vytváření školní komunity s rodiči jako hlavními partnery chce být ZŠ Vrbičky také školou propojenou se svým širším okolím a aktivně se podílet na jeho životě. Spolupracuje proto s různými institucemi a organizacemi, jejichž činnost obecně nebo v rámci jednorázových konkrétních akcí navazuje na výchovně-vzdělávací cíle školy, například:

- místní instituce, firmy a iniciativy (Magistrát hl. m. Prahy, Městská část Praha 4, Odbor ochrany životního prostředí MČ Praha 4 v rámci iniciativy Uklidme Česko, Městská knihovna v Praze, Městská knihovna Novodvorská, Kojenecký ústav Krč, Domov seniorů Sue Ryder Michle),
- organizace zaměřené na zájmové vzdělávání (DDM Praha 4 – Hobby Centrum 4, sportovní areály Kroužky na Vltavě a HAMR Braník, Království železnic, Polytechnické centrum Braník),
- ekologicky zaměřené vzdělávací organizace (ekocentra Podhoubí a Toulcův dvůr, Sdružení Tereza),
- neziskové organizace Člověk v tísni, Adra, Česká asociace pro vzácná onemocnění, Občanské sdružení Surya, projekt Škola ProTibet,
- Obecní úřad Roblín a místní neformální sdružení občanů, které pořádá obecní setkání a vytváří a organizuje různé projekty pro rozvoj obce,
- a samozřejmě pedagogicko-psychologické poradny či speciálně-pedagogická centra.

Starší žáci z vlastní iniciativy už několik let pravidelně pořádají akce pro veřejnost k multikulturně či environmentálně pojatým oslavám svátků a jarmarky výtvarných a rukodělných výtvořů dětí ze školy s výtěžky na charitativní účely. Žáci 7. – 9. ročníku úzce spolupracují s úřadem obce Roblín, pro něj zasadili obecní ovocný sad, o který se průběžně dál starají, či k 250. výročí vytvořili obecní informační tabuli.

2.9 SPOLUPRÁCE S MŠ

TĚŠÍME SE NA BUDOUCÍ PRVNÁČKY A CHCEME SE POZNAT PŘEDEM

Úzce spolupracujeme samozřejmě také s MŠ Vrbičky formou návštěv předškolních dětí v ZŠ a naopak návštěv žáků v MŠ s prezentacemi jejich studijních projektů či na projektové školní zahradě sousedící s MŠ, při nichž žáci zapojují děti z MŠ do vhodných pěstitelských činností. Pedagogové ZŠ a MŠ se vzájemně navštěvují na pozorování ve výuce tak, aby měli představu o průběhu vzdělávání v obou institucích, pedagogové prvního trojročí se v MŠ zaměřují na pozorování dětí v posledním roce před nástupem školní docházky. Starší žáci se pravidelně podílejí na přípravě aktivit pro předškoláky při jejich návštěvách ve škole či při zápisu budoucích prvňáčků a na přípravě akcí pro mladší spolužáky a děti z MŠ (Halloween, Mikuláš, různé tvořivé dílny k oslavám svátků, jarní zahradní slavnost ke Dni Země). Poznávání budoucích prvňáčků z jiných MŠ nám umožňují jejich návštěvy a zkušební pobyty ve škole před zápisem a otevřená komunikace s jejich rodiči i jejich předškolními učiteli.

3. CHARAKTERISTIKA ŠVP

3.1 ZAMĚŘENÍ ŠKOLY A ŠVP

Společné motto Mateřské školy a Základní školy U vrbiček s.r.o. je „škola, kde z dětí rostou osobnosti“, jímž vyjadřujeme záměr vytvářet bezpečné, tolerantní, otevřené, svobodné a láskyplné prostředí, přijímající všechny děti takové, jaké jsou, s jejich silnými i slabými stránkami, a současně prostředí podnětné, zajímavé a tvořivé, podporující jejich celostní rozvoj a růst v autentické osobnosti s pevným vědomím vlastní hodnoty a darů, s myslí otevřenou poznávání a objevování a srdcem otevřeným druhým. Prostřednictvím moderního a tvořivého pojetí principů a metod pedagogiky Dr. Marie Montessori a co nejčastějším využíváním metod projektového a badatelského vyučování podporujeme a rozvíjíme především:

- samostatnost v rozhodování a jednání, zdravou sebedůvěru a zodpovědnost,
- tvořivost v sebevyjádření i myšlení a řešení problémů, myšlení v souvislostech, kritické myšlení, divergentní myšlení,
- lásku k učení, zkoumání, poznávání a objevování na základě vnitřní motivace,
- přijetí a oceňování druhých, toleranci, spolupráci, pocit sounáležitosti a spoluzodpovědnosti za kvalitu soužití ve společenství, vytváření vztahů i péči o prostředí.

V rámci malotřídní rodinné školy vytváříme prostředí s komunitní atmosférou, otevřené všem dětem, včetně dětí se speciálními vzdělávacími či jinými potřebami i dětem jiných jazyků a kultur, v němž každý může rozvíjet svůj potenciál a cítit se úspěšný, prospěšný a hodnotný. Žáci se vzdělávají ve věkově smíšených skupinách, co možná nejvíce vlastním tempem a v souladu se svým potenciálem, a vzájemně se učí spolupráci. Učitelé jednají s každým žákem s respektem k jeho individualitě, jeho potřebám, možnostem a zájmům, nabízejí mu co nejvhodnější vzdělávací podněty a inspirace a citlivě ho vedou k sebehodnocení a aktivnímu zájmu o učení a s rostoucím věkem i k více samostatnému plánování své práce a rozvoje.

3.2 VÝCHODISKA ŠVP

Školní vzdělávací program ZŠ Vrbičky Tvořivá Montessori škola je zpracován pro 1. i 2. stupeň ZŠ od 1. do 9. ročníku. Zaměření ŠVP ZŠ Vrbičky je všeobecné se zdůrazněním témat souvisejících s environmentální a multikulturní výchovou a s rozšířenou výukou angličtiny formou účasti rodilých mluvčích ve výuce většiny předmětů (CLIL = Content Language Integrated Learning).

ZLATÉ KLÍČE K ZÍSKÁVÁNÍ VĚDOMOSTÍ A DOVEDNOSTÍ

Jako nejzásadnější předpoklady k získání pozitivního vztahu k učení vnímáme smysluplnost zadávané práce, svobodnou volbu z více možností, možnost spolupráce napříč věkovým spektrem a nabývání pocitu osobní úspěšnosti v bezpečném prostředí. ŠVP ZŠ Vrbičky vychází z obecných vzdělávacích cílů směřujících k získávání klíčových kompetencí v souladu s RVP ZV a současně z principů pedagogiky Montessori a principů projektového vyučování, které tyto cíle pomáhají naplňovat, a to zejména z těchto vybraných principů:

- **připravené prostředí**, zahrnující připraveného učitele, který je schopen citlivě vnímat a vést každého žáka, a současně připravený prostor v podobě zařízení, vybavení, a především množství různorodých pomůcek, umožňujících žákům samostatnost a motivujících k aktivnímu přístupu k učení prostřednictvím vlastní činnosti, zkoumání a bádání, nikoliv pouze k pasivnímu příjmu informací,
- **individuální přístup**, který maximálně upouští od frontálních forem vyučování a v jehož rámci má učitel úzký vztah s každým žákem a na základě pozorování, otevřené vzájemné komunikace a poznávání žáka a jeho silných i slabých stránek ho citlivě vede s respektem k jeho individuálním potřebám, zájmům a tempu, inspiruje ho k činnostem, vhodným pro pochopení a zvládnutí látky či k dalšímu rozšíření či

prohloubení znalostí látky zvládnuté, a pomáhá mu ve výběru nejbližších úkolů a stanovování cílů, umožňuje mu rozvíjet talent i prohlubovat znalosti a posilovat dovednosti, v nichž vyniká méně,

- **motivační hodnocení**, bez známek a vzájemného srovnávání žáků, zahrnující slovní hodnocení formou popisné zpětné vazby, hodnotící postoj a pokroky a doporučující další cíle a výzvy, a současně vedení k objektivnímu sebehodnocení a k vlastnímu aktivnímu podílení se na stanovování dalších cílů a kroků k jejich naplňování,
- **podíl žáků na volbě činností**, který se ve smyslu co největší individualizace výuky projevuje v tom, že žáci mají v rámci daných pravidel možnost postupovat v jednotlivých oblastech vlastním tempem, podílet se na plánování svého dalšího učení a stanovování dlouhodobých cílů i cílů a záměrů například na daný týden či den, obdobně mají možnost volit si v rámci pravidel i způsob naplňování těchto cílů,
- **celostní přístup**, zahrnující všestranný rozvoj všech složek osobnosti, a především vzdělávání a prezentaci témat v souvislostech a z různých úhlů pohledu formou propojených projektových celků, pokud možno zahrnujících poznatky ze všech předmětů a oborů výuky i z běžného života a pokud možno v co největším propojení s reálnou praktickou zkušeností,
- **spolupráce ve výuce**, ve smyslu spolupráce mezi učitelem a žákem, ale především spolupráce mezi žáky ve skupinách, podporující rozvoj komunikace a sociálních dovedností a učení se jeden od druhého,
- **věkově smíšené třídy**, které se více podobají skutečnému prostředí, v němž se jednou budou žáci jako dospělí pohybovat a uplatňovat, podporují rozvoj sociálních dovedností a umožňují mladším dětem nechat se vést a inspirovat staršími a starším naopak poznat roli průvodce a učitele méně zkušených,
- **svoboda s hranicemi**, vedoucí k zodpovědnosti za vlastní rozhodnutí i k úctě a respektu k druhým, zahrnující společná pravidla soužití, která lze shrnout pod heslem: svoboda má končit tam, kde zasahuje do svobody druhého, a aktivní roli v utváření společného prostředí.

3.2 VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Záměrem ŠVP ZŠ Vrbičky je v souladu s RVP ZV poskytnout žákům spolehlivý základ všeobecného vzdělání a pomoci jim utvářet a rozvíjet tzv. klíčové kompetence, představující souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj, další vzdělávání a uplatnění ve společnosti, v osobním i profesním životě. Obecné postupy, metody a formy práce, vedoucí k rozvíjení klíčových kompetencí žáků jsou společné pro všechny pedagogy ZŠ Vrbičky a všechny vzdělávací oblasti. Slouží jako východiska pro konkrétní výchovné a vzdělávací strategie na úrovni jednotlivých vzdělávacích oblastí a vzdělávacích oborů, rozpracované v rámci **učebních osnov** pro jednotlivé předměty v **Příloze 2** ŠVP.

CÍLE A KOMPETENCE	SPOLEČNÉ STRATEGIE
KOMPETENCE K UČENÍ - umožnit žákům rozvíjet kladný vztah k učení, osvojovat si vhodné strategie učení a motivaci k celoživotnímu vzdělávání	- prostřednictvím podílu žáků na volbě činností, vedení k sebehodnocení a plánování svého učení a prostřednictvím aktivního přístupu k učení formou vlastní činnosti a zkoumání, nikoliv pasivním příjmem informací, posilujeme v žácích pocit osobní účasti na svém vzdělávání a přijetí zodpovědnosti za něj - umožňujeme žákům učit se co nejčastěji činností, prožitkovou formou, která pomáhá činit učení zajímavým a smysluplným, a tím posiluje kladný vztah žáků k učení a zvyšuje jejich zájem a motivaci

KOMPETENCE K UČENÍ – pokračování	- propojováním poznatků z různých oblastí a praktickým užíváním získaných znalostí a dovedností, včetně odborné terminologie, znaků a symbolů, zejména v rámci projektové výuky vedeme žáky k vytváření komplexního pohledu a k pochopení smyslu učení a celoživotního vzdělávání - klademe důraz na čtení s porozuměním a kritické čtení, vlastní práci žáků s texty, schopnost vybírat z textů podstatné informace, zaznamenávat je, dávat do souvislosti s dříve nabytými znalostmi, kriticky je hodnotit a vyvozovat závěry - podporujeme samostatné vyhledávání informací v různých zdrojích (knihy, encyklopedie, noviny a časopisy, internet) a schopnost orientovat se v množství informací, vybírat, třídit, ověřovat - formou samostatné či skupinové práce s pomůckami vedeme žáky k získávání znalostí a vyvozování závěrů prostřednictvím vlastního pozorování, zkoumání, bádání a experimentování, obdobně inspirujeme žáky k hledání individuálně vhodných způsobů, metod a strategií učení - formou sdílení, diskuzí, prezentací vlastní práce či vzájemným učením mezi žáky a prezentováním dílčích částí učiva rozvíjíme schopnost žáků předávat získané vědomosti ostatním, tím je upevňovat a současně získávat zpětnou vazbu, která posiluje vědomí smysluplnosti práce a radosti z výsledku
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ - podněcovat u žáků samostatné tvořivé myšlení, logické uvažování a řešení problémů a přijímání odpovědnosti za přijatá rozhodnutí	- formou široce pojatých projektů, zahrnujících různá problémová společenská a jiná témata z různých úhlů pohledu a v souvislostech, a společným reflektováním a řešením reálných sociálních situací, vedeme žáky k vnímání a rozpoznávání problémových situací a k hledání jejich příčin a možných řešení - formou práce s pomůckami, které zahrnují samostatné hledání řešení a práci s chybou, zkoušení různých postupů a překonávání překážek či zadáváním vědecky pojatých úkolů, zahrnujících vyhledávání informací pro řešení, srovnávání a hledání shodných, podobných či odlišných znaků vedeme žáky k samostatnému řešení problémů a k užívání logických, matematických či empirických postupů, k jejich ověřování a vyvozování závěrů pro další použití - vedením k sebehodnocení a přijímání chyby jako nástroje učení, cenné zkušenosti a informace o tom, jak postupovat příště, či na co se v učení dále zaměřit, podporujeme u žáků vytrvalost a schopnost překonávat překážky či nezdary - vedením k aktivnímu podílení se na řešení problémů, ať už problémů soužití ve škole či problémů při vlastním učení, učíme žáky přijetí odpovědnosti za své návrhy a volby

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ – pokračování	- rozhovory či skupinovými diskuzemi s obhajobami a vzájemnou zpětnou vazbou a sebehodnocením a také v rámci skupinové kooperativní výuky rozvíjíme schopnost žáků svá rozhodnutí a postupy zvažovat, objasňovat a obhájit a následně výsledky kriticky hodnotit - umožňujeme žákům, aby v různých pracovních skupinách samostatně připravovali některé projekty či školní akce, a měli tak možnost získané kompetence prakticky ověřovat a prohlubovat (např. plánování a vedení výletů, příprava akcí pro děti MŠ, jarmarky apod.)
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ - vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci, učit je nebát se uplatnit svůj názor a umět ho vyjádřit vhodnou formou i naslouchat druhým, porozumět jim a vhodně reagovat	- vlastním příkladem učitele s respektujícím přístupem a společným řešením vzdělávacích i sociálních situací a rovněž častým zařazováním kooperativní výuky ve skupinách vedeme žáky ke schopnosti diskutovat, výstižně, srozumitelně a kultivovaně vyjadřovat své myšlenky, názory, postoje, pocity a potřeby a současně naslouchat druhým, vážit si partnera v diskuzi, přijímat odlišnost názorů a vhodně reagovat, obhajovat svůj názor, argumentovat - formou komunitních kruhů pro řešení pravidel a problémů společného soužití a moderovaných rozhovorů či případně modelových her při řešení konfliktů učíme žáky vhodně komunikovat s vrstevníky, staršími i mladšími dětmi i s učiteli a dalšími dospělými s respektem k sobě a svým potřebám i k druhým a jejich potřebám - v rozhovorech, diskuzích, a především prezentacích vlastní práce či tvořivé činnosti vytváříme příležitosti pro rozvoj schopnosti sdílet znalosti a vyjadřovat myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně, souvisle, srozumitelně a kultivovaně a postupně také s ohledem na příjemce informace (referáty, prezentace, divadla apod.) a také vědomou práci s neverbálními prostředky komunikace - v rámci některých praktických projektů vytváříme příležitosti pro praktický nácvik komunikace s různými typy lidí a s využitím různých komunikačních prostředků (osobní ústní komunikace, telefonická komunikace, písemná komunikace formou e-mailu), umožňujeme žákům podílet se na organizaci školních akcí (plánování výletů, jarmarky, školní časopis apod.) - podporujeme čtení a rozbor literárních i odborných textů pro rozšiřování slovní zásoby a vyjadřovacích prostředků a rovněž práci s různými informačními zdroji a komunikačními prostředky - podporujeme samostatné vyhledávání a třídění informací a jejich zaznamenávání a následnou prezentaci a rovněž činnosti rozvíjející vlastní tvořivé i praktické psaní

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ - rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat a oceňovat práci a úspěchy vlastní i druhých, vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a prožívání životních situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí a k přírodě, učit žáky aktivně rozvíjet a chránit své zdraví fyzické, duševní i sociální a být za ně odpovědný	- věková heterogenita tříd a integrace žáků se speciálními potřebami i žáků cizinců zajišťuje každodenní soužití žáků různého věku, potřeb, možností a zájmů a umožňuje jim poznávat své jedinečné role ve společenství a zároveň s rostoucím věkem a zkušenostmi přijímat role nové, starší děti se učí toleranci a pomoci mladším, mladší se učí požádat o ni a přijímat ji a pak samy dorůstají do role průvodců - v rámci co nejčastějšího zařazování kooperativních metod výuky vedeme žáky k osvojování dovedností spolupráce ve skupině, včetně vytváření pravidel, rozdělení rolí a přijetí zodpovědnosti za svou roli a vnímání důležitosti vlastního aktivního přínosu v týmové práci - při spolupráci podporujeme schopnost sebezprosažení i umění kompromisu, empatii a porozumění potřebám druhých, schopnost ocenit úspěch svůj i úspěch druhého, cíleně dáváme žákům prostor uplatnit své nadání, vzájemně se učíme vhodnou formou poskytovat zpětnou vazbu - pravidla soužití ve třídě a škole stanovujeme společně na komunitních kruzích, platí pro všechny, děti i dospělé, a všichni za ně přijímáme odpovědnost s vědomím, že přináší pohodu a harmonii nám všem, společně také pečujeme o prostředí a dělíme se o odpovědnosti za něj, všichni, učitelé i žáci máme právo o pravidlech diskutovat, reflektovat jejich plnění a funkčnost, navrhnout změny, společně hledat kompromisy - formou motivujícího slovního hodnocení, založeného na sledování osobních pokroků a postojů k učení, nikoliv na srovnávání s ostatními, vedením žáků k sebereflexi, sebepoznání a sebehodnocení a vytvářením prostoru pro vzájemné oceňování a příležitostí pro prezentace vlastní práce podporujeme sebedůvěru a sebeúctu žáků - vlastním každodenním příkladem učitele s respektujícím přístupem a zdravým životním stylem a projekty upozorňujícími na jednotlivá témata se zdravím souvisejícími vytváříme modely vedoucí žáky k péči o vlastní fyzické i duševní zdraví i k ochraně zdraví druhých
KOMPETENCE OBČANSKÉ - připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti, vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi a také v souladu s přírodou a životním prostředím	- vlastním příkladem učitele s respektujícím, nesoudícím přístupem, vzájemným empatickým nasloucháním a hodnocením a sebehodnocením zaměřeným co nejvíce na oceňování přínosů vedeme žáky k respektu a úctě k sobě, druhým i prostředí, k úctě k jedinečnosti každého člověka a k toleranci vůči různým potřebám a možnostem, názorům a postojům, náboženstvím, kulturním rozdílům, sociálním zázemím - rovnocenným, respektujícím jednáním dospělých se všemi žáky a uplatňováním demokratických principů při společném vytváření pravidel, práv a povinností ve školním společenství, platných pro všechny, vedeme žáky k chápání základních principů, na nichž spočívají společenské zákony a normy, vytváříme prostředí, v němž

KOMPETENCE OBČANSKÉ – pokračování	každý má svou hodnotu, svou důležitou roli, svá práva i povinnosti a také svůj hlas, který má právo být slyšen - společnou péčí o školní prostředí fyzické i vztahové a morální a vzájemnou pomocí vedeme žáky k aktivnímu podílu na životě ve společenství a zažívání pocitu sounáležitosti a také k aktivnímu postoji a jednání vůči negativním jevům (šikana, útlak, násilí) a k ochotě chránit fyzické i psychické zdraví své i druhých, obdobně podporujeme zájem o širší prostředí (např. příprava akcí pro děti z MŠ, charitativní akce pořádané žáky za účelem podpory různých organizací apod.) - formou různých vzájemně propojených tematických projektů, zahrnujících poznávání našeho prostředí a kultury i kultur jiných v současnosti i historii vedeme žáky k porozumění souvislostem ve vývoji lidí a civilizací, jejich společným potřebám a zájmům i odlišným prostředím a východiskům, k toleranci vůči odlišnostem a oceňování jejich přínosu a současně k oceňování a ochraně našeho kulturního a historického dědictví a tradic, pro budování tolerance využíváme také přirozeného multikulturního prostředí školy - formou různých vzájemně propojených tematických projektů, zahrnujících poznávání přírody a jejích zákonitostí i lidského působení na ni, formou spolupráce s ekologicky zaměřenými organizacemi a formou praktických každodenních činností vedeme žáky k chápání ekologických souvislostí a environmentálních problémů a v rámci svých možností k aktivní ochraně životního prostředí
KOMPETENCE PRACOVNÍ - vést žáky k odpovědnosti za výsledky své práce, pomáhat jim poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci	- vedeme žáky k sebereflexi a objektivnímu sebehodnocení, podílení se na plánování učení a stanovování cílů i způsobů jejich naplňování a k odpovědnosti za vlastní vzdělávání i jednotlivé výsledky své práce - pestrou nabídkou činností, zahrnujících různé strategie, metody a postupy rozvíjíme schopnost žáků volit pro sebe vhodné cesty učení - usilujeme o co největší individualizaci výuky, umožňující žákům maximálně rozvíjet svá přirozená nadání i překonávat překážky v oblastech, které jsou pro ně obtížnější, slovním hodnocením formou popisné zpětné vazby a vedením k sebehodnocení vedeme žáky k poznávání a uvědomování si svých silných a slabších stránek a k postupnému nalézání svého dalšího profesního směřování - usilujeme o co největší propojení vzdělávání a praxe a využívání nabytých vědomostí a dovedností v reálném životě a o co největší prostor pro učení se činnostmi, zkušenostmi, řešením problémů - vedeme žáky k tomu, aby při práci dbali na bezpečnost a ochranu zdraví svého i okolí a pracovali s materiály, vybavením a nástroji s úctou, pečovali o svěšené pomůcky i pracovní místo - formou praktických projektů budujeme u žáků schopnost vnímat a hodnotit práci nejen z hlediska kvality a funkčnosti, ale i z hlediska hospodárnosti a z hlediska dopadů na druhé, společnost a prostředí

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ - pomáhat žákům orientovat se v digitálním prostředí a vést je k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života	- při vzdělávání postupně, úměrně věku žáků zařazujeme užívání digitální techniky a aplikací a učíme žáky orientovat se v jejich možnostech a výhodách i nevýhodách a ohleduplně, bezpečně, vhodně a kriticky je využívat pro vyhledávání, třídění a spravování informací, učení, řešení problémů i tvorbu vlastního různorodého digitálního obsahu - vedeme žáky k porozumění významu a pozitivním i negativním vlivům digitálních technologií na společnost a vývoj lidské práce, zdravotním rizikům a dopadům jejich neomezeného využívání či konzumování nevhodného obsahu a možnostem ochrany před neetickým využitím digitálních technologií či před riziky jako cyberbullying, sextortion apod. - starším žákům umožňujeme v případě nepřítomnosti účast ve výuce a spolupráci s ostatními spolužáky online
---	---

Všichni pedagogové ZŠ Vrbičky uplatňují při vzdělávání žáků v souladu s ŠVP následující základní výchovné a vzdělávací strategie:

1. individualizace výuky na úrovni metod a hodnocení:

- individuální přístup ke každému žákovi, jeho potřebám a možnostem, založený na principech a metodách Montessori pedagogiky – možnost individuálního postupu učivem při práci s didaktickými pomůckami a materiály, výběr z vícero činností, nabízejících různé způsoby osvojování učiva, několik úrovní náročnosti, respektování osobního tempa, hledání různých cest k řešení atd.,
- rozvoj samostatnosti a zodpovědnosti žáků – sebehodnocení, plánování učiva, posilování vnitřní motivace (podnětné prostředí, výběr individuálně vhodné, smysluplné činnosti), přijímání přirozených a logických důsledků za své jednání atd.,
- učení v souvislostech a hledání různých přístupů k problému a nazírání problému z různých úhlů (projektové vyučování), aktivizující metody výuky (práce s didaktickými pomůckami a materiály, metody kritického myšlení, samostatné vyhledávání, třídění a vyhodnocování informací, skupinová práce a spolupráce), tvořivost,
- bezpečné prostředí bez zkoušení, soutěžení, srovnávání, známkování – průběžná individuální diagnostika při práci a prezentacích, sebehodnocení při sebereflexích a konzultacích, sběr vlastních učebních materiálů do portfolia, popisná zpětná vazba, slovní hodnocení na vysvědčení

2. rovnoprávnost a partnerství na úrovni komunikace a vztahů:

- vzájemný respekt a rovnoprávnost ve vztazích mezi žáky i dospělými (demokratické způsoby společné tvorby společných pravidel, zdvořilé tykání apod.), tolerance k odlišnostem osobnostním, sociálním, kulturním, náboženským,
- podpora vzájemného obohacování, spolupráce a pomoci nejen při učení se navzájem a skupinové práci ve věkově smíšeném třídním kolektivu,
- časté příležitosti k otevřené komunikaci (komunitní kruhy),
- škola jako komunitní centrum – častá komunikace a úzká spolupráce s rodinou, neomezený přístup rodičů do výuky, otevřená možnost zhlédnout výuku pro veřejnost (po dohodě), vzdělávací, odpočinkové, tvůrčí, poznávací a sportovní aktivity s rodiči apod.

3. aktivní postoj na úrovni vztahu ke zdraví a vztahu k životnímu prostředí:

- podpora ochrany zdraví a zdravého životního stylu a péče o kvalitu a krásu prostředí – vlastní příklad učitelů, každodenní společné činnosti, zařazování souvislostí do výuky ve všech předmětech,
- ohleduplné chování k životnímu prostředí – při každodenních činnostech ve škole i mimo školu, třídění odpadu a využívání ekologicky šetrných úklidových prostředků, zařazování souvislostí environmentální výchovy do výuky ve všech předmětech.

3.3 VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se v ZŠ Vrbičky uskutečňuje prostřednictvím integrace v běžné třídě a poskytováním vhodných podpůrných opatření. Rodinné prostředí malotřídní školy, věkově heterogenní skupiny, Montessori pomůcky a metody výuky, slovní hodnocení zaměřené na individuální úsilí a pokroky, nikoliv na srovnávání s ostatními, a snaha o co největší individualizaci ve výuce jsou pro vzdělávání těchto žáků velmi příznivé.

ŠVP ZŠ Vrbičky vychází v souladu s RVP ZV a v souladu s principy Montessori pedagogiky z respektování individuálních potřeb a možností všech žáků, tedy včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebují poskytnutí podpůrných opatření.

Pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v rámci ŠVP stanoveny stejné rámcové cíle a záměry, jejich naplňování však prostřednictvím podpůrných opatření pedagogové přizpůsobují specifickým individuálním potřebám, schopnostem a možnostem těchto žáků, a to zejména formou pozorování a analyzování projevů a potřeb žáka, citlivého přístupu, podpory při začleňování a uplatňováním vhodných metod a forem práce, co nejlépe přizpůsobených žákovi. Cílem a snahou pedagogů je vytvořit všestranně podporující podmínky pro celostní rozvoj všech žáků, pro jejich plné zapojení v učení i komunikaci a spolupráci s ostatními a pro optimální naplnění jejich individuálního vzdělávacího potenciálu a dosažení co největší samostatnosti i úrovně očekávaných výstupů. Pedagogové ZŠ Vrbičky se maximálně snaží, aby se i žáci s jakýmkoli odlišnostmi cítili být plnohodnotnou součástí společnosti.

Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje ZŠ Vrbičky v souladu s RVP ZV i bez doporučení školského poradenského zařízení formou průběžné pedagogické diagnostiky, případně formou plánu pedagogické podpory (PLPP). PLPP se zpracovává zpravidla na období tří měsíců, po kterém ho tým pedagogů vyhodnotí a v případě úspěšné reedukace ukončí nebo zapracuje úpravy potřebné na další období nebo doporučí rodičům žáka návštěvu školského poradenského zařízení.

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně ZŠ Vrbičky uplatňuje ve spolupráci se školským poradenským zařízením dle jeho doporučení, včetně zpracování individuálního vzdělávacího plánu (IVP), je-li PPP či SPC doporučen. IVP zpracovává školní poradenský tým ve spolupráci s třídními učiteli i asistenty pedagoga zpravidla na jeden školní rok, účinnost průběžně sleduje a konzultuje v rámci pedagogického týmu, se školským poradenským zařízením i s rodiči žáka a na konci školního roku, není-li to třeba dříve, vyhodnocuje a stanovuje další kroky a opatření.

Realizace podpůrných opatření se tak při výuce řídí průběžnou pedagogickou diagnostikou nebo doporučením PPP či SPC, případně též IVP zpracovaným na jeho základě, a zahrnuje spolupráci s odborníky a též úzkou spolupráci s rodiči. Pedagogové mají vždy na zřeteli odlišné potřeby a možnosti žáků s podpůrnými opatřeními a tomu přizpůsobují své vzdělávací strategie s cílem tyto žáky plně zapojit a maximálně rozvíjet jejich individuální vzdělávací potenciál. V rámci **učebních osnov** v **Příloze 1** ŠVP je orientačně uvedena minimální doporučená úroveň očekávaných výstupů v jednotlivých předmětech v souladu s RVP ZV, konkrétní úroveň očekávaných výstupů se však stanovuje vždy jednotlivě pro každého žáka se speciálními vzdělávacími potřebami s ohledem na jeho individuální potřeby a možnosti a s ohledem na konkrétní podpůrná opatření a doporučení školského poradenského zařízení.

V rámci podpůrných opatření je možné uplatnit například:

- spolupráci s poradenským zařízením (PPP, SPC), s externími speciálními pedagogy či jinými odborníky (logopedie, psychologie, neurologie apod.),
 - princip diferenciací a individualizace při organizaci činností a stanovování obsahu, forem i metod výuky,
 - úpravu vzdělávacího obsahu (snížení nároků na výstupy a výsledky práce), formulaci reálných, splnitelných očekávaných výstupů, případně nahrazení části vzdělávacího obsahu jiným, lépe vyhovujícím,
 - využití speciálních metod a forem výuky, zvýšenou pozitivní motivaci a aktivizující podporu,
 - zadávání přiměřených úkolů, využívání pestré nabídky metod a forem práce, včetně her, využívání specifických didaktických pomůcek a materiálů,
 - respektování individuálního tempa, ponechání dostatečného času pro pochopení, zapamatování si a procvičení nového učiva,
 - přizpůsobení délky vyučovací jednotky, zařazování cvičení a relaxace, případně uvolňování z hodin při nadměrné zátěži,
 - umožnění působení asistenta pedagoga, popř. osobního asistenta,
- a další dle potřeb žáka a stanovených podpůrných opatření.

3.4 VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ NADANÝCH A MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných se v ZŠ Vrbičky uskutečňuje rovněž formou integrace v běžné třídě a na základě obdobných principů a pravidel jako vzdělávání všech žáků, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, tj. vždy s ohledem na nejlepší možný zájem každého žáka a s cílem maximálně rozvíjet jeho individuální potenciál. Prostředí ZŠ Vrbičky je velmi příznivé i pro vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných, zejména s ohledem na věkově heterogenní skupiny, v nichž mohou nadaní žáci dle potřeby a svých možností běžně pracovat s žáky vyšších ročníků na náročnějších úkolech.

Pro vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných škola rovněž stanoví a realizuje podpůrná opatření, a to v rozsahu prvního až čtvrtého stupně. Průběh tvorby, realizace a vyhodnocování případných PLPP či IVP u žáků nadaných a mimořádně nadaných se řídí obdobnými pravidly jako v případě žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

V rámci podpůrných opatření je možné uplatnit například:

- spolupráci s poradenskými zařízeními či jinými organizacemi, které pracují s nadanými žáky,
- předčasný nástup žáka ke školní docházce,
- účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy nebo případně v jiné škole (navazujeme spolupráci pro výměnné studijní pobyty s dalšími Montessori školami v ČR i v zahraničí),
- obohacování vzdělávacího obsahu,
- zadávání specifických úkolů, projektů,
- příprava a účast na soutěžích, včetně celostátních a mezinárodních kol,
- nabídka zájmových aktivit,

a další dle potřeb žáka a stanovených podpůrných opatření.

3.5 VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM

V ZŠ Vrbičky je z důvodů již zmíněných výše u žáků se speciálně vzdělávacími potřebami prostředí příznivé i pro vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ) a s ohledem na ŠVP školy postaveném na základě

mezinárodně uznávané pedagogiky Montessori a na dvojjazyčné výuce formou využití metody CLIL školu poměrně často volí i žáci z bilingvních či cizojazyčných rodin. I díky pedagogům z různých zemí je škola sama o sobě přirozeně multikulturním prostředím, které svým nastavením pomáhá rychlejšímu rozvoji jazykových dovedností a snazší integraci žáků cizinců.

U žáků s nedostatečnou znalostí českého jazyka pedagogové respektují jejich aktuální možnosti a zohledňují je ve všech předmětech a zaměřují se nejprve především na postupný rozvoj jazykových kompetencí a citlivou podporu integrace do kolektivu. V případě potřeby obdobně jako u dětí s SVP stanoví pro systematickou podporu rozvoje konkrétních znalostí a dovedností PLPP.

3.6 REALIZACE PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT

Způsob realizace průřezových témat formou začlenění do vybraných vyučovacích předmětů je zpracován v samostatném dokumentu, který tvoří **Přílohu 2** ŠVP.

4. UČEBNÍ PLÁN

4.1 TABULACE UČEBNÍHO PLÁNU

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	Vyučovací předmět	Zkratka	1. stupeň									2. stupeň								
				1.	2.	3.	4.	5.	1.-5. ročník				6.	7.	8.	9.	6.-9. ročník				
				Naše časová dotace					Naše časová dotace součet	Využití disp. dotace	Min. čas. dotace dle RVP ZV	Naše časová dotace					Naše časová dotace součet	Využití disp. dotace	Min. čas. dotace dle RVP ZV		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	Český jazyk	ČJ	7	7	7	6	6	33	33	0	33	6	4	4	4	18	18	3	15	
	Cizí jazyk	Anglický jazyk	AJ	2	2	2	3	3	12	12	3	9	3	3	3	3	12	12	0	12	
	Další cizí jazyk	Španělský / Německý jazyk	ŠJ	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	2	2	2	6	6	0	6	
Matematika a její aplikace		Matematika	MAT	4	4	4	4	4	20	20	0	20	4	4	4	4	16	16	1	15	
Informatika		Informatika	INF	x	x	x	1	1	2	2	0	2	1	1	1	1	4	4	0	4	
Člověk a jeho svět		Kosmická výchova	KV	4	4	4	5	5	29	22	11	11	x	x	x	x	x	x	x	x	
Člověk a svět práce		Kosmická výchova	KV	1	1	1	2	2		7	2	5	2	x	x	x	2	11	8	3	
		Profesní rozvoj	PR	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	2	3	4				9
Člověk a společnost	Dějepis	Kosmická výchova	KV	x	x	x	x	x	x	x	x	x	2	x	x	x	2	12	2	10	
		Dějepis	DĚJ	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	2	2	2	6				
	Výchova k občanství	Kosmická výchova	KV	x	x	x	x	x	x	x	x	x	1	x	x	x	1				
		Občanský rozvoj	OR	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	1	1	1	3				
Člověk a příroda	Přírodopis	Kosmická výchova	KV	x	x	x	x	x	x	x	x	x	2	x	x	x	2	21	1	20	
		Přírodopis	PŘÍ	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	2	2	2	6				
	Zeměpis	Kosmická výchova	KV	x	x	x	x	x	x	x	x	x	2	x	x	x	2				
		Zeměpis	ZEM	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	2	2	2	6				
		Fyzika	FYZ	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	1	1	1	3				
	Chemie	Chemie	CHEM	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	1	1	2				
Umění a kultura	Hudební výchova	Umění	UM	2	2	2	3	3	12	12	0	12	3	3	3	3	12	12	3	9	
	Výtvarná výchova																				
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví a	Tělocvik	TV	2	2	2	2	2	10	10	0	10	3	x	x	x	3	10	0	10	
				x	x	x	x	x	x	x	x	x	3	2	2	7					
Celková časová dotace				22	22	22	26	26	118	118	16	118	29	30	31	32	122	122	18	122	
Disponibilní časová dotace dle RVP ZV				1.-5. ročník								16	6.-9. ročník								18
Minimální počet hodin dle RVP ZV, maximální dle ŠZ				18-22		22-26		1. stupeň				28-30		30-32		2. stupeň					
Ročník				1.	2.	3.	4.	5.	1. stupeň				6.	7.	8.	9.	2. stupeň				

4.2 POZNÁMKY K UČEBNÍMU PLÁNU

Tabulace učebního plánu vyjadřuje týdenní počet hodin vyhrazených pro výuku jednotlivých předmětů, stanovených podle oblastí vzdělávání a oborů vzdělávání v souladu s RVP ZV, a uvádí počet vyučovacích hodin v týdnu v daném ročníku ve vazbě na jednotlivé oblasti a obory RVP ZV, včetně využití disponibilní časové dotace.

Stěžejním principem pro stávající rozvržení učebního plánu je výuka ve věkově smíšených třídách na 1. stupni a spolupracujících studijních skupinách na 2. stupni, učební plán je proto sestaven ve snaze o co nejmenší rozrůznění časových dotací pro jednotlivé předměty v jednotlivých ročnících.

Vyučovací jednotkou je co nejčastěji jeden blok, jenž čítá dvě vyučovací hodiny (2 x 45 minut), v některých případech a u některých předmětů také obvyklá vyučovací hodina (45 minut). Dopolední vyučování tak bývá zejména ve vyšších ročnících s ohledem na náročnější činnosti, vyžadující delší časový prostor zejména při

projektové formě práce, a s ohledem na delší schopnost koncentrace starších žáků, co nejčastěji rozčleněno na dva bloky, zahrnující jednu vyučovací hodinu jednoho předmětu a blok dvou vyučovacích hodin dalšího předmětu. Do rozvrhu jsou zařazeny přestávky mezi jednotlivými vyučovacími hodinami zkrácené na 5 minut s cílem zajistit delší přestávku uprostřed dopoledního vyučování (20 minut) a mezi dopoledním a odpoledním vyučováním (zpravidla 90 minut), která kromě oběda zahrnuje také pobyt žáků venku (duševní odpočinek, pohybové aktivity, pobyt na čerstvém vzduchu, podpora přirozené socializace a utváření přátelských vztahů). Během výuky respektujeme individuální potřeby a možnosti žáků, dáváme proto do určité míry žákům prostor si přestávky upravit, respektive přesunout či sdružit (například mladší žáci někdy potřebují přestávku dříve, starší naopak často soustředěně pracují déle a přestávku si udělají později nebo pokud první přestávku vynechají, prodlouží si přestávku druhou).

Všechny vyučovací předměty vycházejí z příslušných vzdělávacích oblastí a vzdělávacích oborů RVP ZV.

Integrovaný vyučovací předmět Kosmická výchova vznikl pro 1. stupeň spojením obsahů dvou vzdělávacích oblastí a stejnojmenných vzdělávacích oborů RVP ZV, a to Člověk a jeho svět a Člověk a svět práce, na 2. stupni pouze pro 6. ročník spojením oblastí Člověk a svět práce, Člověk a společnost (obory Dějepis a Výchova k občanství) a Člověk a příroda (pouze obory Přírodopis a Zeměpis). Název Kosmická výchova tento integrovaný předmět nese podle integrované tematické oblasti pedagogiky Montessori s velmi obdobným obsahem. V předmětu Kosmická výchova je v souladu s RVP ZV v rámci vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět zahrnut také příslušný vzdělávací obsah oboru Výchova ke zdraví pro 1. stupeň. Na 2. stupni je obsah tohoto oboru zahrnut v souladu s RVP ZV v 6. a 7. ročníku do předmětu Tělesná výchova. Od 7. ročníku jsou jednotlivé obory oblastí Člověk a svět práce, Člověk a společnost a Člověk a příroda vyčleněny jako samostatné předměty, a to především z důvodů větší přehlednosti při hodnocení na vysvědčeních, jejichž výpisy se následně předávají navazujícím středním školám v rámci přijímacích zkoušek. Obor Fyzika přibývá jako samostatný předmět od 7. ročníku, obor Chemie obdobně od 8. ročníku.

Integrovaný vyučovací předmět Umění a kultura vznikl na 1. i 2. stupni ze dvou vzdělávacích oborů v rámci vzdělávací oblasti Umění a kultura, a to z oboru Hudební výchova a oboru Výtvarná výchova, přičemž od 7. ročníku je předmět s ohledem na vývojové potřeby dospívajících obohacen o některé vybrané obsahy dramatické výchovy.

Vyučovací předmět Tělesná výchova na 1. i na 2. stupni jsou s ohledem na skutečnost, že ZŠ Vrbičky nemá vlastní tělocvičnu, a s ohledem na obecnou strategii školy co nejvíce vhodně využívat skutečný svět v okolí školy, vyučovány jednou týdně v pronajaté tělocvičně a jednou týdně formou výuky ve venkovním prostředí (fotbalové hřiště, atletické hřiště, výuka jízdy na kole, in-line bruslích, ledních bruslích atd.). Obsah zaměřený na výchovu ke zdraví na 2. stupni zařazovaný hodinou týdně navíc v 6. a 7. ročníku je realizován dle potřeb a tématu v učebně nebo ve venkovním prostředí. V souladu s RVP ZV předmět Tělesná výchova na 1. stupni zahrnuje také výuku plavání v rozsahu 40 vyučovacích hodin (celkem za období vzdělávání na 1. stupni). Součástí vzdělávacího obsahu předmětu je v souladu s RVP ZV dle potřeb žáků také okruh Zdravotní tělesná výchova, jehož některé prvky jsou preventivně využívány pro všechny žáky nebo jsou zadávány žákům se zdravotním oslabením.

Průřezová témata jsou realizována formou integrace do vzdělávacích obsahů jednotlivých vyučovacích předmětů, jak je uvedeno v **Příloze 2 ŠVP**.

Na 1. stupni je disponibilní časová dotace využita:

- k posílení vzdělávacích oblastí Člověk a jeho svět a Člověk a svět práce, integrovaných v předmětu Kosmická výchova, který je vyučován převážně projektově a v komplexních souvislostech a svým charakterem a šíří záběru umožňuje žákům rozvíjet a prakticky procvičovat i dovednosti zahrnuté v oblastech Jazyk a jazyková komunikace a Matematika a její aplikace, které patří z hlediska cílů základního vzdělávání a rozvoje klíčových kompetencí k zásadním, a současně dává přirozený široký prostor pro realizaci většiny průřezových témat,

- k rozšíření výuky anglického jazyka v souladu se zaměřením ZŠ Vrbičky.

Na 2. stupni je disponibilní časová dotace využita především:

- k posílení vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura s ohledem na vhodnou komplexní a časově náročnou práci žáků s literaturou, slohovou výchovou a velkým podílem integrovaných průřezových témat z okruhu Mediální výchovy,
- k posílení oboru Matematika a její aplikace s ohledem na v digitálním světě potřebný rozvoj matematického a logického myšlení i s ohledem na přípravu na jednotné přijímací zkoušky,
- k posílení oboru Člověk a svět práce s ohledem na důležitost orientace v současném měnícím se světě práce a poznávání různorodých praktických činností směřujících k zásadnímu rozvoji všech klíčových kompetencí a k rozpoznání osobních osobnostních nadání a volbě dalšího profesního směřování,
- k posílení oboru Člověk a společnost, zahrnujícího oblasti Dějepis a Výchova k občanství, s ohledem na jejich komplexnost a současně významnost z pohledu přípravy na dospělost a převzetí odpovědnosti za vlastní život, chápání vlastní role ve společnosti a utváření aktivního občanského postoje,
- k posílení oboru Umění a kultura s ohledem na vývojové potřeby dospívajících, vyžadující prostor a příležitosti pro tvořivost a umělecké činnosti jako prostředek sebevyjádření, komunikace, spolupráce a práce s emocemi.

5. UČEBNÍ OSNOVY

Učební osnovy pro jednotlivé vyučované předměty jsou zpracovány v samostatném dokumentu, který tvoří **Přílohu 1 ŠVP**.

6. HODNOCENÍ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ

6.1 OBECNÉ ZÁSADY HODNOCENÍ

Níže popsané zásady a pravidla hodnocení žáků jsou ve stejném znění součástí Školního řádu.

Průběžné hodnocení žáka i celkové hodnocení žáka na vysvědčení je nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu a jeho řízení. Vysvědčení vydává škola žákovi za první i druhé pololetí.

Pro hodnocení žáků na vysvědčení se ve všech ročnících na 1. i 2. stupni používá **slovní hodnocení**, které je souhrnnou zpětnou vazbou o tom, co žák při osvojování učiva zvládl (konkrétní znalosti, dovednosti, vědomosti a návyky). Na požádání zákonného zástupce a při přechodu na jinou školu, uplatňující klasifikaci, převádíme výsledky hodnocení žáka do klasifikačních stupňů (viz dále v kapitole 6.5 a 6.6).

Slovní hodnocení formou ústní popisné zpětné vazby důsledně používáme i pro průběžné hodnocení, a to kdykoli spontánně během výuky a rovněž formou individuálních konzultací mezi žákem a učitelem, zařazovaných s každým jednotlivým žákem dle potřeby, zpravidla jednou měsíčně.

Hodnocení není zaměřeno na srovnávání žáka s jeho spolužáky, ale na individuální pokrok a postoj každého žáka. Sleduje žakovu snahu, samostatnost, tvořivost, kvalitu dílčích i konečných výsledků práce a uplatňování osvojených znalostí a dovedností při práci.

Žáci jsou průběžně během každodenní práce ve škole i v rámci konzultací s učitelem vedeni k **sebehodnocení** a dle své aktuální úrovně zralosti také k přiměřenému plánování dalších úkolů a stanovování cílů a cest k jejich dosažení.

Důležitým prvkem procesu učení i procesu sebehodnocení je práce s chybou. Žáci mají právo dělat chyby s vědomím toho, že chyba je důležitým nástrojem učení, zkušeností a informací o tom, na co se dále zaměřit.

Rodiče žáka informuje o prospěchu a chování žáka učitel nebo případně ředitel školy, a to formou konzultací pořádaných zpravidla dvakrát za školní rok, případně dle potřeby častěji, jestliže o to rodiče požádají nebo jestliže o to požádá učitel například z důvodů problémů v prospěchu či chování žáka nebo z jiných důvodů vyžadujících užší spolupráci s rodinou.

6.2 HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Pravidla pro hodnocení žáků učiteli:

- ✓ hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování žáka musí být srozumitelné, jednoznačné, věcné, srovnatelné s předem stanovenými kritérii a všestranné;
- ✓ pro jakékoliv hodnocení výsledků vzdělávání platí, že vždy hodnotíme to, co žák zná, a ne to, co nezná;
- ✓ při průběžném i celkovém hodnocení uplatňuje učitel přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi;
- ✓ při celkovém hodnocení přihlíží učitel k věkovým zvláštnostem žáka, k případné momentální indispozici (dlouhodobá nemoc, změny v rodinných poměrech apod.), případné specifické poruše učení a výsledkům vyšetření specialistů (lékaři, PPP, logoped apod.) v návaznosti na integraci;
- ✓ kritéria pro jednotlivé klasifikační stupně níže jsou formulována především pro celkovou klasifikaci, učitel žádné nepřeceňuje, posuzuje žákovy výkony komplexně, v souladu se specifikou předmětu;
- ✓ při hodnocení chování žáka ve škole a při akcích pořádaných školou učitelé hodnotí respektování dohodnutých pravidel, dodržování bezpečnostních pokynů a ochranu zdraví, a také podíl na utváření dobrých mezilidských vztahů (empatie, tolerance, pomoc druhým).

Pravidla pro hodnocení zvláštních případů:

- ✓ při hodnocení žáků cizinců, kteří plní v České republice povinnou školní docházku, se úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost, která ovlivňuje jejich výkon a je třeba k tomu přihlížet; v předmětu Český jazyk je možné nehodnotit žáka na konci tří po sobě jdoucích pololetí po zahájení docházky do školy v České republice,
- ✓ pokud žák, který byl rozhodnutím soudu svěřen do střídavé výchovy rodičů, plní povinnou školní docházku střídavě ve dvou základních školách, vydává mu vysvědčení základní škola, ve které zahájil vzdělávání dříve, pokud k tomu nebyla dohodou rodičů nebo rozhodnutím soudu určena druhá škola; při hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení zohlední škola, která bude vysvědčení vydávat, i hodnocení výsledků vzdělávání žáka druhou školou; pravidla spolupráce obou škol při vzdělávání žáka domluví ředitelé škol.

Pravidla pro hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných:

- ✓ pokud je ve třídě školy vzděláván individuálně integrovaný žák, vytvoří ředitel školy podmínky odpovídající jeho individuálním vzdělávacím potřebám a vedoucí k jeho všestrannému rozvoji; žáci se speciálními vzdělávacími potřebami a žáci mimořádně nadaní mají právo na vzdělávání, jehož obsah, formy a metody odpovídají jejich vzdělávacím potřebám a možnostem, na vytvoření nezbytných podmínek, které toto vzdělávání umožní, a na poradenskou pomoc školy a školského poradenského zařízení; ředitel školy povoluje žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami nebo žákovi mimořádně nadanému na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení

vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu, jehož součástí je dle doporučení i způsob hodnocení,

- ✓ při hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je respektován individuální vzdělávací plán a přihlíží se k povaze postižení nebo znevýhodnění, pro získávání podkladů pro hodnocení těchto žáků volí učitel vhodné a přiměřené způsoby a při zjišťování úrovně žakovských vědomostí a dovedností volí takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají možnostem žáka,
- ✓ mimořádně nadaného žáka může ředitel školy přearadit do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku na základě zkoušky před komisí.

6.3 SEBEHODNOCENÍ ŽÁKŮ

Sebehodnocení umožňuje všem žákům zažívat pocit uspokojení z vlastních rozpoznaných úspěchů a vnímat vlastní odpovědnost za své učení a svůj rozvoj a do určité míry se podílet na plánování dalšího učiva a stanovování cílů. Žák je učiteli systematicky veden k potřebě a využívání sebehodnocení tak, aby zvládl:

- ✓ objektivně posoudit své znalosti a schopnosti;
- ✓ srovnávat názory, formulovat své myšlenky;
- ✓ přijmout názory druhých;
- ✓ naslouchat a vnímat;
- ✓ uvědomovat si klady a zápory;
- ✓ komunikovat;
- ✓ obhajovat vlastní názor;
- ✓ monitorovat a regulovat své učení;
- ✓ hodnotit své výkony, kvalitu své práce a schopnost učit se;
- ✓ stanovit si reálné cíle;
- ✓ plánovat metody, jak dosáhnout stanovených cílů.

Sebehodnocení umožňuje žákům:

- ✓ poznat své slabé a silné stránky, potřeby a rozvoj;
- ✓ hodnotit svůj postup učení a jeho výsledky;
- ✓ plánovat proces učení (cíle, metody, výsledky);
- ✓ aktivně se účastnit procesu hodnocení;
- ✓ rozvíjet pozitivní sebehodnocení a sebepojetí;
- ✓ být odpovědný za své výsledky v učení;
- ✓ rozvíjet dovednosti, které jsou užitečné pro život.

Sebehodnocení umožňuje rodičům:

- ✓ vhléd do žakova učení a jeho postojů;
- ✓ komunikovat o učení s žákem;
- ✓ spolupracovat s žákem na dosažení cíle.

Sebehodnocení umožňuje učitelům:

- ✓ plánovat výuku tak, aby odpovídala individuálním potřebám žáků;
- ✓ nastavit realistické cíle;
- ✓ komunikovat s rodiči a žáky;
- ✓ analyzovat a zkvalitňovat výuku.

6.4 PRAVIDLA PRO SLOVNÍ HODNOCENÍ

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných, případně nepovinných předmětech stanovených v ŠVP a v chování žáka jsou v rámci slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům v jednotlivých předmětech, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a věku. Slovní hodnocení je založeno na individuální vztahové normě, je pozitivně laděné a má vyzdvihovat to, co se žákovi povedlo.

Slovní hodnocení zahrnuje a obsahuje:

- ✓ posouzení výsledků vzdělávání žáka,
- ✓ ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon,
- ✓ hodnocení žáka na základě individuální vztahové normy (srovnávání s předchozím výkonem),
- ✓ naznačení dalšího rozvoje žáka,
- ✓ zdůvodnění hodnocení,
- ✓ důraz na funkci informační.

Pololetní a výroční slovní hodnocení je psané formou vysvědčení jako dopis žákovi, dopis rodičům, nebo jako neosobní popis žákovy práce, jeho možností, schopností a cest k jejich rozvoji.

Práce a činnost žáka není hodnocena ve smyslu porovnávání s ostatními žáky nebo sestavováním žebříčku výkonů – takové hodnocení se neslučuje s principy pedagogického systému Montessori. Způsob hodnocení navazuje na práci žáka z vnitřní motivace, pomáhá k dovednosti sebehodnocení, umožňuje žákovi cítit se úspěšným a zapojit se do každé práce. Sebehodnocení žáků a práce s chybou a zpětnou vazbou patří k základním principům při uplatňování pedagogiky Montessori.

6.5 KLASIFIKACE, JEJÍ KRITÉRIA A ODPOVÍDAJÍCÍ SLOVNÍ HODNOCENÍ

Při použití klasifikace se chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou hodnotí na vysvědčení stupni:

- 1 - velmi dobré,
- 2 - uspokojivé,
- 3 - neuspokojivé.

Při použití klasifikace se výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných, případně nepovinných předmětech stanovených ŠVP hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:

- 1 - výborný,
- 2 - chvalitebný,
- 3 - dobrý,
- 4 - dostatečný,
- 5 - nedostatečný.

Při přepisu slovního hodnocení na vysvědčení využíváme pro zápis hodnocení slovní ekvivalenty.

Klasifikační stupně chování a jejich slovní vyjádření:

1 - velmi dobré = Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení Školního řádu. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle, je přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

2 – uspokojivé = Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními Školního řádu. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřního řádu školy; nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele školy, důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.

3 – neuspokojivé = Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti Školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

Klasifikační stupně předmětové a jejich slovní vyjádření (základní formulace):

	Ovládnutí učiva	Úroveň myšlení	Úroveň vyjadřování	Celková aplikace vědomostí, řešení úkolů, chyby žáka	Píle a zájem o učení
1	Ovládá bezpečně	Pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti	Výstižné a poměrně přesné	Užívá vědomostí a spolehlivě i uvědoměle dovedností, pracuje samostatně, přesně, s jistotou, dokáže dobře pracovat s chybou, uvědomí si a správně opraví bez pomoci i s pomocí	Aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
2	Ovládá	Uvažuje celkem samostatně	Celkem výstižné	Dovede používat vědomostí a dovedností při řešení úkolů, dopouští se jen menších chyb, a dokáže je správně opravit s pomocí	Učí se svědomitě
3	V podstatě ovládá	Menší samostatnost v myšlení	Myšlenky vyjadřuje ne zcela přesně	Řeší úkoly s pomocí učitele a s touto pomocí snadno překonává potíže a odstraňuje chyby, s pomocí dokáže s chybou pracovat	K učení a práci nepotřebuje větších podnětů
4	Ovládá se značnými mezerami	Nesamostatné myšlení	Myšlenky vyjadřuje se značnými obtížemi	Dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává, práce s chybou je problematická, jedině s pomocí si je dokáže opravovat a jen v některých případech uvědomovat,	Malý zájem o učení, potřebuje stálé podněty

				jaké je správné řešení a proč	
5	Neovládá	Odpovídá nesprávně i na návodné otázky	I na návodné otázky odpovídá nesprávně	Praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí, chybu není schopen brát jako nástroj sebevzdělávání	Pomoc a pobízení k učení jsou neúčinné

Hodnocení v předmětech s převládajícím teoretickým zaměřením

(jazykové, společenskovední, přírodovědné a matematika)

Při hodnocení v souladu s požadavky ŠVP hodnotí učitel:

- ✓ ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic, zákonitostí a vztahů,
- ✓ kvalitu a rozsah získaných dovedností vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti,
- ✓ schopnost uplatňovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení společenských a přírodních jevů a zákonitostí,
- ✓ kvalitu myšlení, především jeho logiku, samostatnost a tvořivost, aktivitu v přístupu k činnostem, zájem o ně a vztah k nim,
- ✓ přesnost, výstižnost a odbornou i jazykovou správnost ústního i písemného projevu,
- ✓ kvalitu výsledků činností,
- ✓ osvojení účinných metod samostatného studia,
- ✓ vztah žáka k vyučovacímu předmětu a dané problematice.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný) a jemu odpovídající slovní hodnocení

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.

Stupeň 2 (chvalitebný) a jemu odpovídající slovní hodnocení

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev má menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

Stupeň 3 (dobrý) a jemu odpovídající slovní hodnocení

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí nepodstatné mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

Stupeň 4 (dostatečný) a jemu odpovídající slovní hodnocení

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků závažné nedostatky. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

Stupeň 5 (nedostatečný) a jemu odpovídající slovní hodnocení

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné nedostatky. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat, případně si sám ani s pomocí učitele nechce osvojit poznatky, vědomosti a dovednosti.

Hodnocení v předmětech s převahou výchovného zaměření

(výtvarná výchova, hudební výchova, tělesná výchova)

Při hodnocení v souladu s požadavky ŠVP hodnotí učitel:

- ✓ stupeň tvořivosti a samostatnosti,
- ✓ osvojení potřebných vědomostí, dovedností a návyků, zvládnutí účelných způsobů práce,
- ✓ využití získaných teoretických vědomostí v praktických činnostech,
- ✓ aktivitu, samostatnost, tvořivost a iniciativu,
- ✓ kvalitu výsledků dle osobních předpokladů,
- ✓ vztah žáka k vyučovacímu předmětu a k dané problematice.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný) a jemu odpovídající slovní hodnocení

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá svých osobních předpokladů a rozvíjí je v individuálních a kolektivních projevech. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě v nových úkolech. Má výrazně aktivní zájem o vyučovací předmět.

Stupeň 2 (chvalitebný) a jemu odpovídající slovní hodnocení

Žák je v činnostech aktivní, tvořivý, převážně samostatný na základě využívání svých osobních předpokladů, které rozvíjí v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev a práce je esteticky působivá a má jen menší nedostatky. Žák tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v nových úkolech. Má aktivní zájem o vyučovací předmět.

Stupeň 3 (dobrý) a jemu odpovídající slovní hodnocení

Žák je v činnostech méně aktivní, tvořivý, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně svých schopností v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev a práce jsou málo působivé, dopouští se chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají častější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá dostatečný zájem o vyučovací předmět.

Stupeň 4 (dostatečný) a jemu odpovídající slovní hodnocení

Žák je v činnostech málo aktivní a tvořivý. Využívání schopností v jeho projevu a práci je málo uspokojivé. Úkoly řeší s častými chybami. Své minimální vědomosti a dovednosti aplikuje jen s velkou pomocí. Projevuje velmi malou snahu a zájem o vyučovací předmět.

Stupeň 5 (nedostatečný) a jemu odpovídající slovní hodnocení

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je povětšinou chybný. Osvojené vědomosti a dovednosti nedovede nebo nechce aplikovat. Neprojevuje zájem o vyučovací předmět.

Hodnocení v předmětech s převahou praktických činností

(oblast Člověk a svět práce)

Při hodnocení v souladu s požadavky ŠVP hodnotí učitel:

- ✓ stupeň tvořivosti a samostatnosti,
- ✓ osvojení potřebných vědomostí, dovedností a návyků, zvládnutí účelných způsobů práce,
- ✓ využití získaných teoretických vědomostí v praktických činnostech,
- ✓ aktivitu, samostatnost, tvořivost a iniciativu,
- ✓ kvalitu výsledků dle osobních předpokladů,
- ✓ vztah žáka k vyučovacímu předmětu a k dané problematice.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný) a jemu odpovídající slovní hodnocení

Žák soustavně projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Pohotově, samostatně a tvořivě využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává pohotově, samostatně uplatňuje získané dovednosti a návyky. Bezpečně ovládá postupy a způsoby práce; dopouští se jen menších chyb, výsledky jeho práce jsou bez závažnějších nedostatků. Účelně si organizuje vlastní práci, udržuje pracoviště v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a aktivně se stará o životní prostředí. Hospodárně využívá suroviny, materiál, energii. Vzorně obsluhuje a udržuje pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla. Aktivně překonává vyskytující se překážky.

Stupeň 2 (chvalitebný) a jemu odpovídající slovní hodnocení

Žák projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Samostatně, ale méně tvořivě a s menší jistotou využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti

vykonává samostatně, v postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby. Výsledky jeho práce mají drobné nedostatky. Účelně si organizuje vlastní práci, pracoviště udržuje v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a stará se o životní prostředí. Při hospodárném využívání surovin, materiálů a energie se dopouští malých chyb. Pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla obsluhuje a udržuje s drobnými nedostatky. Překážky v práci překonává s občasnou pomocí učitele.

Stupeň 3 (dobrý) a jemu odpovídající slovní hodnocení

Žák projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem s menšími výkyvy. Za pomoci učitele uplatňuje získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech se dopouští chyb a při postupech a způsobech práce potřebuje občasnou pomoc učitele. Výsledky práce mají nedostatky. Vlastní práci organizuje méně účelně, udržuje pracoviště v pořádku. Dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a v malé míře přispívá k tvorbě a ochraně životního prostředí. Na podněty učitele je schopen hospodárně využívat suroviny, materiály a energii. K údržbě a správnému užití pomůcek, přístrojů, nářadí a měřidel musí být částečně podněcován. Překážky v práci překonává jen s častou pomocí učitele.

Stupeň 4 (dostatečný) a jemu odpovídající slovní hodnocení

Žák pracuje bez zájmu, chybí mu pozitivní vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a praktickým činnostem. Při volbě postupů a způsobů práce, organizaci práce a při aplikaci získaných teoretických poznatků v praxi vyžaduje jeho činnost soustavnou pomoc učitele. V praktických činnostech, dovednostech a návycích se dopouští větších chyb. Ve výsledcích práce má závažné nedostatky. Méně dbá o pořádek na pracovišti, na dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a o životním prostředí. Porušuje zásady hospodárnosti využívání surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě pomůcek, přístrojů, nářadí a měřidel se dopouští závažných nedostatků. Překážky v práci překonává jen s pomocí učitele.

Stupeň 5 (nedostatečný) a jemu odpovídající slovní hodnocení

Žák neprojevuje zájem o práci a nemá dobrý vztah k ní, ani k pracovnímu kolektivu, ani k praktickým činnostem. Nedokáže ani s pomocí učitele uplatnit získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech, dovednostech a návycích má podstatné nedostatky. Nedokáže postupovat při práci ani s pomocí učitele. Výsledky jeho práce jsou nedokončené, neúplné, nepřesné, nedosahují předepsané ukazatele, chybí jakákoliv snaha. Práci na pracovišti si nedokáže zorganizovat, nedbá na pořádek na pracovišti. Neovládá předpisy o ochraně materiálů a energie.

Celkové hodnocení žáka na vysvědčení se vyjadřuje stupni:

prospěl(a) s vyznamenáním = není-li v žádném z předmětů stanovených ŠVP hodnocení na vysvědčení horší než to, které odpovídá slovnímu hodnocení, označenému prospěchem chvalitebným a zároveň průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených ŠVP není vyšší než 1,5 při převedení do slovního hodnocení, a naopak a jeho chování odpovídá slovnímu hodnocení velmi dobré;

prospěl(a) = není-li v žádném z povinných předmětů stanovených ŠVP hodnocen na vysvědčení slovním hodnocením, které odpovídá stupni prospěchu 5 – nedostatečný;

neprospěl(a) = je-li v některém z povinných předmětů stanovených ŠVP hodnocen na vysvědčení slovním hodnocením, které odpovídá stupni hodnocení nedostatečný; nebo není-li z něho hodnocen na konci 2. pololetí;

nehodnocen(a) = není-li možné žáka hodnotit z některého z povinných předmětů stanovených ŠVP na konci prvního pololetí.

6.6 VÝCHOVNÁ OPATŘENÍ

Pochvaly:

- ✓ Třídní učitel může žákovi na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících po projednání s ředitelem školy udělit pochvalu nebo jiné ocenění za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci.
- ✓ Ředitel školy může žákovi po projednání v pedagogické radě udělit pochvalu za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za mimořádně úspěšnou práci.

Napomenutí a důtky:

- ✓ Třídní učitel může žákovi podle závažnosti provinění udělit napomenutí nebo důtku; udělení důtky neprodleně oznámí řediteli školy. Ředitel školy může žákovi po projednání v pedagogické radě udělit důtku ředitele školy.
- ✓ Ředitel školy nebo třídní učitel oznámí důvody udělení výchovného opatření prokazatelným způsobem rodiči.
- ✓ Za jeden přestupek se uděluje žákovi pouze jedno opatření k posílení kázně.

Kritéria pro udělování výchovných opatření

Kritéria mohou být změněna na návrh jednotlivých pedagogických pracovníků školy po projednání v pedagogické radě. Pokud se jedná o závažný přestupek proti ustanovení Školního řádu, nemusí být dodržena postupná škála kázeňských opatření.

Pochvalu třídního učitele uděluje průběžně třídní učitel za výborné výsledky v práci žáka, např.:

- ✓ za aktivní přístup k plnění školních povinností,
- ✓ za vylepšování třídního a školního prostředí,
- ✓ za účast ve školním kole sportovních či předmětových soutěží,
- ✓ za jednorázovou pomoc při organizaci školních akcí.

Pochvalu ředitele školy uděluje průběžně ředitel školy za výtečné výsledky v práci žáka, např.:

- ✓ za samostatnou celoroční práci ve prospěch dobrého jména školy, za příspěvky na internetové stránky apod.,
- ✓ za zvláště významné činy ve prospěch školy či místa bydliště (ekologické aktivity, protidrogová prevence, individuální sportovní úspěchy v celostátním měřítku apod.),
- ✓ za výtečné výsledky v okresních a krajských kolech sportovních či předmětových soutěží a olympiád,
- ✓ za výbornou reprezentaci školy v dalších aktivitách, kterých se škola účastní.

Napomenutí třídního učitele uděluje třídní učitel za drobné přestupky a opomenutí, např.:

- ✓ za nevhodné a neslušné chování vůči spolužákům a zaměstnancům školy,
- ✓ za počáteční projevy šikanování.

Důtku třídního učitele uděluje průběžně třídní učitel za opakované přestupky a opomenutí, např.:

- ✓ za opakované neodůvodněné pozdní příchody na vyučování a neomluvené hodiny (do 10),
- ✓ za nepřístojné a nevhodné chování, které by mohlo v konečném důsledku ohrozit zdraví žáka a spolužáků, či poškodit vybavení a majetek školy,

- ✓ za opakované počáteční projevy šikanování,
- ✓ za záměrné nevhodné chování vůči spolužákům, zaměstnancům školy i ostatním dospělým osobám ve škole, které odporuje zásadám slušného chování.

Důtku ředitele školy uděluje ředitel školy za závažnější přestupky, např.:

- ✓ za nepřístojné a nevhodné chování, které vedlo v konečném důsledku k ohrožení zdraví žáka,
- ✓ za vědomé a záměrné ničení školního majetku,
- ✓ za vulgární urážky spolužáků a pedagogů,
- ✓ za záměrné lhaní při projednávání přestupků,
- ✓ za neuposlechnutí pokynů učitele při školních akcích, při nichž je třeba dbát na zvýšenou opatrnost a ochranu zdraví (TV, plavecký výcvik, výlet, exkurze, kulturní akce mimo budovu školy, přesun po komunikacích apod.),
- ✓ za 10 a více neomluvených hodin,
- ✓ za ověřené projevy šikanování (verbální přímé a nepřímé šikanování, aktivní a pasivní šikanování, fyzické přímé a nepřímé šikanování).

6.7 ZÍSKÁVÁNÍ PODKLADŮ PRO HODNOCENÍ A KLASIFIKACI

Podklady pro hodnocení a případnou klasifikaci výchovně vzdělávacích výsledků a chování žáka získává učitel zejména těmito metodami, formami a prostředky:

- ✓ soustavným diagnostickým pozorováním žáka,
- ✓ vedením průběžných záznamů o práci žáka,
- ✓ zakládáním portfolií se školními pracemi,
- ✓ prací s pomůckami,
- ✓ prací individuální i ve skupině,
- ✓ ústními prezentacemi své práce,
- ✓ respektováním společných pravidel,
- ✓ vedením žáka k sebehodnocení,
- ✓ analýzou výsledků činnosti žáka,
- ✓ konzultacemi s ostatními učiteli a podle potřeby i s pracovníky pedagogicko-psychologických poraden či zdravotnických služeb, zejména u žáků s trvalejšími psychickými či zdravotními potížemi či poruchami,
- ✓ rozhovory se žákem a zákonnými zástupci žáka.

Žák může být hodnocen z předmětu pouze při docházce alespoň 75% z celkového počtu hodin v pololetí. Při nižší účasti musí vykonat zkoušku z učiva za dané pololetí. Výjimku z tohoto pravidla mohou mít žáci s individuálním vzdělávacím plánem nebo případně v jiných zákonem daných případech.

S výsledky pozorování a hodnocení jsou průběžně seznamováni zákonní zástupci, a to formou konzultací a schůzek. Učitel může využít i písemnou formu sdělení, a to dle svého uvážení a závažnosti samotného sdělení. Tuto formu učitel konzultuje s vedením školy.

Pokud je žák dlouhodobě nemocen (více než 14 dnů), učitel po domluvě s rodiči individuálně žákovi navrhne společný postup, který povede k doplnění učiva.

Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby za první pololetí bylo hodnocení provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního

pololetí. Není-li možné hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí. Celkový prospěch je v daném předmětu nehodnocen.

Jestliže se žák bez omluvy nedostaví k opakování zkoušky, a proto ho není možné hodnotit v náhradním termínu, žák z daného předmětu neprospěl.

V období měsíce září do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník.

Jestliže je žák z výuky některého předmětu v prvním nebo ve druhém pololetí uvolněn, uvádí se na vysvědčení místo hodnocení slovo „uvolněn(a)“.

Nelze-li žáka z některého nebo všech předmětů v prvním nebo ve druhém pololetí hodnotit ani v náhradním termínu, uvádí se na vysvědčení k danému předmětu místo hodnocení slovo „nehodnocen(a)“.

Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel chování (Školní řád), včetně dodržování vnitřního řádu školy, během klasifikačního období.

Škola hodnotí především chování žáků ve škole. Nastanou-li však závažné důvody, bude se zabývat i posouzením výchovných opatření v případech, které se neodehrály na půdě školy. Takto mohou být posuzovány pouze ty případy, při jejichž oficiálním projednávání je účast školy vyžadována příslušnými orgány.

Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka; k uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná.

Na konci pololetí v termínu, který určí ředitel školy, zapíše třídní učitelé výsledky celkového hodnocení do katalogových listů a připraví případné návrhy na opravné zkoušky či klasifikaci v náhradním termínu.

Hodnocení a tisk vysvědčení se zpracovává v elektronické podobě v programu, který škola využívá.

6.8 OPRAVNÉ ZKOUŠKY, PŘEZKOUŠENÍ A OPAKOVÁNÍ ROČNÍKU

Opravné zkoušky, přezkoušení na žádost zákonných zástupců, přezkoušení žáků individuálně vzdělávaných (dle § 41 školského zákona) a přezkoušení žáků vzdělávaných v zahraničí či při jiných přestupech se plně řídí ustanoveními školského zákona. Taktéž podmínky opakování ročníku jsou dány platným zněním školského zákona.

Má-li rodič pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do tří dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do tří pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení; je-li vyučujícím daného předmětu ředitel školy, může rodič požádat o komisionální přezkoušení krajský úřad. Komisionální přezkoušení se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem.

Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených ŠVP, s výjimkou předmětů výchovného zaměření stanovených RVP ZV a předmětů, z nichž byl uvolněn, pokud mu nebylo povoleno opakování ročníku podle § 52, odstavce 6 věty třetí Školského zákona. Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.

Žák, který plní povinnou školní docházku, opakuje ročník, pokud na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen. To neplatí o žákovi, který na daném stupni základní školy již jednou opakoval ročník; tomuto žákovi může ředitel na žádost zákonného zástupce povolit opakování ročníku pouze z vážných zdravotních důvodů doložených lékařskou zprávou.

Opravné zkoušky se konají nejpozději do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelem školy. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální.

Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. V závažných případech může ředitel školy stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku.

7. AUTOEVALUACE ŠKOLY

OBLASTI AUTOEVALUACE	CÍLE	KRITÉRIA	NÁSTROJE	TERMÍNY
Školní vzdělávací program	Naplnění ŠVP, cílů a záměrů, principů a profilace školy	Kvalita prostředí a vzdělávacího procesu	Pedagogická rada, projednání se školskou radou	1 x ročně
Podmínky vzdělávání, klima školy	Analýza a zlepšování podmínek (věcných, psychosociálních, organizačních, personálních, spolupráce s rodiči a dalšími subjekty) Posilování dobrého klimatu ve škole a školní komunitě	Pozitivní hodnocení, spokojenost, pestrost a smyslnost nabídky činností	Pedagogická rada – SWOT analýza Pozorování všech pedagogů – chování žáků, chování pedagogů, kvalita prostředí	1 x ročně Průběžně
		Spokojený žák	Komunitní kruhy, konzultace – diskuze, zpětná vazba, reflexe, sebereflexe, návrhy	Průběžně
		Spokojený učitel	Sebereflexe, diskuze, rozhovory, vzájemná zpětná vazba	Průběžně
		Spokojený rodič	Informace, fotogalerie, konzultace, rodičovské večery	Průběžně Průběžně Min. 2 x ročně Min. 2 x ročně
Řízení školy	Efektivní chod školy, plnění zásad ŠVP, podmínky pro týmovou spolupráci učitelů i žáků	Kladné hodnocení	Zprávy auditorů Zprávy ČŠI Reflexe zaměstnanců Koučink a mentoring	1 x ročně Průběžně Dle potřeby
Průběh vzdělávání a práce učitele	Zkvalitňování a zefektivňování výuky (plnění cílů vzdělávání, formy a metody práce, interakce a komunikace)	Kvalita vzdělávacího procesu	Sebereflexe, osobní přípravy Konzultace, rozhovory, poskytování vzájem. zpětná vazba	Průběžně Průběžně

	Zlepšování práce učitele, profesní růst Efektivní plánování DVPP		Pedagogické porady Hospitace Koučink a mentoring Pedagogická rada	Průběžně Pololetně Dle potřeby 1 x ročně
Výsledky vzdělávání	Osvojené znalosti a dovednosti, zvládnuté kompetence	Popis toho, co se žák naučil nebo dozvěděl nebo co dělal Pestrá skladba osobních materiálů Informování, spolupracující rodiče	Reflexe učitelů, sebereflexe žáků (popisná zpětná vazba) Individuální konzultace učitel – žák Osobní žákovská portfolia, deníky Vysvědčení (slovní) Individuální schůzky a konzultace s rodiči	Průběžně Průběžně Průběžně 2 x ročně Min. 2 x ročně
Individuální vzdělávací potřeby	Efektivní metody vzdělávání, výuka vystavěna na podkladě zjištěných individuálních potřeb	Přiměřené nároky ze strany pedagogů vedoucí k pocitu vlastní úspěšnosti z poznávání, osvojování poznatků a dovedností	Individuální diagnostika žáků, individuální plánování a respektování osobního tempa	Na počátku školního roku intenzivně a nadále průběžně
Spolupráce s rodiči žáků a širší komunitou	Vstřícná komunikace mezi školou a rodiči Vzájemné působení školy a okolí Otevřenost školy a zapojení školy do života komunity	Společně pořádané školní i mimoškolní akce Navazování vztahů a spolupráce Výlety, exkurze, besedy vně školy, návštěvy ve škole	Oboustranná komunikace a společné plánování Fotodokumentace Informační nástěnka, informace na webu, školní dokumentace	Průběžně

UČEBNÍ OSNOVY

Učební osnovy jsou dále stanoveny pro jednotlivé vyučovací předměty a uvádějí:

- charakteristiku předmětu a obsahové vymezení, případně, je-li to u daného předmětu vhodné vzhledem k jeho specifikům, též převažující metody či formy výuky,
- časové vymezení předmětu (počet hodin týdně v jednotlivých ročnících dle učebního plánu),
- organizační vymezení předmětu (začlenění do rozvrhu, místa výuky),
- výchovné a vzdělávací strategie (základní postupy pedagogů, vedoucí v daném předmětu k utváření klíčových kompetencí žáků),
- vzdělávací obsah předmětu (očekávané výstupy a přehled učiva).

Učivo uvedené v učebních osnovách je v rámci školy závazné. Zařazení rozšiřujícího učiva zváží vyučující s ohledem na specifika, potřeby, možnosti a zájmy třídy a jednotlivých žáků.

UČEBNÍ OSNOVY PRO 1. STUPEŇ (a 6. ročník u integrovaného předmětu Kosmická výchova)

1. Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

1.1 Název předmětu: Český jazyk

Charakteristika předmětu a obsahové vymezení na 1. stupni ZŠ:

Vyučovací předmět Český jazyk je vyučován ve všech ročnících. Jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura v souladu s RVP ZV. Výuka zahrnuje tři tematické okruhy. Jazyková výchova pomáhá žákům správně a adekvátně užívat jazykových prostředků v jejich mluvených a psaných projevech. Komunikační a slohová výchova připravuje žáky na to, aby dokázali reagovat vhodně, věcně a jazykově správně v různých komunikačních situacích. V okruhu Literární výchova si při práci s uměleckými i jinými texty v tištěné i elektronické podobě žáci osvojují dovednosti potřebné pro porozumění textu, pochopení jeho významu a smyslu pro jeho hlubší vnímání.

Český jazyk má mezi vyučovacími předměty stěžejní postavení, dovednosti, které si v jeho rámci žáci osvojují, jsou důležité nejen pro vzdělávání v oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Žáci získávají jazykové, komunikační a literární znalosti a dovednosti, kterých využívají nejen ve svých mluvených a písemných projevech v rámci předmětu Český jazyk, ale i pro získávání poznatků ve všech ostatních předmětech a ve svém osobním, občanském a následně profesním životě. Český jazyk je základním nástrojem poznávání světa a porozumění sobě samému.

Na začátku 1. stupně je prvořadým cílem vytvořit nástroje ke vzdělávání, tedy dovednosti čtení a psaní. Ve výuce jsou zařazovány uvolňovací cviky, grafomotorická cvičení a cvičení na zrakové rozlišování, při výuce psaní preferujeme klasické české psací písmo. Při výuce čtení je preferována genetická metoda, jsou zařazována cvičení na sluchové rozlišování.

Další součástí výuky je seznamování s gramatikou a pravidly pravopisu a rozšiřování slovní zásoby s cílem rozvíjet dovednosti užívání vhodných jazykových prostředků a dovednosti spjaté s odbornou literaturou přiměřené náročnosti (například slovníky spisovné češtiny).

A dále se zaměřujeme na čtenářskou gramotnost, rozvoj literárního čtenářství, informačního čtení, tvůrčího psaní, efektivní komunikace, sebevyjádření a sebehodnocení.

Převažující metody výuky:

- práce s Montessori a dalšími pomůckami, ve skupině či samostatná
- pracovní listy
- cvičení v pracovním sešitě
- skupinové dílny čtení a psaní
- čtení je zaměřeno na počáteční osvojení techniky čtení, čtení s porozuměním, včetně strategií předvídání, vyjasňování, kladení otázek a shrnování; rozvoj čtenářství formou pravidelného čtení souvislých textů (knih, časopisů, mediálních textů), reflektování četby; rozvoj mediální gramotnosti s cílem kriticky zvažovat a vnímat mediální sdělení s odstupem, tvořivě vstupovat do mediálního světa, chápat mediální texty jako nástroje masového ovlivňování apod.
- psaní je zaměřeno na osvojení a nácvik dovedností spojených s technikou psaní, přepis, opis, dovednosti spjaté s vlastní kontrolou textů (kontrola čitelnosti, pravopisu, srozumitelnosti a věcné či formální správnosti); rozličné formy diktování (běhací diktát, šeptaný diktát, autodiktát); psaní vlastních textů podle zadaných kritérií (zadaný obsah, forma, adresát, účel apod.)
- tvůrčí psaní (samostatná práce)
- tiché a hlasité čtení
- skupinové literární hry a hry na rozvoj komunikačních dovedností
- dramatizace textu, nácvik přednesu
- besedy a kruhy

Časové vymezení předmětu: 33 hodin na 1. stupni ZŠ (nevyužita disponibilní dotace)

Týdenní dotace:

1. - 3. ročník: 7 hodin týdně

4. - 5. ročník: 6 hodin týdně

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
časová dotace	7	7	7	6	6

Organizační vymezení předmětu:

Výuka předmětu Český jazyk probíhá ve věkově smíšených skupinách, v nichž se uplatňuje učení se navzájem, ale i formou individuální práce jednotlivce či práce ve dvojicích. Výuka nejčastěji probíhá v učebně, případně také v blízkém okolí školy či návštěvou knihovny, výstavy, kulturní akce či jiné vhodné akce ve spolupráci s dalšími institucemi či organizacemi.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

- Pravidelným čtením textů vhodné úrovně vést žáky k rozvoji dovedností potřebných k osvojování učiva ve všech oblastech, prostřednictvím rozhovorů o přečteném a vyhledávání informací v různých typech textů prohlubovat porozumění při čtení.
- V rámci výuky čtení zprostředkovávat žákům různé strategie při čtení (například strategie pro žáky s obtížemi při čtení, strategie zvyšující efektivitu při práci s různými texty dle zaměření a cíle práce).

- Poskytováním dostatku příležitostí pro vlastní vyjádření vést žáky k aktivnímu využívání jazykových znalostí (například prezentace vlastních prací v rámci předmětu i v jiných předmětech) a současně tak i k chápání významu učení se jazyku jako základního nástroje učení i komunikace.
- Formou zpětné vazby a současně vedením žáků k vlastní kontrole mluvených i psaných projevů učit žáky pracovat s chybou a uvědomovat si, na co se dále při učení zaměřit, vést žáky k aplikaci osvojených gramatických a pravopisných pravidel v každodenní komunikaci.
- Motivací žáků ke čtení a k vedení portfolia četby a jeho sdílení s ostatními podporovat a rozvíjet pozitivní vztah k literatuře a současně vnímání a oceňování vlastních čtenářských pokroků.

Kompetence k řešení problémů

- Prostřednictvím práce s pomůckami vést žáky k tomu, aby sami nalézali a definovali pravidla, kterými se řídí probírané mluvnické jevy, aby dokázali ze zkušeností s konkrétními jevy a rozlišením jejich shodných, podobných a odlišných znaků vyvozovat obecné závěry.
- Vedením žáků k vlastní kontrole svých písemných projevů je směřovat k tomu, aby samostatně nalézali ve svých textech odlišnosti a chyby a hledali zdůvodnění pro správná řešení.
- Poskytovat v rámci výuky gramatiky a zejména literatury prostor pro společné diskuze o různých problémech s cílem rozvíjet v žácích schopnost vnímat a uvědomovat si problémové situace a uvažovat o jejich příčinách a možných řešeních.

Kompetence komunikativní

- Vytvářením a navozováním různých komunikačních situací a obdobně jejich sledováním a analyzováním, ať už ve formě multimediální či čtením různých typů vhodných textů, vést žáky k rozpoznávání odlišných jazykových prostředků vzhledem k účelu a k posluchači sdělení.
- Prostřednictvím čtení a rozborů literárních i odborných textů podporovat rozšiřování slovní zásoby.
- Prostřednictvím rozhovorů, diskuzí, besed, kruhů či prezentací vlastní práce poskytovat žákům dostatek komunikačních příležitostí pro aktivizaci verbální slovní zásoby i neverbálních vyjadřovacích prostředků.
- V rámci skupinové práce či práce ve dvojicích vést žáky k efektivní, srozumitelné komunikaci směřující k vzájemnému porozumění.
- V rámci skupinové práce vést žáky k výstižnému, logicky souvislému a kultivovanému projevu a rovněž k aktivnímu naslouchání, přijímání i vytváření popisné zpětné vazby.
- S využitím konkrétních příkladů vhodné a nevhodné komunikace v některých prostředích (např. média, internet, sociální sítě) směřovat žáky ke kultivovanému projevu.

Kompetence sociální a personální

- Umožnit žákům práci ve dvojicích, skupinkách či týmech na společném úkolu s cílem osvojovat si dovednosti potřebné k účinné spolupráci, včetně podílení se na tvorbě pravidel práce v týmu, rozdělení rolí, přijetí vlastní role a utváření příjemné, konstruktivní, pracovní atmosféry v týmu.
- Prostřednictvím věkově smíšeného prostředí vést žáky k pomoci ostatním či naopak schopnosti požádat o pomoc, umožnit žákům se v některých dílčích úkolech vyučovat navzájem (provázet druhé konkrétním učivem, napomáhat s dílčími úkoly).
- Podporovat v žácích vědomí vlastní hodnoty, přínosů a role ve společenství formou diskuzí a vzájemné zpětné vazby.

Kompetence občanské

- Využitím vhodné literatury či diskuzí o aktuálních tématech podporovat v žácích utváření hodnotového systému a schopnost rozlišovat útlak, hrubé zacházení, násilí či bezpráví a potřebu stavět se proti nim a chránit společné pozitivní hodnoty.
- Výběrem jazykově a obsahově hodnotných textů vést žáky k pochopení významu českého jazyka jako prvku národní identity.
- Prostřednictvím vhodných literárních textů českých i zahraničních autorů vést žáky k chápání jejich významu pro národní dědictví a k poznávání a respektování různých přesvědčení a hodnot druhých lidí a odlišných prostředí a kultur.
- Podporou vlastního tvořivého vyjádření, např. formou vlastního literárního projevu, recitace či dramatizace posilovat v žácích smysl pro tvořivost, umění a kulturu.

Kompetence pracovní

- Vlastním příkladem a prezentacemi pravidel vést žáky k dodržování správných hygienických návyků pro čtení a psaní.
- Vlastním příkladem a prezentacemi pravidel vést žáky k uvědomělému udržování učebních prostor i učebních prostředků a vybavení v čistotě a pořádku.
- Zařazováním úkolů různé obtížnosti, případně týdenních samostatných úkolů, vést žáky k plánování a časovému rozvržení vlastní práce.

Kompetence digitální

- Úměrně věku a dovednostem umožnit žákům práci se školními notebooky pro vyhledávání informací, procvičování vybraného učiva ve vhodných online aplikacích, práci s online knihovnami či tvorbu vlastních textů.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Český jazyk na 1. stupni ZŠ

Očekávané výstupy ČESKÝ JAZYK	Učivo 1.-5. ročník	Ročník
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>čte s porozuměním jednoduché texty</i>	technika čtení čtení věcné, pozorné, plynulé slova, věty, krátké texty orientační prvky v textu (nadpis, řádek, odstavec, článek)	1. - 3.
porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>rozumí pokynům přiměřené složitosti</i>	věcné čtení věcné a praktické naslouchání	1. - 3.

respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru	zdvořilé naslouchání základní komunikační pravidla	1. - 3.
pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>dbá na správnou výslovnost</i>	zvuková stránka jazyka sluchové rozlišování správná výslovnost	1. - 3.
v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí tempo řeči Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>dbá na správné tempo řeči a dýchání</i>	základy techniky mluveného projevu dýchání, tempo souvislý mluvený projev	1. - 3.
volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích	komunikační pravidla verbální a neverbální prostředky komunikační žánry – pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování	1. - 3.
na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev	technika mluveného projevu souslednost ve vypravování	1. - 3.
zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním</i>	hygiena psaní - sezení - držení pera - zraková hygiena - zacházení s grafickým materiálem	1. - 3.
píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>píše písmena a číslice, dodržuje poměr výšky, velikost, sklon a tvary, spojuje písmena a slabiky, převádí slova z mluvené do psané podoby, dodržuje pořadí a úplnost písmen ve slově</i>	grafomotorická cvičení uvolňovací cviky abeceda číslice technika psaní formální úprava vlastní kontrola	1. - 3.

píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení Min. doporučená úroveň u PP: <i>opisuje a přepisuje krátké věty</i>	žánry písemného projevu - adresa, pohled - blahopřání, pozvánka - oznámení, vzkaz	1. – 3.
seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	práce s obrazovým materiálem dějová souslednost	1. - 3.
čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	tiché čtení hlasité čtení, výrazné čtení	4. - 5.
rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává	čtení vyhledávací klíčová slova záznam informací	4. - 5.
posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	aktivní naslouchání kritické čtení	4. - 5.
reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	reprodukce slyšeného reprodukce čteného	4. - 5.
vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>domluví se v běžných situacích, má odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování, tvoří otázky a odpovídá</i>	pravidla dialogu – oslovení, zahájení, střídání rolí, ukončení vyjadřovací prostředky dle komunikační situace komunikační žánry - dialog - zpráva, oznámení, vzkaz	4. - 5.
rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	mediální výchova kritické čtení a myšlení	4. - 5.
volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření:	technika mluveného projevu - intonace - přízvuk - pauzy	4. - 5.

<i>v mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk, pauzy, tempo řeči</i>	- tempo neverbální prostředky - mimika - gesta	
rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace	spisovná a nespisovná řeč spisovné a nespisovné tvary slov	4. - 5.
píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komun. žánry Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>popíše jednoduché předměty, činnosti a děje, opisuje a přepisuje jednoduché texty, píše správně a přehledně jednoduchá sdělení, čitelně a úpravně, s mezerami mezi slovy, hůlkové písmo</i>	žánry písemného projevu - adresa, blahopřání, pohled, dopis - zpráva, vzkaz, pozvánka, omluvenka - oznámení, inzerát - popis, pracovní postup - vypravování - přihláška, dotazník	4. - 5.
sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>vypráví své zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací</i>	analýza literárních i odborných textů dějová souslednost osnova vyprávění vyjadřovací prostředky dle žánru	4. - 5.
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje krátké a dlouhé samohlásky Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>rozlišuje všechna písmena malé a velké abecedy, rozeznává samohlásky (rozlišuje jejich délku) a souhlásky, tvoří slabiky, rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky</i>	třídění hlásek první písmeno ve slově písmeno uprostřed slova písmeno na konci slova skládání písmen (první čtení a psaní) zrakové a sluchové rozlišování modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)	1. - 3.

porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledává v textu slova příbuzná	významy slov slova opačného významu (antonyma) slova stejného či podobného významu (synonyma) slova mnohoznačná (homonyma) slova nadřazená, podřazená a souřadná slova příbuzná, kořen slova	1. - 3.
porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost	třídění slov podle zadaných kritérií zobecnování podle společných vlastností	1. - 3.
rozlišuje slovní druhy v základním tvaru	podstatná jména, přídavná jména, slovesa	1. - 3.
užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves	kultura mluveného projevu	1. - 3.
spojuje věty do jednodušších souvětí, vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy	spojky a spojovací výrazy základní zásady interpunkce	1. - 3.
rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i sluchové prostředky	druhy vět otazník, vykřičník, tečka za větou velké písmeno na začátku věty	1. - 3.
odůvodňuje a píše správně i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech</i>	tvrdé souhlásky měkké souhlásky obojetné souhlásky psaní i/y po obojetných souhláskách vyjmenovaná slova dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě ú/ů vlastní jména párové souhlásky	1. - 3.
porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová	slova a pojmy, význam slov slova jednoznačná a mnohoznačná synonyma, antonyma, homonyma	4. - 5.

	slova citově zabarvená	
rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku	stavba slova tvary slov, skloňování a časování slovotvorba, odvozování slov, zdvojené souhlásky, obtížné souhláskové skupiny – přípony	4. - 5.
určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>pozná podstatná jména a slovesa</i>	ohebné a neohebné slovní druhy časování sloves a skloňování jmen mluvnické kategorie jmen a sloves tvary určité a neurčité	4. - 5.
rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary	slova spisovná a nespisovná nespisovné tvary a koncovky	4. - 5.
vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty	podmět a přísudek podmět vyjádřený a nevyjádřený	4. - 5.
odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>dodržuje pořádek slov ve větě, pozná a určí druhy vět podle postoje mluvčího</i>	větná skladba - věta jednoduchá a souvětí - vzorce souvětí - spojky a spojovací výrazy	4. - 5.
užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby je obměňuje	spojky a spojovací výrazy	4. - 5.
píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis tvrdých a měkkých slabik, určuje samohlásky a souhlásky, seřadí slova podle abecedy,</i>	vyjmenovaná slova a slova příbuzná vzory a koncovky podstatných vzory a koncovky přídavných jmen	4. - 5.

správně vyslovuje a píše slova se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě, správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky		
zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	shoda přísudku s podmětem	4. - 5.
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>pamatuje si a reprodukuje jednoduché říkanky a dětské básně</i>	technika hlasitého čtení, výrazné čtení říkanky, básničky, rým a rytmus modulace hlasu, intonace, přednes zapamatování slyšeného zapamatování přečteného	1. - 3.
vyjadřuje své pocity z přečteného textu Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>reprodukuje krátký text podle otázek a ilustrací, při poslechu pohádek a krátkých příběhů udržuje pozornost</i>	pravda a fikce v textu hodnoty a pocity autora a čtenáře kladný a záporný hrdina	1. - 3.
rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění	hledá a tvoří rýmy typické znaky pohádek příslloví	1. - 3.
pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	práce s literárními texty – prozaickými i veršovanými návštěva knihovny apod.	1. - 3.
vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>dramatizuje jednoduchý příběh, vypráví děj filmu či divadla podle daných otázek</i>	vlastní a společná četba literárních textů	4. - 5.

volně reprodukuje text podle svých možností, tvoří vlastní literární text na dané téma Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>čte s porozuměním krátké texty a reprodukuje podle osnovy, určí hlavní postavy a jejich vlastnosti, ovládá tiché čtení a orientuje se v textu</i>	tvůrčí psaní tvorba literárních textů volná parafráze textů	4. - 5.
rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů	literární druhy a žánry - poezie, próza, divadelní hra - povídka, pověst a báje, bajka	4. - 5.
při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>rozliší prózu a verše, pohádku od reality</i>	rozbor literárního textu přiměřené literární pojmy	4. - 5.

1. Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

1.2 Název předmětu: Anglický jazyk

Charakteristika předmětu a obsahové vymezení na 1. stupni ZŠ:

Vzdělávací předmět Anglický jazyk vyučován od 1. ročníku a jeho vzdělávací obsah vychází z obsahu vzdělávacího oboru Cizí jazyk v rámci oblasti Jazyk a jazyková komunikace RVP ZV. Výuka zahrnuje tři základní okruhy systematizované spíše podle posloupnosti získávání dovedností. V rámci okruhu Řečové dovednosti si žáci nejprve osvojují především základní znalosti potřebné pro porozumění v cizím jazyce (výslovnost, vztah mluvené a psané formy, základní komunikační fráze), okruh Poslech s porozuměním se soustředí na prohlubování porozumění v rámci konkrétních témat co nejbližších reálnému životu a s co největším praktickým využitím, okruh Mluvení pak na aktivní využití známé slovní zásoby a frazeologie v rámci probíraných konkrétních témat.

Předmět Anglický jazyk je zaměřený na osvojení základů komunikace v angličtině, s důrazem na jeho mluvenou podobu a na osvojení základů psané formy. Výuka gramatiky a psaní následuje až po poslechových a konverzačních začátcích a osvojení dovedností čtení a psaní v českém jazyce. Cílem je, aby byl žák schopen se dorozumět v cizojazyčném prostředí a v kontaktu s lidmi z různých částí světa dokázal reagovat na běžně používané otázky či pokyny a konverzovat o jednoduchých tématech.

Na 1. stupni ZŠ se jedná především o probuzení zájmu o učení se cizímu jazyku a vytváření pozitivního vztahu k němu a o rozvoj vhodných učebních postupů a strategií jako základů pro celoživotní učení. Zaměřujeme se převážně na utváření dovedností poslechu a mluvení použitím aktivizujících metod. K osvojování receptivních dovedností dochází rychleji než k osvojování dovedností produktivních, žák nejdříve buduje porozumění, teprve později schopnost reagovat, odpovídat na otázky, tvořit vlastní sdělení.

Převažující metody výuky:

- konverzační hry, modelové situace, dialogy (skupinová práce, práce ve dvojicích)
- poslech a poslechová cvičení (skupinová práce)
- práce s pomůckou (samostatná či ve skupině)
- pracovní listy
- cvičení v pracovním sešitě
- skupinové dílny čtení

Časové vymezení předmětu: 12 hodin na 1. stupni ZŠ (s využitím disponibilní dotace v rozsahu 3 hodiny)

Týdenní dotace:

1. - 3. ročník: 2 hodiny týdně

4. - 5. ročník: 3 hodiny týdně

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
časová dotace	2	2	2	3	3

Organizační vymezení předmětu:

Výuka předmětu Anglický jazyk probíhá ve věkově smíšených skupinách podle jazykové úrovně žáků. Výuka nejčastěji probíhá v učebně, případně v blízkém okolí školy, popřípadě v terénu či ve spolupráci s jinými organizacemi, pokud si to žádá téma výuky, příležitostně také formou účasti rodilých mluvčích ve výuce jiných předmětů, při výletech a exkurzích apod.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

- Pomáhat žákům v získávání dovedností cizího jazyka kombinací různých metod (projektové vyučování, komunikativní metoda, činnostní vyučování, audioorální metoda) a forem (frontální výuka, práce ve dvojicích, skupinová práce, individualizovaná výuka) s cílem posilovat pochopení a propojení učiva a současně vytvářet základy obecných učebních strategií pro celoživotní učení.
- Vést a motivovat žáky k budování dovedností cizího jazyka aktivizujícími metodami a zdůrazňováním souvislostí a možností využití i v dalších oblastech a předmětech.
- Poskytovat příležitosti pro praktické využití znalostí (komunikační příležitosti, vyhledávání informací, využití ICT) s cílem posílit v žácích vědomí smyslu a významu učení se cizímu jazyku a vnímat a hodnotit vlastní pokroky.
- Vést žáky k aktivnímu procvičování a využívání jazykových znalostí a rozšiřování slovní zásoby v praxi a běžném životě, včetně například domácího procvičování s využitím internetových výukových aplikací, sledování filmů v originálním znění či poslechu anglofonní hudby.

Kompetence k řešení problémů

- Navozováním situací z reálného života učit žáky s pomocí cizího jazyka vhodně reagovat.

- Prostřednictvím práce s pomůckami vést žáky k tomu, aby sami nalézali a definovali pravidla, kterými se řídí psaná forma angličtiny či probírané mluvnické jevy ve srovnání s českým jazykem.

Kompetence komunikativní

- Formou modelace reálných situací a konverzačních her podporovat interakci mezi žáky ve výuce a tím i praktické procvičování komunikačních dovedností v angličtině, ale i komunikačních dovedností obecně.
- Využívat audiovizuální techniku a ICT k posilování receptivních dovedností žáků a rozšiřování slovní zásoby.
- Poskytovat žákům dostatek komunikačních příležitostí pro aktivizaci slovní zásoby. Využívat pro vytváření přirozených komunikačních příležitostí přítomnost cizojazyčných žáků a lektorů ve třídě.

Kompetence sociální a personální

- Umožnit žákům práci ve dvojicích, skupinkách či týmech na vybraných společných úkolech s cílem podporovat osvojování dovedností potřebných k účinné spolupráci.
- Ve věkově smíšeném prostředí umožnit žákům vyučovat se navzájem, podporovat vzájemnou pomoc s překladem konverzace při nepochopení, využívat přítomnosti žáků cizinců k rozvoji vzájemné tolerance a podpory.
- Zařazovat vhodná konverzační témata podporující rozvoj obecných sociálních a interpersonálních dovedností.

Kompetence občanské

- Prostřednictvím témat, obrázků, textů či audiovizuálních materiálů seznamovat žáky s kulturou, zvyky a tradicemi anglofonních zemí.
- Ve spolupráci se žáky cizinci a jejich rodiči seznamovat žáky s kulturou, zvyky a tradicemi anglofonních a jiných zemí a s využitím angličtiny jako světového jazyka.
- Prostřednictvím jednoduše pojatých témat z oblasti českých reálií učit žáky ocenit některé naše tradice a kulturní a historické dědictví a jednoduchým způsobem je v angličtině zprostředkovat.

Kompetence pracovní

- Zprostředkovávat žákům informace i přímé zkušenosti s možnostmi využití angličtiny tak, aby ji chápali jako součást své přípravy na budoucnost.
- Využíváním různých metod výuky a motivováním žáků k mluvení v rozličných nových situacích zvyšovat jejich odvahu tvořivě využít i omezený rozsah slovní zásoby a tím i jejich adaptabilitu na neznámé prostředí či podmínky.

Kompetence digitální

- Úměrně věku a dovednostem umožnit žákům práci se školními notebooky pro vyhledávání informací, procvičování vybraného učiva ve vhodných online aplikacích, příležitostné sledování vhodných videí pro rozvoj poslechu a porozumění, práci s online knihovnami či tvorbu vlastních textů.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Anglický jazyk na 1. stupni ZŠ**

Očekávané výstupy ANGLICKÝ JAZYK	Učivo 1.-5. ročník	Ročník
ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI		
rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka</i>	základy výslovnosti, abeceda jednoduchá sdělení a pokyny - pozdrav - představení - poděkování - omluva - souhlas, odmítnutí	1.-3.
zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal	jednoduchá sdělení – pozdrav, představení, poděkování, omluva, žádost, otázka, odpověď	1.-3.
rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu	vztah zvukové a grafické podoby slov základní slovní zásoba	1.-3.
rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu	tematické okruhy - já, škola, rodina - lidské tělo, jídlo, oblékání - kalendář (dny v týdnu, měsíce, roční období) - barvy, čísla	1.-3.
přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení	fonetické znaky a slova vztah mezi zvukovou a psanou podobou slov	1.-3.
píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy	opis slov a vět v rámci probíraných tematických okruhů	1.-3.
POSLECH S POROZUMĚNÍM		
rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření:	výslovnostní návyky základní slovní zásoba v běžných komunikačních situacích - pozdrav, představení, uvítání - poděkování, omluva, prosba	4.-5.

rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování	- žádost, souhlasná odpověď, odmítnutí - otázky a odpovědi	
rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: rozumí slovům a frázím, s nimiž se v tematických okruzích opakovaně setkal, zejména má-li vizuální oporu	konverzace, poslech tematické okruhy - já, škola, rodina, domov - lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, povolání - volný čas a zájmové činnosti - kalendář roku a významné svátky, počasí - bydliště, doprava, Evropa, svět - příroda, zvířata	4.-5.
rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu	poslech tematické okruhy – viz výše	4.-5.
MLUVENÍ		
zapojí se do jednoduchých rozhovorů Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: pozdraví a poděkuje	tvoření otázek a odpovědí běžné reálné komunikační situace tematické okruhy – viz výše	4.-5.
sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: sdělí jméno a věk	základní typy vět a jejich gramatická struktura tematické okruhy – viz výše	4.-5.
odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření:	tvoření otázek a odpovědí tematické okruhy – viz výše	4.-5.

vyjádří souhlas či nesouhlas, reaguje na jednoduché otázky (zejména pokud má k dispozici vizuální oporu)		
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM		
vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům	vyhledávací čtení, klíčová slova tematické okruhy – viz výše	4.-5.
rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>rozumí slovům, se kterými se v tematických okruzích opakovaně setkal (zejména s vizuální oporou)</i>	vztah zvukové a grafické podoby slov základní obecná slovní zásoba – podstatná jména, přídavná jména, zájmena, slovesa, předložky tematické okruhy – viz výše práce se slovníkem	4.-5.
PSANÍ		
napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka</i>	vztah zvukové a grafické podoby slov fonetické znaky základní typické pravopisné skupiny slov základní typy vět a jejich gramatická struktura tematické okruhy – viz výše práce se slovníkem	4.-5.
vyplní osobní údaje do formuláře	jednoduchý formulář, dotazník	4.-5.

2. Vzdělávací oblast: **Matematika a její aplikace**

2.1 Název předmětu: **Matematika**

Charakteristika předmětu a obsahové vymezení na 1. stupni ZŠ:

Vyučovací předmět Matematika je vyučován ve všech ročnících a jeho vzdělávací obsah vychází z obsahu vzdělávací oblasti a oboru Matematika a její aplikace RVP ZV. Matematika je chápána a pojmána především jako nástroj rozvoje strukturálního, kritického, logického i tvořivého myšlení a řešení problémů a jako nástroj pro řešení reálných situací, s nimiž se setkáváme v každodenním osobním i profesním životě. Ve výuce jsou žáci co nejvíce vedeni k řešení praktických matematických problémů a k používání matematiky v reálných situacích a dále k vytrvalosti, kritičnosti, posuzování věrohodnosti výsledků a rozvíjení matematického vnímání a vyjadřování.

Předmět Matematika na 1. stupni ZŠ klade důraz na vytváření základů pro používání matematické symboliky a jazyka a na proces řešení problémů. Zahrnuje čtyři tematické okruhy: Čísla a početní operace, v němž si žáci osvojují znalosti čísel a početních operací zejména v oboru přirozených čísel, Závislosti, vztahy a práce s daty, zahrnující zpracování dat a jejich zápis do tabulek a diagramů, Geometrie v rovině a v prostoru, v níž žáci poznávají, modelují a znázorňují základní útvary a propojují poznatky geometrické s matematickými, a Nestandardní aplikační úlohy a problémy, zaměřené na rozvoj logického myšlení a přechod od konkrétního myšlení k abstraktnímu.

S využitím principů a pomůcek pedagogiky Montessori je výuka matematiky vedena od konkrétního k abstraktnímu, empirická zkušenost předchází pojmy a definice. Manipulace s didaktickým materiálem umožňuje žákům maximálně samostatné hledání řešení a objevování matematických zákonitostí a tím usnadňuje a prohlubuje jejich pochopení a rozvíjí dovednosti myšlení a učení. Ve výuce dáváme velký prostor praktickým i netradičním slovním úlohám či úlohám s vícero řešeními. Pro doplnění výuky využíváme i metody a pracovní sešity prof. Hejného. Výuka matematiky je spojena také s rozvíjením finanční gramotnosti (peníze a způsoby placení, hospodaření domácnosti, spoření).

Převažující metody výuky:

- práce s Montessori a dalšími pomůckami (samostatná či ve skupině), rozšiřující varianty, tvořivé kombinování pomůcek
- pracovní listy
- cvičení v pracovním sešitě
- procvičovací paměťová cvičení (diktát, běhací diktát, tleskání, krokování apod.)
- slovní úlohy a zařazování praktického využití matematických a geometrických dovedností do dalších předmětů či tematických projektů
- využití pomůcek a ICT pro tabulky, grafy a diagramy

Časové vymezení předmětu: 20 hodin na 1. stupni ZŠ (nevyužita disponibilní dotace)

Týdenní dotace:

1. - 5. ročník: 4 hodiny týdně

Organizační vymezení předmětu:

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
časová dotace	4	4	4	4	4

Výuka předmětu Matematika probíhá ve věkově smíšených skupinách podle úrovně znalostí nebo formou samostatné práce či práce ve dvojicích. Výuka zpravidla probíhá v učebně, příležitostně v rámci souvisejících témat případně též v blízkém okolí školy, v přírodě či na exkurzích apod.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

- Prostřednictvím tvořivé práce s pomůckami a dalšími materiály vést žáky k využívání různých způsobů a strategií učení, zkoumání a experimentování.
- Prostřednictvím práce s pomůckami, v nichž je zahrnuta samostatná práce s chybou a možnost dedukovat obecná pravidla z konkrétních jednotlivých zkušeností, vést žáky k samostatnému hledání řešení, jejich porovnávání, kritickému posuzování a vyvozování závěrů.
- Poskytováním vhodných příležitostí k řešení problémů a zadáváním různých logických či praktických úkolů vést žáky k aktivnímu využívání matematických znalostí v dalších předmětech i běžném životě s cílem chápat a oceňovat význam a smysl učení matematiky a vytvářet souvislosti mezi matematickými a přírodními či společenskými zákonitostmi.
- Vést žáky k systematizaci informací a užívání termínů, znaků a symbolů.

Kompetence k řešení problémů

- Prostřednictvím samostatné či skupinové práce s pomůckami vést žáky k tomu, aby zkoumali a experimentovali, nalézali a definovali pravidla, kterými se řídí probírané matematické jevy, i vhodné postupy k řešení problémů.
- Kladením otázek a zadáváním vhodných logických či praktických úkolů a slovních úloh z běžného života vést žáky k využívání matematických znalostí a postupů i pro řešení obecnějších problémů a problémových situací.
- Podporou, motivací a dostatečným časem vést žáky k samostatnému, vytrvalému řešení problémů, vyhledávání a třídění informací k řešení a hledání a zkoušení nových postupů.
- Formou samostatné či společné práce s chybou směřovat žáky k sebehodnocení, ověřování správnosti řešení, zamyšlení nad použitým postupem a hledání správného řešení známými postupy či zkoušením postupů nových.

Kompetence komunikativní

- Důslednou kontrolou podporovat u žáků čtení slovních úloh s porozuměním, správnou matematizaci problémů a interpretaci výsledků.
- Umožnit žákům při práci na některých úlohách spolupracovat a diskutovat o možných řešeních a výsledky své práce prezentovat ostatním a tím je vést ke srozumitelnému a výstižnému formulování svých názorů, argumentů, postupů a závěrů a současně k naslouchání a respektování druhých.
- Používáním odborných termínů vést žáky k rozšiřování slovní zásoby a aktivnímu používání osvojené terminologie.

Kompetence sociální a personální

- Umožnit žákům práci ve dvojicích, skupinkách či týmech na společném úkolu s cílem osvojovat si dovednosti potřebné k účinné spolupráci.

- Prostřednictvím věkově smíšeného prostředí vést žáky k pomoci ostatním či naopak schopnosti požádat o pomoc, umožnit žákům se v některých dílčích úkolech vyučovat navzájem (provázet druhé konkrétním učivem, napomáhat s dílčími úkoly).

Kompetence občanské

- Při spolupráci ve skupinách vést žáky k pochopení a dodržování pravidel týmové práce, k zodpovědnému přijetí své role a ke vzájemnému respektování a oceňování rolí jednotlivých členů týmu a vytvářením analogií tak u žáků budovat základní povědomí o obecných normách demokratické společnosti.
- Prostřednictvím identifikování a navrhování témat ze školního prostředí či každodenního života, vhodných pro statistické zpracování, zprostředkovávat žákům představu o shodných i odlišných hodnotách, přesvědčeních, zájmech a potřebách a vést je k toleranci vůči druhým a případně k demokratickému hledání vhodných způsobů řešení v situacích, kdy je potřebný kompromis.

Kompetence pracovní

- Vlastním příkladem a prezentacemi vést žáky ke správnému a bezpečnému používání rýsovacích potřeb a digitálních nástrojů.
- Vlastním příkladem a prezentacemi pravidel vést žáky k uvědomělému udržování učebních prostor i učebních prostředků a vybavení v čistotě a pořádku.
- Zařazováním úkolů různé obtížnosti, případně týdenních samostatných úkolů, vést žáky k plánování a časovému rozvržení vlastní práce.
- Formou prezentací a diskuzí se sdílením a vzájemným poskytováním zpětné vazby vést žáky k osvojování správných postupů práce, včetně přípravy potřebných pomůcek před jejím začátkem.
- Zasazováním osvojených znalostí do praktického kontextu běžného života postupně budovat základy finanční gramotnosti.

Kompetence digitální

- Úměrně věku a dovednostem žáků využívat školní notebooky pro práci s aplikacemi pro vyhledávání, třídění a správu dat a datových souborů, práci s tabulkovými procesory, s aplikacemi rozvíjejícími logické a algoritmické myšlení a řešení problémů a s vybranými aplikacemi pro procvičování konkrétního učiva.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Matematika na 1. stupni ZŠ**

Očekávané výstupy MATEMATIKA	Učivo 1.-5. ročník	Ročník
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE		
používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií do 20</i>	číslo a množství a jejich přiřazování - 1-10, 1-100, 1-1000 - přirozená čísla	1. - 3.

čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: čte, píše a používá číslice do 20, numerace do 100, zná a umí zapsat +, -, =, >, <	čtení a zápis čísla v desítkové soustavě rovnost a nerovnost porovnávání symbols =, >, < - 1-1000, přirozená čísla	1. - 3.
užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose	číselná řada číselná osa – záznam na osu, doplňování - 1-1000, přirozená čísla	1. - 3.
provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: sčítá a odčítá s užitím názoru do 20	pamětné sčítání a odčítání - 1-10, 1-20, 1-100 pamětné násobení a dělení - 1-100 rozklad číslic na řady, násobky, prvočísla	1. - 3.
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní aplikace Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání do 20, rozklad čísel do 20	slovní úlohy – sčítání, odčítání, s doplňkem praktická aplikace peníze a nákupy	1. - 3.
využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení	vlastnosti početních operací s přirozenými čísly praktické využití	4. - 5.
provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: čte, píše a porovnává čísla do 100 i na číselné ose, numerace do 1000, sčítá a odčítá z paměti i písemně dvouciferná čísla, s názorem zvládne řady násobků čísel 2 až 10 do 100, používá kalkulaátor	orientace v desítkové soustavě do 1 000 000 písemné algoritmy početních operací v oboru přirozených čísel - sčítání a odčítání statické, dynamické - násobení jedno a vícečíslným činitelem - dělení jedno a vícečíslným dělitelem - dělení se zbytkem	4. - 5.
zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky	zaokrouhlování	4. - 5.

početních operací v oboru přirozených čísel Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>zaokrouhluje čísla na desítky a na stovky s využitím ve slovních úlohách, tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení do 100</i>	odhady metody kontroly výsledků práce s chybou	
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>zapiše a řeší jednoduché slovní úlohy, rozeznává sudá a lichá čísla</i>	slovní úlohy – všechny operace, kombinace praktická aplikace - peníze a nákupy - úlohy z běžného života - úlohy v projektech v dalších předmětech	4. - 5.
modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	celek a část, zlomek jmenovatel, čitatel, zápis zlomku zlomky v běžném životě	4. - 5.
porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel	rovnost a nerovnost zlomků sčítání, odčítání stejným jmenovatelem praktické slovní úlohy se zlomky	4. - 5.
přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty	vztah celku a desetinného čísla desetinná čísla čtení, desetinná čísla zápis	4. - 5.
porozumí významu znaku – pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	záporná čísla číselná osa s kladnými a zápornými čísly praktická aplikace (teploměr, dlužná částka)	4. - 5.
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času	rok, měsíc, týden, den, hodina, minuta hodiny analogové a digitální jednoduché převody jednotek času	1. - 3.
popisuje jednoduché závislosti z praktického života	závislosti a jejich vlastnosti schéma postupu, souslednosti	1. - 3.

Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek, uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi</i>	jízdní řády měření délky, hmotnosti, objemu měření teploty zápis do tabulky	
doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel do 20, zvládá orientaci v prostoru, používá výrazy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu</i>	jednoduché tabulky a schémata různá znázornění posloupnosti čísel - čtení dat, doplňování dat	1. - 3.
vyhledává, sbírá a třídí data Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>vyhledá a roztřídí jednoduchá data (údaje, pojmy apod.) podle návodu, určí čas s přesností na čtvrt hodiny, převádí jednotky času v běžných situacích, provádí jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti a času</i>	vyhledávání informací sběr informací třídění podle různých kritérií	4. - 5.
čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>orientuje se a čte v jednoduché tabulce</i>	diagram, schéma, graf, tabulka - čtení dat z různých grafických vyjádření - vyhledávání konkrétních dat - zápis dat z vlastních statistických souborů do tabulky či diagramu (sloupkový, kruhový)	4. - 5.
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU		
rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky</i>	základní útvary v rovině - lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka - trojúhelník, čtverec, obdélník, čtyřúhelníky, mnohoúhelníky - kružnice, kruh základní útvary v prostoru	1. - 3.

znázornit, rozezná a narýsuje přímku a úsečku a ví, jak se značí	- kvádr, krychle, jehlan - koule, kužel, válec	
porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky či lomené čáry Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: používá pravítko	porovnávání odhady měření jednotky délky a převody	1. - 3.
rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	osová souměrnost, osově souměrné útvary	1. - 3.
narýsuje a znázorní základní rovinné útvary; užívá jednoduché konstrukce Min. doporučená úroveň u PP: znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary, pozná základní tělesa	rýsování a konstruování čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnice	4. - 5.
sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran Min. doporučená úroveň u PP: měří a porovnává délku úsečky, vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	grafické sčítání a odčítání úseček obvod jednoduchých obrazců	4. - 5.
sestrojí rovnoběžky a kolmice Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: sestrojí rovnoběžky a kolmice	vzájemná poloha dvou přímek v rovině	4. - 5.
určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu	obsah čtvercovou sítí jednotky obsahu	4. - 5.
rozezná a znázorní ve čtvercové sítí jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření:	osová souměrnost osově souměrné útvary osa souměrnosti	4. - 5.

určí osu souměrnosti překládáním papíru		
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY		
řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech</i>	logické slovní úlohy číselné a obrázkové řady magické čtverce prostorová představivost	4. - 5

3. Vzdělávací oblast: **Člověk a jeho svět, Člověk a svět práce**

3.1 Název předmětu: **Kosmická výchova**

Charakteristika předmětu a obsahové vymezení na 1. stupni ZŠ a v 6. ročníku:

Integrovaný vyučovací předmět Kosmická výchova je vyučován ve všech ročnících na 1. stupni a v 6. ročníku se záměrem umožnit žákům 6. ročníku se dle jejich přirozených vývojových potřeb účastnit projektové skupinové výuky společně se 4. – 5. ročníkem. Vzdělávací obsah vychází z obsahů dvou vzdělávacích oblastí RVP ZV, a to z oblasti Člověk a jeho svět, určené pouze pro 1. stupeň ZŠ a zahrnující široce pojatý syntetický obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat z pohledu historie i současnosti a směřující k dovednostem pro praktický život, a z oblasti Člověk a svět práce, zahrnující široké spektrum pracovních činností a technologií a směřující k získávání uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a k vytváření životní a profesní orientace. Pro 6. ročník vychází vzdělávací obsah ze spojení oblastí pro 2. stupeň, a to Člověk a svět práce, Člověk a společnost (obory Dějepis a Výchova k občanství) a Člověk a příroda (pouze obory Přírodopis a Zeměpis). Název Kosmická výchova pro tento integrovaný předmět vychází z metodiky pedagogiky Montessori, v níž jsou výše uvedená témata integrována do několika rozsáhlých tematických celků a předávána formou projektového vyučování.

Výuka předmětu v souladu s RVP ZV zahrnuje pět tematických okruhů z oblasti Člověk a jeho svět, a to:

- Místo, kde žijeme, v němž se žáci poznáváním nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm učí chápat organizaci života v rodině, škole, obci a společnosti, bezpečně se v ní pohybovat a v rámci svých možností se aktivně podílet na jejím životě a spoluutváření,
- Lidé kolem nás, v němž si žáci osvojují základy vhodného, mezilidského chování a jednání, principy solidarity, pomoci, tolerance a rovnoprávnosti a seznamují se také se světem kultury či financí i společenskými problémy,
- Lidé a čas, v němž se žáci učí orientovat v čase, dějinách a nejvýznamnějších historických událostech a poznávají naše kulturní dědictví,

- Rozmanitost přírody, v němž žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, na níž vznikl život, její přírodní zákonitosti, živou i neživou přírodu a její ochranu, a
- Člověk a jeho zdraví, v němž žáci poznávají sami sebe, tělo a jeho potřeby a způsoby ochrany zdraví,

a čtyři tematické okruhy z oblasti Člověk a svět práce, a to:

- Práce s drobným materiálem, v němž žáci rozvíjejí zručnost, jemnou motoriku, představivost i schopnost pracovat podle návodu a poznávají lidové tradice a možnosti práce s různými materiály a nástroji,
- Konstrukční činnosti, zahrnující práci se stavebnicemi,
- Pěstelské práce, v němž žáci získávají elementární poznatky z pozorování přírody a péče o rostliny, a
- Příprava pokrmů, zahrnující elementární poznatky z oblasti stolování a přípravy jídla.

V souladu s metodikou pedagogiky Montessori zahrnuje předmět Kosmická výchova všechna výše uvedená témata a okruhy do širších integrovaných, na sebe navazujících a vzájemně provázaných tematických celků, uváděných tzv. „velkými příběhy“, které jsou předkládány tvořivou, interaktivní formou a slouží jako úvodní základní informace k tématu a inspirace a motivace k dalšímu, širšímu a hlubšímu zkoumání, a to:

- *Příběh vesmíru* o vzniku vesmíru a naší sluneční soustavy, zahrnující především téma Země ve sluneční soustavě, ale také širší souvislosti principů vývoje a pohybu ve vesmíru či částic, z nichž se vesmír skládá, které se opakují na naší planetě i v nás samotných,
- *Příběh Země* o vývoji naší planety před příchodem života, zahrnující informace o složení naší planety, jejích vrstvách, látkách a jejich skupenstvích a některých základních přírodních a fyzikálních zákonitostech, a opět souvislosti s vesmírem, jeho zákony a částicemi,
- *Příběh života na Zemi* znázorňující časovou osu vývoje jednotlivých rostlinných a živočišných skupin, zaměřenou nejen na fakta o rostlinách a živočiších a jejich třídění a znacích, ale především na pochopení univerzálních principů, návazností, souvislostí a rovnováhy v přírodě (potřeby rostlin a zvířat, co se z čeho vyvinulo a proč, co by bez čeho nebylo, vlivy a mechanismy přizpůsobení atd.),
- *Příběh lidí* znázorňující základní časovou osu lidské historie, opět nikoliv zaměřenou na fakta, události a data, ale na souvislosti, příčiny a důsledky lidského jednání, historie lidí od pravěku prezentovaná z pohledu základních lidských potřeb jakožto motoru vývoje civilizace,
- *Příběh o velké řece* zaměřený na poznávání lidského těla a jeho vnitřního fungování a orgánové soustavy, ale současně zprostředkovávající mnohé filozofické, etické a občanské přesahy a principy, neboť je v něm tělo prezentováno jako model státu s určitým řízením, dělením odpovědnosti a s úkoly, rolími a přínosy každé jeho části,

a další doplňující a rozvíjející tematické celky (*Příběh rostlin, Příběh písma, Příběh čísel, Moje místo* atd.).

Informační i filozofický přesah těchto tzv. „velkých příběhů“ Montessori tak ve výsledku směřuje především k chápání souvislostí, návazností a provázaností mezi přírodními i společenskými jevy, k dalšímu zájmu a kladení otázek a vytváření dalších propojení a současně k respektu ke všemu živému i neživému, neboť vše se vším souvisí a na všem závisí.

Ve výuce samozřejmě používáme také další Montessori i jiné pomůcky, odborné knihy, atlasy, encyklopedie, provádíme experimenty a pozorování, zkoumání a pozorování přírody, exkurze apod. Žáci mají v rámci probíraných témat také možnost dle vlastního zájmu navrhnout, zpracovávat a prezentovat ostatním různá dílčí témata, případně vypracovávat články do školního časopisu, příležitostně také realizují konkrétní praktické projekty, zahrnující reálné projektové řízení, včetně rozpočtu a financování, jako například kultivace zahrady, společenské akce a oslavy, charitativní jarmarky apod. Obsahy oblasti Člověk a svět práce jsou v rámci předmětu Kosmická výchova integrovány zčásti do tematických celků „velkých příběhů“ a zčásti právě do těchto prakticky zaměřených projektů žáků.

V předmětu Kosmická výchova je v souladu s RVP ZV v rámci vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět zahrnut vzdělávací obsah oboru Výchova ke zdraví pro 1. stupeň.

Časové vymezení předmětu: 29 hodin na 1. stupni ZŠ (s využitím disponibilní dotace v rozsahu 13 hodin)

Týdenní dotace:

1. - 3. ročník: 5 hodin týdně

4. – 5. ročník: 7 hodin týdně

6. ročník: 9 hodin týdně

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.
časová dotace Člověk a jeho svět	4	4	4	5	5	7
časová dotace Člověk a svět práce	1	1	1	2	2	2

Organizační vymezení předmětu:

Výuka předmětu Kosmická výchova probíhá ve věkově smíšených větších či menších skupinách, převážně formou projektového vyučování. Výuka probíhá nejčastěji v učebně, může však dle tématu probíhat také v přírodě, v blízkém okolí školy či formou exkurzí, výletů, návštěvy kulturní akce či ve spolupráci s jinými vhodnými organizacemi či institucemi.

Převažující metody výuky:

- tvořivě a interaktivně pojatá frontální práce při prezentacích úvodních „velkých příběhů“ k jednotlivým tematickým celkům
- práce s Montessori a dalšími pomůckami (samostatná, ve dvojicích či ve skupině) a pracovními listy
- samostatná či skupinová práce žáků na vlastních menších prezentacích či projektech k dílčím tématům
- exkurze, výlety, kulturní a jiné akce
- besedy, kruhy, komunitní kruh

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

- Prostřednictvím volby formy i způsobu práce, vedením k využívání více zdrojů informací a učení základů systému projektové práce podporovat u žáků rozvoj dovedností svou práci plánovat, rozvrhnout obsahově i časově a volit vhodné strategie pro její realizaci.
- Možností volby zpracování a prezentování vlastních dílčích projektů a témat dle vlastního zájmu posilovat u žáků motivaci a pozitivní vztah k učení.
- Formou projektové práce, zahrnující informace i dovednosti z různých oblastí, vést žáky k propojování informací a hledání souvislostí mezi přírodními, společenskými, kulturními, ale i matematickými či jazykovými jevy.
- Používáním principů vědecké práce u vhodných úkolů vést žáky k samostatnému pozorování či experimentování, porovnávání a kritickému hodnocení výsledků a vyvozování závěrů.

Kompetence k řešení problémů

- Prostřednictvím zkoumání nejrůznějších problémových situací a témat z různých oblastí života místního či globálního vést žáky k vnímání problémů a problémových situací, k uvažování o jejich příčinách a hledání a plánování možností řešení.
- Poskytováním prostoru ke sdílení informací a názorů a ke společným diskuzím o problémech rozvíjet u žáků schopnost kriticky myslet, argumentovat a obhajovat své názory, postupy a řešení.

- Poskytováním možnosti podílet se konkrétní osobní prací na reálných projektech či každodenním životě školy podporovat u žáků dovednost uvážlivého rozhodování a přijímání zodpovědnosti za svá rozhodnutí.

Kompetence komunikativní

- Při práci na projektech ve skupině či ve dvojicích i při společných diskuzích vést žáky k efektivní, srozumitelné komunikaci směřující k vzájemnému porozumění, k výstižnému, logicky souvislému vyjadřování a kultivovanému projevu a k aktivnímu naslouchání, přijímání i vytváření popisné zpětné vazby.
- Při práci na vlastních projektech a prezentacích vést žáky k rozpoznávání a používání odlišných jazykových prostředků vzhledem k účelu sdělení a k posluchači sdělení.
- Používáním různých informačních zdrojů a nástrojů vést žáky k rozšiřování slovní zásoby a osvojování odborné terminologie i frazeologie, prostřednictvím rozhovorů, diskuzí, besed, kruhů, a především prezentací vlastní práce poskytovat žákům dostatek komunikačních příležitostí pro aktivizaci verbální slovní zásoby i neverbálních vyjadřovacích prostředků.
- Umožnit žákům využívání ICT pro získávání informací, spoluprací s různými organizacemi a institucemi v rámci tematických projektů vést žáky ke vhodnému, kvalitnímu a účinnému využívání ICT jako komunikačního nástroje se spolupracovníky.

Kompetence sociální a personální

- Umožnit žákům práci ve věkově smíšených dvojicích, skupinkách či týmech na společném úkolu s cílem osvojovat si dovednosti potřebné k účinné spolupráci, včetně podílení se na tvorbě pravidel práce v týmu, rozdělení rolí, přijetí vlastní role, ocenění rolí ostatních a utváření příjemné, konstruktivní, pracovní atmosféry v týmu.
- Podporovat v žácích vědomí vlastní hodnoty, přínosů a role ve společenství formou diskuzí a vzájemné zpětné vazby, prostřednictvím prezentací vlastní práce umožnit žákům zažívat ocenění ostatními a posilovat tak v žácích sebedůvěru ve vystupování před druhými, ale i sebedůvěru všeobecnou.

Kompetence občanské

- Prostřednictvím užívání různých informačních zdrojů, včetně zdrojů multimediálních vést žáky k vnímání, sledování a zájmu o aktuální společenská témata a způsoby jejich prezentace v různých sdělovacích prostředcích a k aktivnímu postoji vůči nim, včetně vcítění se do situací druhých lidí, odmítání útlaču, hrubého zacházení či násilí a utváření potřeby pomoci.
- Prostřednictvím propojování faktických vzdělávacích témat s aktuálními místními či globálními společenskými či environmentálními problémy pomáhat v žácích utvářet vědomí souvislostí mezi chováním a jednáním lidí a stavem společnosti či přírodního prostředí, vědomí vlastního podílu a zodpovědný postoj k vlastnímu rozhodování, chování a jednání.
- Podporovat schopnost pomoci druhým v krizových situacích formou nácviku možných reakcí a řešení v modelových situačních cvičeních.
- Podporovat konkrétní podoby pomoci druhým či životnímu prostředí formou konkrétních každodenních činností a také příležitostných praktických projektů a formou spolupráce s charitativními či ekologicky orientovanými organizacemi.
- Formou poznávání historie naší vlasti a sledování kultury a kulturního dění a návštěv různorodých kulturních institucí a akcí vést žáky k oceňování a ochraně národního kulturního dědictví, a také k rozvíjení vlastního tvořivého uměleckého vyjádření v různých podobách.
- Nezaujatým poznáváním kultury, víry, zvyků a tradic vlastních i jiných lidí či národů vést žáky k respektování přesvědčení druhých lidí a jejich hodnot a ke všeobecné toleranci.

- Formou tematických projektů, besed či diskuzí zaměřených na fungování demokratické společnosti a její zákony a společenské normy a formou praktického užívání některých principů demokratického řízení (například při tvorbě a průběžném hodnocení a změnách třídních pravidel v rámci komunitních kruhů) vést žáky k chápání základních principů demokratické společnosti.

Kompetence pracovní

- Prací na vlastních projektech a prezentacích vést žáky k užívání rozličných pracovních prostředků a nástrojů a k osvojování dovedností plánování dlouhodobější práce, zahrnující přípravu struktury projektu, postupů a nástrojů, rozvržení úkolů a rozdělení na dílčí úkoly, rozvržení do času, sledování postupu a průběžné i závěrečné hodnocení výsledků, včetně přijímání zpětné vazby od druhých.
- Vytvářením různých pracovních skupin a týmů a začleňováním výuky i venku, na exkurzích, výletech, kulturních akcích apod. rozvíjet u žáků adaptabilitu na různorodé pracovní prostředí a pracovní podmínky.
- V rámci praktických činností a projektů vést žáky k dodržování kritérií kvality, funkčnosti a hospodárnosti a současně k dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví svého i druhých a k zodpovědnému vnímání dopadů na životní prostředí či kulturní a společenské hodnoty.
- V některých praktických činnostech a projektech začleňovat také hledisko hospodárnosti a práci s financováním a rozpočty s cílem budovat u žáků základy finanční gramotnosti a podnikatelského myšlení.

Kompetence digitální

- Úměrně věku a dovednostem žáků využívat školní notebooky pro vyhledávání odborných informací a zpracování zjištěných informací do vlastních textů či prezentací.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Kosmická výchova na 1. stupni ZŠ**

Očekávané výstupy KOSMICKÁ VÝCHOVA	Učivo 1.-5. ročník	Ročník
ČLOVĚK A JEHO SVĚT		
MÍSTO, KDE ŽIJEME	témata okruhu obsažena především v projektech: Moje místo, Příběh Země	
vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>orientuje se v okolí bydliště a školy</i>	domov – prostředí domova škola – prostředí školy, činnosti ve škole orientace v místě bydliště, školy a okolí plán okolí bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace	1. - 3.
začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě) Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření:	obec (město), její části poloha obce (města) v krajině začlenění do kraje, obslužného centra ČR význam a přínos obce (města) v kraji, ČR změny v nejbližším okolí, obci (městě)	1. - 3.

popíše a zvládne cestu do školy	význačné budovy, infrastruktura, dopravní síť	
rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>uvede nejvýznamnější místa v okolí bydliště a školy</i>	poloha obce (města) v krajině místní krajina rozmanitost krajiny vliv člověka na utváření krajiny	1. - 3.
určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>popíše polohu bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje, orientuje se na mapě ČR</i>	poloha obce (města) v krajině místní krajina, okolní krajina, rozmanitost krajiny zemský povrch a jeho tvary, vodstva, horstva rozšíření půd, rostlinstva a živočichů vliv krajiny na člověka, vliv člověka na krajinu Česká republika, regiony a kraje Evropský kontext, EU	4. - 5.
určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>určí světové strany, řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</i>	orientace v mapě pohyb v přírodě i ve městě podle mapy světové strany – určení v přírodě i v mapách pravidla bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	4. - 5.
rozlišuje mezi náčrt, plán a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>má základní znalosti o ČR a její zeměpisné poloze v Evropě</i>	náčrt, plán, mapa základní typy map, měřítko, legenda zemský povrch a jeho tvary, vodstva, horstva rozšíření půd, rostlinstva a živočichů vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu orientační body a linie, světové strany vyhledávání údajů v mapách mapy ČR, Evropa, svět	4. - 5.
vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich	práce s mapou, atlasem, encyklopedií	4. - 5.

význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí</i>	- krajina a zvláštnosti přírody, druhy krajiny, chráněné oblasti, vodstva a vodní plochy, výrazné krajinné prvky apod. - osídlení a města, centra hospodářství a kultury - jiné zajímavosti vyhledávání informací, čtení z map, jednoduchá analýza a zhodnocení regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod	
zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest</i>	Evropa, svět, cestování základní životní podmínky v zahraničí ve srovnání s našimi místními - podnebí, příroda, krajina, města, jazyk, hospodářství, kultura apod. referát, prezentace	4. - 5.
rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>pozná státní symboly ČR</i>	Česká republika naše vlast – domov, krajina, národ základy státního zřízení a politického systému ČR státní správa a samospráva státní symboly a jejich význam	4. - 5.
LIDÉ KOLEM NÁS témata okruhu obsažena především v projektech: Příběh lidí, částečně také Moje místo, Příběh čísel		
rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků a jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy, dodržuje základní pravidla společenského chování, při</i>	rodina - postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny škola jako společenství – pravidla soužití ve škole a jejich společné vytváření a dodržování, základní lidské potřeby společné všem lidem, odlišné potřeby, možnosti a zájmy, oceňování druhých, vzájemná pomoc společenská pravidla chování ve škole i mimo školu pravidla bezpečnosti při pobytu mimo školu a setkání s neznámými lidmi	1. - 3.

setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně, projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem a nedostatkům		
odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti	vybrané základní profese, povolání a pracovní činnosti a jejich význam, fyzická a duševní práce osobní podíl na vytváření a péči o prostředí školy a související pracovní činnosti	1. - 3.
vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: dodržuje pravidla pro soužití ve škole, rodině, obci (městě)	rodina a vztahy a role v ní, užší a širší rodina, osobní podíl a přínosy do života rodiny škola jako společenství, pravidla soužití ve škole a vytváření vztahů, osobní role a podíl na vytváření školního prostředí a pravidel další mezilidské vztahy a jejich utváření mimo rodinu a školu – volnočasové aktivity, zapojení do života obce (města) kultura a kulturní instituce, podoby a projevy kultury, masová kultura a subkultura zájmové spolky charitativní činnost a neziskové organizace, pomoc nemocným, sociálně slabým filosofie, víra a náboženství, církve politické strany společný „evropský dům“	4. - 5.
rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: dodržuje pravidla pro soužití ve škole, rodině, obci (městě)	základní potřeby společné všem lidem, vybrané odlišnosti v historii i současnosti, příklady různosti prostředí a kultur mezilidské vztahy a jejich utváření, naslouchání, komunikace, sebevyjádření a vyjádření vlastních potřeb, neútočná zpětná vazba, tolerance k odlišným potřebám druhých, vstřícné jednání, společné řešení, kompromis obecné principy demokracie v soužití lidí	4. - 5.
rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat a která	pravidla chování ve škole i mimo školu, práva a povinnosti žáků školy	4. - 5.

porušují základní lidská práva nebo demokratické principy Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>rozpozná nevhodné chování vrstevníků a dospělých</i>	základní lidská práva a práva dítěte protiprávní jednání, korupce, právní ochrana občanů, majetku a soukromého vlastnictví, duševních hodnot krizové situace (šikana, týrání, zneužívání apod.), tísnové linky a služby odborné pomoci brutalita a jiné formy násilí v médiích	
orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze, porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady rizik půjčování peněz, sestaví jednoduchý osobní / rodinný rozpočet, uvede příklady základních příjmů a výdajů</i>	vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné, hmotný a nehmotný majetek peníze a nakupování – obchod, firmy, české mince a bankovky, euro, odhady cen základních potravin, praktické nakupování, reklamace zboží další platební nástroje a vybrané finanční produkty – hotovostní a bezhotovostní forma placení, využití platební karty, banka jako správce peněz, bankovní půjčky, jiné půjčky, spoření rozpočet – příjmy a výdaje, zdroje příjmů a výdajů v domácnosti, osobní rozpočet (přání a potřeby a finanční možnosti), jednoduché rozpočty na konkrétní aktivity ve školním prostředí, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší než výdaje, a situaci opačnou, smysl spoření, rizika půjčky, kdy si půjčovat, jak vracet dluhy problémy konzumní společnosti	4. - 5.
poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)	konkrétní společenské, ekologické či jiné problémy v blízkém okolí globální problémy – ekologické problémy, sociální problémy a nesnášenlivost, konzumní společnost, vliv médií a reklamy	4. - 5.
LIDÉ A ČAS témata okruhu obsažena především v projektech: Příběh lidí, Příběh písma, Příběh čísel		
využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>pozná, kolik je hodin, orientuje se v čase, zná rozvržení denních činností</i>	orientace v čase, časový řád – kalendář, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny, datum běh dne, týdne, měsíce, roku minulost, přítomnost, budoucnost – aktuální, dávná průběh a etapy lidského života	1. - 3.

pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti</i>	vybraní významní lidé, místa a události z historie regionu, ČR báje, mýty a pověsti regionu, ČR domov, vlast, rodný kraj	1. – 3.
uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti, poznává různé lidské činnosti</i>	současnost a minulost v našem životě - předchozí generace a jejich život - základní představa o některých proměnách ve způsobu života od dávné i nedávné minulosti (bydlení, předměty denní potřeby)	1. – 3.
pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	přesné určování a převody času, čas jako fyzikální veličina, kalendář, letopočet dějiny jako časový sled událostí, užití časových veličin pro vymezení historie základní časová osa lidské historie z pohledu základních lidských potřeb a jejich vlivu na vývoj lidské civilizace	4. – 5.
využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek	vybrané významné regionální památky – kulturní, historické, přírodní péče o památky lidé a obory zkoumající minulost	4. – 5.
rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách, uvede</i>	základní časová osa historie našeho území, nejvýznamnější události a osobnosti naší historie a našeho regionu	4. – 5.

významné události, které se vztahují k regionu a kraji		
srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách, vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště	současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života od dávné i nedávné minulosti (bydlení, předměty denní potřeby, profese a řemesla, zemědělství, obrana, oblékání, doprava, náboženství, kultura)	4. – 5.
objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů	státní svátky a významné dny ČR a jejich původ	4. - 5.
ROZMANITOST PŘÍRODY témata okruhu obsažena především v projektech: Příběh vesmíru, Příběh Země, Příběh života na Zemi, Příběh rostlin		
pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	proměny přírody v ročních obdobích charakteristické znaky a význam ročních období pro přírodu roční cyklus aktivity rostlin a živočichů (růst rostlin, zrání plodů, opadavé a neopadavé stromy, migrace ptáků, hibernace savců)	1. - 3.
roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat, pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami	druhy ovoce a zeleniny běžné druhy místních stromů, listy a plody nejběžnější místní jarní květiny bylinky na zahradě domácí zvířata, hospodářská zvířata běžné druhy místní zvěře – lesní zvířata a ptáci, živočichové v okolí rybníků, živočichové v zahradě	1. - 3.
provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní	látky a jejich vlastnosti - třídění látek na pevné, plynné a kapalné, změny látek a skupenství, vlastnosti látek, porovnávání	1. - 3.

veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>provede jednoduchý pokus podle návodu</i>	látek a jejich vlastností, měření s praktickým užíváním základních jednotek (kg, l, cm) přírodní živly – země, voda, vzduch, oheň - základní podoby a projevy v přírodě, základní význam pro život	
objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>na jednotlivých příkladech pozná propojenost živé a neživé přírody</i>	základní osa vývoje Země od vzniku ve vesmíru po vývoj jednotlivých skupin živých organismů – návaznosti a vztahy v živé a neživé přírodě, zdroje energie, potravní řetězec, motivy a mechanismy přizpůsobení organismů, vlivy podnebí na život, vlivy lidské činnosti, rovnováha v přírodě neživá příroda – země, litosféra (horniny a nerosty, vybrané hospodářsky významné, zvětrávání, půda a její vznik a význam), voda, hydrosféra (podoby a projevy v přírodě, výskyt, vlastnosti a formy, složení, koloběh vody, ochrana vodních zdrojů), vzduch, atmosféra (podoby a projevy v přírodě, vlastnosti a formy, základní složení, proudění vzduchu, ochrana ovzduší), oheň (podoby a projevy v přírodě), význam pro život, základní charakteristiky a příčiny podnebí a počasí živá příroda – základní třídění rostlin a živočichů dle pořadí vývoje na Zemi a vzájemných závislostí	4. - 5.
vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>popíše střídání ročních období</i>	vesmír, sluneční soustava a Země v ní - vznik vesmíru, slunce a planet, vrstvy a základní složení Země - postavení a pohyb Země ve sluneční soustavě, klimatická pásma a roční období, střídání dne a noci	4. - 5.
zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>zkoumá základní společenstva v nejbližším okolí a pozoruje přizpůsobení organismů prostředí</i>	biotopy ČR: zahrada, louka, pole, rybník, les, horská oblast rozmanitost podmínek života na Zemi biomy světa: poušť, step, savana, deštný prales, les mírného pásma, velehory, oceány vzájemné vztahy mezi organismy (potravní řetězec) příklady mechanismů přizpůsobení	4. - 5.

porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy	znaky života, životní potřeby a projevy společné a odlišné znaky organismů třídění rostlin a živočichů do základních taxonomických skupin způsob života, výživa, obydlí, ochrana, rozmnožování, stavba těla, vývojový cyklus význam v přírodě a pro člověka práce s klíčem, atlasem	4. - 5.
zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>zvládá péči o pokojové rostliny a zná způsob péče o drobná domácí zvířata, chová se podle zásad ochrany přírody a životního prostředí, popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují</i>	ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody ochrana rostlin a živočichů, respektující zacházení, šetrné využívání, péče o zahradní rostliny a domácí živočichy ochrana vody, šetrné využívání vodních zdrojů ochrana ovzduší, jak můžeme sami přispívat třídění a likvidace odpadů spolupráce s vybranými ekologicky zaměřenými organizacemi v regionu	4. - 5.
stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>reaguje vhodným způsobem na pokyny dospělých při mimořádných událostech</i>	běžné přírodní jevy a bezpečné chování při nich (bouřka, vánice, kroupy) živelné pohromy (požár, povodeň, vichřice, případně jevy zahraniční – tornádo, erupce sopky) ekologické katastrofy modelové situace a vzory chování a ochrany	4. - 5.
založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>provádí jednoduché pokusy se známými látkami</i>	jednoduché pokusy dle slovního návodu a postupu se známými látkami ke znázornění některých základních přírodních fyzikálních či chemických zákonitostí vyjádření a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek (kg, g, l, ml, m, cm, mm) návrh, postup, provedení a zdůvodnění vlastního pokusu	4. - 5.

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ	témata okruhu obsažena především v projektech: Příběh o veliké řece (lidské tělo), Moje místo	
uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu, popíše své zdravotní potíže a pocity, zvládá ošetření drobných poranění, pojmenuje hlavní části lidského těla</i>	lidské tělo - vnější části, smysly, základní funkce a projevy, životní potřeby péče o zdraví, zdravý životní styl - fyzické a duševní zdraví a pohoda - denní režim, pohybový režim, stravovací návyky a pitný režim, hygienické návyky - základy zdravé stravy (pyramida výživy) běžné nemoci a prevence onemocnění a infekce drobné úrazy a poranění a první pomoc	1. - 3.
rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>rozezná nebezpečí, dodržuje zásady bezpečného chování, neohrožuje zdraví své a zdraví jiných, uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu</i>	pravidla bezpečného pobytu a pohybu ve škole i mimo školu vhodná a nevhodná místa pro hru, pravidla bezpečnosti při pobytu a pohybu na hřišti, v parku a jiných místech pro trávení volného času pravidla bezpečnosti při pohybu ve městě, na ulici, na silnici základní pravidla silničního provozu, pravidla pro chodce, cyklisty a pro pohyb v MHD, základní dopravní značky, bezpečnostní prvky bezpečnost, ochranné pomůcky a pravidla při jízdě na kole, bruslích apod.	1. - 3.
chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</i>	pravidla chování při setkání s neznámými lidmi modelové situace odmítnutí kontaktu a žádosti o pomoc šikana, týrání, zneužívání, možnosti pomoci sobě či druhým integrovaný záchranný systém 112, tísňové linky 150, 155, 158 linky odborné pomoci (linka bezpečí, linka pro rodinu a školu apod.) modelová komunikace s tísňovou linkou	1. - 3.

reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</i>	nácvik postupu v případě ohrožení příčiny a prevence vzniku požáru, ochrana a evakuace při požáru integrováný záchranný systém	1. - 3.
využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu</i>	lidské tělo - vnější stavba, smysly, orgánové soustavy, orgány a jejich funkce péče o zdraví fyzické i psychické režimové návyky – denní režim (práce, odpočinek, pohyb, spánek), správné pohybové, hygienické a stravovací návyky, pitný režim zdravá výživa – výběr potravin, složení potravin, důležité látky (sacharidy, bílkoviny, minerály), poruchy příjmu potravy přenosné a nepřenosné nemoci, prevence a ochrana před nakažením prevence úrazů, první pomoc při drobných poraněních, přivolání pomoci	4. - 5.
rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>rozlišuje jednotlivé etapy lidského života</i>	etapy lidského života prenatální vývoj člověka a vývojové etapy dítěte biologické a psychické změny v dospívání	4. - 5.
účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob	zdravé režimové návyky vhodné vyvážení zájmové činnosti k podpoře fyzického i psychického zdraví závislosti – počítače, hry, sociální sítě, hrací automaty zdravotní rizika vybraných profesí, stres	4. - 5.
uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události, vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí	pravidla bezpečného pobytu a pohybu ve škole i mimo školu, při setkáních s neznámými lidmi, při komunikaci prostřednictvím elektronických médií pravidla bezpečného pohybu v silničním provozu, pro chodce i cyklisty	4. - 5.

odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty, správně vyhodnotí jednoduchou dopravní situaci na hřišti</i>	situace hromadného ohrožení, modelové chování při mimořádných událostech integrováný záchranný systém, tísňové a odborné linky a komunikace s nimi prevence nebezpečí či úrazů, správná reakce v případě ohrožení, pomoc druhým	
předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>odmítá návykové látky</i>	návykové látky modelové situace a způsoby odmítnutí	4. - 5.
uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	zdravý životní styl a režimové návyky prevence nemocí a ochrana před nakažením prevence nebezpečí a úrazů	4. - 5.
rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc</i>	drobná poranění život ohrožující zranění základy první pomoci přivolání pomoci integrováný záchranný systém	4. - 5.
uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku</i>	rovnoprávnost pohlaví, odlišnosti mezi pohlavími základy lidské reprodukce základy sexuální výchovy – partnerství, manželství, rodičovství, rodina, etická stránka vztahů a sexuality ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS)	4. - 5.

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami, vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů</i>	jednoduché pracovní postupy, pomůcky a nástroje a organizace práce s nimi, péče o ně, bezpečné zacházení s nimi - stříhání, lepení, vázání, skládání, modelování, šití, drátkování, koláž apod. vlastnosti různých materiálů - přírodniny, modelovací hmoty, papír a karton, textil, drát, fólie, provázky a nitě, tříděné odpadové materiály apod.	1. - 3.
pracuje podle slovního návodu a předlohy Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>pracuje podle slovního návodu a předlohy</i>	pracovní postup a organizace práce podle jednoduchého slovního návodu a předlohy	1. - 3.
vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>vytváří přiměřenými pracovními postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu</i>	modelové pracovní postupy a operace různé funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů, péče o ně, bezpečné zacházení s nimi vlastnosti a možnosti materiálů inspirační informace, témata, hry	4. - 5.
využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii</i>	lidové zvyky a tradice ve spojení se svátky vybrané lidové zvyky a tradice v historii vybraná historická i současná řemesla	4. - 5.
volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření:	pracovní pomůcky a nástroje, funkce a využití ve vztahu k různým materiálům, péče o ně, bezpečné zacházení s nimi vlastnosti a možnosti materiálů	4. - 5.

volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu		
udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>udržuje pořádek na prac. místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti, poskytne první pomoc při drobném poranění</i>	organizace práce – příprava, postup, úklid pravidla hygieny při práci pravidla bezpečnosti při práci první pomoci při úrazu při práci	4. - 5.
KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI		
zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi</i>	práce se stavebnicemi - plošné, prostorové, konstrukční - sestavování modelů	1. - 3.
provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž, užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky</i>	postupy montáží a demontáží	4. - 5.
pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu</i>	slovní návod předloha jednoduchý náčrt	1. - 3. 4. - 5.
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu</i>	organizace práce – příprava, postup, úklid pravidla hygieny při práci pravidla bezpečnosti při práci první pomoci při úrazu při práci	1. - 3. 4. - 5.

PĚSTITELSKÉ PRÁCE		
provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky</i>	základní metody pozorování, záznamu pozorování a hodnocení pozorování - příroda v různých ročních obdobích, vybrané rostliny v různých ročních obdobích, různé podmínky pro pokojové rostliny a vliv na jejich prospívání apod.	1. - 3.
pečuje o nenáročné rostliny Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>pečuje o nenáročné rostliny</i>	základní podmínky pro pěstování rostlin - světlo, zálivka, půda, živiny	1. - 3.
provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin</i>	pěstování rostlin ze semen či sazenic v místnosti a na školní zahradě - bylinky, zelenina, drobné keříkové ovoce, okrasné rostliny apod. vědecky zaměřené pěstitelské pokusy - klíčení semen, pěstování stejného druhu rostlin v různých podmínkách či s odlišnou péčí apod.	4. - 5.
ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování</i>	podmínky pro pěstování rostlin půda a její zpracování výživa rostlin osiva	4. - 5.
volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní</i>	pěstitelské pomůcky, nástroje a náčiní, jejich funkce a využití, péče o ně a bezpečné zacházení s nimi	4. - 5.
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření:	organizace práce – příprava, postup, úklid pravidla hygieny při práci pravidla bezpečnosti při práci první pomoc při úrazu při práci	4. - 5.

dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu na zahradě	alergie, jedovaté rostliny, rostliny jako drogy	
PŘÍPRAVA POKRMŮ		
připraví tabuli pro jednoduché stolování Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>upraví stůl pro jednoduché stolování</i>	příprava každodenní tabule příprava slavnostní tabule úklid po stolování	1. - 3.
chová se vhodně při stolování Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>chová se vhodně při stolování</i>	pravidla správného stolování základní zásady zdravé výživy	1. - 3.
orientuje se v základním vybavení kuchyně Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>uvede základní vybavení kuchyně</i>	základní vybavení kuchyně – pomůcky a nástroje, technika technika v kuchyni – historie a význam kuchyně a způsoby vaření v historii	4. - 5.
připraví samostatně jednoduchý pokrm Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>připraví samostatně jednoduchý pokrm, uplatňuje zásady zdravé výživy</i>	výběr, nákup a skladování potravin příprava jednoduchých pokrmů (saláty, pomazánky, polévky, sušenky, perník apod.) základní práce s rozpočtem (rozpočet formou odhadu nákladů, vyčíslení skutečných nákladů a vyhodnocení rozpočtu) zásady zdravé výživy	4. - 5.
dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování</i>	příprava každodenní i slavnostní tabule, úklid stolu společenská pravidla stolování vybrané odlišné tradice a zvyky při stolování	4. - 5.
udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření:	organizace práce – příprava, postup, úklid pravidla hygieny při práci pravidla bezpečnosti při práci první pomoc při úrazu při práci	4. - 5.

udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Kosmická výchova pro 6. ročník ZŠ

Očekávané výstupy KOSMICKÁ VÝCHOVA	Učivo 6. ročník	Ročník
ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE		
PĚSTITELSKÉ PRÁCE • volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin • pěstuje a využívá květiny pro výzdobu PŘÍPRAVA POKRMŮ • používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče • připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy • dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti • dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	jednoduché pracovní operace a postupy organizace práce sestavení nábytku podle návodu péče o zahradu pěstování plodin potravin – výběr, nákup, skladování, skupiny potravin, sestavování jídelníčku příprava pokrmů úprava stolu a stolování	6.

Očekávané výstupy KOSMICKÁ VÝCHOVA	Učivo 6. ročník	Ročník
Člověk a společnost: DĚJEPIS		
ČLOVĚK V DĚJINÁCH • uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány • orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI • uvede příklady archeologických kultur na našem území • objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost • charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu	význam zkoumání dějin, historické prameny uspokojování lidských potřeb v různých obdobích historie vertikální a horizontální studium dějin časová přímka České historie člověk a lidská společnost v pravěku 3. kosmický příběh (Fylogenetický vývoj člověka)	6.

Očekávané výstupy KOSMICKÁ VÝCHOVA	Učivo 6. ročník	Ročník
Člověk a společnost: VÝCHOVA K OBČANSTVÍ		
- objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání - rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu - zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje - zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají - uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem - objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám - posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci	naše obec, region, kraj – důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku naše vlast – pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti naše škola – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život	6.

Očekávané výstupy KOSMICKÁ VÝCHOVA	Učivo 6. ročník	Ročník
Člověk a příroda: PŘÍRODOPIS		
OBEČNÁ BIOLOGIE A GENETIKA - rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů - rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů - třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek BIOLOGIE HUB - rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků BIOLOGIE ROSTLIN - porovná vnější stavbu jednotlivých rostlinných orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku - odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí	2. kosmický příběh (Vznik života na Zemi) – názory na vznik života, vývoj organismů podmínky života (výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty) struktura života (buňka, pletivo, tkáň, orgány, orgánové soustavy) význam a zásady třídění organismů houby s plodnicemi (stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami) anatomie a morfologie rostlin (stavba rostlin, funkce jednotlivých orgánů - kořen, stonek, list, květ, semeno, plod) fyzilogie rostlin (fotosyntéza, dýchání, růst, rozmnožování) význam rostlin a jejich ochrana	6.

BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ • porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů • rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů BIOLOGIE ČLOVĚKA • určí polohu a objasní funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla • orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka NEŽIVÁ PŘÍRODA • objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života • rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických jevů • rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY • aplikuje praktické metody poznávání přírody	organismy jednobuněčné a mnohobuněčné stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla (orgány a orgánové soustavy) vývoj a vývin živočichů, významní zástupci jednotlivých skupin živočichů 3. kosmický příběh (Vývoj člověka na Zemi), fylogeneze člověka 1. kosmický příběh (Vznik a vývoj vesmíru a Země) 2. kosmický příběh (Vznik života na Zemi) – jednotlivá vývojová období, organismy typické pro jednotlivá vývojová období, geologické změny praktické metody poznávání přírody – pozorování lupou a mikroskopem (případně dalekohledem), jednoduché rozčleňování rostlin a živočichů	6.
Člověk a příroda: ZEMĚPIS		
GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE • organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů • používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ • zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy • prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů • rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	komunikační geografický a kartografický jazyk základní topografické útvary hlavní kartografické produkty (mapa, plán) Země jako vesmírné těleso – tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma systém přírodní sféry na planetární úrovni – geografické pásy, geografická (šířková) pásma, výškové stupně	6.

REGIONY SVĚTA - rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa - lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zadaných kritérií ČESKÁ REPUBLIKA - vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy - lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky - uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států	světadíly, oceány makroregiony světa (přírodní oblasti, podnebné oblasti) místní region – zeměpisná poloha, základní přírodní a socioekonomické charakteristiky s důrazem na specifiku regionu regiony České republiky – krajská členění, kraj místního regionu zeměpisná poloha, hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a světě	6.
--	--	----

4. Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**

4.1 Název předmětu: **Umění a kultura**

Charakteristika předmětu a obsahové vymezení na 1. stupni ZŠ:

Vyučovací předmět Umění a kultura je vyučován ve všech ročnících a zahrnuje vzdělávací obsah dvou vzdělávacích oborů, a to Hudební výchova a Výtvarná výchova. Smyslem výuky je zprostředkovat žákům jiné než pouze racionální poznávání světa, které je přirozenou a nezastupitelnou součástí lidské existence od jejích dávných počátků, rozvíjet estetické cítění a vnímání a vlastní tvořivost a chápání a užívání umění a kultury jako jednoho z prostředků komunikace, sebevyjádření i porozumění vyjádření druhých, unikátního ve své výrazné obraznosti a propojení vnějšího i vnitřního světa člověka.

Výuka zahrnuje poznávání různých druhů umění, uměleckých vyjádření a uměleckých děl v historii i současnosti, osvojování různých forem a prostředků pro vlastní umělecké neverbální vyjádření, zvukové, pohybové či obrazné, a velký prostor pro vlastní tvorbu, odrážející osobní zkušenosti, postoje, hodnoty, pocity, představivost a fantazii. Rozvíjí schopnost vlastní tvorbu i tvorbu druhých interpretovat a reflektovat a jejím prostřednictvím poznávat sebe sama i druhé a s osobní účastí se vcítovat do potřeb druhých i jimi vytvořených hodnot. Cílem je osvojování a rozvíjení schopnosti vnímat umění v kontextu doby, uměleckého stylu či prostředí, odkud vychází, a současně jako vlastní, osobitý výrazový prostředek, skrze nějž můžeme komunikovat.

Součástí výuky v rámci oboru Hudební výchova jsou vokální činnosti (zpěv a práce s hlasem), instrumentální činnosti (hra na nástroje, produktivní i reproduktivní), hudebně pohybové činnosti (hudba a pohyb, tanec, gesta) a poslechové činnosti (vnímání a reflexe hudby, žánry a styly), v oboru Výtvarná výchova jde o činnosti směřující k rozvíjení smyslové citlivosti (podíl smyslů na vnímání reality, vliv na výběr prostředků pro vyjádření reality), uplatňování subjektivity (obsah a motivy vlastní tvorby, interpretace tvorby druhých) a ověřování komunikačních účinků (umění jako prostředek komunikace).

Obsah vzdělávacího oboru Dramatická výchova v souladu s RVP ZV není povinně zařazen do výuky předmětu Umění a kultura, avšak některé principy tohoto oboru jsou do výuky zařazovány příležitostně, vybrané obsahy jsou také nabízeny zájemcům mimo povinnou výuku v rámci odpoledního zájmového dramatického kroužku.

Časové vymezení předmětu: 12 hodin na 1. stupni ZŠ (bez využití disponibilní dotace)

Týdenní dotace:

1. - 3. ročník: 2 hodiny týdně

4. – 5. ročník: 3 hodiny týdně

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
časová dotace	2	2	2	3	3

Organizační vymezení předmětu:

Výuka předmětu Umění a kultura probíhá ve věkově smíšených skupinách, vyučovací blok sestává vždy ze složky hudební a výtvarné, příležitostně může být zařazena složka dramatická, divadelní či filmová, a vždy zahrnuje část teoretickou (kontext) a praktickou (vlastní tvůrčí činnost). Témata výuky často odrážejí probíraná témata a projekty předmětu Kosmická výchova s cílem posilovat propojování informací a vytváření souvislostí (střídá se vývoj umění a kultury od pravěku po současnost s uměním a kulturou vázanou na různé oblasti). Výuka probíhá zpravidla v učebně, příležitostně formou návštěvy výstavy či jiné kulturní akce.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

- Prostřednictvím poznávání různorodých forem a podob uměleckých vyjádření a uměleckých děl vést žáky k získávání informací a inspirace z různých zdrojů a k volbě vhodné formy i způsobu práce ve vlastní tvorbě.
- Prostřednictvím poznávání a zkoumání uměleckých směrů a uměleckých děl a jejich pozadí ve smyslu umělce i doby a dobového kontextu vést žáky k hledání a chápání souvislostí a zasazování dílčích informací do širšího kontextu témat probíraných i v ostatních předmětech.
- Prostřednictvím samostatného pozorování a experimentování s uměleckými technikami vést žáky k vyvozování vlastních závěrů pro svou tvorbu a své umělecké vyjádření.
- Poskytováním prostoru pro vlastní tvořivost a sdílení výsledků své práce a vzájemné oceňování vlastní tvorby podporovat motivaci žáků k poznávání umění a k rozvoji vlastní tvořivosti a dovedností k němu potřebných.

Kompetence k řešení problémů

- Prostřednictvím poznávání umění jako formy komunikace a také reakce na osobní či dobové společenské problémové situace vést žáky k vnímání problémových situací a uvažování nad jejich řešeními.
- Prostřednictvím samostatného experimentování s různými technikami vést žáky k hledání různých řešení a postupů, jejich ověřování a vyvozování závěrů pro další aplikaci.
- Poskytováním prostoru ke sdílení informací a názorů a ke společným diskuzím o problémech rozvíjet u žáků schopnost kriticky myslet, argumentovat a obhajovat své názory, postupy a řešení.

Kompetence komunikativní

- Vnímáním, interpretováním a reflektováním uměleckých výtvorů svých i spolužáků i významných vybraných uměleckých děl světových, historických či současných vést žáky k rozšiřování slovní zásoby i vyjadřovacích prostředků a k pochopení a užívání umění jako prostředku komunikace.

- V rámci společných diskuzí i sdílení a prezentací vlastní tvorby vést žáky k efektivní, srozumitelné komunikaci směřující k vzájemnému porozumění, k výstižnému, logicky souvislému vyjadřování a kultivovanému projevu a rovněž k aktivnímu naslouchání, přijímání i vytváření popisné zpětné vazby.

Kompetence sociální a personální

- Poskytováním prostoru pro vlastní tvořivost a její sdílení a prezentování ostatním a oceňováním všech forem a podob uměleckého vyjádření a tvořivosti a jedinečné hodnoty každé z nich podporovat v žácích vědomí vlastní hodnoty, přínosů a role ve společenství, umožnit žákům zažívat ocenění ostatními a posilovat tak v žácích sebedůvěru ve vlastní jedinečné schopnosti a nadání.
- Příležitostně umožnit žákům práci ve skupině na společném úkolu či díle s cílem osvojit si dovednosti potřebné k účinné spolupráci, včetně podílení se na tvorbě pravidel práce v týmu, rozdělení rolí, přijetí vlastní role, ocenění rolí ostatních a utváření příjemné, konstruktivní, pracovní atmosféry v týmu.

Kompetence občanské

- Prostřednictvím nezaujatého poznávání a zkoumání uměleckých směrů a uměleckých děl různých období i kultur a jejich pozadí vést žáky k citlivosti a porozumění vůči osobním či společenským situacím druhých lidí a k chápání a respektování jejich přesvědčení a hodnot.
- Poznáváním umění a jeho role ve společnosti v historii i současnosti vést žáky k chápání umění a kultury jako jednoho z prostředků svobodného vyjádření, který nesl a stále nese významnou úlohu v reflektování společenských situací a jevů a také míry svobody a demokracie ve společnosti.
- Formou poznávání umění a kultury naší země a sledování kulturního dění či návštěv různorodých kulturních institucí a akcí vést žáky k oceňování a ochraně národního kulturního dědictví.

Kompetence pracovní

- V rámci praktických tvořivých činností vést žáky k rozvíjení zručnosti při práci s různými materiály a nástroji, k dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel a také ke sledování kritérií kvality i hospodárnosti.
- Příležitostným začleňováním výuky také ve venkovním prostředí, na exkurzích, výletech, kulturních akcích apod. rozvíjet u žáků adaptabilitu na různorodé pracovní prostředí a pracovní podmínky.

Kompetence digitální

- U starších žáků úměrně věku, dovednostem a zájmu využívat školní notebooky pro práci ve vybraných jednoduchých grafických aplikacích.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Umění a kultura na 1. stupni ZŠ**

Očekávané výstupy UMĚNÍ A KULTURA	Učivo 1.-5. ročník	Ročník
HUDEBNÍ VÝCHOVA		
zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření:	pěvecký a mluvní projev, pěvecké dovednosti - dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv hlasová hygiena	1. - 3.

zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty	rozšiřování hlasového rozsahu	
rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>správně a hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytmizaci říkadel i při zpěvu</i>	rytmizace a melodizace jednoduchých textů (rýmy, říkadla apod.) hlasová a rytmická improvizace v rámci nejjednodušších hudebních forem jednoduchý záznam vokální melodie (např. linka, křivka)	1. - 3.
využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	hra na jednoduché doprovodné nástroje - Orffovy nástroje, rytmické nástroje, kalimba,...	1. - 3.
reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie Min. doporučená úroveň u PP: <i>reaguje pohybem na tempové a rytmické změny</i>	pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby – pantomima, pohybová improvizace s využitím tanečních kroků taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance taktování – dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt	1. - 3.
rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>rozliší sílu zvuku</i>	kvality tónů – délka, síla, barva, výška vztahy mezi tóny – souzvuk, akord tempo hudby dynamika hudby slovní interpretace hudby	1. - 3.
rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>pozorně vnímá jednoduché skladby</i>	poslech hudby vokální, instrumentální a vokálně instrumentální lidský hlas jako hudební nástroj základní hudební nástroje	1. - 3.
zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>zpívá písně v přiměřeném rozsahu k individuálním dovednostem, správně</i>	zpěv v dur i moll tóninách rytmika při zpěvu – písně ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu dvojhlas a vícehlas – prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod.	4. - 5.

<i>hospodaří s dechem při interpretaci písní (frázování)</i>		
realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>propojí vlastní pohyb s hudbou</i>	záznam a čtení vokální hudby - zachycení melodie písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření (např. linka, křivka) - nota jako grafický znak pro tón, notová osnova, houslový klíč - zápis rytmu jednoduché písně - notový zápis jako opora při realizaci písně	4. - 5.
využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché, příp. složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>doprovodí spolužáky na rytmické nástroje</i>	instrumentální skladby hra na nástroje - Orffovy nástroje, rytmické nástroje - kalimba, zobcová flétna, keyboard, klavír záznam instrumentální melodie – čtení a zápis rytmického schématu jednoduchého motivu či tématu instrumentální skladby	4. - 5.
rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	hudební formy – malá písňová forma, velká písňová forma, rondo, variace,... hudební styly a žánry – hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod. slovní interpretace hudby	4. - 5.
vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace	vokální improvizace – diatonické postupy v dur a moll tóninách (V., III. a I. stupeň, volné nástupy VIII. a spodního V. stupně apod.), hudební hry (ozvěna, otázka - odpověď apod.) rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace – tvorba přede her, meziher a doher s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry (ozvěna, otázka - odpověď), jednoduchá písňová forma (a – b)	4. - 5.
rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metrrytmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření:	hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem – rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu	4. - 5.

odliší tóny podle výšky, síly a barvy, pozorně vnímá znějící hudbu různých skladeb		
ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>propojí vlastní pohyb s hudbou</i>	ztvárnění hudby pohybem s využitím tanečních kroků, pohybové improvizace	4. - 5.
VÝTVARNÁ VÝCHOVA		
rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>rozpoznává, pojmenovává a porovnává linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života (s dopomocí)</i>	rozvíjení smyslové vnímavosti poznávání základních pojmů pro vizuálně obrazná vyjádření základní prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality textury – jejich jednoduché vztahy, podobnost, kontrast, rytmus, jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru	1. - 3.
v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu, uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, sdělí výsledky své činnosti spolužákům</i>	vlastní tvorba s využitím osvojených znalostí a dovedností a osobních zkušeností a inspirací příležitostně vlastní tvorba na zadané téma (spojení s tematickými projekty probíranými v předmětu Kosmická výchova, sezónní témata apod.)	1. - 3.
vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky	různé přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - hledisko vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické) - hledisko motivace (fantazijní, reálné, založené na smyslovém vnímání)	1. - 3.

interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svou dosavadní zkušeností Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>sdělí výsledky své činnosti spolužákům</i>	slovní interpretace vizuálně obrazného vyjádření u vlastní tvorby a tvorby spolužáků pozorování proměn komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu u vlastní tvorby i vybraných děl výtvarného umění	1. - 3.
na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	umění jako prostředek pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ, osobních zkušeností - manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby prezentace vlastní tvorby či vybraných děl výtvarného umění	1. - 3.
při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné) Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr</i>	základní principy výtvarného umění skrze zkoumání světových výtvarných děl, použití ve vlastní tvorbě světlo a stín barvy a barevné kontrasty proporční vztahy a jejich soulad i kontrasty perspektiva kompozice	4. - 5.
užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sochařský postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>rozlišuje, porovnává, třídí a pojmenovává linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty – velikost, barevný kontrast), uplatňuje je podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s dopomocí)</i>	uspořádání objektů do celků - uspořádání na základě výraznosti, velikosti a vzájemného postavení, statické i dynamické vyjádření	4. - 5.

při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie</i>	umění jako prostředek komunikace a její účinky - umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) mezi žáky, příp. z nejbližšího okolí, porovnávání s vlastní interpretací	4. - 5.
nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie</i>	reflexe a vztahy zrakového vnímání vůči vnímání ostatními smysly — vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly	4. - 5.
osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)	typy vizuálně obrazných vyjádření, rozlišení, výběr a uplatnění - hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, socha, plastika, animovaný film, komiks, fotografie, elektronický obraz, reklama	4. - 5.
porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i uměleckého díla</i>	vybraná světová i česká díla výtvarného umění, historie i současnost návštěvy výstav	4. - 5.
nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu); vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření	4. - 5.

5. Vzdělávací oblast: **Člověk a zdraví**

5.1 Název předmětu: **Tělesná výchova**

Charakteristika předmětu a obsahové vymezení na 1. stupni ZŠ:

Vyučovací předmět Tělesná výchova je vyučován ve všech ročnících a zahrnuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Tělesná výchova v souladu s RVP ZV a dle potřeb žáků také okruh Zdravotní tělesná výchova, jehož některé prvky jsou preventivně využívány pro všechny žáky nebo jsou zadávány žákům se zdravotním oslabením. Obsah druhého vzdělávacího okruhu vzdělávací oblasti Člověk a zdraví, nazvaného Výchova ke zdraví, je na 1. stupni v souladu s RVP ZV začleněn do předmětu Kosmická výchova v rámci oblasti Člověk a jeho svět a okruhu Člověk a jeho zdraví. Smyslem výuky v předmětu Tělesná výchova je zprostředkovat žákům různorodé pohybové zkušenosti, směřující k poznávání a rozvíjení vlastních pohybových možností a zájmů a také jejich účinků na tělesnou zdatnost a kondici i na duševní zdraví a sociální pohodu, a obecně v žácích pěstovat pozitivní vztah k pohybu a sportování jakožto integrální součásti zdravého životního stylu.

Výuka postupuje od různorodých spontánních pohybových činností k činnostem řízeným a výběrovým, jejichž smyslem je získávání konkrétních pohybových dovedností a také schopnosti samostatně hodnotit úroveň vlastní zdatnosti a možnosti jejího rozvoje i objevování vlastních potřeb a zájmů s cílem zařazovat jejich naplňování do běžného života a každodenního režimu. Důležitým předpokladem účinnosti vzdělávání v rámci Tělesné výchovy jsou vlastní prožitky z pohybu a sociální interakce a komunikace při něm a individualizované motivační hodnocení, založené na posuzování osobních výkonů a pokroků, nikoliv srovnávání s výkony ostatních. Úkolem učitele je především předat žákům vlastní nadšení z pohybu a podporovat v nich odvahu ke zkoušení nových tradičních i netradičních činností a vytrvalost k překonávání překážek a počátečních neúspěchů.

Součástí výuky jsou různorodé pohybové činnosti a hry zaměřené na rozvoj celkové pohybové koordinace, obratnosti, zdatnosti a tělesné kondice i na rozvoj jednotlivých konkrétních dovedností (např. základy atletiky, míčové hry a sporty apod.) a také na rozvoj sociálních dovedností v rámci poznávání pravidel týmových her i etických pravidel „fair play“. Výuka zahrnuje také přípravná posilovací či uvolňovací cvičení a vhodná zdravotní cvičení a samozřejmě poznávání zdravého životního stylu obecně, včetně zdravého denního režimu, stravy, hygienických a bezpečnostních pravidel či základů první pomoci.

Vyučovací předmět Tělesná výchova je s ohledem na skutečnost, že ZŠ Vrbičky nemá vlastní tělocvičnu, vyučován jednou týdně v pronajaté tělocvičně a jednou týdně formou výuky ve venkovním prostředí, na školní zahradě nebo v blízkém okolí školy. V souladu s RVP ZV zahrnuje na 1. stupni také výuku plavání v rozsahu nejméně 40 vyučovacích hodin, zajišťovanou ve spolupráci s příslušnými organizacemi s vhodnými podmínkami a odbornou kvalifikací. Dle aktuálních podmínek, potřeb, možností a zájmů žáků může příležitostně zahrnovat také výuku bruslení, lyžování, cyklistiky apod.

Časové vymezení: 10 hodin na 1. stupni ZŠ (bez využití disponibilní dotace)

Týdenní dotace:

1. - 5. ročník: 2 hodiny týdně

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
časová dotace	2	2	2	2	2

Organizační vymezení předmětu:

Výuka předmětu Tělesná výchova probíhá ve věkově smíšených skupinách, a to jednou týdně v tělocvičně a jednou týdně formou různorodých aktivit venku (míčové hry na hřišti, běžecké činnosti, cyklistika, bruslení apod.). Výuka může příležitostně probíhat také formou výletů, sportovních aktivit v přírodě či ve spolupráci s jinými organizacemi.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

- Pestrou nabídkou vhodných pohybových činností, používáním vhodných forem individualizované zpětné vazby a motivování a vedením k sebehodnocení vést žáky k neustálému zájmu o rozvíjení dovedností a zlepšování výkonů i celkové kondice a k samostatnému plánování svého dalšího rozvoje v rámci školní výuky i ve volném čase mimo výuku.
- Propojováním přímých pohybových zkušeností a při nich získaných informací s informacemi a zkušenostmi z jiných předmětů vést žáky k utváření souvislostí, propojování poznatků z různých oblastí a k jejich praktickému užívání ve školním i osobním životě, k chápání zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a orientaci ve způsobech, jak tento stav můžeme vytvářet a podporovat.
- Vést žáky ke sledování, měření, srovnávání a hodnocení vlastních výkonů a pokroků a rozpoznávání překážek s cílem vyvozovat závěry pro budoucnost, plánování dalšího rozvoje, stanovování cílů i cest k jejich naplňování.
- Propojováním pozitivních prožitků z pohybu s faktickými informacemi o lidském těle a zdraví vést žáky k poznání smyslu učení a motivaci pro další učení.

Kompetence k řešení problémů

- Prostřednictvím skupinových pohybových her a týmových sportů i jiných pohybových činností, v nichž je třeba volit mezi různými strategiemi a postupy, vést žáky ke schopnosti rychle vyhodnocovat různé situace a jejich možná řešení a na tomto základě činit správná rozhodnutí.
- Prostřednictvím diskuzí a společných reflexí her a herních situací vést žáky k ověřování přijatých rozhodnutí a zvolených postupů, k přijímání odpovědnosti za ně, sledování vlastních pokroků a vyvozování poučení a závěrů pro budoucnost.

Kompetence komunikativní

- Používáním odborné terminologie i různých druhů neverbálních signálů a výměn vést žáky k rozšiřování slovní zásoby i k porozumění a užívání neverbální komunikace.
- Společnými diskuzemi, reflexemi a domlouváním pravidel rozvíjet u žáků schopnost vyjadřovat vlastní myšlenky, názory a potřeby a naslouchat myšlenkám, názorům a potřebám druhých.
- Poskytováním prostoru pro navrhování různých her a herních pravidel vést žáky k rozvíjení vlastního vyjádření pohybem a k užívání získaných komunikativních dovedností k vytváření vztahů a spolupráce.

Kompetence sociální a personální

- Prostřednictvím skupinových pohybových her a týmových sportů vést žáky k podílení se na tvorbě pravidel a k účinné spolupráci ve skupině, k respektu vůči ostatním a pomoci a podpoře tam, kde je třeba.
- Prostřednictvím individualizované zpětné vazby a motivování, vzájemného oceňování pokroků a vedení k objektivnímu sebehodnocení a podílení se na plánování dalšího rozvoje a stanovování vhodných cílů podporovat v žácích sebedůvěru, aktivní přístup a odvahu překonávat překážky.

Kompetence občanské

- Prostřednictvím přímých pohybových zkušeností a pro doplnění i sledováním a sdílením informací z místního či národního sportu vést žáky k respektování, ctění a ochraně našich sportovních tradic.
- Při všech aktivitách vést žáky k chápání a dodržování „fair play“, k respektování druhých, přijímání výhry i prohry, k týmové spolupráci a pomoci druhým tam, kde je třeba.

- Vhodným výběrem a pestrou nabídkou pohybových a sportovních činností vést všechny žáky k aktivnímu zapojení, v němž má každý příležitost uplatnit svou roli a svá přirozená nadání.

Kompetence pracovní

- Vlastním příkladem a prezentací vést žáky k bezpečnému chování a dodržování pravidel při pohybových aktivitách, k užívání vhodného osobního vybavení (oblečení, obuv, ochranné pomůcky) a k bezpečnému užívání sportovního vybavení, náradí a náčiní a k uvědomování si odpovědnosti za své chování a jednání a jeho možných dopadů na bezpečí a zdraví své i druhých.
- Pestrou nabídkou pohybových a sportovních aktivit s různorodými pravidly a také střídáním míst výuky podporovat u žáků adaptabilitu na měnící se prostředí a podmínky.
- Vedením k „fair play“, ochraně prostředí a ochraně bezpečí a zdraví svého i druhých utvářet v žácích vědomí dopadu vlastního jednání a schopnost přistupovat k vlastnímu rozhodování, jednání a hodnocení výsledků své činnosti nejen z pohledu osobních přínosů, ale i z pohledu vyššího zájmu společnosti.
- Vedením k sebehodnocení a objektivnímu vnímání vlastních silných a slabých stránek i možností rozvoje vést žáky k osvojování obecných dovedností potřebných pro přípravu na budoucnost a osobnostní i profesní rozvoj.

Kompetence digitální

- Úměrně věku vzdělávání žáků v oblasti negativních dopadů přílišného využívání digitálních technologií na fyzické i psychické zdraví.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Tělesná výchova na 1. stupni ZŠ

Očekávané výstupy TĚLESNÁ VÝCHOVA	Učivo 1.-5. ročník	Ročník
spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost</i>	význam pohybu pro zdraví – pohybový režim, délka a intenzita pohybu příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení zdravotně zaměřené činnosti – správné držení těla, správné základní cvičební polohy, správné zvedání zátěže, práce s dechem a dechová cvičení; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití průpravné úpoly – přetahy a přetlaky	1. - 3.
zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení	rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu základy gymnastiky – průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti	1. - 3.

Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám, zvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů</i>	rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance základní dovednosti s míčem netradiční pohybové hry a aktivity, využití hraček či jiného netradičního náčiní při cvičení, pohybová tvořivost	
spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích	týmové pohybové hry se zaměřením na pravidla, orientaci v prostoru a spolupráci, případně na zvládnutí principu soutěže, výhry a prohry	1. - 3.
uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>dodržuje základní zásady bezpečnosti a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách</i>	hygiena a bezpečnost při TV a pohybových činnostech – úbor a obuv, organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek základní první pomoc v podmínkách TV	1. - 3.
reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci</i>	smluvené povely, gesta, signály	1. - 3.
podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení zdatnosti Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu</i>	vliv pohybu na fyzické i duševní zdraví zařazení pohybu do každodenních rituálů a volnočasových aktivit metody zvyšování kondice, kondiční cvičení	4. - 5.
zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením	sebehodnocení, rozpoznání vlastních oslabení, rozpoznání nevhodných cvičení zdravotní oslabení a jejich prevence a náprava	4. - 5.

Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení dle vlastního svalového oslabení</i>	speciální vyrovnávací cvičení, technika speciálních cvičení <i>(dle konkrétních zdravotních oslabení konkrétních žáků)</i>	
zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností</i>	základy atletiky – rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčem základy sportovních her – manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze, táboření, ochrana přírody cyklistika, bruslení, lyžování <i>(dle možností školy a zájmu žáků)</i>	4. - 5.
uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje při úrazu spolužáka Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti</i>	hygiena a bezpečnost při TV a pohybových činnostech, základní první pomoc při úrazu	4. - 5.
jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>reaguje na pokyny k vlastní činnosti</i>	popisná zpětná vazba, její vyjádření a přijetí motivace ke zlepšování výkonů	4. - 5.
jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>dodržuje pravidla her a jedná dle fair play</i>	zásady fair play jednání a chování, olympijské ideály a symboly rozvoj týmové spolupráce a fair play jednání, přijetí pravidel, výhry i prohry ve zjednodušených zařazovaných sportovních hrách, soutěžích, závodech	4. - 5.

užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení	smluvené povely a signály základní tělocvičné názvosloví spjaté s osvojovanými činnostmi jednoduchá cvičení podle slovního postupu či nákresu	4. - 5.
zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy	základní organizace prostoru a činností v běžném prostředí TV	4. - 5.
změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky	měření vybraných výkonů základní pohybové testy	4. - 5.
orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště, samostatně získá potřebné informace	zdroje informací o pohybových činnostech a sportu (místní informační systém, veřejné sdělovací prostředky, elektronická média)	4. - 5.
adapтуje se na vodní prostředí, dodrží hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady plavecké dovednosti	základní plavecká výuka – hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti	4. - 5.
zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti	základní plavecké techniky prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu	4. - 5.

5. Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie

5.1 Název předmětu: Informatika

Charakteristika předmětu a obsahové vymezení na 1. stupni ZŠ a v 6. ročníku:

Vyučovací předmět Informatika je vyučován od 4. ročníku do 6. ročníku a jeho vzdělávací obsah vychází z obsahu stejnojmenné vzdělávací oblasti a oboru RVP ZV. Výuka zahrnuje tři tematické oblasti: základy práce s počítačem, vyhledávání informací a komunikace a zpracování a využití informací. Cílem výuky je osvojení dovedností potřebných k tomu, aby byli žáci schopni vhodným, bezpečným a efektivním způsobem využívat informační a komunikační technologie jako nástroje svého vzdělávání a rozvoje ve studijním i osobním životě a znali jejich výhody, přínosy a možnosti využití i jejich rizika a nebezpečí a dokázali se i své pracovní nástroje proti nim chránit.

Výuka na 1. stupni ZŠ se zaměřuje především na osvojení základů bezpečné práce s počítačem, jak z pohledu ochrany počítače samotného (správné zapnutí, vypnutí, ochrana před viry atd.), tak z pohledu bezpečnosti na internetu, ochrany dat či respektování autorských práv, a základů práce s běžným uživatelským software (vyhledávání informací, ověřování zdrojů, práce s dokumenty, texty, obrázky, komunikačními nástroji

apod.), dle úrovně znalostí a zájmu žáků případně může směřovat i k hlubšímu pochopení fungování ICT a základům programování. V 6. ročníku žáci procvičují získané uživatelské dovednosti a rozšiřují je a prohlubují především o praktické znalosti dalších technologií a aplikací, práci s vizuálními a audiovizuálními programy a editory, více se zaměřují na práci s různými informačními zdroji a jejich ověřování a dále se věnují i základům programování. Součástí výuky je také prevence rizik spojených s užíváním technologií a ve vyšších ročnících také prevence rizik sociálních sítí, kyberšikany a podobných negativních jevů.

Pro přirozenou motivaci a procvičování dovedností jsou počítače s internetovým připojením žákům k dispozici i mimo výuku vyučovacího předmětu Informatika a na základě dohodnutých pravidel je mohou pro studijní účely využívat i v jiných předmětech (například pro získávání informací a zpracovávání prezentací v rámci vlastních výzkumných projektů v předmětu Kosmická výchova či pro individuální procvičování gramatických jevů v předmětu Český jazyk formou internetových výukových aplikací apod.).

Převažující metody výuky:

- práce v malých skupinách či ve dvojicích
- individuální práce na zadaných úkolech
- přímá práce s ICT, příležitostně též využití vybraných Montessori pomůcek pro názorné vysvětlení některých principů (např. algoritmy třídění podle různých kritérií apod.)

Časové vymezení předmětu: 2 hodiny na 1. stupni ZŠ (bez využitím disponibilní dotace)

Týdenní dotace:

1. - 3. ročník: 0 hodin týdně

4. - 5. ročník: 1 hodina týdně

6. ročník: 1 hodina týdně

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.
časová dotace	X	X	X	1	1	1

Organizační vymezení předmětu:

Výuka předmětu Informatika probíhá zpravidla v kmenových učebnách ve studijních koutcích s příslušným vybavením, případně s využitím osobních tabletů žáků, příležitostně může probíhat formou exkurze či jiné akce s vhodným zaměřením.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

- Prostřednictvím empirické práce s různými prostředími, programy či vyhledávacími nástroji vést žáky k poznávání a kritickému hodnocení různých prostředků a postupů při práci s ICT s cílem rozvíjet dovednost hodnocení práce a systematizace informací a postupů a následně plánování práce a volby metod a strategií.
- Prezentováním různých postupů a následně vlastním zkoušením, zkoumáním a experimentováním s různými postupy vést žáky k účelnému a efektivnímu využívání ICT k vyhledávání informací, jejich ověřování, třídění a kritickému hodnocení.
- Poskytováním příležitostí a inspirací pro používání ICT pro vyhledávání informací, zpracování informací či komunikaci i v jiných předmětech vést žáky k aktivnímu využívání znalostí a dovedností, k propojování poznatků do širších souvislostí a k chápání smyslu a významu učení.

Kompetence k řešení problémů

- Prostřednictvím samostatné či skupinové práce na zadané téma a využitím intuitivnosti některých ICT prostředí vést žáky k samostatnému zkoumání různých variant práce a hledání analogií a analogických řešení při vyhledávání či zpracovávání informací a k vyvozování osvědčených postupů pro další práci.
- Vedením k samostatnosti při práci s chybou a motivováním k vytrvalosti při řešení problémů směřovat žáky k tomu, aby při chybových hlášeních rozpoznali a pochopili problém a s pomocí vlastního úsudku a zkušeností volili přiměřené řešení.
- Vést žáky ke kombinování metod a nástrojů při vyhledávání a třídění informací a ke kritickému hodnocení.
- Vést žáky k používání funkcí různých textových a grafických editorů a aplikací při zpracování informací.

Kompetence komunikativní

- Prostřednictvím seznamování žáků s různými druhy textů a záznamů, obrazových materiálů či audiovizuálních materiálů a komunikačních prostředků rozšiřovat jejich vyjadřovací rejstřík a schopnost dle svých možností je využívat pro své aktivní zapojení do dění společnosti.
- Prostřednictvím zkoumání co nejefektivnějších cest při vyhledávání informací na internetu vést žáky k přesnému a výstižnému vyjadřování a logickému uvažování.
- Při zpracování a prezentování vlastních projektů vést žáky k hledání vhodných formulací i způsobů zpracování vzhledem k účelu i k posluchači sdělení.
- Prostřednictvím spolupráce ve dvojicích či skupinách, vzájemného učení a sdílení výsledků práce i poskytování vzájemné zpětné vazby vést žáky k aktivnímu porozumění pravidlům práce s ICT a schopnosti je formulovat vlastními slovy, popisovat své zkušenosti, vyjadřovat názory či argumenty pro vlastní postupy.
- Využíváním ICT jako informačních zdrojů vést žáky k rozšiřování slovní zásoby i k osvojování pojmů.
- S využitím konkrétních příkladů vhodné a nevhodné komunikace v některých prostředích (např. sociální sítě) směřovat žáky ke kultivovanému projevu.
- Poskytováním vzorů, příležitostí a inspirací vést žáky k efektivnímu využívání ICT pro kvalitní a účinnou komunikaci se světem a k utváření vztahů s ostatními lidmi či institucemi.

Kompetence sociální a personální

- Umožnit žákům práci ve dvojicích, skupinkách či týmech na společném úkolu s cílem osvojovat si dovednosti potřebné k účinné spolupráci, vést je prostřednictvím vlastních zkušeností i prostřednictvím informací například o úspěšných projektech v rámci světového vývoje ICT k tomu, aby chápali potřebu efektivně spolupracovat s druhými, oceňovali zkušenosti druhých, respektovali různá hlediska a čerpali od druhých poučení.
- Umožnit žákům se v některých dílčích úkolech vyučovat navzájem (provázet druhé konkrétním učivem, pomáhat s dílčími úkoly) a tím je vést k pomoci druhým i k posilování sebedůvěry a vědomí vlastní hodnoty.

Kompetence občanské

- V rámci společných diskuzí o informacích dostupných prostřednictvím ICT a jejich kritických hodnocení vést žáky k respektování přesvědčení druhých lidí a jejich vnitřních hodnot, ale i k rozpoznání zneužívání elektronických médií k negativním společenským jevům jako například šíření rasové či jiné nesnášenlivosti, manipulaci s veřejným míněním apod.
- Vést žáky k tomu, aby například na diskusních fórech respektovali přesvědčení druhých lidí a jejich vnitřní hodnoty a byli schopni vcítit se do situací ostatních lidí, ale také aby odmítali útlak a hrubé zacházení a uvědomovali si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí.

- Informováním a diskuzemi o důvodech a smyslu a způsobech ochrany soukromí a ochrany dat vést žáky k chápání svých práv a povinností a k dodržování bezpečnostních pravidel při práci s ICT technologiemi.
- Prostřednictvím identifikování a navrhování aktuálních témat ze společenského života, vhodných pro analýzu či statistické zpracování, zprostředkovávat žákům představu o využití a vlivu ICT jakožto moderních médií (například projekt o volbách).

Kompetence pracovní

- Vlastním příkladem, prezentacemi a diskuzemi o důvodech a způsobech řešení vést žáky k dodržování bezpečnostních pravidel při užívání ICT, zejména v oblasti ochrany soukromí a ochrany dat, ale též praktických návyků (např. ochrana proti podvodným reklamám, spam, phishing apod.), a k dodržování správných hygienických návyků při užívání ICT, zejména v oblasti fyzického zdraví a duševní hygieny.
- Formou prezentací a diskuzí se sdílením a vzájemným poskytováním zpětné vazby vést žáky k vytváření a osvojování systematických a účinných postupů práce, zejména při vyhledávání, třídění a hodnocení informací.
- Vést žáky k systematizaci při ukládání a uchovávání informací.
- Prostřednictvím práce s různými zdroji a prostředími rozvíjet u žáků schopnosti adaptability na změny a měnící se pracovní prostředí.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Informatika na 1. stupni ZŠ

Očekávané výstupy INFORMATIKA	Učivo 4.-5. ročník	Ročník
ZÁKLADY PRÁCE S POČÍTAČEM		
využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>ovládá základní obsluhu počítače</i>	základní pojmy při práci s výpočetní technikou - struktura, funkce a popis počítače a přídatných zařízení - operační systémy a jejich základní funkce - seznámení s formáty souborů (doc, gif) - multimediální využití ICT	5.
respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>dodržuje pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s ICT</i>	základní údržba počítače postupy při běžných problémech s hardware a software zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým užíváním ICT	5.
chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím	informace, informační zdroje a instituce základní pravidla pro ochranu dat	5.

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE		
při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty	metody a nástroje vyhledávání informací formulace požadavku při vyhledávání na internetu vyhledávací atributy, klíčová slova ověřování informací, věrohodnost zdrojů	5.
vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích	portály, knihovny a databáze a jejich využití	5.
komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení</i>	tok informací – vznik, přenos, transformace, zpracování, distribuce základní způsoby komunikace a pravidla pro jejich využívání (e-mail, chat, telefonování)	5.
ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ		
pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru Minimální doporučená úroveň u podpůrných opatření: <i>pracuje s výukovými a zábavními programy podle pokynů</i>	základy práce s texty a obrázky - základní funkce textového a grafického editoru - základní práce s vybranými formáty a editory (doc, gif, jpg, ppt)	5.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Informatika v 6. ročníku

Očekávané výstupy INFORMATIKA	Učivo 6. ročník	Ročník
- ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost - ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací - uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem - pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví - používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji - zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě	vývojové trendy informačních technologií, hodnota a relevance informací a informačních zdrojů, metody a nástroje jejich ověřování internet počítačová grafika tabulkový editor prezentace informací (webové stránky, prezentační programy, multimedia) copyright, informační etika	6.

UČEBNÍ OSNOVY PRO 2. STUPEŇ

1. Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

1.1 Název předmětu: Český jazyk

Charakteristika předmětu a obsahové vymezení na 2. stupni ZŠ:

Vyučovací předmět Český jazyk je vyučován ve všech ročnících a jeho vzdělávací obsah je tvořen obsahem oboru Český jazyk a literatura z vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace RVP ZV a zahrnuje části vzdělávacího oboru Jazyková výchova, Literární výchova a Komunikační a slohová výchova. V rámci předmětu je integrována také řada okruhů průřezových témat, zejména Mediální výchova či Multikulturní výchova a také Osobnostní a sociální výchova.

Záměrem předmětu v oblasti Jazykové výchovy na 2. stupni ZŠ je rozvíjet jazykové dovednosti a znalosti žáků tak, aby v životě obstáli v různých situacích ve svém ústním či písemném projevu. Porozumění pravopisu a gramatiky je základem pro důstojnou sebe prezentaci člověka. Základy lingvistiky jako oboru jsou také využitelné v cizích jazycích. V rámci Montessori kurikula jde o část všeobecného vzdělání, které je chápáno jako výchova v souvislosti s duševním vývojem, protože rozvoj jazykových schopností s sebou nese rozvoj osobnosti.

V oblasti Literární výchovy vytváříme pro žáky na 2. stupni prostor pro seznámení s literárním dědictvím české i světové kultury a s literární teorií. Porozumění literárním textům rozvíjí fantazii, schopnost vyjadřování, rozšiřuje slovní zásobu a je důležitým podnětem pro vlastní tvůrčí psaní. Žáky podporujeme ve čtenářství a o svých přečtených knihách si vedou strukturované záznamy. Díky vhodně voleným ukázkám z české i světové tvorby lze velmi přirozeně pracovat také s tématem multikulturality, tolerance, předsudků, stereotypů, solidarity a lidských práv. V rámci Montessori kurikula jde o část všeobecného vzdělání, které nabízí žákům možnosti sebevyjádření – interpretaci uměleckých textů, tvorbu vlastních textů a diskuzi nad nimi.

V oblasti Komunikační a slohové výchovy je naším záměrem vytvářet pro žáky bezpečný prostor pro ústní i písemnou seberealizaci. Jde o tvorbu na zadané téma, ale i tvořivé texty, využití metod volného psaní na jedné straně a tvorbu textů podle pravidel slohových útvarů na druhé straně. V průběhu studia na 2. stupni žák postupně kultivuje svůj projev na základě získávání znalostí, jak má tento projev (písemný či ústní) vypadat, trénováním dovedností tohoto projevu se zlepšuje pro stránce rétorické, argumentační i po stránce práce s textem a jeho strukturou. V rámci Montessori kurikula jde o část všeobecného vzdělání, které nabízí žákům možnosti sebevyjádření – prezentace vlastních myšlenek (až na úrovni řečnického umění), tvorbu souvislých logických textů a diskuze. V této oblasti také nacházíme hlavní prostor pro průřezové téma Mediální výchova, kde jde o kritické čtení a práci s texty z hlediska příjemce i tvůrce, čistotu mediálního sdělení v textech či jiných sdělovacích prostředcích, mediální manipulaci v textech i interpretaci textu. Současným fenoménem jsou fake news, hoaxy a dezinformační weby. Práce s nimi, rozeznání tohoto typu mediálních sdělení, schopnost ověřit zdroj eliminuje negativní dopad těchto textů na čtenáře, jeho generaci a celou společnost.

Časové vymezení předmětu: 18 hodin na 2. stupni ZŠ (s využitím disponibilní dotace v rozsahu 3 hodin)

Týdenní dotace:

6. ročník: 6 hodin týdně, 7.- 9. ročník: 4 hodiny týdně

Ročník	6.	7.	8.	9.
časová dotace	6	4	4	4

Organizační vymezení předmětu:

Ve vyučovacím předmětu Český jazyk využíváme pro výuku obsahů v části Jazyková výchova a Komunikační a slohová výchova princip tzv. klíčových lekcí, resp. zásadních tematických prezentací. Učitel eviduje, kterými lekcemi v průběhu výuky každý žák prošel, s jakým výstupem či výsledkem, tzn. na jaké úrovni – zda učivo zcela zvládá, či zda potřebuje ještě vysvětlení nebo procvičení. Tento způsob práce umožňuje některým jedincům jít do hloubky podle individuálních potřeb či zájmu, či naopak určité téma vzhledem k rychlému zvládnutí snadno opustit a věnovat se tématu dalšímu. Žák, který určité učivo zvládl, může fungovat i jako poradce pro spolužáky, kteří potřebují více času nebo individuální přístup pro zvládnutí učiva. Zároveň zaručuje, že žádné klíčové téma z učiva nebude u žáka opomenuto např. v případě delší absence. Z evidence těchto témat je patrné, které učivo žákovi ještě zbývá. Pak je zajištěna individualizace výuky bez rizika opomenutí některých znalostí či dovedností. Zároveň je možné využít kooperaci mezi mladšími a staršími žáky.

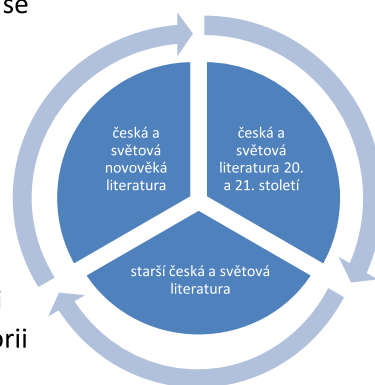
V části předmětu Literární výchova využíváme princip vrstvení tematických okruhů v tříletých cyklech. V jejich rámci pracujeme ve věkově smíšené skupině žáků a každý rok se zaměříme na jednu tematickou oblast literatury:

Cyklus A: Starší česká a světová literatura,

Cyklus B: Česká a světová novověká literatura,

Cyklus C: Česká a světová literatura 20. a 21. století.

V této cyklické formě výuky vhodně kombinujeme chronologické představení dějin české a světové literatury s tvůrčími hodinami zaměřenými na práci s textem, interpretaci a kritické čtení. Literární teorii zahrnujeme do práce nad ukázkami z literatury.



Výuka českého jazyka zpravidla probíhá v učebně, příležitostně v rámci souvisejících témat též na výletech či exkurzích.

Převažující metody výuky:

- skupinová práce
- tematické prezentace (klíčové lekce)
- společné čtení a práce s texty
- samostatné čtení a práce s texty (čtenářský deník)
- práce se slovníky
- psaní vlastních textů v různých slohových formátech
- procvičování s využitím pracovních listů či pracovních sešitů (výběr dle úrovně žáků)
- procvičování s využitím online programů (např. umimeto.cz)
- praktické využití v každodenní komunikaci a při přípravě a prezentování vlastních projektů a jejich prezentování

Výchovné a vzdělávací strategie:

- Respektujeme psychologický vývoj žáků a jejich věková specifika, proto výuka probíhá ve věkově heterogenních skupinách. (KU, KŘP, KSP, KKO, KO)
- Respektujeme osobnostní předpoklady žáků, umožňujeme každému žákovi zažít úspěch. (KSP, KO, KK)

- Vzdělávací obsah je žákovi prezentován celistvě s důrazem na propojování souvislostí. (KU, KSP, KŘP, KP)
- Při předkládání vzdělávací obsah dělíme na dílčí kroky podle individuálních potřeb žáka. (KU, KŘP, KSP, KO)
- S ohledem na aktuální probírané téma využívá pedagog různé metody a formy práce – samostatná práce, práce ve skupině, besedy, exkurze apod. (KU, KŘP, KKO, KSP, KO, KP)
- Jako stěžejní považujeme zasazení osvojených znalostí do praktického kontextu běžného života a práce studentské skupiny. Díky tomu dochází k propojení vzdělávacího obsahu s reálným životem a užití vyučované látky v praxi. (KO, KŘP, KSP, KU, KP)
- Součástí výuky je možnost individuálních konzultací nad jakoukoliv problematikou. (KU, KŘP, KSP)
- Svým jednáním podporujeme rozvoj učící se skupiny, ve které se každé dítě cítí být přijímáno a podporováno v rozvoji svého potenciálu. Učíme vlastním příkladem. (KŘP, KKO, KPS, KO, KU)
- Podporujeme zachování vnitřní motivace žáka k učení, proto respektujeme princip SSSZ – smysluplnost, svobodná volba (místa, tempa práce apod.), spolupráce, zpětná vazba. (KŘP, KSP, KP)
- Chybu vnímáme jako naprosto přirozenou a neoddělitelnou součást procesu učení, přináší nový pohled na řešení problému, a především důležité zkušenosti, které lze využít pro další postup žáka i pedagoga. (KŘP, KU, KSP)
- Při práci žákům nabízíme a umožňujeme přístup k různým zdrojům informací (encyklopedie, slovníky, pravidla českého pravopisu, žákovská knihovna, internet...). (KU, KŘP)
- Pravidelně do výuky zařazujeme společné aktivizující práce ke čtení, psaní, práci s textem, sebevyjádření, rozvíjení slovní zásoby a komunikačních dovedností. (KU, KK, KSP, KŘP)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Český jazyk na 2. stupni ZŠ**

Č	Očekávané výstupy	Učivo 6.-9. ročník	Ročníky
JAZYKOVÁ VÝCHOVA			
ČJL-9-2-03	samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	Jazykové příručky (slovníky, pravidla) Jazyková norma a kodifikace Tvarosloví, pravopis Slovní druhy ohebné a neohebné	6.-9.
ČJL-9-2-04	správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	Pravopisná cvičení, diktáty Skladba (větné členy, větná stavba Opakování o hláskách	
ČJL-9-2-05	využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	Spisovná a nespisovná výslovnost Zvuková stránka slova a věty Slova přejatá (výslovnost, pravopis) Český jazyk, slovanské jazyky	
ČJL-9-2-01	spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	Zvuková stránka jazyka Stavba slova	
ČJL-9-2-02	rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená	Slovotvorba Nauka o tvoření slov Odvozování, skládání, zkracování slov Přenesená pojmenování	

	pojmenování, zvláště ve frazémeh	Metafora, metonymie, synonyma, antonyma, homonyma	6.-9.
ČJL-9-2-06	rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	Práce s jazykovými příručkami, pravopis, Slovník spisovné češtiny, spisovný a nespisovný jazyk	
ČJL-9-2-07	v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	Skladba Větné členy Hlavní a vedlejší věta Druhy vět vedlejších	
ČJL-9-2-08	rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	Pravopisná cvičení, diktáty Jazyk a jeho útvary Spisovný a nespisovný jazyk	

	Minimální doporučená úroveň v rámci podpůrných opatření		
ČJL-9-2-03p	orientuje se v Pravidlech českého pravopisu		
ČJL-9-2-04p	pozná a určí slovní druhy; skloňuje podstatná jména a přídavná jména; pozná osobní zájmena; časuje slovesa		
ČJL-9-2-06p	rozezná větu jednoduchou od souvětí		
ČJL-9-2-07p	správně píše slova s předponami a předložkami		
ČJL-9-2-07p	ovládá pravopis vyjmenovaných slov		
ČJL-9-2-07p	zvládá pravopis podle shody přísudku s podmětem		

ČJ	Očekávané výstupy	Učivo 6.-9. ročník	Ročníky
LITERÁRNÍ VÝCHOVA			
ČJL-9-3-01 ČJL-9-3-02 ČJL-9-3-03	uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, záznam a reprodukce hlavních myšlenek, interpretace literárního textu, dramatizace, vytváření vlastních textů, vlastní výtvarný doprovod k literárním textům způsoby interpretace literárních a jiných děl základy literární teorie a historie – struktura literárního díla (námet a téma díla, literární hrdina, kompozice literárního příběhu), jazyk literárního díla (obrazná pojmenování; zvukové prostředky poezie: rým, rytmus; volný verš), literatura umělecká a věcná (populárně-naučná, literatura faktu, publicistické žánry)	6.-9.
ČJL-9-3-04	tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie		

ČJL-9-3-05	rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	literární druhy a žánry – poezie, próza, drama, žánry lyrické, epické, dramatické v proměnách času – hlavní vývojová období národní a světové literatury, typické žánry a jejich představitelé	6.-9.
ČJL-9-3-06	rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele		
ČJL-9-3-07	uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře		
ČJL-9-3-08	porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování		
ČJL-9-3-09	vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji		

	Minimální doporučená úroveň v rámci podpůrných opatření
ČJL-9-3-01p	orientuje se v literárním textu, nachází jeho hlavní myšlenku
ČJL-9-3-03p	ústně formuluje dojmy z četby, divadelního nebo filmového představení
ČJL-9-3-06p	rozezná základní literární druhy a žánry
ČJL-9-3-09p	dokáže vyhledat potřebné informace v oblasti literatury
-	má pozitivní vztah k literatuře

Č	Očekávané výstupy	Učivo 6.-9. ročník	Ročníky
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA			
ČJL-9-1-01	odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji	Práce s textem Práce s informacemi na internetu Zásady kultivovaného projevu Zvukové prostředky jazykového projevu a prostředky mimojazykové Diskuse	6.–9.
ČJL-9-1-04	dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci		
ČJL-9-1-06	v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči		

ČJL-9-1-07	zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu		
ČJL-9-1-05	odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	Výklad, odborné názvy (termíny), práce s informačními zdroji	6.-9.
ČJL-9-1-02	rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru	Výtah	
ČJL-9-1-03	rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj	Práce s internetem a dalšími informačními zdroji	
ČJL-9-1-08	využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	Práce s texty Řečová cvičení	
ČJL-9-1-09	uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování	Úvaha	
ČJL-9-1-10	využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Publicistický styl, publicistické útvary Mluvní cvičení Jazykové prostředky Slohová cvičení Spisovný a nespisovný jazyk Verbální a neverbální prostředky komunikace Proslov Pravidla dialogu Diskuse, zásady diskuse, řízení diskuse Poznámka Klíčová slova Referát Popis Charakteristika Zpráva a oznámení Výpisky Výtah Dopis Životopis Žádost Pozvánka Proslov	

	Minimální doporučená úroveň v rámci podpůrných opatření
ČJL-9-1-01p ČJL-9-1-08p	čte plynule s porozuměním; reprodukuje text
ČJL-9-1-04p ČJL-9-1-05p	komunikuje v běžných situacích, v komunikaci ve škole užívá spisovný jazyk

ČJL-9-1-09p	píše běžné písemnosti; podle předlohy sestaví vlastní životopis a napíše žádost; popíše
ČJL-9-1-10p	děje, jevy, osoby, pracovní postup; vypráví podle předem připravené osnovy; s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

V rámci předmětu jsou z velké části realizována formou integrace průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Mediální výchova i řada dalších tematických okruhů ostatních průřezových témat, které vhodně zařazujeme podle návaznosti na vzdělávací obsah.

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Rozvoj schopností poznávání	X	X	X	X
Sebepoznání a sebepojetí	X	X	X	X
Seberegulace a sebeorganizace	X	X	X	X
Psychohygiena	X	X	X	X
Kreativita	X	X	X	X
Poznávání lidí	X	X	X	X
Mezilidské vztahy	X	X	X	X
Komunikace	X	X	X	X
Kooperace a kompetice	X	X	X	X
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	X	X	X	X
Hodnoty, postoje, praktická etika	X	X	X	X

Výchova demokratického občana (VDO)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Občanská společnost a škola				
Občan, občanská společnost a stát				X
Formy participace občanů v politickém životě			X	X
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování			X	X

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Evropa a svět nás zajímá	X	X	X	X
Objevujeme Evropu a svět		X	X	X
Jsmo Evropané			X	X

Multikulturní výchova (MkV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kulturní difference			X	X
Lidské vztahy	X	X		

Etnický původ				X
Multikulturalita				X
Princip sociálního smíru a solidarity			X	X

Enviromentální výchova (EV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Ekosystémy				
Základní podmínky života				
Lidské aktivity a problémy životního prostředí				X
Vztah člověka k prostředí			X	X

Mediální výchova (MV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	X	X	X	X
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality		X	X	X
Stavba mediálních sdělení		X	X	X
Vnímání autora mediálních sdělení			X	X
Fungování a vliv médií ve společnosti			X	X
Tvorba mediálního sdělení		X	X	X
Práce v realizačním týmu			X	X

1. Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

1.2 Název předmětu: Anglický jazyk

Charakteristika předmětu a obsahové vymezení na 2. stupni ZŠ:

Vyučovací předmět Anglický jazyk je vyučován ve všech ročnících a jeho vzdělávací obsah je tvořen obsahem oboru Cizí jazyk z vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace RVP ZV. Zahrnuje také určité okruhy průřezových témat.

„Rozvoj jazykových schopností je součástí rozvoje osobnosti, neboť slova jsou přirozeným prostředkem vyjadřování myšlenek a základem dorozumění mezi lidmi.“

OD DĚTSTVÍ K DOSPÍVÁNÍ, MARIE MONTESSORI, SPOLEČNOST MONTESSORI A.S. TRITON 2011, ISBN 978-80-7387-478-0

Anglický jazyk je třetím nejrozšířenějším mateřským jazykem na světě a jazykem, který se celosvětově používá jako mezinárodní dorozumívací prostředek. Dnes je běžnou potřebou pasivní komunikace v několika jazycích, aktivní komunikace nejčastěji probíhá právě v angličtině.

Anglický jazyk (cizí jazyk obecně) přispívá k chápání a objevování světa a poskytuje předpoklady pro komunikaci žáků s cizojazyčnými spolužáky nebo při spolupráci škol na mezinárodních projektech. Osvojení anglického jazyka také přispívá ke zvýšení mobility jedinců v jejich osobním životě, v dalším studiu i v pracovním uplatnění.

Důraz je při výuce kladen na komunikační schopnosti žáků. Žáci jsou také postupně seznamováni s pravidly gramatiky, včetně jejího využití v písemném projevu. Předmět směřuje především k tomu, aby byli žáci schopni porozumět se s cizincem v běžných situacích a hovořit s ním o jednoduchých tématech. Žáci by měli rovněž porozumět čtenému textu, který výběrem slov a gramatických jevů odpovídá jejich jazykové úrovni. Výuka také seznamuje žáky s realitami a kulturou zemí, kde se hovoří anglicky, a vede je tak přirozeně i k toleranci k jiným národům a rasám.

Časové vymezení předmětu: 12 hodin na 2. stupni ZŠ (bez využití disponibilní dotace)

Týdenní dotace:

6. - 9. ročník: 3 hodiny týdně

Ročník	6.	7.	8.	9.
časová dotace	3	3	3	3

Organizační vymezení předmětu:

Výuka předmětu Anglický jazyk probíhá formou individuálních či skupinových prezentací podle úrovně znalostí žáků, která se dle míry jejich předchozích zkušeností může výrazně lišit (týká se především žáků, kteří přestoupili z jiných škol s menším podílem angličtiny ve výuce), a formou samostatné práce na zadaném procvičování či zvoleném procvičování dle sebehodnocení. Žáci vyšší úrovně se v rámci samostatné práce věnují také vlastní tvorbě textů či referátů a prezentací v angličtině pro jiné předměty, které následně s učitelem konzultují a rozebírají k prohlubování znalostí slovní zásoby i gramatiky. Podle rozvrhu může výuka probíhat i ve věkově smíšené skupině, v níž může učitel prezentovat různé tematické celky či vysvětlovat gramatické jevy v menších skupinách nebo i individuálně, přičemž pro některé žáky se jedná o novou látku, pro některé o opakování a procvičování. Ostatní žáci, kteří se v daném okamžiku výkladu učitele neúčastní, pracují samostatně na svém tématu. Výuka anglického jazyka zpravidla probíhá v učebně, příležitostně v rámci souvisejících témat též na výletech či exkurzích. Nad rámec rozvrhu je výuka dále posílena celodenní přítomností anglických lektorů – rodilých mluvčích ve škole a jejich účastí a zapojením při výuce jiných předmětů.

Převažující metody výuky:

- skupinová práce
- tematické prezentace
- gramatické prezentace
- konverzační hry
- poslech a sledování vhodných videí a jejich následný rozbor
- společné čtení a práce s texty
- psaní vlastních textů
- procvičování s využitím pracovních listů či pracovních sešitů (výběr dle úrovně a zájmu žáků)
- procvičování s využitím online programů (např. umimeto.cz, duolingo)
- praktické využití v každodenní komunikaci s rodilými mluvčími

Výchovné a vzdělávací strategie:

- Průběžně motivujeme žáky k rozvoji v cizím jazyce – poskytujeme příležitosti ke komunikaci se zahraničními lektory, ke čtení cizojazyčné literatury a časopisů, ke setkávání se zahraničními návštěvami. (KO, KŘP, KU)

- U cizího jazyka klademe rovnoměrný důraz na porozumění a vlastní vyjádření, interakci, poskytujeme dostatek příležitostí k samostatnému projevu. (KU, KŘP)
- Podporujeme prolínání anglického jazyka do všech oblastí vzdělávacího obsahu. (KU, KŘP, KO, KP)
- S ohledem na aktuální probírané téma využívá pedagog různé metody a formy práce – samostatná práce, práce ve skupině, besedy, konverzační lekce, exkurze apod. (KU, KŘP, KKO, KSP, KO, KP)
- Za stěžejní považujeme zasazení osvojených znalostí do praktického kontextu běžného života v rámci práce skupiny na projektech studentské firmy či při spolupráci se zahraničními školami. Díky tomu dochází k propojení vzdělávacího obsahu s reálným životem a užití vyučované látky v praxi. (KO, KŘP, KSP, KU, KP)
- Svým jednáním podporujeme rozvoj učící se skupiny, ve které se každé dítě cítí být přijímáno a podporováno v rozvoji svého potenciálu. Učíme vlastním příkladem. (KŘP, KKO, KPS, KO, KU)
- Chybu vnímáme jako naprosto přirozenou a neoddělitelnou součást procesu učení, přináší nový pohled na řešení problému, a především důležité zkušenosti, které lze využít pro další postup žáka i pedagoga. (KŘP, KU, KSP)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Anglický jazyk na 2. stupni ZŠ**

AJ	Očekávané výstupy	Učivo 6.-9. ročník	Ročníky
CJ-9-1-01 CJ-9-1-02	Vnímá a chápe obsah sdělovaného. Rozumí obsahu sdělovaného. Adekvátně reaguje, používá krátké odpovědi a jednoduché věty. V odpovědích vyjadřuje svůj názor. Adekvátně reaguje, vyjadřuje a odůvodňuje svůj názor	Rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka Slovní a větný přízvuk Intonace Poslech učitele, spolužáků, audionahrávek, videa Práce s textem, audio a videonahrávkou Konverzace	6.-9.
CJ-9-2-01 CJ-9-2-02 CJ-9-2-03	Požádá o základní informace a sám je jednoduchou větou poskytuje. Opírá se o známou slovní zásobu. Odvozuje význam nových slov z kontextu. Sdělí ústně i písemně základní informace o sobě a okolním světě. Konverzuje v jednodušších větách s učitelem i spolužáky na dané téma. Vlastními slovy vyjádří podstatu textu. Navazuje konverzaci.	Rozvíjení slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím Práce se slovníkem Tematické okruhy – já, škola, rodina, domov, bydlení, stravovací návyky, příroda a město, nákupy a móda, počasí, volný čas, péče o zdraví, sport, společnost a její problémy, realie zemí příslušných jazykových oblastí, moderní technologie a média, kultura, cestování, volba povolání Mluvnice – člen, množné číslo podstatných jmen, sloveso BÝT, přivlastňovací pád, sloveso MÍT, rozkazovací způsob, sloveso CAN, vazba there is/are, přítomný čas prostý a průběhový, frekventovaná příslovce, ukazovací zájmena, minulý čas prostý, doplňovací otázky slovesa	6.-9.

	Obhazuje svůj názor, zaujímá stanovisko, řeší problémové situace. Interpretuje v přiměřeném rozsahu čtený text nebo obsah konverzace.	must, have to, počítatelná a nepočítatelná podstatná jména, vyjádření množství, stupňování přídavných jmen, budoucí čas s going to, předpřítomný čas, vyjádření budoucnosti pomocí will, tvoření příslovčí koncovkou – ly i nepravidelně, minulý čas průběhový, minulý čas prostý a předpřítomný čas, zástupné one/ones, podmínkové věty I, vztažné věty, zvrtná zájmena, modální sloveso to be allowed to, tázací dovětky, podmínkové věty II, předpřítomný čas se since a for, gerundium	
CJ-9-3-01 CJ-9-3-02	Čte přiměřeně obtížný text. Seznamuje se s fonetickými pravidly jazyka. Vnímá správnou intonaci. Vnímá obsah textu, při čtení se opírá o známou slovní zásobu, využívá případné vizuální opory. Chápe obsah čteného. Reprodukuje obsah čteného textu nebo konverzace se správnou intonací. Rozlišuje podstatné a okrajové informace. Shrnuje a zaznamenává základní informace. Shrne v přiměřeném rozsahu čtený text nebo obsah konverzace.	Čtení jako zdroj informací (práce s textem v knihách, učebnicích, časopisech, v autorských materiálech, vyhledávání v encyklopediích, na internetu) Čtení pro obecné porozumění Čtení pro detailní porozumění	6.-9.
CJ-9-4-01 CJ-9-4-02 CJ-9-4-03	Dle potřeby vyhledává ve škole i doma neznámá slovíčka v různých typech slovníků i na internetu. Zjišťuje význam slov, výslovnost, hláskování, použití slova v ustálených slovních spojeních. Používá jednoduché věty, kterými reaguje na sdělení. Sděluje a obhazuje svůj názor na dané téma. Zaujímá a obhazuje svůj názor k dané problematice.	Mluvnice – adekvátní použití probíraných gramatických jevů (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) Práce se slovníky Ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby Možnosti písemného projevu: Pohlednice, formulář, email, zpráva, neformální dopis, dotazník, referát, prezentace, příběh, formální dopis, detailní popis událostí, poděkování, prosba, životopis, motivační dopis	6.-9.

	Minimální doporučená úroveň v rámci podpůrných opatření
CJ-9-1-01p	Rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů.
CJ-9-1-02p	Rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby.
CJ-9-2-01p	Odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby.
CJ-9-3-01p	Rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu).
CJ-9-4-03p	Reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

V rámci předmětu jsou zařazovány vybrané tematické okruhy všech průřezových témat.

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Rozvoj schopností poznávání	X	X	X	X
Sebepoznání a sebepojetí	X	X	X	X
Seberegulace a sebeorganizace	X	X	X	X
Psychohygiena				
Kreativita			X	X
Poznávání lidí	X	X	X	X
Mezilidské vztahy	X	X	X	X
Komunikace		X	X	X
Kooperace a kompetice	X	X	X	X
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti				
Hodnoty, postoje, praktická etika			X	X

Výchova demokratického občana (VDO)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Občanská společnost a škola			X	X
Občan, občanská společnost a stát				X
Formy participace občanů v politickém životě				
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování				X

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Evropa a svět nás zajímá	X	X	X	X
Objevujeme Evropu a svět	X	X	X	X
Jsmo Evropané		X	X	X

Multikulturní výchova (MkV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kulturní difference	X	X	X	X

Lidské vztahy	X	X	X	X
Etnický původ			X	X
Multikulturalita		X	X	X
Princip sociálního smíru a solidarity				X

Enviromentální výchova (EV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Ekosystémy			X	X
Základní podmínky života				
Lidské aktivity a problémy životního prostředí				X
Vztah člověka k prostředí				

Mediální výchova (MV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení			X	X
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality			X	X
Stavba mediálních sdělení			X	X
Vnímání autora mediálních sdělení			X	X
Fungování a vliv médií ve společnosti				X
Tvorba mediálního sdělení			X	X
Práce v realizačním týmu				

1. Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

1.3 Název předmětu: Španělský jazyk / Německý jazyk

Charakteristika předmětu a obsahové vymezení na 2. stupni ZŠ (od 7. ročníku):

Vyučovací předmět Španělský jazyk nebo Německý jazyk, z nichž si žáci mohou zvolit jeden nebo druhý dle své preference, je vyučován od 7. do 9. ročníku a jeho vzdělávací obsah je tvořen obsahem oboru Další cizí jazyk z vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace RVP ZV. Zahrnuje i určité okruhy průřezových témat.

Španělský jazyk byl jako další cizí jazyk zvolen vzhledem k jeho rozšíření a využití ve světě a také vzhledem k jeho relativní vhodnosti jako dalšího cizího jazyka i pro žáky se specifickými poruchami učení. Dnes mluví španělsky 400 miliónů rodilých mluvčích ve Španělsku, Jižní a Střední Americe a téměř 30% populace Spojených států. Německý jazyk byl zvolen na základě zájmu žáků jako další cizí jazyk tradičnější v našem historickém kontextu a i s ohledem na jeho preferenci na některých středních školách, kam naši žáci směřují.

Při výuce klademe důraz především na vytváření základních komunikačních dovedností žáků. Postupně jsou samozřejmě seznamováni i s pravidly gramatiky. Předmět směřuje k tomu, aby byli žáci schopni porozumět se s cizincem v běžných situacích a hovořit s ním o jednoduchých tématech. Žáci by měli rovněž porozumět jednoduchému čtenému textu, který výběrem slov a gramatických struktur odpovídá jejich jazykové úrovni.

Výuka seznamuje žáky s reáliemi a kulturou zemí, kde se hovoří španělsky, a vede je tak i k toleranci k jiným národům a rasám.

Časové vymezení předmětu: 6 hodin na 2. stupni ZŠ (bez využití disponibilní dotace)

Týdenní dotace:

6. ročník: 0 hodin týdně

7.- 9. ročník: 2 hodiny týdně

Ročník	6.	7.	8.	9.
časová dotace	x	2	2	2

Organizační vymezení předmětu:

Výuka předmětu Španělský jazyk probíhá formou skupinových prezentací podle úrovně znalostí žáků a formou samostatné práce na zadaném či zvoleném procvičování. Podle rozvrhu může výuka probíhat i ve věkově smíšené skupině, v níž může učitel prezentovat různé tematické celky či vysvětlovat gramatické jevy v menších skupinách nebo i individuálně, přičemž pro některé žáky se jedná o novou látku, pro některé o opakování a procvičování. Ostatní žáci, kteří se v daném okamžiku výkladu učitele neúčastní, pracují samostatně na svém tématu. Výuka španělského jazyka zpravidla probíhá v učebně, příležitostně v rámci souvisejících témat též na výletech či exkurzích.

Převažující metody výuky:

- tematické prezentace
- gramatické prezentace
- konverzační hry
- poslech a sledování vhodných videí a jejich následný rozbor
- společné čtení a práce s texty
- psaní vlastních krátkých textů
- procvičování s využitím pracovních listů či pracovních sešitů (výběr dle úrovně a zájmu žáků)
- procvičování s využitím online programů (např. umimeto.cz, duolingo)

Výchovné a vzdělávací strategie:

- S ohledem na aktuální probírané téma využívá pedagog různé metody a formy práce – samostatná práce, práce ve skupině, besedy, exkurze apod. (KU, KŘP, KKO, KSP, KO, KP)
- Svým jednáním podporujeme rozvoj učící se skupiny, ve které se každé dítě cítí být přijímáno a podporováno v rozvoji svého potenciálu. Učíme vlastním příkladem. (KŘP, KKO, KPS, KO, KU)
- Chybu vnímáme jako naprosto přirozenou a neoddelitelnou součást procesu učení, přináší důležité zkušenosti, které lze využít pro další postup žáka i pedagoga. (KŘP, KU, KSP)
- Respektujeme osobnostní předpoklady žáků, umožňujeme každému žákovi zažít úspěch. (KSP, KO, KK)
- U cizího jazyka klademe rovnoměrný důraz na porozumění a vlastní vyjádření, interakci, poskytujeme dostatek příležitostí k samostatnému projevu. (KU, KŘP)
- Průběžně motivujeme žáky ke komunikaci v cizím jazyce – poskytujeme příležitosti ke čtení cizojazyčné literatury, časopisů, zahraniční návštěvy, video programy. (KO, KŘP, KU)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Španělský jazyk / Německý jazyk na 2. stupni ZŠ**

ŠJ / NJ	Očekávané výstupy	Učivo 7.-9. ročník	Ročník
DCJ-9-1-01 DCJ-9-1-02 DCJ-9-3-03	Vnímá a chápe obsah sdělovaného. Rozumí obsahu sdělovaného. Adekvátně reaguje, používá krátké odpovědi a jednoduché věty. V odpovědích vyjadřuje svůj názor.	Rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka Slovní a větný přízvuk Intonace Poslech učitele, spolužáků, audionahrávek, videa Práce s textem, audio a videonahrávkou Konverzace	7.-9.
DCJ-9-2-01 DCJ-9-2-02 DCJ-9-2-03	Požádá o základní informace a sám je jednoduchou větou poskytuje. Opírá se o známou slovní zásobu. Odvozuje význam nových slov z kontextu. Sdělí ústně i písemně základní informace o sobě a okolním světě. Konverzuje v jednodušších větách s učitelem i spolužáky na dané téma. Vlastními slovy vyjádří podstatu textu. Interpretuje v přiměřeném rozsahu čtený text nebo obsah konverzace.	Rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím Práce se slovníkem Tematické okruhy – já, domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok, zvířata, příroda, počasí, realie zemí příslušných jazykových oblastí Mluvnice – rod a číslo podstatných jmen, sloveso BÝT, MÍT, přítomný čas pravidelných sloves, nepravidelná slovesa, základní minulý čas, základní budoucí čas, osobní, přivlastňovací a ukazovací zájmena	7.-9.
DCJ-9-3-01 DCJ-9-3-02 DCJ-9-3-03	Čte přiměřeně obtížný text. Seznamuje se s fonetickými pravidly jazyka Vnímá správnou intonaci Vnímá obsah textu, při čtení se opírá o známou slovní zásobu, využívá případné vizuální opory Chápe obsah čteného	Čtení jako zdroj informací (práce s textem v učebnicích, v časopisech, v autentických materiálech) Čtení pro obecné porozumění	7.-9.

	Shrne v přiměřeném rozsahu čtený text nebo obsah konverzace.		
CJ-9-4-01 CJ-9-4-02 CJ-9-4-03	Dle potřeby vyhledává ve škole i doma neznámá slovíčka v různých typech slovníků i na internetu. Zjišťuje význam slov, výslovnost, hláskování. Používá jednoduché věty, kterými reaguje na sdělení. Sděluje a obhazuje svůj názor na dané téma.	Mluvnice – adekvátní použití probíraných gramatických jevů ((jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) Práce se slovníkem Ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby	7.-9.

	Minimální doporučená úroveň v rámci podpůrných opatření
CJ-9-1-01p	Rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů.
CJ-9-1-02p	Rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby.
CJ-9-2-01p	Odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby.
CJ-9-3-01p	Rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu).
CJ-9-4-03p	Reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

V rámci předmětu jsou formou integrace realizovány vybrané tematické okruhy průřezových témat.

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Rozvoj schopností poznávání	X	X	X
Sebepoznání a sebepojetí	X	X	X
Seberegulace a sebeorganizace			
Psychohygiena			
Kreativita			
Poznávání lidí		X	X
Mezilidské vztahy			X
Komunikace	X	X	X
Kooperace a kompetice			
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti			
Hodnoty, postoje, praktická etika			

Výchova demokratického občana (VDO)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Občanská společnost a škola	X	X	X
Občan, občanská společnost a stát			

Formy participace občanů v politickém životě			
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování			

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Evropa a svět nás zajímá	X	X	X
Objevujeme Evropu a svět		X	X
Jsme Evropané			X

Multikulturní výchova (MkV)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kulturní difference	X	X	X
Lidské vztahy	X	X	X
Etnický původ			X
Multikulturalita		X	X
Princip sociálního smíru a solidarity			

Enviromentální výchova (EV)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Ekosystémy			
Základní podmínky života			
Lidské aktivity a problémy životního prostředí			
Vztah člověka k prostředí			

Mediální výchova (MV)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení			X
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality		X	X
Stavba mediálních sdělení			
Vnímání autora mediálních sdělení			X
Fungování a vliv médií ve společnosti			
Tvorba mediálního sdělení			
Práce v realizačním týmu			

2. Vzdělávací oblast: **Matematika a její aplikace**

2.1 Název předmětu: **Matematika**

Charakteristika předmětu a obsahové vymezení na 2. stupni ZŠ:

Vyučovací předmět Matematika je vyučován ve všech ročnících a jeho vzdělávací obsah vychází z obsahu vzdělávací oblasti a oboru Matematika a její aplikace RVP ZV a zahrnuje i některé okruhy průřezových témat.

„Matematika je nezbytná, protože inteligence dnes již není přirozená, nýbrž matematická, a bez vědomostí z matematiky není možné rozumět zvláštním formám pokroku příznačným pro naši dobu, ani se na nich podílet. Člověk bez matematického vzdělání je dnes jako analfabet v dobách, kdy vše záviselo na slovesné kultuře. Ale v přirozeném stavu má lidské vědomí matematický sklon, tendenci být exaktní, provádět měření, srovnávat a využívat omezených schopností k objevování podstaty různých „jevů“, které příroda člověku předkládá, a přitom mu zatajuje svět příčin. Vzhledem k tomuto obrovskému významu matematiky musejí školy přistupovat ke zvláštním metodám její srozumitelné výuky a objasňovat její základy s pomocí spousty nástrojů, které přibližují abstraktní pojmy matematiky v konkrétní podobě.“

OD DĚTSTVÍ K DOSPÍVÁNÍ, MARIE MONTESSORI, SPOLEČNOST MONTESSORI A.S. TRITON 2011, ISBN 978-80-7387-478-0

Matematické vzdělávání tříbí abstraktní, kauzální, exaktní a analyticko-syntetické myšlení, logické a kritické usuzování, učí srozumitelné, přesné a věcné argumentaci. Tím dochází velmi přirozeně k rozvoji několika klíčových kompetencí, když se žák setkává se situacemi ze života, které musí umět řešit, spolupracovat na jejich řešení s ostatními, organizovat si svou práci nebo plán řešení matematického problému. Základní matematické operace, práce se vzorci či rozvoj prostorové orientace v geometrii umožňuje žákovi zažít matematický, exaktní, měřitelný pohled na svět, který stojí na jakémsi opačném pólu, než je pohled humanitní, slovesný a celkově tvořivý v jiném duchu. V humanitní části vzdělávání se žák učí argumentaci slovní, v matematice přichází na řadu argumentace číselná. Podle M. Montessori je navíc tendence k matematickému uvažování o světě přirozená, protože otevírá „svět příčin“.

Časové vymezení předmětu: 16 hodin na 2. stupni ZŠ (s využitím disponibilní dotace v rozsahu 1 hodiny)

Týdenní dotace:

6. - 9. ročník: 4 hodiny týdně

Ročník	6.	7.	8.	9.
časová dotace	4	4	4	4

Organizační vymezení předmětu:

Výuka předmětu Matematika probíhá formou individuálních či skupinových prezentací podle úrovně znalostí žáků spíše než podle ročníku a formou samostatné práce na zadaném procvičování či zvoleném procvičování dle sebehodnocení. Podle rozvrhu může výuka matematiky probíhat i ve věkově smíšené skupině. Učitel může na základě pozorování, konzultací či testů usoudit, že klíčovou prezentaci může ukázat žákům několika ročníků. Pro některé se bude jednat o novou látku, pro některé o opakování či procvičování. Ostatní žáci, kteří se v daném okamžiku výkladu učitele neúčastní, pracují samostatně na svém tématu. Učitel může ukázat několik prezentací v rámci jedné hodiny, a to různým skupinám žáků či i jednotlivcům. Žáci v 9. ročníku mají při výuce matematiky prostor pro přípravu na přijímací zkoušky, a to v rámci opakování látky s žáky nižších ročníků, ale také při samostatné, intenzivnější přípravě, především ve druhém pololetí. Výuka matematiky zpravidla probíhá v učebně, příležitostně v rámci souvisejících témat případně též v blízkém okolí školy, v přírodě či na exkurzích apod. Starší žáci od 7. ročníku své znalosti zásadním způsobem ověřují a rozvíjejí v praktických úlohách souvisejících s plánováním činnosti na školní zahradě a podnikáním v rámci studentské firmy. Všichni žáci od 6. ročníku průběžně pracují s přehledem učiva a různými doporučenými procvičovacími nástroji. Při výuce matematiky se může stát, že díky potřebám

vyplývajících z konkrétních projektových záměrů žáků nebo díky jejich individuální pili či nadání se žáci nižších ročníků seznámí s učivem vyššího ročníku. Také se může stát, že se žák seznámí najednou s učivem, které se prolíná několika ročníky (např. rovnice od lineárních, přes soustavy rovnic o dvou neznámých až po kvadratické rovnice, úpravy výrazů od jednoduchých po lomené či objem a povrch těles apod.).

Převažující metody výuky:

- práce s Montessori a dalšími pomůckami, rozšiřující varianty, tvořivé kombinování pomůcek
- zadané příklady a slovní či logické úlohy týdne
- pracovní sešity (např. Prodos Zajímavá matematika, Tiktak Hravá matematika, Fraus Příprava na přijímací zkoušky v 5. a 9. ročníku)
- online programy (např. umimeto.cz, Khan Academy)
- slovní úlohy a zařazování praktického využití matematických a geometrických dovedností do dalších předmětů či tematických projektů
- praktické úlohy související s plánováním a realizací projektů studentské firmy
- využití ICT pro práci s tabulkami, grafy a diagramy

Výchovné a vzdělávací strategie:

- Vytváříme podnětné prostředí pro objevování matematického světa, k využívání různých způsobů a strategií k učení, zkoumání a experimentování, k hledání logických souvislostí v běžném životě. (KU, KP)
- Zasazováním osvojených znalostí do praktického kontextu běžného života umožňujeme žákům budovat si základy finanční gramotnosti. (KP)
- Poskytováním zpětné vazby individuálně, při prezentacích a při společných diskuzích vedeme žáky k osvojování správných postupů práce, včetně přípravy potřebných pomůcek před jejím začátkem a uvědomělého udržování učebních prostor i učebních prostředků a vybavení v čistotě a pořádku. (KP)
- Nabízíme žákům problémové úkoly s důrazem na využití v běžném chodu studentského programu tak, aby byli přirozeně motivováni zjišťovat příčiny a výsledky matematického problému, a zároveň si vytvářeli souvislosti mezi matematickými a přírodními či společenskými zákonitostmi. (KU, KP, KŘP)
- Při samostatné nebo skupinové práci podporujeme žáky k sebehodnocení, učíme žáky pracovat s chybou jako ukazatelem cesty ke správnému výsledku, který mají možnost si sami ověřit, ideálně i v praxi. (KU, KP)
- Zařazováním úkolů různé obtížnosti vedeme žáky k plánování a časovému rozvržení vlastní práce, podporou, motivací a dostatečným časem jim umožňujeme samostatně, vytrvale řešit problémy, vyhledávat a třídit informace k řešení a hledat a zkoušet nové postupy. (KP, KŘP)
- Prostřednictvím věkově smíšeného prostředí vedeme žáky k pomoci ostatním či naopak schopnosti požádat o pomoc, umožňujeme žákům se v některých dílčích úkolech vyučovat navzájem, provázet druhé konkrétním učivem, napomáhat s dílčími úkoly, diskutovat o možných řešeních. (KPS, KK)
- Umožňujeme žákům prezentovat výsledky své práce ostatním a tím je vedeme ke srozumitelnému a výstižnému formulování svých názorů, argumentů, postupů a závěrů a současně k naslouchání a respektování druhých (KK, KSP).
- Vlastním příkladem a prezentacemi vedeme žáky ke správnému a bezpečnému používání rýsovacích potřeb a digitálních nástrojů, k systematizaci informací a aktivnímu používání osvojených termínů, znaků a symbolů. (KU, KP, KK)
- Prostřednictvím témat ze školního prostředí či každodenního života, vhodných pro statistické zpracování, zprostředkováváme žákům představu o shodných i odlišných hodnotách, přesvědčeních, zájmech a potřebách a vedeme je k toleranci vůči druhým a případně k demokratickému hledání vhodných způsobů řešení v situacích, kdy je potřebný kompromis. (KO)

- Při práci ve skupině vedeme žáky k účinné spolupráci, ke stanovení a dodržování pravidel týmové práce, k zodpovědnému přijetí své role a ke vzájemnému respektování a oceňování rolí jednotlivých členů týmu. (KO, KSP)
- Pro přehledné plánování žákovy práce mu nabízíme pečlivě propracované přehledy učiva. (KU, KŘP)
- Součástí výuky je možnost individuálních konzultací nad jakoukoliv problematikou. (KU, KŘP, KSP)
- Chybu vnímáme jako naprosto přirozenou a neoddělitelnou součást procesu učení, přináší nový pohled na řešení problému, a především důležité zkušenosti, které lze využít pro další postup žáka i pedagoga. (KŘP, KU, KSP)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Matematika** na **2. stupni ZŠ**

MAT	Očekávané výstupy	Učivo 6.-9. ročník	Ročník
M-9-1-01 M-9-1-02 M-9-1-04	Užívá desetinná čísla ke kvantitativnímu vyjádření celek - část. Porovnává desetinná čísla. Zaokrouhluje desetinná čísla. Počítá s desetinnými čísly. Chápe zlomek jako část celku a umí ho zobrazit např. na čtverečkováném papíru. Volí nejvhodnější způsob zápisu racionálních čísel. Znázorní racionální číslo v obou formách na číselné ose. Upravuje zlomky rozšiřováním a krácením. Používá pojmy: nepravý zlomek a smíšené číslo, společný jmenovatel, rovnost zlomků. Porovnává zlomky a uspořádá skupinu zlomků. Počítá se zlomky. Rozlišuje kladné a záporné hodnoty čísel, čísla opačná. Rozumí pojmu absolutní hodnota a umí ji určit. Počítá s celými čísly. Rozumí pojmu racionální číslo; chápe, že je možné jedno racionální číslo vyjádřit	DESETINNÁ ČÍSLA Měření délky, číselná osa, kartézská soustava - zakreslení čísel Rozvinutý zápis v desítkové soustavě Porovnávání desetinných čísel Zobrazování desetinných čísel na číselné ose Zaokrouhlování desetinných čísel Sčítání a odčítání desetinných čísel Násobení a dělení desetinného čísla 10, 100, 1000 Násobení a dělení desetinných čísel z paměti i písemně Převádění jednotek délky, obsahu, hmotnosti, objemu Řešení slovních úloh ZLOMKY Zlomek, desetinné číslo Úpravy zlomků Převrácené číslo, smíšené číslo Porovnávání zlomků Operace se zlomky, složený zlomek CELÁ ČÍSLA Kladné a záporné číslo Absolutní hodnota Operace s celými čísly, číselná osa RACIONÁLNÍ ČÍSLA Operace s racionálními čísly	6.-9.

	nekonečně mnoha zlomky. Zapíše zlomek desetinným nebo periodickým číslem. Provádí početní operace v oboru racionálních čísel. Porovnává libovolná racionální čísla. Chápe alternativní vyjadřování části celku různými způsoby (% , desetinným číslem, zlomkem). Vypočítá 50 %, 25 %, 20 %, 10 %, 5 %, bez přechodu přes 1%. Vypočítá 1 % jako setinu celku. Vypočítá základ, je-li dána procentová část a počet procent. Vypočítá počet procent, je-li dána procentová část a základ. Určí druhou a třetí mocninu libovolného čísla. Rozumí pojmu druhá odmocnina a umí ji určit pomocí kalkulačky nebo tabulek. Využívá jednotek obsahu při výpočtech (i méně užívané jednotky: ar, hektar). Využívá jednotek objemu při výpočtech. Chápe pojem mocnina s přirozeným exponentem. Sčítá, odčítá, násobí, dělí a umocňuje mocniny s přirozeným exponentem.	Číselná osa PROCENTA Procento Promile Procentová část Základ Počet procent MOCNINY A ODMOCNINY Druhá a třetí mocnina Odmocniny Druhá odmocnina MOCNINA S PŘIROZENÝM MOCNITELEM Mocniny s přirozeným mocnitelem Operace s mocninami s přirozeným mocnitelem a jejich vlastnosti Zápis čísla v desítkové soustavě pomocí mocnin deseti	
M-9-1-03	Chápe pojmy násobek, dělitel, prvočíslo, číslo složené, sudé a liché číslo, společný dělitel, společný násobek, soudělnost. Rozhoduje, zda je dané číslo násobkem určitého čísla a zda je dělitelné určitým číslem na základě znaků dělitelnosti.	DĚLITELNOST Násobek, dělitel Znaky dělitelnosti Prvočíselný rozklad Společný násobek a dělitel Prvočíslo a číslo složené	6.-9.

	Určí (nejmenší) společný násobek a (největší) společný dělitel. Pro nalezení nejmenšího společného násobku a největšího společného dělitele používá prvočíselný rozklad.		
M-9-1-05	Rozumí dělení celku na části v určitém poměru, chápe poměr, měřítko zmenšení/zvětšení. Pracuje s měřítky map a plánů. Užívá poměr ke kvantitativnímu vyjádření vztahu celek - část. Chápe postupný a převrácený poměr. Zapíše a upraví daný poměr. Změní/rozdělí základ v daném poměru. Chápe úměru a rovnost, vypočítá neznámý člen úměry.	POMĚR, PŘÍMÁ A NEPŘÍMÁ ÚMĚRNOST Poměr Postupný poměr a převrácený poměr ÚMĚRA Přímá a nepřímá úměrnost	6.-9.
M-9-1-06	Řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek). Řeší úlohy o opakovaných slevách a zdražení v procentech. Chápe pojmy peníze, inflace, jednoduché a složené úrokování, úrok, daň apod. a řeší úlohy s nimi.	PROCENTA FINANČNÍ MATEMATIKA	6.-9.
M-9-1-07	Umí pracovat s číselným výrazem. Sestaví jednoduchý výraz s proměnnou a určí hodnotu výrazu pro danou proměnnou. Na konkrétních mnohočlenech s jednou proměnnou aplikuje pojmy člen, koeficient, stupeň mnohočlenu, hodnota mnohočlenu. Sčítá, odčítá, násobí	PROMĚNNÉ A VÝRAZY Číselný výraz Hodnota číselného výrazu Proměnná - výrazy s proměnnou Dosazování do výrazů Zápis slovního textu pomocí výrazů Celistvý výraz Mnohočleny Lomené výrazy	6.-9.

	mnohočleny, dělí mnohočlen jednočlenem. Umí umocnit a rozložit dvojčleny. Rozloží mnohočlen na součin vytýkáním, pomocí vzorce. Počítá s lomenými výrazy a používá dovedností získaných při práci se zlomky (společný násobek). Upravuje lomené výrazy, určuje podmínky, za kterých má výraz smysl. Krátí, rozšiřuje a provádí početní operace s výrazy.	LOMENÉ VÝRAZY Podmínky, za kterých má výraz smysl	
M-9-1-08	Chápe vztah a zápis rovnosti, porušení rovnosti, vlastnosti rovnosti; význam zkoušky. Chápe pojem kořen rovnice. Využívá ekvivalentní úpravy při řešení rovnic. Vyjadřuje neznámou ze vzorce. Řeší soustavy rovnic metodou sčítací a dosazovací a chápe, že řešením je uspořádaná dvojice. Umí převést řešení soustavy rovnic na řešení jedné lineární rovnice. Ve vhodných případech užívá grafické řešení. Používá soustavy rovnic k řešení slovních úloh. Převědne rovnici s neznámou ve jmenovateli na rovnici lineární.	LINEÁRNÍ ROVNICE Rovnost, rovnice Ekvivalentní úpravy SOUSTAVY LINEÁRNÍCH ROVNIC Sčítací a dosazovací metoda Grafické řešení ROVNICE S NEZNÁMOU VE JMENOVATELI	6.-9.
M-9-1-09	Řeší jednoduché problémy a modeluje konkrétní situace pomocí celých čísel. Řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem. Chápe trojčlenku a používá ji při řešení úloh z praxe. Matematizuje jednoduché	CELÁ ČÍSLA POMĚR, PŘÍMÁ A NEPŘÍMÁ ÚMĚRNOST. PROMĚNNÉ A VÝRAZY	6.-9.

	reálné situace s využitím proměnných. Formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic.	LINEÁRNÍ ROVNICE	
M-9-2-01 M-9-2-02	Vytváří a čte diagramy. Provádí statistické šetření, vyhledává a třídí informace, vyhodnocuje a vyvozuje závěry. Umí určit aritmetický průměr, popř. medián, modus a rozumí jejich významu. Vytváří a čte diagramy.	GRAFY Čtení z grafu Základní interpretace dat ÚVOD DO STATISTIKY Statistický soubor Statistická šetření Jednotka, znak, četnost Aritmetický průměr Medián, modus Statistické diagramy - sloupcový, kruhový, histogram Standardní odchylka, rozptyl	6.-9.
M-9-2-04	Používá soustavu souřadnic k řešení úloh. Chápe funkce jako závislost proměnných. Rozpozná, zda závislost mezi dvěma veličinami je funkcí. Určí definiční obor funkce. Pro daný prvek definičního oboru určí hodnotu funkce. Určuje vlastnosti funkce (rostoucí, klesající, konstantní). Vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí a grafem. Rozpozná a používá pro řešení úloh lineární funkci (přímá úměrnost). Rozpozná a používá pro řešení úloh lineární lomenou funkci (nepřímou úměrnost). Sestrojí graf funkce zadané tabulkou. Chápe pojem orientovaný úhel a velikost tohoto úhlu v obloukové míře.	FUNKCE Soustava souřadnic Funkce jako závislost Definiční obor a obor hodnot Vlastnosti funkce Přímá a nepřímá úměrnost Lineární funkce Kvadratická funkce ve tvaru $y = ax^2$ Goniometrické funkce Orientovaný úhel, velikost úhlu v míře obloukové jednotkové kružnice Trigonometrie pravoúhlého trojúhelníku Funkce sinus, kosinus, tangens a kotangens a jejich vlastnosti Vztahy mezi goniometrickými funkcemi	6.-9.

	Rozumí využití podobnosti pravoúhlých trojúhelníků k zavedení funkce sinus, kosinus, tangens a kotangens. Využívá vlastností goniometrických funkcí pravoúhlého trojúhelníka při řešení úloh z praxe.		6.-9.
M-9-2-03	Prakticky používá pravoúhlou soustavu souřadnic, sestavuje grafy přímých a nepřímých úměrností.	POMĚR, PŘÍMÁ A NEPŘÍMÁ ÚMĚRNOST	6.-9.
M-9-2-05	Řeší úlohy o slevách a zdražení v procentech. Používá různé metody řešení slovních úloh: pokus - omyl, tabulaci, modelování, jazyk algebry.	PROCENTA ROVNICE	6.-9.
M-9-3-01	Používá s porozuměním pojmy bod, přímka, polopřímka, úsečka; rozlišuje mezi pojmy přímka a úsečka a umí je určit. Charakterizuje vzájemnou polohu; tří bodů v rovině a dvou přímek v rovině. Rozumí pojmem totožnost, kolmost a rovnoběžnost dvou přímek. Zdůvodňuje a využívá polohové vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh. Chápe pojem úhel dvou přímek. Chápe vlastnosti úhlopříček, výšek, těžnic, těžiště a užívá je při řešení úloh. Chápe vztahy mezi stranami v pravoúhlém trojúhelníku a používá je při řešení úloh. Zná pojmy kruh, půlkruh, výseč, úseč, kružnice, poloměr, průměr, tečna, sečna.	LINEÁRNÍ A ROVINNÉ ÚTVARY Bod, přímka, polopřímka, úsečka Vzájemná poloha bodů a přímek v rovině Úhel ROVINNÉ ÚTVARY TROJÚHELNÍK Konstrukce os vnitřních úhlů Kružnice vepsaná trojúhelníku Konstrukce os stran trojúhelníku Kružnice opsaná trojúhelníku Výšky trojúhelníku a jejich průsečíky Těžnice trojúhelníku, těžiště, jeho vlastnosti Střední příčky v trojúhelníku LICHOBĚŽNÍK Vlastnosti lichoběžníků, druhy lichoběžníků PYTHAGOROVA VĚTA ROVINNÉ ÚTVARY Kruh Kružnice	6.-9. 6.-9.

	Chápe polohové vztahy: přímka - kružnice, kružnice - kružnice.		
M-9-3-02	Rozlišuje a charakterizuje trojúhelník ostroúhlý, pravoúhlý, tupouhlý, rovnoramenný. Rozlišuje a charakterizuje čtverec a obdélník.	TROJÚHELNÍK Vnitřní úhly v trojúhelníku, součet vnitřních úhlů v trojúhelníku Trojúhelníková nerovnost Rovnoramenný trojúhelník Rovnostranný trojúhelník Pravoúhlý trojúhelník	6.-9.
M-9-3-03	Chápe pojem velikosti úhlu, umí ji určit ve stupňové míře měřením a výpočtem. Rozlišuje úhel pravý, přímý, ostrý, tupý: sčítá a odčítá úhly a jejich velikosti - ve stupňové míře i graficky.	LINEÁRNÍ A ROVINNÉ ÚTVARY Druhy úhlů	6.-9.
M-9-3-04	Určuje obvody a obsahy n-úhelníků. Vypočítá délku kružnice a obsah kruhu, zná číslo π .	OBVODY A OBSAHY Obvod a obsah rovnoběžníku Obvod a obsah trojúhelníku Obvod a obsah lichoběžníku Obvod a obsah kruhu	6.-9.
M-9-3-05	Intuitivně užívá pojem množina bodů dané vlastnosti k charakteristice pojmu kruh, kružnice. Prostřednictvím řešení úloh odhaluje Thaletovu větu. Využívá poznatků o Thaletově kružnici při konstrukčních úlohách. Charakterizuje útvary pomocí množin bodů dané vlastnosti. Zná pojmy soustředné kružnice a mezikružní a umí je narýsovat. Využívá množin bodů dané vlastnosti k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh.	KRUH, KRUŽNICE THALETOVA VĚTA ROVINNÉ ÚTVARY Množiny bodů dané vlastnosti Pravidla přesného rýsování Základní konstrukční úlohy: trojúhelníky rovnoběžníky lichoběžníky čtyřúhelníky rozbor, popis konstrukce, konstrukce, diskuze	6.-9. 6.-9.
M-9-3-06	Modeluje rovinné útvary	TROJÚHELNÍKY	6.-9.

	pomocí špejlí, přehýbáním papíru. Trojúhelníky, čtyřúhelníky i mnohoúhelníky načrtává i konstruuje ve čtvercové síti i na čistém papíře.	ČTYŘÚHELNÍKY MNOHOÚHELNÍKY Konstrukce (ne)pravidelných n-úhelníků (čtverec, obdélník, trojúhelník, kosočtverec, kosodélník, lichoběžník, deltoid) Nekonvexní mnohoúhelníky	
M-9-3-07	Chápe smysl vět o shodnosti trojúhelníků a používá je při řešení úloh. Užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti. Rozlišuje shodné a podobné trojúhelníky a své tvrzení umí zdůvodnit použitím vět o shodnosti a podobnosti geometrických útvarů.	TROJÚHELNÍK Věty o shodnosti trojúhelníků a jejich užití Konstrukce trojúhelníků podle vět sss, sus, usu a Ssu PODOBNOST TROJÚHELNÍKŮ	6.-9.
M-9-3-08	Intuitivně chápe pojem shodnosti geometrických útvarů, rozpozná osově a středově souměrné útvary. Rozumí pojmem vzor - obraz, samodružný bod a samodružný útvar. Umí zobrazit v osově a středově souměrnosti přímku, bod, trojúhelník a kružnici Umí sestavit osu úsečky a úhlu a zná jejich vlastnosti.	SHODNOST, SOUMĚRNOST Shodnost Osová a středová souměrnost Osa úsečky a úhlu	6.-9.
M-9-3-09 M-9-3-10 M-9-3-11 M-9-3-12	Rozlišuje pojem rovina a prostor a vztahy mezi nimi (průměty tělesa, stěny tělesa, úhlopříčky). Zná vlastnosti rovnoběžníků. Odhaduje a vypočítá objem a povrch těles. Načrtne a sestaví obraz jednoduchých těles v rovině. Načrtne a sestaví síť základních těles.	OBJEM A POVRCH KVÁDRU A KRYCHLE Rovnoběžníky Povrch kvádrů a krychle Jednotky obsahu Objem tělesa v krychlové síti Jednotky objemu Síť krychle a kvádrů Objem krychle a kvádrů Stěnová a tělesová úhlopříčka Tělesa složená z krychlí - jejich objem a povrch Volné rovnoběžné promítání HRANOLY	6.-9.

	Rozeznává tělesa podle sítí a plášťů, sestavuje sítě těles a plášťů. Rozumí nárysu a půdorysu těles. Znázorní tělesa ve volném rovnoběžném promítání Počítá povrchy a objemy těles. Rozlišuje rotační tělesa a chápe, jak vznikají. Vypočítá povrch a objem koule.	Objem, povrch, síť hranolu TĚLESA Válec, jehlan, kužel, koule Zobrazovací metody Osový řez Povrchy a objemy Objem a povrch koule	
M-9-3-13	Získané poznatky používá při řešení aplikačních geometrických úloh.	ROVINNÉ A PROSTOROVÉ ÚTVARY	6.-9.
M-9-4-01	Užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů.	Číselné a logické řady *řeší základní kombinatorické a pravděpodobnostní úlohy *seznamuje se s permutacemi, kombinacemi, variacemi	6.-9.
M-9-4-02	Řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí.	*řeší logické a netradiční geometrické úlohy *řeší komplexní úlohy *aplikuje znalosti grafů lineární a kvadratické funkce	6.-9.

	Minimální doporučená úroveň v rámci podpůrných opatření
M-9-1-01p	Písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla, dělí se zbytkem.
M-9-1-01p	Pracuje se zlomky a smíšenými čísly, používá vyjádření vztahu celek–část (zlomek, desetinné číslo, procento).
M-9-1-01p	Čte desetinná čísla, zná jejich zápis a provádí s nimi základní početní operace.
M-9-1-02p	Provádí odhad výsledku, zaokrouhluje čísla.
M-9-1-02p	Píše, čte, porovnává a zaokrouhluje čísla v oboru do 1 000 000.
M-9-1-05p	Používá měřítko mapy a plánu.
M-9-1-06p	Řeší jednoduché úlohy na procenta.
	Zvládá orientaci na číselné ose.
M-9-2-01p	Vyhledává a třídí data.
M-9-2-02p	Porovnává data.
M-9-2-04p	Vypracuje jednoduchou tabulku.
	Užívá a ovládá převody jednotek délky, hmotnosti, času, obsahu, objemu.
	Zvládá početní úkony s penězi.
M-9-3-03p	Vyznačuje, rýsuje a měří úhly, provádí jednoduché konstrukce.
M-9-3-04p	Vypočítá obvod a obsah trojúhelníka, čtverce, obdélníka, kruhu.

M-9-3-05p	Provádí jednoduché konstrukce.
M-9-3-06p	Rozeznává a rýsuje základní rovinné útvary.
M-9-3-08p	Sestrojí základní rovinné útvary ve středové a osově souměrnosti.
M-9-3-12p	Načrtne základní tělesa.
M-9-3-12p	Zobrazuje jednoduchá tělesa.
M-9-3-12p	Zobrazuje jednoduchá tělesa.
-	Odhaduje délku úsečky, určí délku lomené čáry, graficky sčítá a odčítá úsečky.
-	Umí zacházet s rýsovacími pomůckami a potřebami.
-	Používá technické písmo.
-	Čte a rozumí jednoduchým technickým výkresům.
M-9-4-01p	Samostatně řeší praktické úlohy.
M-9-4-01p	Hledá různá řešení předložených situací.
M-9-4-02p	Aplikuje poznatky a dovednosti z jiných vzdělávacích oblastí.
-	Využívá prostředky výpočetní techniky při řešení úloh.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

V rámci předmětu jsou formou integrace realizovány pouze určité okruhy průřezových témat.

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Rozvoj schopností poznávání	X	X	X	X
Sebepoznání a sebepojetí				
Seberegulace a sebeorganizace		X	X	X
Psychohygiena				
Kreativita				X
Poznávání lidí				
Mezilidské vztahy				
Komunikace		X	X	X
Kooperace a kompetice				X
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti		X	X	X
Hodnoty, postoje, praktická etika				

Výchova demokratického občana (VDO)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Občanská společnost a škola		X	X	X
Občan, občanská společnost a stát				
Formy participace občanů v politickém životě				X
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování				X

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Evropa a svět nás zajímá		X	X	X
Objevujeme Evropu a svět			X	X

Jsme Evropané				X
---------------	--	--	--	---

Multikulturní výchova (MkV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kulturní difference			X	X
Lidské vztahy				
Etnický původ				X
Multikulturalita			X	X
Princip sociálního smíru a solidarity				X

Enviromentální výchova (EV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Ekosystémy				
Základní podmínky života				
Lidské aktivity a problémy životního prostředí				X
Vztah člověka k prostředí				

Mediální výchova (MV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení				X
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality				X
Stavba mediálních sdělení				
Vnímání autora mediálních sdělení				X
Fungování a vliv médií ve společnosti				
Tvorba mediálního sdělení				
Práce v realizačním týmu				

3. Vzdělávací oblasti: Člověk a svět práce, Člověk a společnost a Člověk a příroda

Vývojové potřeby a studijní a pracovní dovednosti žáků v 6. ročníku ještě stále více odpovídají žákům mladšího školního věku, což se nejvýrazněji projevuje právě ve vědeckých předmětech a navazujících pracovních činnostech, ve kterých proto není ještě vhodné u žáků 6. ročníku šířeji využívat některé metody výuky často uplatňované u žáků v 7. – 9. ročníku (např. badatelské vyučování, zapojení v rámci studentské firmy kladou otázky, formulují hypotézy, plánují postup jejich ověření, provádějí pokusy, vyhledávají a třídí informace, vyhodnocují výsledky, formulují závěry, které nakonec prezentují před ostatními). Z těchto důvodů jsou vzdělávací obsahy výše uvedených vzdělávacích oblastí pro 6. ročník ještě integrovány do prvostupňového předmětu Kosmická výchova tak, aby žáci 6. ročníku mohli pracovat společně se 4. – 5. ročníkem, který jim je z hlediska potřeb a možností uplatnění v projektové prožitkově orientované výuce bližší. Vzdělávací obsahy těchto oblastí určené pro 6. ročník jsou proto v učebních osnovách uvedeny zvlášť, a to u předmětu Kosmická výchova, který je součástí osnov pro 1. stupeň uvedených v první části této **Přílohy 1** ŠVP ZŠ Vrbičky **Učební osnovy**. Rozvrh je záměrně stanoven tak, aby umožňoval žákům 6. ročníku účastnit se dle potřeby a tématu výuky se 4. – 5. ročníkem nebo se 7. – 9. ročníkem. V případech, kdy časová

dotace oboru převyšuje celkovou dotaci předmětu Kosmická výchova ve 4. – 5. ročníku, se žáci dle rozvrhu vzdělávají společně se 7. – 9. ročníkem pravidelně (týká se oborů Výchova k občanství a Dějepis). Na vysvědčení v 6. ročníku je hodnocení výstupů žáka z oblastí Člověk a svět práce, Člověk a společnost a Člověk a příroda v souladu s učebním plánem zahrnuto v jednom integrovaném předmětu Kosmická výchova. Od 7. ročníku jsou již jednotlivé obory těchto oblastí vymezeny v učebním plánu jako samostatné předměty detailně popsané níže. Důvodem je především právě hodnocení na vysvědčení tak, aby bylo srozumitelnější pro navazující střední školy. V 7. - 9. ročníku v rámci projektové výuky využíváme především tzv. badatelskou výuku, v níž jsou žáci více aktivními „učiteli a vědci“, tj. kladou otázky, formulují hypotézy, plánují postupy a jejich ověření, provádějí pokusy, vyhledávají a třídí informace, vyhodnocují výsledky a formulují závěry, které prezentují ostatním.

4.1 Název předmětu: **Profesní rozvoj** (Člověk a svět práce)

Charakteristika předmětu a obsahové vymezení na 2. stupni ZŠ:

Vyučovací předmět Profesní rozvoj je vyučován v 7. – 9. ročníku (*obsah pro 6. ročník je integrován v předmětu Kosmická výchova*) a jeho vzdělávací obsah vychází z obsahu vzdělávací oblasti Člověk a svět práce RVP ZV, konkrétně z tematických okruhů Pěstitelské práce a chovatelství, Provoz a údržba domácnosti a Svět práce. V rámci předmětu jsou také zařazeny určité okruhy průřezových témat. Vzdělávací obsah předmětu vede k získávání základních dovedností v různých oborech lidské činnosti, přispívá k rozvoji samostatnosti v péči o sebe a prostředí a vede k vytváření jak pracovních návyků pro další život, tak utváření osobnosti jako plnohodnotného člena spolupracující skupiny.

Stěžejním způsobem předávání vzdělávacího obsahu je práce na školní zahradě, zahrnující plánování a realizaci jejího smysluplného využití a její údržbu, a směřující k postupnému vytváření studentské firmy. Konkrétní projekty navrhnou a s podporou a vedením pedagogů plánují a realizují žáci sami. Jedná se například o přípravu záhonů, přípravu kompostu, sadbu a pěstování, zpracování produktů, prodej produktů, drobné výrobky a stavby ze dřeva a dalších snadno zpracovatelných a recyklovatelných materiálů. Dalším způsobem předávání vzdělávacího obsahu předmětu je péče o prostředí školy a školní budovy (např. úklid prostor, příprava jídel, výroba pomůcek či drobného nábytku apod.). Péče o prostředí i sebe sama v něm umožňuje žákům plně propojit osvojované učivo z různých oblastí a zasadit je do praktického a smysluplného kontextu.

Časové vymezení předmětu: 11 hodin na 2. stupni ZŠ (s využitím disponibilní dotace v rozsahu 8 hodin)

Týdenní dotace:

7. ročník: 2 hodiny týdně

8. ročník: 3 hodiny týdně

9. ročník: 4 hodiny týdně

Ročník	7.	8.	9.
časová dotace	2	3	4

(6. ročník: 2 hodiny týdně v rámci předmětu Kosmická výchova)

Organizační vymezení předmětu:

Výuka probíhá ve věkově smíšené skupině, aby starší mohli předávat své zkušenosti mladším, jednotlivé činnosti se dějí formou skupinové spolupráce. Pro každou oblast si žáci volí svého zástupce, vedoucího, který koordinuje konkrétní práce, je mluvčím skupiny pro danou oblast a nese vyšší odpovědnost za výsledek (role manažera). Zároveň jsou žáci schopni se vzájemně zastoupit a pracovat na činnostech, které jsou aktuálně potřeba. Při předávání vzdělávacího obsahu úzce spolupracují pedagogové všech předmětů

tak, aby žáci získali ucelený pohled na problematiku, které se věnují. Při práci jednotlivých skupin dochází k praktickému využití znalostí získaných v jiných vyučovacích předmětech. Tematický okruh Pěstitelské práce a chovatelství je realizován převážně na školní zahradě (chovatelské činnosti zde zatím nejsou realizovány, s chovatelstvím se žáci seznamují formou exkurzí a školních pobytů na farmách a v ekologických centrech a sdílením zkušeností s domácími chovy). Tematický okruh Provoz a údržba domácnosti se realizuje péčí o prostředí školy a tematický okruh Svět práce formou seznamování se s různými činnostmi, povoláními, besedami s odborníky z různých oblastí a návštěvami konkrétních pracovišť.

Převažující metody výuky:

- skupinová práce
- vlastní výzkum, plánovací a vyhodnocovací činnosti
- konzultace a besedy s odborníky

Výchovné a vzdělávací strategie:

- Respektujeme psychologický vývoj žáků a jejich věková specifika, proto výuka probíhá ve věkově heterogenních skupinách. (KU, KŘP, KSP, KKo, KO)
- Na výuce předmětu se podílí více učitelů, kteří jsou spolu v neustálém kontaktu. Žák tak může získat komplexnější pohled na probíranou problematiku. (KU, KK, KŘP, KP, KSP, KO)
- Za stěžejní považujeme zasazení osvojených znalostí do praktického kontextu běžného života a práce studentské skupiny. Díky tomu dochází k propojení vzdělávacího obsahu s reálným životem a užití vyučované látky v praxi. (KO, KŘP, KSP, KU, KP)
- Svým jednáním podporujeme rozvoj učící se skupiny, ve které se každé dítě cítí být přijímáno a podporováno v rozvoji svého potenciálu. Učíme vlastním příkladem. (KŘP, KKo, KPS, KO, KU)
- Podporujeme rozvoj schopností dětí řešit samostatně běžné konfliktní situace. Především tím, že při jejich výskytu se učitel staví do role moderátora, nikoliv soudce. (KŘP, KO, KSP, KK)
- Podporujeme zachování vnitřní motivace žáka k učení, proto respektujeme princip SSSZ – smysluplnost, svobodná volba (místa, tempa práce apod.), spolupráce, zpětná vazba. (KŘP, KSP, KP)
- Chybu vnímáme jako naprosto přirozenou a neoddelitelnou součást procesu učení, přináší nový pohled na řešení problému, a především důležité zkušenosti, které lze využít pro další postup žáka i pedagoga. (KŘP, KU, KSP)
- Respektujeme osobnostní předpoklady žáků, umožňujeme každému žákovi zažít úspěch. (KSP, KO, KK)
- Klademe důraz na dodržování zásad bezpečnosti a hygieny. (KO, KSP, KP)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Profesní rozvoj na 2. stupni ZŠ**

PR	Očekávané výstupy	Učivo 7.-9. ročník	Ročník
PĚSTITELSKÉ PRÁCE A CHOVATELSTVÍ			
ČSP-9-3-01	Volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin.	Základní podmínky pro pěstování – půda a její zpracování, výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy Zelenina – osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování; pěstování vybraných druhů zeleniny Okrasné rostliny – základy ošetřování pokojových rostlin, pěstování	7.-9.
ČSP-9-3-02	Pěstuje a využívá květiny pro výzdobu.		

		vybraných okrasných dřevin a květin; rostlina v exteriéru a interiéru (hydroponie, bonsaje), řez, jednoduchá vazba, úprava květin Ovocné rostliny – druhy ovocných rostlin, způsob pěstování, uskladnění a zpracování Léčivé rostliny, koření – pěstování vybrané rostliny; rostliny a zdraví člověka; léčivé účinky rostlin, rostliny jedovaté; rostliny jako drogy a jejich zneužívání; alergie Chovatelství – chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu; kontakt se známými a neznámými zvířaty	
ČSP-9-3-03	Používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu.		
ČSP-9-3-04	Prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontakty se zvířaty.		
ČSP-9-3-05	Dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty.		
PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI			
ČSP-9-4-01	Provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví.	Finance, provoz a údržba domácnosti – rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory; hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti; údržba oděvů a textilií, úklid domácnosti, postupy, prostředky a jejich dopad na životní prostředí, odpad a jeho ekologická likvidace; spotřebiče v domácnosti Elektrotechnika v domácnosti – elektrická instalace, elektrické spotřebiče, elektronika, sdělovací technika, funkce, ovládání a užití, ochrana, údržba, bezpečnost a ekonomika provozu, nebezpečí úrazu elektrickým proudem	7.-9.
ČSP-9-4-02	Ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů.		
ČSP-9-4-03	Správně zachází s pomůckami, nástroji, náradím a zařízením včetně údržby provádí drobnou domácí údržbu.		
ČSP-9-4-04	Dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem.		
SVĚT PRÁCE			
ČSP-9-8-01	Orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí.	Trh práce - povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce Volba profesní orientace – základní principy sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace informační základna pro volbu povolání, práce s	7.-9.
ČSP-9-8-02	Posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy.		
ČSP-9-8-03	Využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání.		

ČSP-9-8-04	Prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce.	profesními informacemi a využívání poradenských služeb Možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby Zaměstnání – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce, práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů Podnikání – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání	
------------	--	---	--

	Minimální doporučená úroveň v rámci podpůrných opatření
ČSP-9-3-01	Volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin.
ČSP-9-3-02p	Pěstuje a ošetřuje rostliny v interiéru a využívá je k výzdobě.
ČSP-9-3-03	Používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu.
ČSP-9-3-04	Prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty.
ČSP-9-3-05p	Dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu způsobeném zvířaty a při styku s jedovatými rostlinami.
ČSP-9-4-01p	Provádí jednoduché operace platebního styku.
ČSP-9-4-02	Ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů.
ČSP-9-4-03p	Správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením, provádí drobnou domácí údržbu, používá vhodné prostředky při práci v domácnosti.
ČSP-9-4-04p	Dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu elektrickým proudem nebo chemikálií.
ČSP-9-5-01	Používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče.
ČSP-9-5-02p	Připraví jednoduché pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy.
ČSP-9-5-03p	Dodržuje základní principy stolování a obsluhy u stolu.
ČSP-9-5-04	Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni.
ČSP-9-8-01p	Orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí, v učebních oborech a středních školách.
ČSP-9-8-02p	Posoudí své možnosti v oblasti profesní, případně pracovní orientace přihlédnutím k potřebám běžného života.
ČSP-9-8-03p	Využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného dalšího vzdělávání.
ČSP-9-8-04p	Prokáže v modelových situacích prezentaci své osoby při ucházení se o zaměstnání.
-	Byl seznámen s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů.
-	Byl seznámen s možnostmi využití poradenské pomoci v případě neúspěšného hledání zaměstnání.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

V rámci předmětu jsou zařazovány tematické okruhy všech průřezových témat, formou integrace i v samostatných projektech.

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Rozvoj schopností poznávání	X	X	X
Sebepoznání a sebepojetí	X	X	X
Seberegulace a sebeorganizace	X	X	X
Psychohygiena	X	X	X
Kreativita	X	X	X
Poznávání lidí	X	X	X
Mezilidské vztahy	X	X	X
Komunikace	X	X	X
Kooperace a kompetice	X	X	X
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	X	X	X
Hodnoty, postoje, praktická etika	X	X	X

Výchova demokratického občana (VDO)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Občanská společnost a škola	X	X	X
Občan, občanská společnost a stát			X
Formy participace občanů v politickém životě			X
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	X	X	X

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Evropa a svět nás zajímá	X	X	X
Objevujeme Evropu a svět	X	X	X
Jsme Evropané			

Multikulturní výchova (MkV)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kulturní difference	X	X	X
Lidské vztahy			
Etnický původ			
Multikulturalita	X	X	X
Princip sociálního smíru a solidarity			

Enviromentální výchova (EV)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Ekosystémy	X	X	X

Základní podmínky života	X	X	X
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	X	X	X
Vztah člověka k prostředí	X	X	X

Mediální výchova (MV)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	X	X	X
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	X	X	X
Stavba mediálních sdělení	X	X	X
Vnímání autora mediálních sdělení			
Fungování a vliv médií ve společnosti			
Tvorba mediálního sdělení	X	X	X
Práce v realizačním týmu	X	X	X

4.2 Název předmětu: Dějepis (Člověk a společnost)

Charakteristika předmětu a obsahové vymezení na 2. stupni ZŠ:

Vyučovací předmět Dějepis je vyučován v 7. – 9. ročníku (*obsah pro 6. ročník je integrován v předmětu Kosmická výchova*) a jeho vzdělávací obsah vychází z obsahu stejnojmenného oboru vzdělávací oblasti Člověk a společnost RVP ZV. Tento předmět nabízí také významný prostor pro integraci průřezových témat, zejména tématu Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech. Do předmětu Dějepis vhodně zařazujeme jeho dílčí témata tak, aby působila přirozeně a pomáhala dotvářet obraz společnosti založené na společné evropské historii, hodnotách, myšlenkách, morálce a právech. Smyslem je vytvářet v žácích povědomí o životě v naší vlasti v širším kontextu světadílu, nejen zeměpisně, ale i historicky, se vším kulturním a myšlenkovým dědictvím až na úroveň dnešní spolupráce mezinárodních institucí.

Záměrem předmětu Dějepis je zprostředkovat žákům přehled historie jako základu všeobecného kulturního rozhledu i jako prostředku k chápání současné společnosti. Obsah předmětu je úzce spjat a propojen s obsahem dalších předmětů jako Občanská výchova, Zeměpis, Český jazyk či cizí jazyky.

Na klíčových historických etapách je možné nabídnout žákům pohled na vývoj dějin, v němž získají základní představu o vývoji ekonomického a politického uspořádání světa, především Evropy a ČR, vývoji uměleckých slohů a jejich vzájemného vlivu, proměnách ideologií a myšlenkovém pokroku na cestě k současnosti. Žáci si tak uvědomí, co vše předcházelo jejich životu „teď a tady“, v ČR, Evropě a světě 21. století.

Za důležité považujeme také regionální dějiny, byť ukotvené v obecném rámci světových vlivů dané doby, na nichž si žáci v konkrétních příbězích obyčejných lidí či konkrétních osobností snáze vytvoří srozumitelnou představu.

Časové vymezení předmětu: 8 hodin na 2. stupni ZŠ (s využitím disponibilní dotace v rozsahu 2 hodiny)

Týdenní dotace:

7. - 9. ročník: 2 hodiny týdně

(6. ročník: 2 hodiny týdně v rámci předmětu Kosmická výchova)

Ročník	7.	8.	9.
časová dotace	2	2	2

Organizační vymezení předmětu:

Základním principem Montessori třídy jsou věkově heterogenní skupiny, které podporují spolupráci a umožňují studium do hloubky v průběhu všech ročníků. Žáci 7. ročníku se rychle seznamují se způsoby a pravidly práce, přejímají od starších spolužáků studijní a prezentační dovednosti. Žáci vyšších ročníků jsou motivováni své znalosti a dovednosti předávat a tím si je upevňují. Ve vyučovacím předmětu Dějepis je tedy žádoucí, aby žáci byli v rámci ročníků spojováni a vyučováni společně tak, aby mohli tvořit studijní skupiny dle svých zájmů, v rámci studijních skupin měnit své role, a postupně tak rozvíjet klíčové kompetence a také dovednosti spojené s průřezovým tématem Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

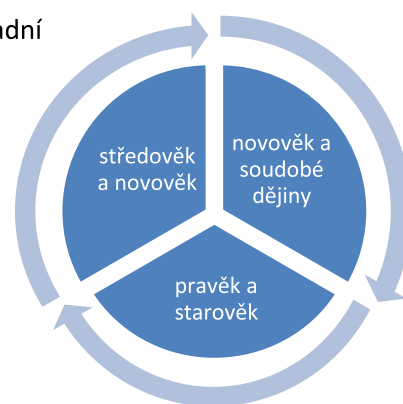
Pro výuku všech obsahů dějepisu jsme proto zvolili formu tříletého cyklu, v němž mohou všichni žáci 7. - 9. ročníku studovat společně, což umožňuje a podporuje i jejich malý počet (10 až 15 žáků celkově v těchto třech ročnících). Významnou výhodou tohoto organizačního uspořádání je při badatelském způsobu vyučování možnost vzájemně obohacujících diskuzí a možnost efektivně rozdělit práci na dílčích tématech mezi jednotlivé menší studijní skupiny. Pedagog pak působí dle potřeby více jako průvodce, navigátor, inspirátor či moderátor činností.

Celkový přehled o dějinách od vzniku vesmíru až po současnost a základní představu v širším kontextu získávají žáci od 1. do 6. ročníku formou tzv. „velkých příběhů“ (více v předmětu *Kosmická výchova*) a na ně navazujících dílčích projektů a činností. V rámci tříletého dějepisného cyklu pro 7. – 9. ročník je každý rok realizována třetina učiva v rozložení:

Cyklus A: Pravěk a starověk

Cyklus B: Středověk a novověk

Cyklus C: Novověk a soudobé dějiny



Žáci tak zvládnou do smysluplné hloubky souvisle prozkoumat všechna období a díky přehledu, který mají z předchozích ročníků, mohou začít kterýmkoli cyklem, protože již chápou jeho kontext v celé časové ose dějin lidstva.

Výuka dějepisu zpravidla probíhá v učebně, příležitostně na vhodných výletech či exkurzích.

Převažující metody výuky:

- projektová výuka s využitím principů a postupů badatelské výuky
- studium historických a literárních zdrojů ke zkoumaným obdobím
- diskuze a konzultace
- zpracovávání referátů a prezentací na dílčí témata v menších studijních skupinách či samostatně

Výchovné a vzdělávací strategie:

- Respektujeme psychologický vývoj žáků a jejich věková specifika, proto výuka probíhá ve věkově heterogenních skupinách. (KU, KŘP, KSP, KKO, KO)
- Vzdělávací obsah je žákovi prezentován celistvě s důrazem na propojování souvislostí, nabízíme žákům poznání regionálních dějin a jejich propojení s dějinami obecně. (KU, KSP, KŘP, KP)
- S ohledem na aktuální probírané téma využívá pedagog různé metody a formy práce – samostatná práce, práce ve skupině, besedy, exkurze apod. (KU, KŘP, KKO, KSP, KO, KP)
- Svým jednáním podporujeme rozvoj učící se skupiny, ve které se každé dítě cítí být přijímáno a podporováno v rozvoji svého potenciálu. Učíme vlastním příkladem. (KŘP, KKO, KPS, KO, KU)

- Při práci žákům nabízíme a umožňujeme přístup k různým zdrojům informací (encyklopedie, , žákovská knihovna, internet...). (KU, KŘP)
- Podporujeme schopnosti rozeznat důležité od podrobností, správně vyvozovat závěry, výstižně a souvisle formulovat své názory na vývoj společnosti; umět své názory obhájit (KU, KK)
- Vedeme žáky k úctě k práci předků a kulturnímu dědictví, motivujeme je k zájmu o národní dějiny, učíme respektovat sociální a etnické odlišnosti. (KP, KO)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Dějepis na 2. stupni ZŠ**

DĚJEPIS	Očekávané výstupy	Učivo 7.-9. ročník	Ročník
D-9-1-01 D-9-1-02	Uvede konkrétní příklad, kdy je pro nás dějepisná událost důležitým zdrojem informací. Navrhne, do jaké odborné instituce v ČR by šel pro ověření určitého poznatku (archív, ústav, muzeum).	Pomocné historické vědy a jejich odborná pracoviště v ČR (archívy, knihovny, ústavy)	7.-9.
D-9-1-03	Orientuje se na časové ose a průběžně doplňuje chronologickou časovou přímku.	Časová přímka	
D-9-2-01 D-9-2-02 D-9-2-03	Charakterizuje vývoj pravěkého člověka a jeho způsob života a obživy. Rozliší některé archeologické kultury.	Etapy pravěku, starší pravěk, mladší pravěk, vývoj člověka Doba kamenná, bronzová, železná, život lidí, archeologické nálezy	
D-9-3-01 D-9-3-02 D-9-3-03	Charakterizuje přírodní podmínky, se kterými souvisí vznik jednotlivých starověkých civilizací. Uvede, jaký kulturní (filozofie, architektura apod.) či technický odkaz (např. vynálezy) tyto civilizace vytvořily a jsme tím ovlivněni dodnes. Porovná vývoj starověkého práva s tím, jak známe právo dnes. Popíše počátky křesťanství, souvislost s judaismem a vliv křesťanství na naši dobu.	Starověké státy: Egypt, Mezopotámie, Fénicie, Izrael, Indie, Čína Starověké Řecko a Řím	
D-9-3-04	Popíše rozdíly ve společnosti v jednotlivých státech, porovná formy různé formy vlády a vysvětlí podstatu demokracie.		
D-9-4-01	Popíše změny na evropské půdě po zániku Římské říše – změny politické, kulturní, náboženské.	Křesťanství Evropa v raném středověku – církev, feudalismus, kultura, zemědělství, řemesla, Svatá říše římská	7.-9.

D-9-4-02	Porovná rozdíly v tradicích a kulturách, které se na evropském kontinentu začaly setkávat a ovlivňovat.	Nová Evropa – Germáni, Frankové, Byzanc Vikingové, Anglosasové Arabové, Turci, islám	7.-9.
D-9-4-03	Představí okolnosti vzniku českého státu a Velké Moravy – mytické i historické, v souvislostech okolních států.	Slované, Velká Morava, Cyril a Metoděj První Přemyslovci, český stát	
D-9-4-04 D-9-4-05	Formuluje vliv křesťanství na celý středověk, konflikty mezi světskou a církevní mocí. Popíše proměnu a vývoj středověké společnosti. Uvede znaky a příklady románského a gotického stylu.	Přemyslovci, gotika Křížové výpravy	
D-9-5-01 D-9-5-02	Vysvětlí proměnu křesťanského kultu Krista a znovuoživení antického kultu člověka. Porovná husitské reformní myšlenky v kontextu s dalšími reformními proudy v Evropě.	Husitství Renesance Reformace a Evropa	
D-9-5-03	Popíše průběh a zhodnotí význam zámořských objevů.	Zámořské objevy	
D-9-5-04 D-9-5-05	Zhodnotí postavení českého státu v rámci dalších evropských vztahů v 15-18. století. Objasní příčiny a důsledky třicetileté války pro český stát i ostatní evropské vztahy.	Rusko, Turci Habsburkové 1526-1740	
D-9-5-06 D-9-5-07	Uvede příklady proměny státního uspořádání v 17-19. století – od monarchie k parlamentu. Definuje hlavní znaky kulturních stylů v 17-18. století, uvede příklady a hlavní představitele.	Marie Terezie a Josef II. Baroko	
D-9-6-01	Představí podstatné příčiny vedoucí k politickým, ekonomickým i sociálním změnám v 19. stol. v celém světě.	Průmyslová revoluce a proměna Evropy v 19. stol.	
D-9-6-02	Popíše události vedoucí ke změně společnosti ve Francii v 18-19. stol.	Velká francouzská revoluce a Napoleon	

D-9-6-03	Porovná etapu zvanou Národní obrození s národními hnutími v okolních zemích.	České národní obrození	7.-9.
D-9-6-04	Popíše příčiny revolučních proměn v 19. století v Evropě.	Revoluce 1848-1849 Evropa a Rusko v 19. stol Rakousko-Uhersko	
D-9-6-05	Definuje základní politické proudy a ideologie, které se podílely na utváření občanské společnosti.	Politické a myšlenkové proudy v 19. stol., kultura, věda a pokrok	
D-9-6-06	Popíše proces modernizace výroby a změny ve vývoji společnosti, které vedly k jejímu k nerovnoměrnému rozvoji.	Vznik USA Konflikty mezi velmocemi, kolonialismus Válka Severu proti Jihu	
D-9-7-01	Prezentuje technický pokrok a jeho zneužití ve válkách ve 20. století. Chápe a zhodnotí dopad válečných konfliktů na život obyvatel.	První světová válka, příčiny, průběh, důsledky Evropa a svět po 1. válce, kultura mezi válkami	
D-9-7-02 D-9-7-03 D-9-7-04	Zkoumá demokratické a totalitní systémy a ideologie 20. století, porovná je s ideologiemi, se kterými se setkává v současné politice. Na základě studia vývoje postojů společnosti k člověku a lidským právům zhodnotí antisemitismus a rasismus.	Totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus, příčiny a důsledky Druhá světová válka, příčiny, průběh, důsledky	
D-9-7-05	Zhodnotí vznik a vývoj v následných desetiletích samostatného Československa.	První republika ČSR 50. léta v ČR 60. léta v ČR 70. a 80. léta v ČR Rok 1989 a 1993 v ČR	
D-9-8-01 D-9-8-02	Popíše poválečný vývoj ve světě, ideové rozdělení na Východ a Západ, zhodnotí důvody pro euroatlantickou hospodářskou a vojenskou spolupráci.	Studená válka a politický vývoj ve světě v 2. pol. 20. stol. Věda a kultura v 2. pol. 20. stol.	
D-9-8-03 D-9-8-04	Diskutuje a přináší argumenty k současným problémům vyspělého i rozvojového světa.	Hladomor, migrace, klimatické změny, gramotnost, totalita, věda, zdraví, sport, ekologie	

	Minimální doporučená úroveň v rámci podpůrných opatření
D-9-1-01p	Chápe význam dějin jako možnost poučit se z minulosti.

D-9-2-01p	Rozliší základní rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí.
D-9-2-01p	Podle obrázků popíše pravěká zvířata, způsob jejich lovu, zbraně, předměty denní potřeby a kultovní předměty.
D-9-3-01p	Uvědomuje si souvislosti mezi přírodními podmínkami a vývojem starověkých států.
D-9-3-03p D-9-3-04p	Popíše život v době nejstarších civilizací.
D-9-4-03p	Uvede první státní útvary na našem území.
D-9-4-03p	Uvede základní informace z období počátků českého státu.
D-9-4-04p	Popíše úlohu a postavení církve ve středověké společnosti.
D-9-4-04p	Charakterizuje příčiny, průběh a důsledky husitského hnutí.
D-9-4-05p	Rozeznává období rozkvětu českého státu v době přemyslovské a lucemburské.
D-9-4-05p	Uvede nejvýraznější osobnosti přemyslovského a lucemburského státu.
D-9-5-03p	Popíše důsledky objevných cest a poznávání nových civilizací pro Evropu.
D-9-5-04p D-9-5-05p	Uvede zásadní historické události v naší zemi v daném období.
D-9-5-04p D-9-5-05p	Pojmenuje nejvýraznější osobnosti českých dějin v novověku.
D-9-6-03p	Uvede základní historické události v naší zemi v 19. století.
D-9-6-03p	Vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti českých dějin 19. století.
D-9-6-04p	Rozlišuje rozdíly ve způsobu života společnosti jednotlivých historických etap.
D-9-7-01p D-9-7-03p D-9-7-04p	Uvede příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky 1. světové války.
D-9-7-01p D-9-7-05p	Uvede základní informace o vzniku samostatné Československé republiky.
D-9-8-01p D-9-8-02p	Popíše průběh a důsledky 2. světové války a politický a hospodářský vývoj v poválečné Evropě.
D-9-8-04p	Chápe význam událostí v roce 1989 a vítězství demokracie v naší vlasti.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

V rámci předmětu je z velké části realizováno formou integrace průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a určité tematické okruhy dalších průřezových témat (Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova).

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

TO	Cyklus A: Pravěk a starověk	Cyklus B: Středověk a novověk	Cyklus C: Soudobé dějiny
Rozvoj schopností poznávání			
Sebepoznání a sebepojetí			
Seberegulace a sebeorganizace			
Psychohygiena			
Kreativita			
Poznávání lidí			
Mezilidské vztahy			
Komunikace			
Kooperace a kompetice			

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti			
Hodnoty, postoje, praktická etika	X	X	X

Výchova demokratického občana (VDO)

TO	Cyklus A: Pravěk a starověk	Cyklus B: Středověk a novověk	Cyklus C: Soudobé dějiny
Občanská společnost a škola	X	X	X
Občan, občanská společnost a stát	X	X	X
Formy participace občanů v politickém životě	X	X	X
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	X	X	X

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

TO	Cyklus A: Pravěk a starověk	Cyklus B: Středověk a novověk	Cyklus C: Soudobé dějiny
Evropa a svět nás zajímá	X	X	X
Objevujeme Evropu a svět	X	X	X
Jsmo Evropané	X	X	X

Multikulturní výchova (MkV)

TO	Cyklus A: Pravěk a starověk	Cyklus B: Středověk a novověk	Cyklus C: Soudobé dějiny
Kulturní difference	X	X	X
Lidské vztahy	X	X	X
Etnický původ	X	X	X
Multikulturalita	X	X	X
Princip sociálního smíru a solidarity	X	X	X

Enviromentální výchova (EV)

TO	Cyklus A: Pravěk a starověk	Cyklus B: Středověk a novověk	Cyklus C: Soudobé dějiny
Ekosystémy			
Základní podmínky života	X		
Lidské aktivity a problémy životního prostředí			
Vztah člověka k prostředí	X		X

Mediální výchova (MV)

TO	Cyklus A: Pravěk a starověk	Cyklus B: Středověk a novověk	Cyklus C: Soudobé dějiny

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení			X
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality			X
Stavba mediálních sdělení			
Vnímání autora mediálních sdělení			
Fungování a vliv médií ve společnosti			
Tvorba mediálního sdělení			
Práce v realizačním týmu			

4.3 Název předmětu: **Občanský rozvoj** (Člověk a společnost)

Charakteristika předmětu a obsahové vymezení na 2. stupni ZŠ:

Vyučovací předmět Občanský rozvoj je vyučován v 7. – 9. ročníku (*obsah pro 6. ročník je integrován v předmětu Kosmická výchova*) a jeho vzdělávací obsah vychází z obsahu oboru Výchova k občanství vzdělávací oblasti Člověk a společnost RVP ZV. Obsahy předmětu jsou úzce spjaté s dalšími, jako je dějepis, zeměpis či český jazyk. Předmět Občanský rozvoj obdobně jako dějepis nabízí také významný prostor pro integraci průřezových témat, zejména z okruhu Osobnostní a sociální výchovy a Výchovy demokratického občana.

Záměrem předmětu je zprostředkovat žákům přehled o společenských tématech, která jsou součástí základního všeobecného rozhledu, a především jim pomoci získat praktickou orientaci v životě v demokratické společnosti a v jejich osobní roli a možnostech v ní. Žáci se postupně seznamují s různými situacemi, s nimiž se v průběhu života mohou setkat, ať už se jedná o situace z oblasti práva, hospodaření, podnikání, sociálních vztahů či profesních vztahů. Cílem je, aby získali přiměřený a praktický vhled, který následně dovedou v životě jako základ samostatnosti použít, aby se například orientovali v kompetencích běžných úřadů v regionu, chápali základy hospodaření s penězi, znali svá občanská práva a povinnosti a věděli, kam se obrátit o pomoc či radu v případě nenadálé životní situace.

Časové vymezení předmětu: 4 hodiny na 2. stupni ZŠ (bez využití disponibilní dotace)

Týdenní dotace:

7. – 9. ročník: 1 hodina týdně

(6. ročník: 1 hodina týdně v rámci předmětu Kosmická výchova)

Ročník	7.	8.	9.
časová dotace	1	2	2

Organizační vymezení předmětu:

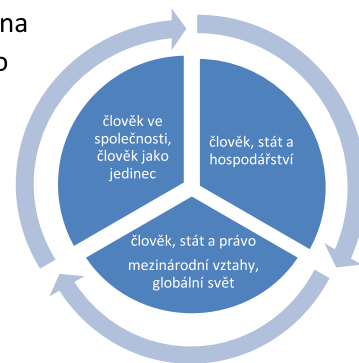
Výuka předmětu Občanský rozvoj obdobně jako výuka dějepisu probíhá společně pro všechny tři ročníky s využitím metod skupinové práce v menších studijních skupinách a metod projektové a badatelské výuky. Učivo je rovněž obdobně rozčleněno do tříletého cyklu, v jehož rámci každý žák postupně projde všemi tematickými celky:

Cyklus A: Člověk ve společnosti, člověk jako jedinec,

Cyklus B: Člověk, stát a hospodářství,

Cyklus C: Člověk, stát a právo, mezinárodní vztahy, globální svět.

Výuka předmětu probíhá nejčastěji v učebně, ale často také v terénu na vhodných exkurzích či výpravách s praktickými souvisejícími úkoly nebo také formou přednášek či workshopů se zajímavými lidmi či odborníky na různá společenská témata.



Převažující metody výuky:

- projektová výuka s využitím principů a postupů badatelské výuky,
- diskuze a konzultace,
- zpracovávání aktualit na různá společenská témata a situace, případně referátů a prezentací na dílčí témata v menších studijních skupinách či samostatně.

Výchovné a vzdělávací strategie:

- Respektujeme psychologický vývoj žáků a jejich věková specifika, proto výuka probíhá ve věkově heterogenních skupinách. (KU, KŘP, KSP, KKo, KO)
- Vzdělávací obsah je žákovi prezentován celistvě s důrazem na propojování souvislostí. (KU, KSP, KŘP, KP)
- S ohledem na aktuální probírané téma využívá pedagog různé metody a formy práce – samostatná práce, práce ve skupině, besedy, exkurze apod. (KU, KŘP, KKo, KSP, KO, KP)
- Jako stěžejní považujeme zasazení osvojených znalostí do praktického kontextu běžného života a práce studentské skupiny. Díky tomu dochází k propojení vzdělávacího obsahu s reálným životem a užití vyučované látky v praxi. (KO, KŘP, KSP, KU, KP)
- Svým jednáním podporujeme rozvoj učící se skupiny, ve které se každé dítě cítí být přijímáno a podporováno v rozvoji svého potenciálu. Učíme vlastním příkladem. (KŘP, KKo, KPS, KO, KU)
- Podporujeme rozvoj schopností dětí řešit samostatně běžné konfliktní situace. Především tím, že při jejich výskytu se učitel staví do role moderátora, nikoliv soudce. (KŘP, KO, KSP, KK)
- Podporujeme zachování vnitřní motivace žáka k učení, proto respektujeme princip SSSZ – smysluplnost, svobodná volba (místa, tempa práce apod.), spolupráce, zpětná vazba. (KŘP, KSP, KP)
- Při práci žákům nabízíme a umožňujeme přístup k různým zdrojům informací (encyklopedie, žákovská knihovna, internet...). (KU, KŘP)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Občanský rozvoj na 2. stupni ZŠ**

OR	Očekávané výstupy	Učivo 7.-9. ročník	Ročník
VO-9-1-01	Objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání.	Naše obec, region, kraj – důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku Naše vlast – pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny Kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce;	7.-9.
VO-9-1-02	Rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu.		
VO-9-1-03	Zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje.		
VO-9-1-04	Zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají.		

VO-9-1-05	Kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí.	masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédia	7.-9.
VO-9-1-06	Zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu.	Lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti Zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí	7.-9.
VO-9-1-07	Uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem.		
VO-9-1-08	Objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám.		
VO-9-1-09	Rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti.		
VO-9-1-10	Posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci.	Naše škola – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život	
VO-9-2-01	Objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života.	Podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál Vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí Osobní rozvoj – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na	
VO-9-2-02	Posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek.		
VO-9-2-03	Rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a		

	vhodně koriguje své chování a jednání.	životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji	
VO-9-2-04	Popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru.		
VO-9-3-01	Rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady.	Majetek, vlastnictví – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví	7.-9.
VO-9-3-02	Sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi.	Hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní	
VO-9-3-03	Na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení.	Peníze – funkce a podoby peněz, formy placení; Banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků	
VO-9-3-04	Vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít.		
VO-9-3-05	Uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu.		
VO-9-3-06	Na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a	Výroba, obchod, služby – jejich funkce a návaznost Principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh; tvorba ceny,	

	DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz.	inflace; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání	7.-9.
VO-9-3-07	Rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané.		
VO-9-3-08	Rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti.		
VO-9-4-01	Rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky.	Právní základy státu – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu Státní správa a samospráva – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly Principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb do zastupitelstev	7.-9.
VO-9-4-02	Rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu.		
VO-9-4-03	Objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů.		
VO-9-4-04	Vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů.		
VO-9-4-05	Přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu.	Lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace Právní řád České republiky – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů	7.-9.
VO-9-4-06	Objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství.		
VO-9-4-07	Provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci.		
		Protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postižitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví	

VO-9-4-08	Dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování.	Právo v každodenním životě – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele; styk s úřady	7.-9.
VO-9-4-09	Rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů.		
VO-9-4-10	Rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady.		
VO-9-4-11	Diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání.		
VO-9-5-01	Popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování.	Evropská integrace – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR Mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace (Rada Evropy, NATO, OSN aj.)	7.-9.
VO-9-5-02	Uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích.		
VO-9-5-03	Uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory.		
VO-9-5-04	Uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva.	globalizace – projevy, klady a zápory; významné globální problémy včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení	
VO-9-5-05	Objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu.		
VO-9-5-06	Uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při		

	řešení krizí nevojenského charakteru.		7.-9.
--	---------------------------------------	--	-------

	Minimální doporučená úroveň v rámci podpůrných opatření
VO-9-1-03p	Přistupuje kriticky k projevům vandalismu.
VO-9-1-06p	V modelové situaci uplatní dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí.
VO-9-1-07p	Respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití.
VO-9-1-07p	Uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem.
VO-9-1-08p	Rozpoznává hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům.
VO-9-1-09p	Je seznámen s nebezpečím rasismu a xenofobie.
VO-9-1-08p	Respektuje kulturní zvláštnosti, názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti.
VO-9-2-01p	Chápe význam vzdělávání v kontextu s profesním uplatněním.
VO-9-2-04p	Formuluje své nejbližší plány.
VO-9-3-02p	Stručně popíše sociální, právní a ekonomické otázky rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků.
VO-9-3-02p	Sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi.
VO-9-3-03p	Ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet.
VO-9-3-04p	Uvede příklady služeb, které banky nabízejí občanům.
VO-9-3-07p	Uvědomuje si význam sociální péče o potřebné občany.
VO-9-4-02p	uvede základní prvky fungování demokratické společnosti.
VO-9-4-02p	Chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy.
VO-9-4-02p	Uvede symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání.
VO-9-4-04p	Vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů.
VO-9-4-05p	Na příkladu vysvětlí, jak reklamovat výrobek nebo službu.
VO-9-4-05p	Uvede příklady, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele.
VO-9-4-08p	Uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání.
VO-9-4-09p	Uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků.
VO-9-4-09p	Vyřizuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s úřady; požádá v případě potřeby vhodným způsobem o radu.
VO-9-4-10p	Rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy.
VO-9-4-10p	V krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací.
VO-9-5-01p	Uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování.
VO-9-5-01p	Uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má ČR vztah, a
VO-9-5-02p	ví o výhodách spolupráce mezi státy.
VO-9-5-06p	Uvede příklady mezinárodního terorismu.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

V průběhu celého vzdělávání na 1. i 2. stupni školy cíleně rozvíjíme osobnost žáka, jeho samostatnost a zodpovědnost za sebe i za skupinu, v předmětu výchova k občanství navíc realizujeme dvě průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova a Výchova demokratického občana, a určité tematické okruhy dalších průřezových témat, které vhodně zařazujeme podle návaznosti na vzdělávací obsah. Tematické okruhy obou témat jsou přirozeně zařazeny do výuky výchovy k občanství tam, kde se setkávají s učivem podobně zaměřeným na jedince, společnost nebo člověka jako občana státu.

Osobnostní a sociální výchova se také nabízí v každodenní úzké spolupráci žáků v programu 7.-9. ročníku, kdy žáci řeší samostatně, ve dvojici či ve skupině mnoho různorodých úkolů spjatých se školní zahradou a společnou péčí o školu. V předmětu výchova k občanství využíváme těchto přirozených situací ke komentářům, diskuzím či hledání řešení v případě konfliktů.

Při **výchově žáků jako demokratických občanů** se zaměřujeme na diskuze ohledně lidských práv, společného soužití lidí s nejrůznějšími odlišnostmi a specifiky, podporujeme v žácích toleranci a přijetí odlišností, smysl pro demokratické jednání. Každý týden probíhají organizační diskuze, tzv. meetingy, kde se setkávají žáci a učitelé, aby společně plánovali týdenní práci, hodnotili uplynulý týden a výsledky práce, pracují se zpětnou vazbou ostatním, vlastní sebereflexí, demokratickými postupy při vedení diskuze, učí se vyjádřit a prosadit svůj názor, ale respektovat rozhodnutí skupiny. Ve škole funguje žákovský parlament, kde mají žáci opět možnost zažít demokratické principy života ve společnosti.

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Rozvoj schopností poznávání	X	X	X
Sebezpoznání a sebepojetí	X	X	X
Seberegulace a sebeorganizace	X	X	X
Psychohygiena	X	X	X
Kreativita	X	X	X
Poznávání lidí	X	X	X
Mezilidské vztahy	X	X	X
Komunikace	X	X	X
Kooperace a kompetice	X	X	X
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	X	X	X
Hodnoty, postoje, praktická etika	X	X	X

Výchova demokratického občana (VDO)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Občanská společnost a škola	X	X	X
Občan, občanská společnost a stát	X	X	X
Formy participace občanů v politickém životě	X	X	X
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	X	X	X

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Evropa a svět nás zajímá	X	X	X
Objevujeme Evropu a svět	X	X	X
Jsme Evropané	X	X	X

Multikulturní výchova (MkV)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kulturní difference		X	X
Lidské vztahy		X	X
Etnický původ	X		
Multikulturalita	X		
Princip sociálního smíru a solidarity		X	X

Enviromentální výchova (EV)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Ekosystémy			
Základní podmínky života			
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	X	X	X
Vztah člověka k prostředí	X		

Mediální výchova (MV)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	X	X	X
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	X	X	X
Stavba mediálních sdělení			
Vnímání autora mediálních sdělení			
Fungování a vliv médií ve společnosti			
Tvorba mediálního sdělení			
Práce v realizačním týmu			

4.4 Název předmětu: Přírodopis (Člověk a příroda)

Charakteristika předmětu a obsahové vymezení na 2. stupni ZŠ:

Vyučovací předmět Přírodopis je vyučován v 7. – 9. ročníku (*obsah pro 6. ročník je integrován v předmětu Kosmická výchova*) a jeho vzdělávací obsah vychází z obsahu stejnojmenného oboru vzdělávací oblasti Člověk a příroda RVP ZV. V rámci předmětu jsou zařazovány také některé tematické okruhy průřezových témat, především Enviromentální výchova.

Dr. Marie Montessori ve svých textech používá termín studium Země a živých tvorů, které chápe jako teoretické, ale i praktické poznávání přírody z pohledu živých organismů i z pohledu spletité sítě vztahů mezi živou a neživou přírodou a také z pohledu vlivu člověka na přírodu a jeho závislosti na přírodních zdrojích.

„Teorie by se měla střídat s praktickou činností, aby měla širší uplatnění a byla zajímavější.“

Montessori, M., Od dětství k dospívání, s. 95

Záměrem předmětu je podporovat v žácích zájem o přírodu a vztah k ní, ideálně co nejčastěji přímo v ní, ať už formou vědeckých pozorování (např. zkoumání života v různých ekosystémech) či formou práce na školní zahradě (půda, pěstování, kompostování, místa pro volně žijící živočichy a soužití s nimi), proto propojujeme výuku s aktivním pobytem venku. Praktické zkušenosti a prožitky pomáhají žákům vytvářet hlubší pochopení souvislostí, samostatně uvažovat o postupech či problémech a hledat řešení, a upevňují jejich vnitřní postoj k potřebě ochrany životního prostředí v každodenním životě. Skrze chápání zákonitostí přírody a vztahů v ekosystémech vnímají i sebe jako součást ekosystému, a také svůj vnitřní fyzický i duševní svět jako určitý ekosystém, a utvářejí si tak i pozitivní postoj k sobě a svému zdraví.

Časové vymezení předmětu: 8 hodin na 2. stupni ZŠ (s využitím disponibilní dotace v rozsahu 1 hodiny)

Týdenní dotace:

7. - 9. ročník: 2 hodiny týdně

(6. ročník: 2 hodiny týdně v rámci předmětu Kosmická výchova)

Ročník	7.	8.	9.
časová dotace	2	2	2

Organizační vymezení předmětu:

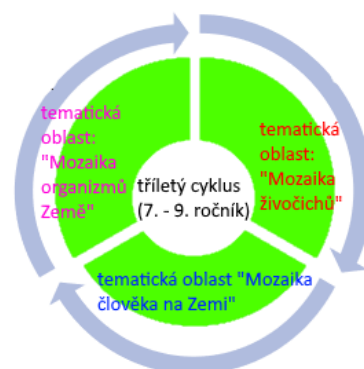
V předmětu Přírodopis rovněž vyučovaném v 7. - 9. ročníku společně na základě obdobných principů jako u dějepisu či občanského rozvoje opět uplatňujeme cyklickou formu výuky, v níž si všichni žáci během tří let projdou všemi okruhy učiva:

Cyklus A: Mozaika organismů Země,

Cyklus B: Mozaika živočichů Země,

Cyklus C: Mozaika člověka na Zemi.

Obdobně jako u dějepisu jsou na tento způsob výuky žáci dobře připraveni přehledem o širších souvislostech a vztazích získaným do 6. ročníku skrze tzv. „velké příběhy“ (Vývoj života na Zemi, Příběh rostlin, Příběh lidského těla). Tematická oblast **Mozaika organismů Země** se zaměřuje na život z pohledu zrození a rozvoje organismů virů, bakterií, sinic, hub a rostlin. **Mozaika živočichů** zahrnuje učivo zabývající se charakteristikou říše živočichové, jejich význam a důležitost existence, systematickým tříděním. **Mozaika člověka** na Zemi spojuje vzdělávací obsah člověka a neživou složku Země. Pořadí uvedených tematických oblastí odpovídá cyklu výuky během tří let. Konkretizované učivo v ŠVP je navrženo a uspořádáno z pohledu fylogeneze neboli vědecké teorie vývoje druhů, zároveň tvoří komplexní tematické celky. Všechny tři tematické oblasti mají v názvu společné slovo „mozaika“, což představuje symbol vědomí společné spojitosti a zároveň celistvosti poznatků a dovedností. Během absolvování tříletého cyklu může mít žák nezbytnou potřebu prolínat témata skrz všechny tematické oblasti. Strukturu plnění a držení plánu tříletého cyklu zastává přehled učiva, který žák získává na začátku školního roku.



Výuka předmětu probíhá jako kombinace aktivního pobytu v přírodě a vědecké studijní práce v učebně. Součástí mohou být i přednášky odborníků na vybraná témata a exkurze na zajímavá místa či do různých institucí a pravidelně také kurzy první pomoci a přednášky externích lektorů o dospívání a o zdravém životním stylu a prevenci závislostí.

Převažující metody výuky:

- projektová výuka s využitím principů a postupů badatelské výuky,
- hry a metody aktivního vyučování,
- diskuze a konzultace,
- práce s odbornými texty či video dokumenty,
- laboratorní práce,
- zpracovávání referátů a prezentací na dílčí témata v menších studijních skupinách či samostatně.

Výchovné a vzdělávací strategie:

- Respektujeme psychologický vývoj žáků a jejich věková specifika, proto výuka probíhá ve věkově heterogenních skupinách. (KU, KŘP, KSP, KKO, KO)
- Vzdělávací obsah je žákovi prezentován celistvě s důrazem na propojování souvislostí. (KU, KSP, KŘP, KP)
- Vzdělávací obsah při předkládání dělíme na dílčí kroky podle individuálních potřeb žáka. (KU, KŘP, KSP, KO)
- S ohledem na aktuální probírané téma využívá pedagog různé metody a formy práce – samostatná práce, práce ve skupině, besedy, exkurze apod. (KU, KŘP, KKO, KSP, KO, KP)
- Jako stěžejní považujeme zasazení osvojených znalostí do praktického kontextu běžného života a práce studentské skupiny. Díky tomu dochází k propojení vzdělávacího obsahu s reálným životem a užití vyučované látky v praxi. (KO, KŘP, KSP, KU, KP)
- Podporujeme zachování vnitřní motivace žáka k učení, proto respektujeme princip SSSZ – smysluplnost, svobodná volba (místa, tempa práce apod.), spolupráce, zpětná vazba. (KŘP, KSP, KP)
- Chybu vnímáme jako naprosto přirozenou a neoddelitelnou součást procesu učení, přináší nový pohled na řešení problému, a především důležité zkušenosti, které lze využít pro další postup žáka i pedagoga. (KŘP, KU, KSP)
- Při práci žákům nabízíme a umožňujeme přístup k různým zdrojům informací (interaktivní pomůcky, encyklopedie, žákovská knihovna, internet...). (KU, KŘP)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Přírodopis na 2. stupni ZŠ**

PŘÍ	Očekávané výstupy	Učivo 7.-9. ročník	Ročníky
MOZAIKA ORGANISMŮ ZEMĚ			
P-9-6-01	objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života prostředí	HISTORIE ZEMĚ A VZNIK ŽIVOTA NA ZEMI vznik a vývoj života na Zemi periody Země a typické organismy a jejich přizpůsobování ORGANISMY A PROSTŘEDÍ: vzájemné vztahy mezi organismy (potravní řetězce), mezi organismy a prostředím stav životního prostředí (populace, ekosystémy, společenstva) ZKOUMÁNÍ PŘÍRODY	7.-9.
P-9-6-05	rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků		
P-9-1-01	rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů		
P-9-1-02	popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel		
P-9-1-03	rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin		

P-9-1-04	třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek	významní biologové a jejich objevy pozorování lupou a mikroskopem	
P-9-1-05	vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti	ZÁKLADNÍ STRUKTURA ŽIVOTA	
P-9-1-07	uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka	buňka (rostlinná, živočišná, bakteriální, funkce a stavba, orgány a jejich funkce) jednobuněčné a mnohobuněčné organismy (buňka, pletivo, tkáň, orgány, orgánové soustavy) podmínky a projevy života	
P-9-2-01	rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků	význam a zásady třídění organismů	
P-9-2-02	vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích	PŘEHLED ORGANISMŮ:	
P-9-2-03	objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků	viry a bakterie, sinice houby (obecná charakteristika)	
P-9-3-01	odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům	houby bez plodnic (pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy)	
P-9-3-02	porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku	houby s plodnicemi (výskyt, zásady sběru, konzumace, první pomoc při otravě, určování základních druhů)	
P-9-3-03	vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin	lišejníky (stavba, symbióza, výskyt, význam)	
P-9-3-04	rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů	ROSTLINY	
P-9-3-05	odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám	systém rostlin řasy kapradňorosty	
P-9-7-01	uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi	stavba a význam jednotlivých orgánů vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod)	
P-9-7-02	rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy; na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému	fyzilogie rostlin (fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování) nahosemenné rostliny, (určování významných druhů dle klíče a atlasu rostlin)	
P-9-7-03	vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam		

P-9-8-01	aplikuje praktické metody poznávání přírody	krytosemenné rostliny (určování významných druhů dle klíče a atlasu rostlin) společenstva, význam a jejich ochrana	
P-9-8-02	dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody		
MOZAIKA ŽIVOČICHŮ			
P-9-1-03	rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů	ŽIVOČICHOVÉ stavba těla a funkce jednotlivých orgánů vývoj, vývin, rozšíření, význam, ochrana a systém prvoci BEZOBRATLÍ Žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci STRUNATCI Paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci SAVCI vývoj a vývin, systém vačnatí placentálové a jejich významné řády hospodářsky významné druhy, chov zvířat, domestikace péče o vybrané domácí živočichy projevy chování živočichů	7.-9.
P-9-1-04	třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek		
P-9-4-01	porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů		
P-9-4-02	rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin		
P-9-4-03	odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí		
P-9-4-04	zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy		
P-9-8-01	aplikuje praktické metody poznávání přírody		
P-9-8-02	dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody		
MOZAIKA ČLOVĚKA NA ZEMI			
P-9-1-05	vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti	ČLOVĚK A ŽIVOTNÍ STYL fylogenetický vývoj člověka opěrná soustava pohybová soustava oběhová soustava dýchací soustava trávicí soustava	7.-9.
P-9-1-06	uveďte příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů		
P-9-5-01	určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy		

		vylučovací soustava, kůže	
P-9-5-02	orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka	nervová soustava hygiena duševní činnosti smyslová soustava – oko, ucho	
P-9-5-03	objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří	pohlavní soustava ontogeneze člověka	
P-9-5-04	rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života	genetika (proměnlivost, dědičnost, křížení) základy první pomoci (nemoci, úrazy, prevence)	
P-9-5-05	aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla	PLANETA ZEMĚ názory na vznik Vesmíru a planety Země, stavba Země	
P-9-6-01	objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života	geologické procesy, jejich příčiny a důsledky	
P-9-6-02	rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek	pohyby litosférických desek zemětřesení sopečná činnost tektonické poruchy zemské kůry	
P-9-6-03	rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody	zvětrávání činnost vody půda a její vlastnosti, půdní typy, ochrana, devastace x rekultivace	
P-9-6-04	porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě	mineralogie = nerosty vznik, vlastnosti, krystalografie, význam a využití zástupců mineralogický systém, určování vzorků, a jejich využití)	
P-9-6-06	uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	horniny vznik, vlastnosti, význam, kvalitativní třídění, určování vzorků, a jejich využití geologický vývoj ČR, geologická mapa ČR (Český masiv, Karpaty)	
P-9-7-04	uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému	podnebí a počasí ve vztahu k životu voda na Zemi vznik složení a stavba atmosféry ozonoféra skleníkové plyny a globální oteplování a vlivy klimatických změn na živé organismy a člověka	
P-9-8-01	aplikuje praktické metody poznávání přírody		

		ochrana a využití přírodních zdrojů jako místní či globální příčiny a důsledky znečištění prostředí a jejich řešení	
P-9-8-02	dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody	mimořádné události způsobené přírodními vlivy základy ekologie ochrana přírody a životního prostředí	

	Minimální doporučená úroveň v rámci podpůrných opatření
P-9-1-01p	orientuje se v přehledu vývoje organismů a rozliší základní projevy a podmínky života
P-9-1-03p	zná základní funkce hlavních orgánů a orgánových soustav rostlin i živočichů
P-9-1-04p	rozpozná rozdíl mezi jednobuněčnými a mnohobuněčnými organismy
P-9-1-07p	uvede na příkladech vliv virů a bakterií v přírodě a na člověka
-	má základní vědomosti o přírodě a přírodních dějích
-	pozná význam rostlin a živočichů v přírodě i pro člověka
P-9-2-01p	rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby podle charakteristických znaků
P-9-2-03p	pozná lišejníky
P-9-3-02p	porovná vnější a vnitřní stavbu rostlinného těla a zná funkce jednotlivých částí těla rostlin
P-9-3-03p	rozlišuje základní rostlinné fyziologické procesy a jejich využití
P-9-3-03p	uvede význam hospodářsky důležitých rostlin a způsob jejich pěstování
P-9-3-04p	rozliší základní systematické skupiny rostlin a zná jejich zástupce
P-9-3-05p	popíše přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí
P-9-4-01p	porovná vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
P-9-4-02p	rozliší jednotlivé skupiny živočichů a zná jejich hlavní zástupce
P-9-4-03	odvodí na základě vlastního pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
P-9-4-04p	ví o významu živočichů v přírodě i pro člověka a uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy
-	využívá zkušenosti s chovem vybraných domácích živočichů k zajišťování jejich životních potřeb
P-9-5-01p	popíše stavbu orgánů a orgánových soustav lidského těla a jejich funkce
P-9-5-02p	charakterizuje hlavní etapy vývoje člověka
P-9-5-03p	popíše vznik a vývin jedince
P-9-5-04p	rozliší příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby
P-9-5-05p	zná zásady poskytování první pomoci při poranění
P-9-6-01p	popíše jednotlivé vrstvy Země
P-9-6-02p	pozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny
P-9-6-03p	rozliší důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů
P-9-6-04p	rozezná některé druhy půd a objasní jejich vznik
P-9-6-06p	na příkladech uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi

P-9-7-01	uveďte příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
P-9-7-02p	rozliší populace, společenstva, ekosystémy a objasní základní princip některého ekosystému
P-9-7-03p	vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech
P-9-7-04p	popíše změny v přírodě vyvolané člověkem a objasní jejich důsledky
P-9-7-04p	pozná kladný a záporný vliv člověka na životní prostředí
P-9-8-01p	využívá metody poznávání přírody osvojované v přírodopisu
P-9-8-02p	dodržuje základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

V rámci předmětu je z velké části realizováno formou integrace průřezové téma Environmentální výchova, okruhy dalších průřezových témat vhodně zařazujeme podle návaznosti na vzdělávací obsah v podobě samostatných předmětů, projektů, exkurzí.

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

TO	Cyklus: Mozaika organismů Země	Cyklus: Mozaika živočichů	Cyklus: Mozaika člověka na Zemi
Rozvoj schopností poznávání	X	X	X
Sebepoznání a sebepojetí			X
Seberegulace a sebeorganizace	X	X	X
Psychohygiena			X
Kreativita	X	X	X
Poznávání lidí	X	X	X
Mezilidské vztahy	X	X	X
Komunikace	X	X	X
Kooperace a kompetice	X	X	X
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	X	X	X
Hodnoty, postoje, praktická etika	X	X	X

Výchova demokratického občana (VDO)

TO	Cyklus: Mozaika organismů Země	Cyklus: Mozaika živočichů	Cyklus: Mozaika člověka na Zemi
Občanská společnost a škola	X	X	X
Občan, občanská společnost a stát	X	X	X
Formy participace občanů v politickém životě			
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování			

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

TO	Cyklus: Mozaika organizmů Země	Cyklus: Mozaika živočichů	Cyklus: Mozaika člověka na Zemi
Evropa a svět nás zajímá			
Objevujeme Evropu a svět	X	X	X
Jsme Evropané			

Multikulturní výchova (MkV)

TO	Cyklus: Mozaika organizmů Země	Cyklus: Mozaika živočichů	Cyklus: Mozaika člověka na Zemi
Kulturní difference			X
Lidské vztahy			X
Etnický původ			X
Multikulturalita			
Princip sociálního smíru a solidarity			X

Enviromentální výchova (EV)

TO	Cyklus: Mozaika organizmů Země	Cyklus: Mozaika živočichů	Cyklus: Mozaika člověka na Zemi
Ekosystémy	X	X	X
Základní podmínky života	X	X	X
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	X	X	X
Vztah člověka k prostředí	X	X	X

Mediální výchova (MV)

TO	Cyklus: Mozaika organizmů Země	Cyklus: Mozaika živočichů	Cyklus: Mozaika člověka na Zemi
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	X	X	X
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	X	X	X
Stavba mediálních sdělení			
Vnímání autora mediálních sdělení	X	X	X
Fungování a vliv médií ve společnosti			
Tvorba mediálního sdělení			
Práce v realizačním týmu			

4.5 Název předmětu: **Zeměpis** (Člověk a příroda)

Charakteristika předmětu a obsahové vymezení na 2. stupni ZŠ:

Vyučovací předmět zeměpis vychází ze vzdělávacího oboru Zeměpis v RVP ZV. V rámci předmětu jsou zařazeny určité tematické okruhy průřezových témat. Vyučovací předmět je součástí oblasti Montessori kurikula Vzdělání jako příprava na dospělost – studium Země a živých tvorů. Vzdělávací obsah má přírodovědný a společenskovední charakter.

Žákovi zprostředkováváme náhled na postoj lidí k jejich přírodnímu i společenskému prostředí. Rozvíjíme v něm vědomí souvislostí mezi stavem přírody a lidskou činností, závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti v životním prostředí jako odraz na lidské zdraví. Osvětlujeme souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na území ČR, v Evropě i ve světě a současně začleňujeme průřezová témata **Multikulturní výchovy a Environmentální výchovy**. Posilujeme rozvoj kritického myšlení na dnešní svět z pohledu ústředních otázek a aktuálních problémů lidstva. Vedeme žáky k uvažování v souvislostech, ke vzájemné spolupráci a v neposlední řadě k respektu k životu i životnímu prostředí. Podporujeme využití získaných poznatků v praxi jako soubor dovedností, které umožňují člověku řešit každodenní situace běžného života, ale také vhodně se zachovat v případě potřeby ve chvílích ohrožujících život, zdraví, majetek nebo životní prostředí.

Časové vymezení předmětu: 8 hodin na 2. stupni ZŠ

Týdenní dotace:

7. - 9. ročník: 2 hodiny týdně

(6. ročník: 2 hodiny týdně v rámci předmětu Kosmická výchova)

Ročník	7.	8.	9.
časová dotace	2	2	2

Organizační vymezení předmětu:

V předmětu Zeměpis vycházíme při plánování z aktuálního regionálního i světového dění i z potřeb skupiny. Témata se snažíme zařazovat tak, aby žákům dávala smysl a zvyšovala pochopení i možnost kritického náhledu na dění kolem. Pokud se některá témata neobjeví, zařadíme je podle možností kdykoli tak, aby žáci probrali vše požadované.

V šestém ročníku žáci prošli průřezem výběru učiva skrz všechny tematické oblasti, a to v rámci seznamu doporučených lekcí kurikula AMI Montessori pro žáky ve věku 6-12 let. Výuka navázaná na potřeby a dění kolem tam upevňuje již zmíněná témata a přináší důležité souvislosti.

Vzhledem k celkovému počtu žáků, kdy na celém 2. stupni máme zhruba 20 žáků, probíhá výuka buď ve smíšené skupině 7. až 9. ročníku, nebo v menších skupinkách, vyžaduje-li aktivita individuální přístup. Připravujeme vzdělávací prostředí, které žáky podporuje v rozvoji klíčových kompetencí, proto na základě širokého spektra vzdělávacích cílů volíme různé vyučovací metody. Zvláště upřednostňujeme diskuse, skupinovou práci, hry a metody aktivního vyučování, učení z textu, projekty a samostatnou práci, tzn. prostředky k uvažování v souvislostech i kritickému způsobu myšlení.

Na začátku 7. ročníku žáci získají přehled témat na celé tři roky, v něm si vyznačují probrané učivo. Vyučovací hodina probíhá dle vzdělávacích potřeb žáků. Žákovi je během výuky ponecháván osobní prostor k samostudiu a souběžně v sobě buduje zodpovědnost za vlastní studijní vývoj. Žáci mají šanci osvojit si specifické znalosti a tím získat kompetence přesahující obvyklou míru.

Ze studijních pomůcek a materiálů mohou žáci využívat učebnice zeměpisu, Atlas světa, Atlas Evropy, Atlas České republiky, odbornou literaturu ve školní knihovně, nástěnné mapy, PC a přístup na tematické webové stránky či dokumentární filmy.

Převažující metody výuky:

- projektová výuka s využitím principů a postupů badatelské výuky,

- hry a metody aktivního vyučování,
- diskuze a konzultace,
- práce s odbornými texty či video dokumenty,
- zpracovávání referátů a prezentací na dílčí témata v menších studijních skupinách či samostatně.

Výchovné a vzdělávací strategie:

- Respektujeme psychologický vývoj žáků a jejich věková specifika, proto výuka probíhá ve věkově heterogenních skupinách. (KU, KŘP, KSP, KKO, KO)
- Vzdělávací obsah je žákovi prezentován celistvě s důrazem na propojování souvislostí. (KU, KSP, KŘP, KP, KD)
- Vzdělávací obsah při předkládání dělíme na dílčí kroky podle individuálních potřeb žáka. (KU, KŘP, KSP, KO)
- S ohledem na aktuální probírané téma využívá pedagog různé metody a formy práce – samostatná práce, práce ve skupině, besedy, exkurze apod. (KU, KŘP, KKO, KSP, KO, KP, KD)
- Jako stěžejní považujeme zasazení osvojených znalostí do praktického kontextu běžného života a práce studentské skupiny. Díky tomu dochází k propojení vzdělávacího obsahu s reálným životem a užití vyučované látky v praxi. (KO, KŘP, KSP, KU, KP, KD)
- Svým jednáním podporujeme rozvoj učící se skupiny, ve které se každý žák cítí být přijímán a podporován v rozvoji svého potenciálu. Učíme vlastním příkladem. (KŘP, KKO, KPS, KO, KU)
- Podporujeme zachování vnitřní motivace žáka k učení, proto respektujeme princip SSSZ – smysluplnost, svobodná volba (místa, tempa práce apod.), spolupráce, zpětná vazba. (KŘP, KSP, KP)
- Chybu vnímáme jako naprosto přirozenou a neoddelitelnou součást procesu učení, přináší nový pohled na řešení problému, a především důležité zkušenosti, které lze využít pro další postup žáka i pedagoga. (KŘP, KU, KSP)
- Respektujeme osobnostní předpoklady žáků, umožňujeme každému žákovi zažít úspěch. (KSP, KO, KK)
- Při práci žákům nabízíme a umožňujeme přístup k různým zdrojům informací (encyklopedie, žákovská knihovna, internet...). (KU, KŘP)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Zeměpis na 2. stupni ZŠ**

Očekávané výstupy		Učivo	Ročníky
GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE			
Z-9-1-01	organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů	glóbus zeměpisná síť určování zeměpisné polohy plán a mapa	7.-9.
Z-9-1-02	používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii	měřítko výškopis, polohopis, popis; mapové značky, legenda body, linie, plochy, sítě základní zdroje geografických informací práce s tabulkami a grafy praktická cvičení s tištěnými	

		i elektronickými mapovými zdroji	
PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ			
Z-9-2-01	prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů	tvar a velikost Země pohyby Země a jejich důsledky	7.-9.
Z-9-2-02	rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	světový čas, časová pásma litosféra hydrosféra	
Z-9-2-03	porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost	atmosféra pedosféra biosféra šířková pásma, výškové stupně	
REGIONY SVĚTA			
Z-9-3-01	lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny	Evropa, Asie, Amerika, Afrika, Austrálie, oceány: poloha, členitost a povrch	7.-9.
Z-9-3-02	porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států	vodstvo podnebí a příroda obyvatelstvo (rozmístění, jazyky, náboženství) hlavní hospodářské	
Z-9-3-03	zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	charakteristiky významné oblasti specifické problémy regionu a možnosti jejich řešení	
SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ			
Z-9-4-01	posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace	obyvatelstvo (rozmístění, věkové složení, pohyb, národy, jazyky, kultura, náboženství)	7.-9.
Z-9-4-02	posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel	sídla	
Z-9-4-03	zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje	globalizace hospodářství (sektory, zemědělství, průmysl, doprava, služby, cestovní ruch)	
Z-9-4-04	porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	politická mapa světa (stát, způsob vlády, stupeň rozvoje, ohniska neklidu, mezinárodní organizace)	
Z-9-4-05	porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků		
Z-9-4-06	lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech		

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ			
Z-9-5-01	porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin	typy krajin ochrana přírody a krajiny udržitelný rozvoj globální problémy	7.-9.
Z-9-5-02	uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)		
Z-9-5-03	uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí		
ČESKÁ REPUBLIKA			
Z-9-6-01	vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy	poloha, rozloha, povrch podnebí vodstvo přírodní krajiny, ochrana přírody obyvatelstvo hospodářství mezinárodní organizace územní členění kraje ČR místní region – charakteristika a možnosti jeho rozvoje	7.-9.
Z-9-6-02	hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu		
Z-9-6-03	hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu		
Z-9-6-04	lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit		
Z-9-6-05	uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států		
TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE			
Z-9-7-01	ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu	orientace v krajině pohyb podle mapy a azimutu odhad výšek a vzdáleností v krajině schematické náčrtky krajiny zásady bezpečného chování v krajině a při mimořádných událostech	7.-9.
Z-9-7-02	aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny		
Z-9-7-03	uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech		

	Minimální doporučená úroveň v rámci podpůrných opatření
Z-9-1-02p	rozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii
Z-9-2-01p	objasní důsledky pohybů Země
Z-9-2-04p	uvede příklady působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vlivu na přírodu a na lidskou společnost
Z-9-2-04p	uvede příklady působení přírodních vlivů na utváření zemského povrchu
Z-9-3-02p	vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány
Z-9-3-03p	rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů
Z-9-3-03p	charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států
Z-9-4-02p	uvede příklady, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí a rozmístěním lidských sídel

-	vyhledá na mapách nejznámější oblasti cestovního ruchu a rekreace
Z-9-5-01p	umí pojmenovat různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozliší na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny
Z-9-5-02p	uvede příklady přírodních a kulturních krajinných složek
Z-9-5-03	uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí
Z-9-6-01p	vymezí a lokalizuje území místní krajiny a oblasti (regionu) podle bydliště nebo školy
Z-9-6-02p	charakterizuje přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu
Z-9-6-03p	určí zeměpisnou polohu a rozlohu České republiky a její sousední státy
Z-9-6-03p	rozlišuje přírodní podmínky ČR, popíše povrch a jeho členitost
Z-9-6-03p	uvede hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva
Z-9-6-04p	vyhledá na mapách jednotlivé kraje České republiky a charakterizuje hospodářské poměry, přírodní zvláštnosti a kulturní zajímavosti
Z-9-7-01	ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
Z-9-7-03p	uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

V rámci vyučovacího předmětu začleňujeme průřezová témata do všech tematických okruhů.

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

TO	Přírodní obraz Země	Společenské prostředí	Regiony světa	Evropa a Česká republika
Rozvoj schopností poznávání	X	X	X	X
Sebepoznání a sebepojetí				
Seberegulace a sebeorganizace				
Psychohygiena				
Kreativita	X	X	X	X
Poznávání lidí		X	X	X
Mezilidské vztahy		X	X	X
Komunikace			X	X
Kooperace a kompetice		X	X	X
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	X	X	X	X
Hodnoty, postoje, praktická etika	X	X	X	X

Výchova demokratického občana (VDO)

TO	Přírodní obraz Země	Společenské prostředí	Regiony světa	Evropa a Česká republika
Občanská společnost a škola		X	X	X
Občan, občanská společnost a stát		X		
Formy participace občanů v politickém životě		X		
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování		X	X	X

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

TO	Přírodní obraz Země	Společenské prostředí	Regiony světa	Evropa a Česká republika
Evropa a svět nás zajímá				X
Objevujeme Evropu a svět				X
Jsme Evropané				X

Multikulturní výchova (MkV)

TO	Přírodní obraz Země	Společenské prostředí	Regiony světa	Evropa a Česká republika
Kulturní difference		X		X
Lidské vztahy		X	X	
Etnický původ		X		
Multikulturalita		X	X	X
Princip sociálního smíru a solidarity		X	X	

Enviromentální výchova (EV)

TO	Přírodní obraz Země	Společenské prostředí	Regiony světa	Evropa a Česká republika
Ekosystémy	X		X	X
Základní podmínky života	X		X	X
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	X		X	X
Vztah člověka k prostředí	X	X	X	X

Mediální výchova (MV)

TO	Přírodní obraz Země	Společenské prostředí	Regiony světa	Evropa a Česká republika
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	X	X	X	X
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	X	X	X	X
Stavba mediálních sdělení				
Vnímání autora mediálních sdělení				
Fungování a vliv médií ve společnosti				
Tvorba mediálního sdělení				
Práce v realizačním týmu				

4.6 Název předmětu: **Fyzika** (Člověk a příroda)

Charakteristika předmětu a obsahové vymezení na **2. stupni ZŠ**:

Vyučovací předmět fyzika vychází ze vzdělávacího oboru Fyzika v RVP ZV. V rámci Montessori kurikula jde o část všeobecného vzdělání, které je chápáno jako příprava na dospělost. Cílem je zprostředkovat žákům vlastnosti a projevy hmoty, vakua, přírodních sil, světla i neviditelného záření, tepla, zvuku atd. Vztahy mezi těmito prvky fyzika obvykle vyjadřuje matematickými prostředky, jde tedy o praktické využití matematických dovedností. Klíčové je osvojit si základní přístupy fyziky jako exaktní přírodní vědy. Žáci se

učí věci korektně pojmenovat, charakterizovat jejich vlastnosti pomocí fyzikálních veličin a díky porozumění teoretickému základu nacházet propojení se světem kolem nás. Žáci se učí porozumět souvislostem a popisovat přírodní jevy na základě fyzikálních zákonů. Jako podpora pro přípravu na přijímací zkoušky slouží fyzikální výpočty, úpravy vzorců, řešení slovních úloh. Dle Montessori pedagogiky je vše viděno v souvislostech, tedy i fyzikální jevy zkoumáme včetně jejich přesahů do dalších oborů, jako jsou zejména ekologie, ekonomika, historie, chemie, biologie atd. Ke zkoumání fyziky využíváme učebnic i dalších zdrojů jako knihy, internet i živé experimenty.

Časové vymezení předmětu: 3 hodiny na 2. stupni ZŠ

Týdenní dotace:

7. - 9. ročník: 2 hodiny týdně

Ročník	7.	8.	9.
časová dotace	1	1	1

Organizační vymezení předmětu:

Základním principem, díky kterému funguje práce v Montessori třídě a studentské skupině, je věkově heterogenní skupina. I ve fyzice je využito výhod věkově smíšené skupiny od 7. do 9. ročníku, kdy některé témata probíráme společně, a starší žáci mohou vést mladší. S potřebou zvládnutí některých matematických postupů jsou složitější výpočty směřovány do 8., resp. 9. ročníku.

Snažíme se, aby probíraná témata vycházela z aktuálních potřeb skupiny, nejsou proto vždy probírána v daném pořadí. K tématům se můžeme vracet a rozšiřovat je, mohou se ale probrat i najednou. Některá témata pak mohou být studenty s vyšším zájmem studována individuálně nebo ve zvolených skupinkách. Studenti dostanou vždy na začátku 7. ročníku přehled témat, ve spolupráci s učitelem si zaznamenávají, co již mají probrané a do jaké hloubky.

Učivo je předáváno jak učitelem, kdy následuje samostatná práce individuální nebo ve skupině, tak samostudiem a může být po konzultaci s učitelem předáváno formou referátu nebo prezentace spolužákům.

Převažující metody výuky:

- projektová výuka s využitím principů a postupů badatelské výuky,
- hry a metody aktivního vyučování,
- diskuze a konzultace,
- práce s odbornými texty či video dokumenty,
- experimenty a práce s přístroji,
- zpracovávání referátů a prezentací na dílčí témata v menších studijních skupinách či samostatně.

Výchovné a vzdělávací strategie:

- Respektujeme psychologický vývoj žáků a jejich věková specifika, proto výuka probíhá ve věkově heterogenních skupinách. (KU, KŘP, KSP, KKO, KO)
- Vzdělávací obsah je žákovi prezentován celistvě s důrazem na propojování souvislostí. (KU, KSP, KŘP, KP)
- S ohledem na aktuální probírané téma využívá pedagog různé metody a formy práce – samostatná práce, práce ve skupině, besedy, exkurze apod. (KU, KŘP, KKO, KSP, KO, KP, KD)
- Jako stěžejní považujeme zasazení osvojených znalostí do praktického kontextu běžného života a práce studentské skupiny. Díky tomu dochází k propojení vzdělávacího obsahu s reálným životem a užití vyučované látky v praxi. (KO, KŘP, KSP, KU, KP, KD)
- Součástí výuky je možnost individuálních konzultací nad jakoukoliv problematikou. (KU, KŘP, KSP)
- Svým jednáním podporujeme rozvoj učící se skupiny, ve které se každý žák cítí být přijímán a podporován v rozvoji svého potenciálu. Učíme vlastním příkladem. (KŘP, KKO, KPS, KO, KU)

- Podporujeme rozvoj schopností žáků řešit samostatně běžné konfliktní situace. Především tím, že při jejich výskytu se učitel staví do role moderátora, nikoliv soudce. (KŘP, KO, KSP, KK)
- Chybu vnímáme jako naprosto přirozenou a neoddelitelnou součást procesu učení, přináší nový pohled na řešení problému, a především důležité zkušenosti, které lze využít pro další postup žáka i pedagoga. (KŘP, KU, KSP)
- Při práci žákům nabízíme a umožňujeme přístup k různým zdrojům informací (encyklopedie, žákovská knihovna, internet...). (KU, KŘP, KD)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Fyzika na 2. stupni ZŠ**

Očekávané výstupy		Učivo	Ročníky
LÁTKY A TĚLESA			
F-9-1-01	změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa	Skupenství a jejich charakteristiky Atomy a molekuly	7.-9.
F-9-1-02	uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí	Difuze Fyzikální veličiny a jejich definice	
F-9-1-03	předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty	Délka Hmotnost	
F-9-1-04	využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů	Objem Hustota Teplota Čas	
POHYB TĚLESA			
F-9-2-01	rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu	Druhy pohybu Dráha a trajektorie	7.-9.
F-9-2-02	využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles	Rychlost Grafy ve fyzice Výpočet dráhy, rychlosti a času	
SÍLA			
F-9-2-03	určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici	Gravitační síla Znázornění a měření síly Tlaková síla a tlak Třecí síla Skládání sil	7.-9.
MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN			
F-9-3-01	využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů	Hydrostatický tlak, atmosférický tlak Pascalův zákon Archimédův zákon Vztlaková síla Plování a vznášení těles	7.-9.
ENERGIE			
F-9-4-01	využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem	Práce Výkon	7.-9.

F-9-4-02	zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	Pohybová a polohová energie Výroba elektrické energie Jaderná energie Ochrana před radioaktivním zářením Obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie Přeměny skupenství Faktory ovlivňující výpar a var	
ZVUKOVÉ DĚJE			
F-9-5-01	rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku	Vlnění Vlastnosti zvuku Šíření zvuku v různých prostředích	7.-9.
F-9-5-02	posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí	Odraz zvuku, ozvěna Pohlcování zvuku Ochrana před hlukem	
ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE			
F-9-6-01	sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu	Elektrický náboj, elektrické pole Elektrické napětí Elektrický proud	7.-9.
F-9-6-02	rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí	Vodiče a nevodiče	
F-9-6-03	rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností	Schéma el. Obvodu Sériové a paralelní zapojení	
F-9-6-04	využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	El. odpor, reostat, pojistka Vodivost polovodičů Příkon	
F-9-6-05	využívá zákon o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákon odrazu světla při řešení problémů a úloh	Magnetické pole Elektromagnet Elektromagnetická indukce	
F-9-6-06	rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici, či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	Výroba elektřiny Stejnoseměrný a střídavý el. proud Stejnoseměrný elektromotor Transformátor Bezpečnost práce s el. přístroji Zdroje světla Světelné spektrum Stín, zatmění Slunce a Měsíce Odraz světla, rovinná a kulová zrcadla	

		Lom světla, čočky Využití spojky a rozptylky pro korekci vad oka	
VESMÍR			
F-9-7-01	objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet	Sluneční soustava Pohyb vesmírných těles Fáze Měsíce	7.-9.

	Minimální doporučená úroveň v rámci podpůrných opatření
F-9-1-01p	změří v jednoduchých konkrétních případech vhodně zvolenými měřidly důležité fyzikální veličiny charakterizujících látky a tělesa – délku, hmotnost, čas
F-9-2-01p	rozezná, že je těleso v klidu, či pohybu vůči jinému tělesu
F-9-2-02p	zná vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného přímočarého pohybu těles při řešení jednoduchých problémů
F-9-2-04p	rozezná, zda na těleso v konkrétní situaci působí síla
F-9-3-01p	využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení jednoduchých praktických problémů
F-9-4-02p	uvede vzájemný vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem (bez vzorců)
F-9-4-03p	rozpozná vzájemné přeměny různých forem energie, jejich přenosu a využití
F-9-4-05p	pojmenuje výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí
F-9-5-01p	rozpozná zdroje zvuku, jeho šíření a odraz
F-9-5-02p	posoudí vliv nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka
F-9-6-01p	sestaví podle schématu jednoduchý elektrický obvod
F-9-6-02p	vyjmenuje zdroje elektrického proudu
F-9-6-03p	rozliší vodiče od izolantů na základě jejich vlastností; zná zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji a zařízeními; zná druhy magnetů a jejich praktické využití; rozpozná, zda těleso je, či není zdrojem tepla
F-9-6-07p	zná způsob šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí; rozliší spojnou čočku od rozptylky a zná jejich využití.
F-9-7-01p	objasní pohyb planety Země kolem Slunce a pohyb Měsíce kolem Země zná planety sluneční soustavy a jejich postavení vzhledem ke Slunci osvojí si základní vědomosti o Zemi jako vesmírném tělese a jejím postavení ve vesmíru

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

V rámci předmětu jsou realizovány určité tematické okruhy průřezových témat, která jsou zařazena formou integrace i v samostatných projektech.

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Rozvoj schopností poznávání	X	X	X
Sebepoznání a sebepojetí			
Seberegulace a sebeorganizace	X	X	X
Psychohygiena			
Kreativita			
Poznávání lidí			
Mezilidské vztahy			

Komunikace			
Kooperace a kompetice			
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	X	X	X
Hodnoty, postoje, praktická etika			

Výchova demokratického občana (VDO)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Občanská společnost a škola			
Občan, občanská společnost a stát			
Formy participace občanů v politickém životě			
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování			

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Evropa a svět nás zajímá			
Objevujeme Evropu a svět			
Jsmo Evropané			

Multikulturní výchova (MkV)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kulturní difference			
Lidské vztahy			
Etnický původ			
Multikulturalita			
Princip sociálního smíru a solidarity			

Enviromentální výchova (EV)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Ekosystémy	X	X	X
Základní podmínky života	X	X	X
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	X	X	X
Vztah člověka k prostředí	X	X	X

Mediální výchova (MV)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení			

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	X	X	X
Stavba mediálních sdělení			
Vnímání autora mediálních sdělení			
Fungování a vliv médií ve společnosti			
Tvorba mediálního sdělení			
Práce v realizačním týmu			

4.7 Název předmětu: **Chemie** (Člověk a příroda)

Charakteristika předmětu a obsahové vymezení na 2. stupni ZŠ (od 8. ročníku):

Vyučovací předmět chemie vychází ze vzdělávacího oboru Chemie v RVP ZV. V rámci předmětu jsou zařazeny určité tematické okruhy průřezových témat. Vyučovací předmět je součástí oblasti Montessori kurikula Vzdělání jako příprava na dospělost – studium vývoje lidstva a budování civilizace. Cílem předmětu je zprostředkovat žákovi vědomosti, dovednosti a postoje, tím utvářet a rozvíjet klíčové kompetence. Výuka je v souladu s výchovně vzdělávacím programem Marie Montessori.

„Teorie by se měla střídat s praktickou činností, aby měla širší uplatnění a byla zajímavější.“ (Montessori, M., Od dětství k dospívání, s. 95)

Provázanost učiva s praktickou využitelností vede k pochopení důležitosti základních znalostí o chemických látkách a jejich reakcích. Získané poznatky v žácích rozvíjejí nezbytnou představu významu chemie jako vědy, bez které se moderní soudobá společnost neobejde v žádné oblasti své činnosti. Zvláště rozvíjíme vědomí nezbytnosti ochrany životního prostředí, vlastního zdraví a komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou.

Časové vymezení předmětu: 2 hodiny na 2. stupni ZŠ

Týdenní dotace:

8. - 9. ročník: 2 hodiny týdně

Ročník	7.	8.	9.
časová dotace	x	1	1

Organizační vymezení předmětu:

Učitel připravuje pro žáky lekce dle potřeby buď pro celou skupinu žáků nebo pro menší skupiny žáků věkově homogenní či heterogenní. Pokud je to možné, zařazujeme témata, která vychází z aktuálních potřeb skupiny nebo jsou tématem projektů, proto nejsou vždy probírána v daném pořadí, samozřejmě s přihlédnutím k nutným prerekvizitám. K tématům se můžeme vracet a rozšiřovat je, mohou se ale probrat i najednou. Do výuky zařazujeme pokusy, badatelský způsob práce, skupinovou práci, diskuzi a další metody. Žáci vždy na začátku 7. ročníku dostanou přehled témat vycházejících z Rámcového vzdělávacího programu, ve spolupráci s učitelem si zaznamenávají, co již mají probrané a do jaké hloubky. Ze studijních pomůcek a materiálů mohou žáci využívat učebnice chemie, pracovní listy, laboratorní pomůcky, počítač a přístup na tematické webové stránky.

Převažující metody výuky:

- projektová výuka s využitím principů a postupů badatelské výuky,
- hry a metody aktivního vyučování,
- diskuze a konzultace,

- práce s odbornými texty či video dokumenty,
- experimenty a laboratorní práce,
- zpracovávání referátů a prezentací na dílčí témata v menších studijních skupinách či samostatně.

Výchovné a vzdělávací strategie:

- Vzdělávací obsah je žákovi prezentován celistvě s důrazem na propojování souvislostí. (KU, KSP, KŘP, KP)
- Vzdělávací obsah při předkládání dělíme na dílčí kroky podle individuálních potřeb žáka. (KU, KŘP, KSP, KO)
- S ohledem na aktuální probírané téma využívá pedagog různé metody a formy práce – samostatná práce, práce ve skupině, demonstrační pokusy, laboratorní cvičení, exkurze apod. (KU, KŘP, KKO, KSP, KO, KP, KD)
- Jako stěžejní považujeme zasazení osvojených znalostí do praktického kontextu běžného života a práce studentské skupiny. Díky tomu dochází k propojení vzdělávacího obsahu s reálným životem a užití vyučované látky v praxi. (KO, KŘP, KSP, KU, KP)
- Součástí výuky je možnost individuálních konzultací nad jakoukoliv problematikou. (KU, KŘP, KSP)
- Chybu vnímáme jako naprosto přirozenou a neoddelitelnou součást procesu učení, přináší nový pohled na řešení problému, a především důležité zkušenosti, které lze využít pro další postup žáka i pedagoga. (KŘP, KU, KSP)
- Při práci žákům nabízíme a umožňujeme přístup k různým zdrojům informací (encyklopedie, žákovská knihovna, internet...). (KU, KŘP, KD)
- Klademe důraz na dodržování zásad bezpečnosti a hygieny. (KO, KSP, KP)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Chemie** na **2. stupni ZŠ**

	Očekávané výstupy	Učivo	Ročníky
	POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE		
CH-9-1-01	určí společné a rozdílné vlastnosti látek	vlastnosti látek	8.-9.
CH-9-1-02	pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí	zásady bezpečné práce nebezpečné látky a přípravky	
	SMĚSI		
CH-9-2-01	rozlišuje směsi a chemické látky	směsi	8.-9.
CH-9-2-02	vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení	voda	
CH-9-2-03	navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi	vzduch	
CH-9-2-04	rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití, uvede příklady znečišťování vody a vzduchu		
	ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY		

CH-9-3-01	používá pojmy atom a molekula, prvek a sloučenina ve správných souvislostech	částicové složení látek prvky chemické sloučeniny	8.-9.
CH-9-3-02	orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti		
	CHEMICKÉ REAKCE		
CH-9-4-01	rozliší a zapíše rovnici výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí a zhodnotí jejich využívání	chemické reakce faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí	8.-9.
CH-9-4-02	aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu		
	ANORGANICKÉ SLOUČENINY		
CH-9-5-01	porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí	oxidy kyseliny a hydroxidy solí kyslíkaté a nekyslíkaté	8.-9.
CH-9-5-02	orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi		
	ORGANICKÉ SLOUČENINY		
CH-9-6-01	rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	uhlovodíky paliva deriváty uhlovodíků přírodní látky	7.-9.
CH-9-6-02	zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy		
CH-9-6-03	rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití		
CH-9-6-04	uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů		
	CHEMIE A SPOLEČNOST		
CH-9-7-01	zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi	chemický průmysl v ČR průmyslová hnojiva tepelně zpracovávané materiály plasty a syntetická vlákna detergenty, pesticidy a insekticidy hořlaviny	7.-9.
CH-9-7-02	aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe		
CH-9-7-03	orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka		

		léčiva a návykové látky	
--	--	-------------------------	--

	Minimální doporučená úroveň v rámci podpůrných opatření
CH-9-1-01p	rozliší společné a rozdílné vlastnosti látek
CH-9-1-02p	pracuje bezpečně s vybranými běžně používanými nebezpečnými látkami
-	rozpozná přeměny skupenství látek
CH-9-2-01p	pozná směsi a chemické látky
CH-9-2-02p	rozezná druhy roztoků a jejich využití v běžném životě
CH-9-2-04p	rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich použití, uvede zdroje znečišťování vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí
CH-9-3-02p	uvede nejobvyklejší chemické prvky a jednoduché chemické sloučeniny a jejich značky
CH-9-3-02p	rozpozná vybrané kovy a nekovy a jejich možné vlastnosti
CH-9-4-01p	pojmenuje výchozí látky a produkty nejjednodušších chemických reakcí
CH-9-5-01p	popíše vlastnosti a použití vybraných prakticky využitelných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a zná vliv těchto látek na životní prostředí
CH-9-5-02p	orientuje se na stupnici pH, změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem
-	poskytne první pomoc při zasažení pokožky kyselinou nebo hydroxidem
CH-9-6-02p	zhodnotí užívání paliv jako zdrojů energie
CH-9-6-02p	vyjmenuje některé produkty průmyslového zpracování ropy
CH-9-6-04p	uvede příklady bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v potravě
CH-9-7-01p	uvede příklady využívání prvotních a druhotných surovin
CH-9-7-03p	zhodnotí využívání různých látek v praxi vzhledem k životnímu prostředí a zdraví člověka

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

V rámci předmětu je z velké části realizováno formou integrace průřezové téma Osobnostní a sociální výchova a Environmentální výchova.

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Rozvoj schopností poznávání	X	X	X
Sebepoznání a sebepojetí			
Seberegulace a sebeorganizace	X	X	X
Psychohygiena	X	X	X
Kreativita	X	X	X
Poznávání lidí			
Mezilidské vztahy			
Komunikace	X	X	X
Kooperace a kompetice	X	X	X
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	X	X	X
Hodnoty, postoje, praktická etika	X	X	X

Výchova demokratického občana (VDO)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
----	-----------	-----------	-----------

Občanská společnost a škola			
Občan, občanská společnost a stát			
Formy participace občanů v politickém životě			
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování			

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Evropa a svět nás zajímá			
Objevujeme Evropu a svět			
Jsme Evropané			

Multikulturní výchova (MkV)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kulturní difference			
Lidské vztahy			
Etnický původ			
Multikulturalita			
Princip sociálního smíru a solidarity			

Enviromentální výchova (EV)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Ekosystémy	X	X	X
Základní podmínky života	X	X	X
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	X	X	X
Vztah člověka k prostředí	X	X	X

Mediální výchova (MV)

TO	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	X	X	X
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	X	X	X
Stavba mediálních sdělení			
Vnímání autora mediálních sdělení			
Fungování a vliv médií ve společnosti			
Tvorba mediálního sdělení			
Práce v realizačním týmu			

5. Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**

5.1 Název předmětu: **Umění a kultura**

Charakteristika předmětu a obsahové vymezení na 2. stupni ZŠ:

Stejně jako na 1. stupni i na 2. stupni předmět spojuje obsahy vzdělávacích oborů Hudební výchova a Výtvarná výchova, které na sebe vzájemně navazují a doplňují se a zahrnují i některé tematické okruhy průřezových témat.

Hudební výchova přináší žákům základní přehled o přínosech hudby. Prostřednictvím úvodu do dějin hudby a s využitím současné hudby, poslechu skladeb, a zejména vlastní sebe prezentací zpěvem nebo hrou na hudební nástroj, mají žáci možnost rozvíjet své individuální schopnosti, hudební citění, vyzkoušet si společnou i individuální prezentaci skladeb. Žáci mají k dispozici různé hudební nástroje, na které se učí hrát sami, vedeni učitelem nebo některým ze spolužáků. K dispozici jsou také pomůcky na seznámení s hudební teorií a zpěvníky. Žáci mohou také využít zvukovou a výpočetní techniku.

Výtvarná výchova dává prostor žákům pro sebevyjádření, které je jedním z hnacích motorů a oblastí zájmu v době dospívání. Sebevyjádření je přítomné v činnosti žáků 7.-9. ročníku téměř neustále, díky předmětu výtvarná výchova získává žák nové možnosti, dostává příležitost své vyjadřování kultivovat a obohacovat, inspirovat se.

Časové vymezení předmětu: 12 hodin na 2. stupni ZŠ

Týdenní dotace:

6. - 9. ročník: 3 hodiny týdně

Ročník	6.	7.	8.	9.
časová dotace	3	3	3	3

Organizační vymezení předmětu:

Hudební výchova i výtvarná výchova řízená učitelem je realizována ve věkově smíšené skupině. Během výuky učitel pracuje buď s celou skupinou, s částí skupiny nebo individuálně s jednotlivými žáky. Žáci mají i možnost samostatně studovat, tvořit či cvičit hru na hudební nástroj, případně se učit od sebe navzájem (např. si předávají znalosti ohledně uměleckých směrů či z hudební nauky nebo hry na hudební nástroj). Učitel podporuje vlastní zaměření a iniciativu žáků, při skupinové práci pomáhá každému najít způsob zapojení podle jeho možností tak, aby se každý cítil platným členem týmu a mohl si užít tvoření ve skupině. Při hudební produkci se žáci učí ctít a ocenit své vlastní individuální výkony i individuální výkony ostatních. Pro práci jsou ve výtvarném učebním koutku stále k dispozici výtvarné potřeby. Žáci se s nimi učí zacházet tak, aby je mohli využít i v jiných vyučovaných předmětech. K dispozici je také příruční knihovna s odbornou literaturou a výpočetní technika.

Výchovné a vzdělávací strategie:

- Žákovi předkládáme vzdělávací obsah v celé jeho komplexnosti. Nezaměřujeme se pouze na jediný obor, ale dbáme o smysluplné prolínání s ostatními vyučovacími předměty. (KU, KSP, KŘP, KP, KD)
- Ve výuce využíváme různorodé metody a způsoby práce. (KU, KK, KSP, KŘP, KO, KD)
- Výuku neomezujeme pouze na prostory učebny, realizujeme exkurze, výlety, návštěvy akcí souvisejících s probíraným tématem. (KU, KP, KŘP, KSP)
- Svým jednáním podporujeme rozvoj učící se skupiny, ve které se každý žák cítí být přijímán a podporován v rozvoji svého potenciálu. (KO, KU)
- Poskytujeme žákům možnost volby. Volbu respektujeme a k jejímu respektování vedeme ostatní žáky. Zároveň vedeme žáky k porozumění, že každá volba má své důsledky. (KO, KŘP, KK)
- Respektujeme osobnostní předpoklady žáků. (KSP, KK)
- Umožňujeme každému žákovi zažít úspěch. (KSP, KO, KD)
- Klademe důraz na dodržování zásad bezpečnosti a hygieny. (KO, KSP, KP)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Umění a kultura na 2. stupni ZŠ**

	Očekávané výstupy	Učivo	Ročníky
	HUDEBNÍ VÝCHOVA		
HV-9-1-01	využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách	pěvecký a mluvní projev hudební rytmus	6.-9.
HV-9-1-02	uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase	orientace v notovém záznamu vokální skladby rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti hra na hudební nástroje	
HV-9-1-03	reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace	záznam hudby vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje	
HV-9-1-04	rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě	pohybový doprovod znějící hudby orientace v prostoru	
HV-9-1-05	orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku	orientace v hudebním prostoru a analýza hudební skladby	
HV-9-1-06	zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období	hudební dílo a jeho autor hudební styly a žánry	
HV-9-1-07	vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	interpretace znějící hudby	

	Minimální doporučená úroveň v rámci podpůrných opatření
HV-9-1-01p	doprovází písně pomocí ostinata
HV-9-1-02p, HV-9-1-03p	interpretuje vybrané lidové a umělé písně
	pozorně vnímá znějící hudbu skladeb většího rozsahu
	rozpozná vybrané hudební nástroje symfonického orchestru
	uvede některá jména hudebních skladatelů a název některého z jejich děl

	Očekávané výstupy	Učivo	Ročníky
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA		
VV-9-1-01	vybírá, vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů,	vizuálně obrazné vyjádření – linie a barva, objem, světlo; realita a abstrakce	6.-9.

	představ a poznatků; variuje různé prvky a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků	uspořádání objektů do celku v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností reflexe a vztahy zrakového vnímání ke vnímání ostatními smysly komunikační obsah vizuálně obrazových vyjádření práce s počítačovou grafikou a fotografií rozbor uměleckého díla	
VV-9-1-02	zaznamenání vizuálních zkušeností i zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie		
VV-9-1-03	zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace		
VV-9-1-04	vybírání, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření		
VV-9-1-05	rozlišuje působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku		
VV-9-1-06	interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků		
VV-9-1-07	ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření		

	Minimální doporučená úroveň v rámci podpůrných opatření
VV-9-1-01 až VV-9-1-07	uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru
VV-9-1-01p, VV-9-1-03p	uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá jejich vlastností a vztahy; pojmenovává je ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních; vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci
VV-9-1-02p	při vlastní tvorbě vychází ze svých vlastních zkušeností, představ a myšlenek, hledá a zvolí pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy; zhodnotí a prezentuje výsledek své tvorby, porovnává ho s výsledky ostatních
VV-9-1-06p	vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

V rámci předmětu jsou realizovány formou integrace tematické okruhy průřezových témat, které vhodně zařazujeme podle návaznosti na vzdělávací obsah.

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Rozvoj schopností poznávání	X	X	X	X
Sebepoznání a sebepojetí				
Seberegulace a sebeorganizace				
Psychohygiena	X	X	X	X
Kreativita	X	X	X	X
Poznávání lidí				

Mezilidské vztahy		X	X	X
Komunikace	X	X	X	X
Kooperace a kompetice	X	X	X	X
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti				
Hodnoty, postoje, praktická etika	X	X	X	X

Výchova demokratického občana (VDO)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Občanská společnost a škola	X	X	X	X
Občan, občanská společnost a stát				
Formy participace občanů v politickém životě				
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování				

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Evropa a svět nás zajímá	X	X	X	X
Objevujeme Evropu a svět	X	X	X	X
Jsme Evropané	X	X	X	X

Multikulturní výchova (MkV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kulturní difference	X	X	X	X
Lidské vztahy	X	X	X	X
Etnický původ	X	X	X	X
Multikulturalita	X	X	X	X
Princip sociálního smíru a solidarity	X	X	X	X

Enviromentální výchova (EV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Ekosystémy				
Základní podmínky života				
Lidské aktivity a problémy životního prostředí				
Vztah člověka k prostředí	X	X	X	X

Mediální výchova (MV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení				
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	X	X	X	X

Stavba mediálních sdělení	X	X	X	X
Vnímání autora mediálních sdělení	X	X	X	X
Fungování a vliv médií ve společnosti				
Tvorba mediálního sdělení	X	X	X	X
Práce v realizačním týmu	X	X	X	X

6. Vzdělávací oblast: **Člověk a zdraví**

6.1 Název předmětu: **Tělesná výchova**

Charakteristika předmětu a obsahové vymezení na 2. stupni ZŠ:

Vyučovací předmět Tělesná výchova vede žáky přirozeným způsobem především ke zdravému životnímu stylu. Základem je tedy motivace žáků k pravidelnému každodennímu pohybu, případně i různým sportům, předat jim nadšení z pohybu, podporovat v nich odvahu k různým druhům pohybových činností, i netradičních. Kromě toho jim tělesná výchova přímo či nepřímo zprostředkovává i informace o zdravém stravování, učí je správné osobní hygieně a neopomíná ani zdravé spánkové a další psychohygienické návyky, protože to všechno se zdravým pohybem a životním stylem úzce souvisí, přičemž více těchto teoretických obsahů je v rámci předmětu zahrnuto do učiva 6. a 7. ročníku s vyšší časovou dotací. Tělesné pohybové aktivity vedou k všestrannému rozvoji žáka, nejen ke zvýšení jeho pohybových schopností a dovedností, ale i k posílení jeho charakterových vlastností (zodpovědnost, spolupráce, vytrvalost, odvaha, překonávání fyzické námahy). Pohybové aktivity vedou ke zlepšování tělesné zdatnosti a ke správnému držení těla a celkové pohodě (fyzické i psychické). Základní hry a herní techniky zvyšují u žáků nejen pohybové dovednosti a schopnosti, ale také rozvíjejí jejich prostorovou orientaci a schopnost rychlého rozhodování.

Časové vymezení předmětu: 10 hodin na 2. stupni ZŠ

Týdenní dotace:

6. - 7. ročník: 3 hodiny týdně

8. - 9. ročník: 2 hodiny týdně

Ročník	6.	7.	8.	9.
časová dotace	3	3	2	2

Organizační vymezení předmětu:

Tělesná výchova je realizována ve věkově smíšené skupině. Během výuky učitel pracuje s celou skupinou nebo s částí skupiny. Pro výuku používáme venkovní prostory školy a blízké hřiště a okolní přírodu a návštěvy různých sportovních center podle aktuálního zaměření výuky. V rámci výuky žáci absolvují také kurzy základní první pomoci či přednášky o dospívání, zdravé výživě, vlivu přílišného užívání technologií na zdraví apod.

Výchovné a vzdělávací strategie:

- Svým jednáním podporujeme rozvoj učící se skupiny, ve které se každý žák cítí být přijímán a podporován v rozvoji svého potenciálu. (KO, KU)
- Poskytujeme žákům možnost volby. Volbu respektujeme a k jejímu respektování vedeme ostatní žáky. Zároveň vedeme žáky k porozumění, že každá volba má své důsledky. (KO, KŘP, KK)
- Podporujeme rozvoj schopností žáků řešit samostatně běžné konfliktní situace. Především tím, že při jejich výskytu se učitel staví do role moderátora, nikoliv soudce. (KŘP, KO, KSP, KK)
- Respektujeme osobnostní předpoklady žáků. (KSP, KK)
- Umožňujeme každému žákovi zažít úspěch. (KSP, KO)

- Klademe důraz na dodržování zásad bezpečnosti a hygieny. (KO, KSP, KP)
- Pohybové aktivity nabízíme žákům v takové podobě, aby nebyli stresováni porovnáváním a poměřováním svých výsledků s ostatními. Svůj výsledek poměřují se svým vlastním předchozím výsledkem. Pohybové aktivity jsou tak vnímány zejména jako zábava a příjemná relaxace, nikoliv stres z toho, kdo je lepší. (KO, KSP)
- Pro pohybové aktivity nabízíme různá místa. Ukazujeme tak žákům, že pohyb je spjatý především s běžným životem. (KU, KSP)
- Osobním příkladem a pozitivním přístupem vedeme žáky k přijetí a realizaci myšlenky fair play. (KO, KŘP)
- Klademe důraz na dodržování zásad bezpečnosti a hygieny. (KO, KSP, KP)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Tělesná výchova na 2. stupni ZŠ**

	Očekávané výstupy	Učivo	Ročníky
VÝCHOVA KE ZDRAVÍ			
VZ-9-1-01	respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě	vztahy mezi lidmi a v komunitě tělesné, duševní a sociální zdraví zdraví a nemoc zdravý životní styl odpovědnost za své zdraví sexualita, erotika, morálka návykové látky – charakteristika, rizika manipulativní jednání relaxační techniky, relaxace, stres, zátěž dospívání dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany mimořádné události	6.-9.
VZ-9-1-02	vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví		
VZ-9-1-03	vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví		
VZ-9-1-04	posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví		
VZ-9-1-05	usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví		
VZ-9-1-06	vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí		
VZ-9-1-07	dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky		
VZ-9-1-08	uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc		
VZ-9-1-09	projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce		
VZ-9-1-10	samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím		

VZ-9-1-11	respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví		
VZ-9-1-12	respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování		
VZ-9-1-13	uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým		
VZ-9-1-14	vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi		
VZ-9-1-15	projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc		
VZ-9-1-16	uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí		
TĚLESNÁ VÝCHOVA			
TV-9-1-01	aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem	pohybové hry gymnastika	
TV-9-1-02	usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program	estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem	
TV-9-1-03	samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly	úpoly atletika	
TV-9-1-04	odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší	pohybové hry turistika a pobyt v přírodě	
TV-9-1-05	uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	plavání lyžování, snowboarding, bruslení	
TV-9-2-01	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	pravidla osvojovaných pohybových činností	
TV-9-2-02	posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech	
TV-9-3-01	užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu	měření výkonů a posuzování pohybových dovedností	
TV-9-3-02	naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc		

	handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při pohybových aktivitách		
TV-9-3-03	dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji		
TV-9-3-04	rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora		
TV-9-3-05	sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí		
TV-9-3-06	zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže		
TV-9-3-07	zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci		

	Minimální doporučená úroveň v rámci podpůrných opatření
VZ-9-1-01p	chápe význam dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny
VZ-9-1-03p	uvědomuje si základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím
VZ-9-1-04p, VZ-9-1-09p	respektuje zdravotní stav svůj i svých vrstevníků a v rámci svých možností usiluje o aktivní podporu zdraví
VZ-9-1-05p	projevuje zdravé sebevědomí a preferuje ve styku s vrstevníky pozitivní životní cíle, hodnoty a zájmy
VZ-9-1-07p	dodržuje správné stravovací návyky a v rámci svých možností uplatňuje zásady správné výživy a zdravého stravování
VZ-9-1-08p	svěří se se zdravotním problémem
VZ-9-1-13p	dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a provozováním hazardních her
VZ-9-1-13p	uplatňuje osвоенé sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy
VZ-9-1-14p	zaujímá odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí
VZ-9-1-15p	uplatňuje způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc; ví o centrech odborné pomoci, vyhledá a použije jejich telefonní čísla
VZ-9-1-16p	chová se odpovědně při mimořádných událostech a prakticky využívá základní znalosti první pomoci při likvidaci následků hromadného zasažení obyvatel
TV-9-1-02p	usiluje o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o rozvoj pohybových dovedností základních sportovních odvětví včetně zdokonalování základních lokomocí
TV-9-1-03p	cíleně se připraví na pohybovou činnost a její ukončení; využívá základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy
TV-9-1-04p	odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem
TV-9-1-04p	vhodně reaguje na informace o znečištění ovzduší a tomu přizpůsobuje pohybové aktivity
TV-9-1-05p	uplatňuje základní zásady poskytování první pomoci a zvládá zajištění odsunu raněného
TV-9-1-05p	uplatňuje bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu chápe zásady zatěžování; jednoduchými zadanými testy změří úroveň své tělesné zdatnosti
TV-9-2-01	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
TV-9-2-02p	posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí příčiny nedostatků
TV-9-3-01p	užívá osvojovanou odbornou terminologii na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka
TV-9-3-02	naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
TV-9-3-03	dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji

TV-9-3-04p	rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka
TV-9-3-05p	sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony a vyhodnotí je
TV-9-3-06p	spolurozhoduje osvojované hry a soutěže

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

V rámci předmětu jsou realizovány některé tematické okruhy průřezových témat, které vhodně zařazujeme podle návaznosti na vzdělávací obsah.

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Rozvoj schopností poznávání				
Sebepoznání a sebepojetí	X	X	X	X
Seberegulace a sebeorganizace	X	X	X	X
Psychohygiena	X	X	X	X
Kreativita	X	X	X	X
Poznávání lidí				
Mezilidské vztahy	X	X	X	X
Komunikace	X	X	X	X
Kooperace a kompetice	X	X	X	X
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	X	X	X	X
Hodnoty, postoje, praktická etika	X	X	X	X

Výchova demokratického občana (VDO)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Občanská společnost a škola	X	X	X	X
Občan, občanská společnost a stát				
Formy participace občanů v politickém životě				
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování				

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Evropa a svět nás zajímá	X	X	X	X
Objevujeme Evropu a svět				
Jsmo Evropané				

Multikulturní výchova (MkV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kulturní difference				
Lidské vztahy	X	X	X	X
Etnický původ				
Multikulturalita	X	X	X	X
Princip sociálního smíru a solidarity	X	X	X	X

Enviromentální výchova (EV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Ekosystémy				
Základní podmínky života	X	X	X	X
Lidské aktivity a problémy životního prostředí				
Vztah člověka k prostředí	X	X	X	X

Mediální výchova (MV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení				
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	X	X	X	X
Stavba mediálních sdělení				
Vnímání autora mediálních sdělení				
Fungování a vliv médií ve společnosti				
Tvorba mediálního sdělení				
Práce v realizačním týmu				

6. Vzdělávací oblast: Informatika

6.1 Název předmětu: Informatika

Charakteristika předmětu a obsahové vymezení na 2. stupni ZŠ:

Vyučovací předmět Informatika vychází ze vzdělávacího oboru Informatika v RVP ZV. Dává prostor všem žákům porozumět tomu, jak funguje počítač a další digitální technologie a informační systémy. Zabývá se automatizací, programováním, optimalizací činností, reprezentací dat v počítači, kódováním a modely popisujícími reálnou situaci nebo problém. Dává prostor pro praktické aktivní činnosti a tvořivé učení se objevováním, spoluprací, řešením problémů, projektovou činností. Pomáhá porozumět dnešnímu světu, jehož nedílnou a rychle se rozvíjející součástí digitální technologie jsou.

Hlavní důraz je kladen na rozvíjení informatického myšlení žáků s jeho složkami abstrakce, algoritmizace a dalšími. Praktickou činnost s tvorbou jednotlivých typů dat a s aplikacemi vnímáme jako prostředek k získání zkušeností k tomu, aby žák mohl poznávat, jak technologie fungují, jak reprezentují data různého typu, jak pracují informační systémy a jaké problémy informatika řeší. Na rozvíjení digitální gramotnosti klademe důraz i v ostatních předmětech. Zásadní je pro nás také téma etiky digitálních technologií a zdravého a bezpečného zacházení s nimi.

Časové vymezení předmětu: 4 hodiny na 2. stupni ZŠ

Týdenní dotace:

6. - 9. ročník: 1 hodina týdně

Ročník	6.	7.	8.	9.
časová dotace	1	1	1	1

Organizační vymezení předmětu:

Výuka probíhá na notebookech připojených k internetu v běžné učebně. Žáci pracují samostatně, nebo ve dvojicích či skupině tak, aby se mohli vzájemně podporovat diskuzí a spoluprací. Výuka je orientována činnostně, s aktivním žákem, který objevuje, experimentuje, ověřuje své hypotézy, tvoří, řeší problémy a konstruuje své poznání. Kromě lekcí a zadání vedených učitelem podporujeme žáky i v samostatném bádání a poznávání a práci s daty či využívání aplikací při práci na praktických projektech.

Výchovné a vzdělávací strategie:

- Zajišťujeme připravené prostředí se specifickým materiálem, který žák používá v rámci svých individuálních možností a potřeb. (KU, KŘP, KSP, KO)
- Vzdělávací obsah nepředkládáme jako celek, ale dělíme jej na dílčí kroky podle individuálních potřeb žáka. (KU, KŘP, KSP, KO)
- Žákovi předkládáme vzdělávací obsah v celé jeho komplexnosti. Nezaměřujeme se pouze na jediný obor, ale dbáme o smysluplné prolínání s ostatními oblastmi i předměty. (KU, KSP, KŘP, KP)
- Poskytujeme žákům možnost volby. Volbu respektujeme a k jejímu respektování vedeme ostatní žáky. Zároveň vedeme žáky k porozumění, že každá volba má své důsledky. (KO, KŘP, KK)
- Respektujeme možnost výběru místa a spolupráce žáků. (KU, KO, KSP, KŘP, KP)
- Ve výuce využíváme různorodé metody a způsoby práce. (KU, KK, KSP, KŘP, KO)
- Využíváme práci s chybou. (KU, KŘP, KP)
- Nabízíme společné aktivizující práce k uvedení do tématu i v rámci něj. (KU, KK, KSP, KŘP)
- Součástí výuky je i možnost individuálních konzultací nad zájmovou problematikou. (KU, KŘP, KSP)
- Klademe důraz na dodržování zásad bezpečnosti a hygieny. (KO, KSP, KP)
- Podporujeme prolínání anglického jazyka do všech oblastí vzdělávacího obsahu. (KU, KŘP, KO, KP)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Informatika** na **2. stupni ZŠ**

Očekávané výstupy		Učivo	Ročníky
DATA, INFORMACE, MODELOVÁNÍ			
I-9-1-01	získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat	získávání, vyhledávání a ukládání dat kompletnost dat, časté chyby při interpretaci dat kódování čísel, znaků, barev, obrázků, zvuků bit, bajt, násobné jednotky jednoduché šifry modelování: schéma, myšlenková mapa, vývojový diagram základní grafové úlohy	6.-9.
I-9-1-02	navrhne a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu		
I-9-1-03	vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jiným modelem k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní		
I-9-1-04	zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu a opraví ji		
ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ			
I-9-2-01	po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen	dekompozice úlohy, problému tvorba a zápis algoritmu blokově orientovaný programovací jazyk cykly, větvení, proměnné ověření algoritmu úprava algoritmu a programu tvorba programů (např. příběhy, hry, simulace, roboti)	6.-9.
I-9-2-02	rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení		
I-9-2-03	vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému		
I-9-2-05	v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za něj;		

	program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení program, proměnné	autorství a licence programu etika programátora	
I-9-2-06	ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu		
INFORMAČNÍ SYSTÉMY			
I-9-3-01	vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů	informační systémy ve škole i ve společnosti uživatelé, činnosti, práva ochrana dat a uživatelů	6.-9.
I-9-3-02	nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položeno otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat	struktura tabulky, typy dat kontrola správnosti a použitelnosti	
I-9-3-03	vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat	úprava požadavků, tabulky či pravidel velké soubory dat funkce a vzorce, práce s řetězci	
I-9-3-04	sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu	řazení, filtrování, vizualizace dat	
DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE			
I-9-4-01	popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě	pojmy hardware a software operační systémy datové a programové soubory	
I-9-4-02	ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování a přenos	komprese a formáty souborů, správa souborů,	
I-9-4-03	vybírání nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky	instalace aplikací fungování nových technologií kolem žáka	
I-9-4-04	poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače	fungování sítě – klient, server, switch, IP adresa	
I-9-4-05	dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení	web – webová stránka, webový server, prohlížeč, odkaz, URL, vyhledávač principy cloudových aplikací metody zabezpečení přístupu k datům útoky – cíle a metody útočníků, nebezpečné aplikace a systémy zabezpečení digitálních dat – aktualizace, antivir, firewall, hesla, dvoufaktorové ověření, šifrování dat a komunikace, zálohování a archivace dat digitální stopa – sledování polohy zařízení,	

		záznamy o přihlašování a pohybu po internetu, cookies, sledování komunikace, informace v souboru sdílení a trvalost (nesmazatelnost) dat, fungování a algoritmy sociálních sítí	
--	--	---	--

	Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření
I-9-1-01p	získá z dat informace, interpretuje data z oblastí, se kterými má zkušenosti
I-9-1-02p	zakóduje a dekoduje jednoduchý obrázek
I-9-1-03p	popíše problém podle nastavených kritérií a na základě vlastní zkušenosti určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; k popisu problému používá grafické znázornění
I-9-1-04p	stanoví podle návodu, zda jsou v popisu problému všechny informace potřebné k jeho řešení
I-9-2-01p	po přečtení jednotlivých kroků algoritmu vztahujícího se k praktické činnosti, kterou opakovaně řešil, uvede příklad takové činnosti
I-9-2-02p	rozdělí problém na jednotlivé řešitelné části a popíše podle návodu kroky k jejich řešení
I-9-2-03p	navrhne různé algoritmy pro řešení problému, s kterým se opakovaně setkal
I-9-3-01p	popíše účel informačních systémů, které používá
I-9-3-02p	nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce
I-9-3-03p	na základě doporučeného návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat
I-9-4-01p	rozlišuje funkce počítače po stránce hardwaru i operačního systému
I-9-4-02p	ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu
I-9-4-03p	pracuje v online prostředí; propojí podle návodu digitální zařízení a na příkladech popíše možná rizika, která s takovým propojováním souvisejí
I-9-4-04p	rozpozná typické závady a chybové stavy počítačů a obrátí se s žádostí o pomoc na dospělou osobu
I-9-4-05p	dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

V rámci předmětu jsou formou integrace realizovány určité okruhy průřezových témat.

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Rozvoj schopností poznávání	X	X	X	X
Sebepoznání a sebepojetí				
Seberegulace a sebeorganizace				
Psychohygiena				
Kreativita	X	X	X	X
Poznávání lidí				
Mezilidské vztahy				
Komunikace	X	X	X	X

Kooperace a kompetice	X	X	X	X
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	X	X	X	X
Hodnoty, postoje, praktická etika	X	X	X	X

Výchova demokratického občana (VDO)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Občanská společnost a škola	X	X	X	X
Občan, občanská společnost a stát				
Formy participace občanů v politickém životě	X	X	X	X
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování				

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Evropa a svět nás zajímá				
Objevujeme Evropu a svět	X	X	X	X
Jsme Evropané				

Multikulturní výchova (MkV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kulturní difference				
Lidské vztahy	X	X	X	X
Etnický původ				
Multikulturalita				
Princip sociálního smíru a solidarity				

Enviromentální výchova (EV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Ekosystémy				
Základní podmínky života				
Lidské aktivity a problémy životního prostředí				
Vztah člověka k prostředí	X	X	X	X

Mediální výchova (MV)

TO	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení		X	X	X
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality		X	X	X
Stavba mediálních sdělení		X	X	X
Vnímání autora mediálních sdělení		X	X	X
Fungování a vliv médií ve společnosti		X	X	X
Tvorba mediálního sdělení		X	X	X
Práce v realizačním týmu		X	X	X

PŘÍLOHA 2 ŠVP ZŠ VRBIČKY

REALIZACE PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT

Průřezová témata jsou na 1. stupni realizována formou integrace do vzdělávacích obsahů jednotlivých předmětů, a to nejčastěji do předmětu Kosmická výchova, který svým obsahem přirozeně nejvíce zahrnuje zařazování aktuálních společenských témat, formulovaných v rámci RVP ZV jako průřezových. Dle tématu se dále ve větší či menší míře odrážejí také v dalších předmětech, v nichž se reflektují či posilují a doplňují (například i předměty Český jazyk, Anglický jazyk a Umění a kultura zahrnují témata poznávání Evropy a světa, Český jazyk a Informatika se dotýkají výchovy k občanství apod.) nebo jimž svou podstatou odpovídají (například Český jazyk se přímo věnuje mediální výchově). Začlenění průřezových témat a jejich jednotlivých okruhů do jednotlivých předmětů na 1. stupni je konkrétně popsáno dále formou slovních komentářů a uvedením do tabulek (X u daného předmětu a tematického okruhu znamená, že okruh je v předmětu začleněn). S ohledem na práci ve věkově smíšených skupinách v heterogenní třídě na 1. stupni není začlenění průřezových témat rozčleněno podle ročníků, témata jsou každoročně zařazována a prezentována všem ročníkům společně s tím, že s opakováním a rostoucím věkem a zkušenostmi žáků se jejich pochopení prohlubuje a rozšiřuje.

Na 2. stupni jsou průřezová témata realizována rovněž formou integrace do vzdělávacích obsahů jednotlivých předmětů. Vzhledem k tomu, že na 2. stupni je již předmětů podstatně více, konkrétní informace o integraci průřezových témat uvádíme pro větší přehlednost vždy u každého jednotlivého předmětu v **Příloze 1 ŠVP ZŠ Učební osnovy – Učební osnovy pro 2. stupeň**.

1. OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

sleduje základní cíl pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti, založené na dobrých vztazích k sobě samému i k druhým lidem a světu. Všechny tematické okruhy a obsahy tohoto průřezového tématu se samozřejmě nejvýrazněji projevují v předmětech Český jazyk (jazyk a jazyková komunikace jako nástroj porozumění sobě i druhým a nástroj socializace) a Kosmická výchova (přímé začlenění témat směřujících k sebepoznání, sebepojetí, seberegulaci, psychohygieně i socializaci), nicméně svou univerzální podstatou a významem jsou přirozeně začleněny do téměř všech předmětů, a to především formou:

- poskytování prostoru pro vyjadřování pocitů a názorů, pro sdílení zkušeností i výsledků své práce či originálních nápadů a pro aktivní podílení se na životě společenství a společném řešení problémů, v němž má každý dle svých možností svou nezastupitelnou roli (diskuze, kruhy, komunitní kruhy, prezentace vlastní práce atd.),
- poskytování prostoru pro poznávání sebe i druhých a praktické osvojování dovedností komunikace a spolupráce (práce ve dvojicích, skupinová práce, projektová práce v malých týmech, rovněž komunitní kruhy, modelová komunikace v mírotvorném koutku apod.),
- hodnocení prostřednictvím slovní, popisné zpětné vazby, a především vedení k objektivnímu sebehodnocení a k podílení se na plánování vlastní práce a stanovování osobních cílů,
- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, zapamatování a samostatného, tvořivého řešení problémů a hledání originálních cest, přístupů a postupů, které jsou integrálními principy práce s pomůckami Montessori v téměř všech předmětech.

Osobnostní a sociální výchova	ČJ	AJ	M	KV	UM	TV	INF
Rozvoj schopností poznávání	X	X	X	X	X	X	X
Sebepoznání a sebepojetí	X	X	X	X	X	X	X

Seberegulace a sebeorganizace *	X	X	X	X	X	X	X
Psychohygiiena	X	X	X	X	X	X	X
Kreativita	X		X	X	X		
Poznávání lidí	X	X	X	X	X	X	X
Mezilidské vztahy	X	X	X	X	X	X	X
Komunikace	X	X		X	X		
Kooperace a kompetice	X			X		X	
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	X	X	X	X	X	X	X
Hodnoty, postoje, praktická etika	X			X	X	X	X

* První cílené vedení k plánování učení a stanovování cílů a kroků k jejich dosažení se realizuje spíše až od 2. období 1. stupně (4. – 5. ročník), nicméně základy pro budování těchto dovedností se vytvářejí už od počátku školní docházky, a to právě formou vedení k sebehodnocení, motivaci k výběru optimálně náročné práce, k překonávání překážek apod.

2. VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

si klade za cíl připravit žáky na aktivní zapojení se do života občanské společnosti na základě přijetí klíčových demokratických hodnot – spravedlnosti, tolerance a zodpovědnosti, a na základě vědomí vlastních práv a povinností a připravenosti konstruktivně řešit problémy se zachováním vlastních hodnot i s ohledem na hodnoty druhých a zájem společenství. Tematické okruhy a obsahy tohoto průřezového tématu jsou na 1. stupni začleněny především do předmětu Kosmická výchova a částečně též do předmětů Český jazyk a Informatika, a to formou:

- o praktického zapojení žáků do utváření života a atmosféry školy s použitím principů otevřeného partnerství a principů demokratického řízení (společné vytváření a revidování pravidel ve škole, přání a návrhy některých činností či speciálních akcí, projektů apod. a hlasování o nich na komunitních kruzích),
- o příležitostného zapojování se do života místní komunity (spolupráce s místními institucemi a organizacemi),
- o zařazování základních, věkově úměrných informací z obsahů okruhů Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě a Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování do souvisejících témat výuky předmětu Kosmická výchova (především zeměpisně a společensky orientovaný tematický celek Moje místo a historicky a společensky orientovaný celek Příběh lidí, ale například i Příběh o veliké řece, který je sice zaměřený na poznávání lidského těla a jeho vnitřní fungování a orgánové soustavy, ale to je pro hlubší pochopení prezentováno v přeneseném významu na modelu řízení státu a dělení odpovědnosti v něm),
- o příležitostného zařazování výše uvedených obsahů do kontextu aktuálních událostí (např. státní svátky, probíhající volby apod.),
- o v předmětu Český jazyk zařazováním čtení a reflexe vhodných literárních či odborných textů zahrnujících související tematiku ve věkově úměrné podobě, z níž lze čerpat analogie k pochopení různých demokratických principů,
- o v předmětu Informatika zařazováním témat souvisejících s lidskými právy a občanskou odpovědností při výuce o bezpečnosti na internetu, ochraně dat a osobních údajů,

- o respektujícím přístupem pedagogů k žákům, podporujícím partnerskou komunikaci a demokratické vztahy, uplatňovaným ve všech předmětech i mimo výuku.

Výchova demokratického občana	ČJ	AJ	M	KV	UM	TV	INF
Občanská společnost a škola	X			X			
Občan, občanská společnost a stát				X			X
Formy participace občanů v politickém životě				X			
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	X			X			X

3. VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

má u žáků podněcovat zájem o Evropu a svět a jejich poznávání, rozvíjet globální myšlení a vnímání světa a mezinárodní porozumění, zájem a otevřenost vůči širšímu světu i vědomí evropské identity při zachování národní identity a otevírat jim širší perspektivu života v evropském a mezinárodním prostoru. Tematické okruhy a obsahy tohoto průřezového tématu jsou na 1. stupni začleněny rovněž především do předmětu Kosmická výchova a částečně též do předmětů Umění a kultura, Český jazyk a Anglický jazyk, a to formou:

- o zařazování informací z obsahů okruhů Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět a částečně, věkově úměrně i z okruhu Jsme Evropané do souvisejících témat výuky předmětu Kosmická výchova (především zeměpisně a společensky orientovaný tematický celek Moje místo a částečně také historicky a společensky orientovaný celek Příběh lidí) a příležitostně zařazování výše uvedených obsahů v kontextu aktuálních událostí dle zájmu žáků,
- o v předmětu Umění a kultura zařazováním poznávání některých kulturních zvyků a tradic evropských zemí i vybraných zemí světa či světových uměleckých děl (např. tematický projekt Umění různých kontinentů pro 1. – 3. ročník či projekt Světové umění a kultura v historii pro 4. – 5. ročník), příležitostně také zařazováním prezentací konkrétních jednotlivých zvyků v souvislosti se zahraničními svátky významnými pro žáky jiných národností,
- o v předmětu Český jazyk sdílením rodinných příběhů, zážitků a zkušeností z Evropy a světa či z návštěv souvisejících míst, událostí či expozic a výstav (slovní sdílení formou vyprávění, referáty, prezentace, zážitkový deník, čtenářský deník, besedy s rodinnými příslušníky jiných národností apod.) a seznamováním se s vybranou literaturou pocházející od našich nejbližších evropských sousedů,
- o v předmětu Anglický jazyk v přiměřené úrovni náročnosti zařazováním zeměpisně společenských témat zahrnujících informace o zemích Evropy či jiných zemí světa a různé formy poznávání anglofonních zemí a jejich kultury a tradic.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	ČJ	AJ	M	KV	UM	TV	INF
Evropa a svět nás zajímá	X	X		X	X		
Objevujeme Evropu a svět		X		X			
Jsme Evropané				X			

4. MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

žáky seznamuje s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami a tím je vede k jejich chápání a oceňování prostřednictvím vnímání jejich přínosů, k respektování a toleranci prostřednictvím nacházení společných bodů a možností spolupráce a vzájemného obohacování i k uvědomování si vlastní kulturní identity ve světě sociokulturní rozmanitosti. Všechny tematické okruhy a obsahy tohoto průřezového tématu se nejvýrazněji projevují v předmětech Český jazyk, případně Anglický jazyk (jazyk jako prostředek poznávání kultury, komunikace a socializace) a v předmětech Kosmická výchova a Umění a kultura (přímé začlenění témat směřujících k poznávání různých kultur), nicméně svou podstatou a souvislostí s obecnými tématy prostředí, v němž se žáci pohybují a z něhož vycházejí, ať už jde o prostředí školy, rodiny či prostředí širší, jsou přirozeně začleněny do téměř všech předmětů, a to především formou:

- o vytváření a podporování vstřícné, tolerantní a spolupracující atmosféry ve škole, mezi učiteli a žáky i mezi žáky navzájem, ve vztazích s rodiči i místní komunitou, otevřené všem odlišnostem, nejen kulturním, ale i osobnostním, zájmovým, sociálním, náboženským a jiným, a motivováním k vzájemné podpoře a pomoci,
- o poskytování prostoru pro vyjadřování pocitů a názorů, hodnot a postojů osobních i rodinných a pro sdílení zvyků a tradic, zážitků a zkušeností i sdílení výsledků vlastní práce či originálních nápadů, vedoucí k poznávání osobní i kulturní jedinečnosti každého člověka (diskuze, kruhy, komunitní kruhy, narozeninové kruhy, besedy s rodiči žáků cizinců, tematické referáty a prezentace žáků apod.),
- o zařazování základních, věkově úměrných informací z obsahů všech okruhů do souvisejících témat výuky předmětu Kosmická výchova (především zeměpisné a společensky orientovaný tematický celek Moje místo a historicky a společensky orientovaný celek Příběh lidí, zahrnující mimo jiné zkoumání shodných a odlišných základních potřeb lidí z různých částí světa v kontextu jejich vlivu na vývoj civilizace, ale i celky Příběh písma a Příběh čísel, představující některé významné historické odkazy odlišných etnik pro naši evropskou civilizaci), spolupráce s vhodnými organizacemi (např. Člověk v tísni, Adra) a příležitostného zařazování výše uvedených obsahů v kontextu aktuálních událostí dle zájmu žáků,
- o poznávání umění různých kultur či etnik a jeho souvislostí s národními či etnickými specifiky, tradicemi a hodnotami v předmětu Umění a kultura,
- o v předmětech Český jazyk a Anglický jazyk poznáváním jiných kultur a etnik prostřednictvím setkávání a komunikace s cizinci, sdílením osobních zkušeností, prostřednictvím vhodné literatury, příležitostnými návštěvami kulturních akcí v multikulturním duchu a zařazováním zkoumání jazyků jako odrazů kulturních základů národa,
- o v předmětu Informatika v rámci výuky užívání ICT jako informačních zdrojů sledováním postojů a názorů prezentovaných v různých zdrojích s cílem vnímat a reflektovat případné projevy diskriminace a rasové či jakékoli jiné nesnášenlivosti.

Multikulturní výchova	ČJ	AJ	M	KV	UM	TV	INF
Kulturní difference	X	X	X	X	X	X	X
Lidské vztahy	X	X	X	X	X	X	X
Etnický původ	X	X		X	X		X
Multikulturalita	X	X		X			
Princip sociálního smíru a solidarity	X	X		X			X

5. ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

vede žáky ke komplexnímu a do souvislostí propojenému poznávání a chápání vztahů lidí a životního prostředí, ke zkoumání vlivů člověka a dopadů lidského jednání na proměňování prostředí z různých pohledů (ekologických, ekonomických, vědecko-technických, politických a občanských, z pohledu dlouhodobé budoucnosti, z hlediska lokálního, regionálního i globálního významu). Cílem je rozvíjení vědomého zodpovědného přístupu směřujícího k udržitelnému rozvoji. Tematické okruhy a obsahy tohoto průřezového tématu jsou na 1. stupni vzhledem k přirozeným přímým souvislostem s obsahy oblastí Člověk a jeho svět a Člověk a svět práce začleněny do předmětu Kosmická výchova, a to formou:

- zařazování základních, věkově úměrných informací z obsahů všech okruhů do souvisejících témat výuky (především tematické celky Příběh vesmíru, Příběh Země, Příběh života na Zemi, Příběh rostlin, ale i historicky a společensky orientovaný celek Příběh lidí, zahrnující informace o příčinách a motivech vývoje civilizace a jeho pozitivních i negativních dopadech, včetně např. kultivování krajiny, a zeměpisně a společensky orientovaný celek Moje místo, zahrnující informace o lidské činnosti, sídlech, ekonomice apod.),
- příležitostného zařazování některých obsahů do kontextu aktuálních událostí či svátků (např. Světový den vody, Den Země, Mezinárodní den čistého ovzduší apod.),
- příležitostné spolupráce s ekologicky orientovanými organizacemi a institucemi (exkurze, výlety, školy v přírodě),
- vlastního příkladu a vedení ke každodenním praktickým činnostem a návykům podporujícím péči o prostředí a udržitelný rozvoj (třídění odpadu, úsporné zacházení s vodou, energiemi, materiály apod.).

Environmentální výchova	ČJ	AJ	M	KV	UM	TV	INF
Ekosystémy				X			
Základní podmínky života				X			
Lidské aktivity a problémy ŽP				X			
Vztah člověka k prostředí				X			

6. MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

vede žáky k získávání základní mediální gramotnosti, potřebné k tomu, aby se dokázali svobodně, aktivně a zodpovědně pohybovat v dnešním informacemi přehlceném světě, a to jak v roli příjemců informací, tak i v roli tvůrců a komunikátorů sdělení. Prostřednictvím mediální výchovy žáci získávají základní poznatky o rolích a fungování médií, osvojují si dovednosti analyzovat a kriticky hodnotit mediální sdělení, posuzovat jejich věrohodnost, rozpoznávat manipulaci a také schopnost pracovat s vlastními sděleními a volit vhodné prostředky pro komunikaci. Tematické okruhy a obsahy tohoto průřezového tématu jsou přímo začleněny do obsahu předmětu Český jazyk, částečně v rámci konkrétní práce s různými informačními zdroji a používání principů osvojovaných v předmětu Český jazyk pak i do dalších předmětů, a to formou:

- v rámci předmětu Český jazyk používáním principů metody Kritického čtení obecně při výuce čtení a při jakékoliv práci s informacemi a různými informačními zdroji, od 3. ročníku také zařazováním skupinových dílen kritického čtení, přímo zaměřených na kritickou analýzu, třídění a hodnocení informací z různých textů, včetně článků z vybraných médií či audiovizuálních sdělení (orientační prvky, rozlišování bulvárních a reklamních prvků, chápání podstaty sdělení, cílů a pravidel), základní práci s interpretací vztahu mediálních sdělení a reality na konkrétních příkladech ze školní práce či běžného života a

zkoumáním stavby věkově úměrných mediálních sdělení a postojů a názorů autora v rámci čtenářských dílen,

- používáním principů kritického čtení a kritického myšlení i v ostatních předmětech jako Kosmická výchova, Umění a kultura či Informatika, v nichž žáci pracují s informacemi z různých zdrojů,
- v předmětech Kosmická výchova a Umění a kultura v rámci probíraných konkrétních témat dále také zkoumáním vlivu médií na související společenské jevy, postoje a názory jednotlivců či skupin,
- v předmětu Informatika při práci s různými elektronickými informačními zdroji zejména identifikováním reklamních sdělení a rozlišováním věrohodných a nevěrohodných zdrojů,
- v rámci odpolední mimoškolní zájmové činnosti tvorbou školního časopisu Naše Vrbičky se stálým realizačním týmem složeným převážně ze starších žáků a příležitostnými přispěvateli dle aktuálních možností, zájmu a inspirace ze všech ročníků.

Mediální výchova	ČJ	AJ	M	KV	UM	TV	INF
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	X			X	X		X
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	X			X	X		X
Stavba mediálních sdělení	X						
Vnímání autora mediálních sdělení	X						
Fungování a vliv médií ve společnosti	X			X	X		X
Tvorba mediálního sdělení	projekt tvorby školního časopisu Naše Vrbičky, vzniklý z vlastní iniciativy žáků						
Práce v realizačním týmu							